

Riksdagens protokoll

2009/10:142

Tisdagen den 22 juni

Kl. 09.00 – 19.13

Protokoll
2009/10:142

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 juni.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Framställning
2009/10:RS5 till konstitutionsutskottet

Motion
2009/10:N20 till näringsutskottet

3 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2009/10:FPM93 Förenklat genomförande av ramprogrammen för forskning *KOM(2010)187* till utbildningsutskottet

2009/10:FPM94 Direktiv om europeisk utredningsorder, till justitieutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU20
Skatteutskottets betänkande 2009/10:SkU37
Finansutskottets betänkanden 2009/10:FiU26 och FiU39
Finansutskottets utlåtanden 2009/10:FiU40 och FiU41
Kulturutskottets utlåtande 2009/10:KrU14
Kulturutskottets betänkande 2009/10:KrU15

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10: MJU25
Svenska miljömål (prop. 2009/10:155).

Anf. 1 CARINA OHLSSON (s):

Fru talman! Nu ska vi debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande som behandlar regeringens proposition *Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete* tillsammans med tre följdmotioner. Jag yrkar bifall till reservation nr 1 och 8 men står naturligtvis bakom alla reservationerna.

Vi socialdemokrater, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, beklagar att regeringen inte lämnar ett förslag till riksdagen som bygger på underlag från Miljömålsrådet. Rådet lämnade våren 2008 ett nästan heltäckande förslag på delmål och åtgärder för att intensifiera arbetet i den senaste utvärderingen *Miljömålen – nu är det bråttom!* I stället för att genomföra åtgärderna valde regeringen att tillsätta en utredning där flera av oss debattörer i dag fanns med som experter.

Omfattande förändringar av miljömålssystemet baseras nu på utredningens förslag. Detta innebär att strategier och åtgärder skjuts på framtiden för att man ska kunna nå miljömålen. Miljömålssystemet är motorn i svensk miljöpolitik. Det driver arbetet framåt och svarar för en kontinuitet och helhetssyn. Regeringen valde att ignorera de förslag som Miljömålsrådet presenterade.

Förslaget som nu finns till nytt generationsmål tycker vi är otillräckligt. Målet bör vara att vi ska lösa våra miljöproblem samtidigt som vårt bidrag till miljö- och hälsoproblemen utanför Sveriges gränser minskas. Därför har vi en annan ordalydelse där den sista formuleringen kommer med.

Regeringen föreslår också att huvudregeln ska vara att etappmålen beslutas av regeringen och inte av riksdagen. Vi anser att en sådan ansvarsfördelning innebär en alltför stor skillnad mellan tidsperspektivet för måluppfyllelse och de styrmedel som riksdagen beslutar om och som har en kortsiktig verkan. Riksdagen bör också ta ansvar för att mer närliggande mål nås. Vi anser därför att huvudregeln bör vara att etappmålen beslutas av riksdagen. Detta skapar mer tyngd och större kontinuitet i arbetet. Det skapar också en större tydlighet och trygghet i myndigheternas och andra aktörers arbete. Vi instämmer därmed också med många remissinstanser som befarar att arbetet blir ryckigt och ostrukturerat om etappmålen inte beslutas av riksdagen.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till nya delmål eller etappmål samt strategier och åtgärder för att nå dessa, baserat på Miljömålsrådets förslag och remissinstansernas synpunkter. Detta tycker vi ska ske så att man kan fatta beslut i riksdagen under 2011.

Fru talman! Vi anser att Miljömålsrådet ska vara kvar. Rådet bör även i fortsättningen ansvara för årliga uppföljningar av miljömålen och för att vart fjärde år ta fram en fördjupad utvärdering med förslag till nya etappmål samt strategier och åtgärder för att nå dessa. I stället för att lägga ned Miljörådet bör regeringen se över arbetsfördelningen mellan rådet, myndigheterna och beredningen.

Efter fyra år med Reinfeldt har miljömålsarbetet fått vänta. Kärnkraftsavvecklingen är avbruten. Vallöftet från flera partier om ursprungsmärkning av livsmedel är brutet. Miljöhänsyn som konsumentpolitiskt mål har avskaffats. Arbetet mot farliga kemikalier har avstannat. Och regeringen hänvisar allt som oftast till att åtgärderna ska ske på internationell nivå och inom EU. Det är naturligtvis bra att beslut fattas så att de får stor genomslagskraft. Men var är den svenska ledartröjan? Det verkar vara vad regeringen Reinfeldt förmår, inte vad naturen tål, som får gälla nu för tiden.

Den socialdemokratiska regeringen förbjöd 2006 dekaBDE, ett bromerat flamskyddsmedel som finns i textilier och möbelstoppning, i syfte att förhindra eldsvådor. Ämnet riskerar att störa hjärnans utveckling och påträffas numera hos både människor och djur. Den borgerliga regeringen hävde dock förbudet i maj 2008, trots att de negativa effekterna var kända vid det laget. Orsaken var att de var rädda för att förlora i EG-domstolen. Vi vill återigen förbjuda dekaBDE och är beredda att ta strid för detta inom EU. Vi vill också undersöka förutsättningarna för att minska eller förbjuda användning av fler farliga bromerade flamskyddsmedel.

I stället för att ta täten i dessa frågor river man upp beslut, som förbudet mot flamskyddsmedlet, som jag tidigare nämnt. När man frågar miljöministern om vi ändå inte ska gå före när det handlar om dessa så viktiga frågor för att minimera den kemikaliecocktail som vi får i oss svarar han gång på gång nej. Vi ska anpassa oss och lägga oss på EU-nivå.

Samtidigt vet vi att det blivande barnet, innan hon eller han föds, utsätts för hundratals miljögifter. Under hela livet fortsätter vi sedan att utsättas för nya miljögifter. De finns i maten vi äter och i vattnet vi dricker, i barnens leksaker, i våra möbler och kläder och i datorer på jobbet. I många fall är effekterna mycket allvarliga. Vissa mjukgörande ftalater misstänks kunna påverka människans fortplantningsförmåga. Perfluorerade ämnen, som används exempelvis i golvpolish för att ge släta och vatten-, fett- och smutsavvisande ytor har visat sig vara reproduktionsstörande, cancerframkallande och mycket svåra att bryta ned i naturen. Bromerade flamskyddsmedel, som tidigare har nämnts, har återfunnits i både blod och bröstmjölk. Särskilt allvarliga är de oftast för våra barn, eftersom deras kroppar fortfarande inte är färdigutvecklade.

Fru talman! Att kemikalier är en del av vår vardag är dock inget konstigt. De har också många eftersträvansvärda egenskaper. Kemikalier används för att ge varor olika typer av egenskaper, som vi vet, exempelvis ökad livslängd, en viss färg, brandskyddsegenskaper och även positiva saker som är till nytta för oss. I vissa fall spelar de naturligtvis en avgörande roll för att förbättra våra liv, exempelvis som beståndsdelar i läkemedel. Men kemikaliernas fördelar måste vägas mot deras nackdelar.

Kemikalieanvändningen måste därför regleras bättre. I dag är kunskapen om hur kemikalier används och hur de påverkar såväl människor som natur bristfällig. Slutsatsen är att vi behöver en säker kemikalieanvändning. Kunskapen om kemikalier och deras samverkan måste öka. Farliga kemikalier ska förbjudas eller, när detta inte går, ersättas med mindre farliga alternativ. Vi tycker att kontrollen och tillsynen måste bli bättre än i dag.

Kemikaliemarknaden är en snabbt växande marknad. Det finns i dag över 100 000 kemikalier registrerade, men vi vet väldigt lite om hur farliga många av dessa ämnen är. Vi behöver därför klara ut detta. Det finns åtgärder som behöver vidtas. Vi tycker att det kan vara att vi ska tillsätta en forskarpanel inom FN för kemikalier som ska få i uppdrag att ta fram en "Sternrapport" för kemikalier med syfte att redovisa kostnader för farliga och giftiga kemikalier globalt samt uppmuntra företag att utveckla "grön kemi" och efterleva substitutionsprincipen av farliga kemikalier.

Vi vill förbjuda farliga ämnen i livsmedel, till exempel azofärgämnen. Det är önskvärt att produkter som används av barn har extra hög säkerhetsmarginal, eftersom barn är extra känsliga för kemikaliers påverkan. Till exempel finns det ingen anledning att tillåta Bisfenol A i nappflaskor eller konserver då det finns säkrare alternativ på marknaden.

Så långt tillbaka som i november 2007 konstaterade Kemikalieinspektionen att det behövs mer forskning om hälsoeffekterna av kemikalier hos män och kvinnor. Det är ett område där Sverige borde ta initiativet. Miljö- och jämställdhet är områden där vi legat i topp, men nu har vi tyvärr ramlat ned på båda ställena. Ledartröjan har tyvärr plockats av.

Ett tips kan vara att samarbeta med de nordiska länderna och till exempel följa Nordiska rådets rekommendationer att i offentlig upphandling undvika produkter som innehåller farliga ämnen som kan ersättas. Det är en variant att styra offentlig upphandling mot miljömärkta produkter.

Fru talman! Med en rödgrön regering garanterar vi att vi kommer att ta upp den tappade ledartröjan och ta på oss den igen för att nå en långsiktigt hållbar utveckling ekologiskt, ekonomiskt och socialt.
(Applåder)

I detta anförande instämde Roland Bäckman, Ann-Kristine Johansson, Jan-Olof Larsson och Helén Pettersson i Umeå (alla s), Wiwi-Anne Johansson och Jacob Johnson (båda v) samt Tina Ehn (mp).

Anf. 2 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Fru talman! *Miljömålen – nu är det bråttom!* kallar regeringens eget expertorgan Miljömålsrådet det som kommer att bli Miljömålsrådets sista utvärdering av våra 16 miljömål – de 16 miljömål som är grunden för svensk miljöpolitik. *Miljömålen – nu är det bråttom!* lades fram i mars 2008 och visade att det var rött ljus för 9 av de 16 miljömålen, det vill säga varning på 6 av dem och att ett mål kunde nås inom en generation med dagens insatser.

Det är lätt att tro att regeringen då skulle gasa på och se till att det blir grönt ljus för alla mål, särskilt eftersom Miljömålsrådets utvärdering innehöll skarpa förslag till nya delmål och ett omfattande paket av åtgärder som också var kostnadsberäknade. Det var bara att köra på. Men vad gör högerregeringen? Jo, den ställer sig på bromsen och tillsätter en ny utredning. I stället för skarpa förslag som leder framåt blev det en proposition med oskarpa förslag och sänkt ambitionsnivå.

Ointresset för att nå miljömålen tycks monumentalt och helt i linje med regeringens miljöpolitik i stort. Om det inte går att nå målen utan att anstränga sig – vad hittar inte då regeringen på i stället? Jo, då flyttar

man helt enkelt fram årtalen för när generationsmålen ska nås och skaffar sig fem år till för att göra så lite som möjligt. Miljömålsrådet och dess sekretariat avskaffas. Vi beklagar.

Fru talman! Vi har sagt det förut i oppositionen, och vi måste säga det igen: Varenda dag med den här högerregeringen är ytterligare en förlorad dag i kampen för att förbättra miljön. Det är fyra förlorade år för miljön och fyra förlorade år med en miljölogik som är häpnadsväckande.

Fredrik Reinfeldt sade redan i förra valrörelsen att miljöfrågan inte var en prioriterad fråga. Hoppet om att Moderaterna skulle bli ett parti med miljön högt upp på agendan var inte särskilt stort. Men hur är det med Centerpartiet, landsbygdspartiet, det gröna borgerliga alternativet som stod högst upp på barrikaderna inför kärnkraftsomröstningen för 30 år sedan – partiet som inte skulle dagtinga med sitt samvete? Vad har hänt med er centerpartister?

Tvärtomlogiken, som någon tidning döpte Centerns logik till, är träffande. Den är träffande och ny för oss under den här mandatperioden. Vi känner helt enkelt inte igen Centerpartiet. Centern vill inte ha någon kärnkraft och säger därför ja till kärnkraft och hoppas att det inte blir av i alla fall trots att kraftbolagen vill satsa. Vargen är hotad. Alltså säger Centerns miljöminister ja till att skjuta varg. Sveriges miljöminister vill minska jakten på val och menar att det är därför han säger ja till valjakt.

Centerns tvärtomlogik är lindrigt sagt egendomlig och svår att förstå, eller rättare sagt helt omöjlig att förstå. Vi har en miljöminister som beskriver kärnkraftsel som klimatren. Har han glömt både uranbrytning, upparbetning och hantering av uttjänt bränsle? Det är inte seriöst; det begriper väl varenda människa.

Vi har en centerpartistisk näringsminister som låter Vattenfall gå vind för våg, eller snarare gå med kol och kärnkraft. I går fick vi veta att Vattenfall satsar 13 miljarder på att bygga ut kolkraften i östra Tyskland. Redan i dag släpper bara Vattenfalls verksamhet i Tyskland ut dubbelt så mycket koldioxid som vi gör i hela Sverige. Varför gör inte Centerns miljöminister någonting åt det?

Fru talman! Det är mycket svårt att inom en generation nå målet begränsad klimatpåverkan, skriver regeringen i propositionen. Begränsad klimatpåverkan är ett globalt mål och kan bara nås genom gemensamma ansträngningar. Sverige gör det genom en framsynt klimatpolitik, bland annat genom tydliga nationella etappmål som är kostnadseffektiva. Javisst är det så man behöver göra – men vad gör regeringen? Vad gör den regering som säger att dess klimatpolitik är den mest ambitiösa i världen?

Nu i veckan har vi sett att regeringen taggar ned när det gäller att driva 30 procent inom EU. Nu är det 20 procent som gäller där. Här hemma vill regeringen minska utsläppen med 20 miljoner ton. Det är ungefär 8 miljoner ton mindre än vad vi rödgröna vill minska med.

Regeringens mål kommer inte att leda till den klimatomställning Sverige behöver för miljöns och för jobbens skull. Nästan hälften av dessa 20 miljoner ton är dessutom redan genomförda genom tidigare regeringars beslut. 2 miljoner ton gäller beslut fattade i EU, och hela 6 ½ miljoner ton ska ni göra i andra länder.

Fru talman! Vi har en regering som slår sig för bröstet och tror att det är dess egen politik som har minskat utsläppen i Sverige med nästan 12 procent sedan 1990. Inget kunde vara mer felaktigt. Det är ett tidigare

rödgrönt samarbete där vi tillsammans har infört skarpa åtgärder som har gjort denna minskning möjlig. Det är för vår gemensamt förda politik och inte er som ni nu slår er för bröstet. Ni kanske till och med tror att ni har åstadkommit någonting med er miljöpolitik, men så är tyvärr inte fallet.

Regeringen, som säger sig ha världens mest ambitiösa klimatpolitik, har avvecklat klimatinvesteringsprogrammet – programmet som minskade utsläppen med över 1 miljon ton om året. Det är ungefär lika mycket som 180 000 svenskar orsakar under ett helt år. Detta är obegripligt. Utbyggnaden av fjärrvärme och uppbyggandet av biogasanläggningar ute i kommunerna hade aldrig kommit så här långt utan klimatinvesteringsprogrammet. Det kan många av dem som arbetar med frågorna ute i kommunerna vittna om. Vi rödgröna kommer att återinföra klimatinvesteringsprogrammet.

Vi rödgröna vill effektivisera energianvändningen med 25 procent till 2020. Vi vill ha rättvisa ROT-avdrag med klimatbonus. Regeringen säger att den vill satsa på vindkraften, men regeringens förslag om ett kommunalt veto för vindkraftsetableringar är en olycklig skärpning av rådande lagstiftning. I dag är de kommunala besluten om detaljplaner och bygglov möjliga att överklaga. Vi rödgröna vill införa ett långsiktigt extra stöd till havsbaserad vindkraft.

Regeringen säger att den vill ha en fossilfri fordonspark. Jag undrar vad högeralliansen menar med fossilfri. Är kärnkraften fossilfri? Är utbyggnaden av kolkraft fossilfri? Var har ni storsatsningar på tåg och annan kollektivtrafik? Vad har ni för styrmedel? Hur ska ni ha det med bensinskatten? När ska ni tala ur skägget? Ska det bli ett nej före valet och ett ja till höjning efter valet om ni – Gud förbjude – vinner?

Vi rödgröna menar att kapaciteten på järnväg bör öka med 50 procent och att staten bör bidra till satsningar i kollektivtrafik runt om i Sverige. Vad har ni för världens bästa klimatpolitik? Regeringen vill satsa på kärnkraft. Vi vill i stället bygga ut förnybar energi med 30 terrawattimmar till 2020.

Fru talman! Kort sagt är miljömålspropositionen som ett urblåst ägg – ett skal utan innehåll. Nu är det bråttom. Utvärderingen av Miljömålsrådet, som gav konkreta och kostnadsberäknade förslag för att nå målen förpassades till regeringens byrålåda för bortglömda effekter. Det är en byrålåda för fler bortglömda miljöåtgärder. Det är allvarligt, för nu är det bråttom.

Miljömålsrådets arbete och arbetet med miljömålen har genomsyrat arbetet för miljön i kommunerna, hos länsstyrelsen och hos övriga myndigheter. Det tog sin tid att få in detta arbete i vardagen, men nu har det satt sig. Och vad gör då regeringen? Då ställer den sig på bromsen och styr rakt mot diket.

Dagens system med miljömål och Miljömålsrådets sammansättning gör att myndigheter måste arbeta tillsammans och över sektorsgränser. Det är bra, för det ökar möjligheten att komma med sektorsövergripande förslag, vilket inte är det minst viktiga. Men nu skrotas den organisationen. Nu skrotas Miljömålsrådet, vilket vi beklagar för miljös skull.

Fru talman! Med den här regeringen är det inte lätt att veta vad som är bäst. Det är som att välja mellan pest och kolera. Det är illa när den inte kommer med nya förslag för miljön. Det är illa när förslag läggs på

bordet, för tyvärr är majoriteten av högerregeringens miljöförslag så dåliga att ingenting nästan är bättre. Det är sorgligt. Jag hoppas att detta är sista gången vi behöver debattera en proposition från regeringen.

Fru talman! Jag står givetvis bakom samtliga våra reservationer, men för att vinna tid yrkar jag bifall endast till reservation 4.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jacob Johnson (v), Jan-Olof Larsson och Carina Ohlsson (båda s) samt Tina Ehn (mp).

Anf. 3 TINA EHN (mp):

Fru talman! Det är bråttom att göra åtgärder. Det var det beskedet vi fick 2008 från Miljömålsrådet. Men ingenting hände. De glada gubbarna blir färre, och de griniga gubbarna blir fler.

Strukturen med 16 miljömål har varit framgångsrik. Nu ska man ha en ny struktur som blir otydligare och inte lika bred, och man gör en struktur med en helt förändrad bedömningsgrund där man går från en vetenskapligt baserad grund till en mer politiskt passande ställningstagande sådan.

Den borgerliga regeringen har haft fyra år på sig att visa vad man kan åstadkomma på fyra år. Regeringen har åstadkommit en hel del. Man har i alla fall aktivt backat i flera miljöfrågor. Det är tråkigt, för vi som har jobbat med miljöfrågor länge på olika nivåer har ganska stor erfarenhet och vet att det tar tid och att det finns ett stort motstånd när man ska flytta fram positionerna. Det är inte alltid lätt.

Men det är lätt att släppa efter, för trycket kan vara väldigt stort ibland. Det är lätt att förhala och utreda i stället för att ta tjuren vid hornen och leverera det som krävs.

Fru talman! När det gäller miljömålen valde man att utreda något som var framme för leverans. Man kunde ha valt att leverera och komma med en miljömålsproposition med förslag på åtgärder. Det klarade man tydligen inte av, och egentligen är det kanske inte så konstigt när man har börjat sin mandatperiod med att från det största partiet i regeringen klart och tydligt deklarerat att miljöfrågorna inte är prioriterade.

Då tänker man att kanske Centerpartiet på något vis vill ta på sig det gröna samvetet i alliansregeringen. Nej – det var förr i tiden. Nu vill man ha både kärnkraft och ett sämre strandskydd.

Med något av ett facit i hand finns det alldeles för mycket som brister i alliansregeringens miljöpolitik. Framför allt finns det inte någon linje i miljöpolitiken eller en förståelse för att nästan alla politikområden påverkar vår framtida miljö.

När det gäller miljömålsarbetet har regeringen koncentrerat sig på att söndra strukturen. Man har inga förslag på delmål. Man lägger ned Miljömålsrådet. Man ändrar på det mesta.

Sveriges arbete är i dag uppdelat på 16 miljö kvalitetsmål, och de är fram till i dag i sin tur uppdelade på ett sjuttio totalt preciserade delmål. Vart fjärde år tar Miljömålsrådet fram en samlad bedömning av om man ser ut att nå målen och om målen är rätt satta för att nå det övergripande miljömålet. Det har också funnits en bred uppsättning förslag för att nå målen.

Nu tar man bort bredden och kontinuiteten. Åtgärdsförslag kommer bara att tas fram för det som prioriteras. Man ändrar bedömningsgrunderna. I stället för att utgå från tillståndet i miljön ska målet anses vara nått om *förutsättningarna* för att nå tillståndet i miljön finns. Man undergräver en av de viktigaste principerna för miljömålsarbetet. Delmålen försvinner och ersätts av etappmål. Hur de ska tas fram är ännu oklart.

I går fick vi från en presskonferens höra hur duktiga Alliansen sade sig vara. Det går alltid att vrida på siffror och hitta någon utgångspunkt som är irrelevant eller kanske säga att man har satsat mer men då inte använda samma tidsperiod och så vidare. Man pratar gott om sig själva men verkar helt missa att lyssna och ta in det som många, inte minst miljöorganisationerna, har uppvaktat regeringen om under mandatperioden.

Man pekade ut tre områden i går. Det var inget nytt; det har vi hört under hela mandatperioden. Havet, klimatet och den biologiska mångfalden, säger man. Men när man sedan drar ned på pengarna till biologisk mångfald och slopar handelsgödselskatten, luckrar upp strandskyddet och när man satsar stora pengar på tveksamma klimatinvesteringar i andra länder för att slippa obekväma beslut i Sverige, då haltar prioriteringarna.

Man satsar mer resurser på vägar än på järnvägar, trots att alla vet att biltrafiken inte kan fortsätta öka även om vi byter bränsle – för det ska vi göra. Vi måste bygga mer av järnväg och räls för att lösa flytten av människor och gods i mycket större omfattning. Det här är en bred kunskap hos väldigt många miljö- och klimatmedvetna människor.

Miljöfrågorna och ekosystemen är fundament för både fattiga och rika, och man kan inte utgå från att miljö- och klimatfrågor är något som går att köpa och sälja. Det fungerar inte så. Säger man sig bry sig om miljön och sedan föreslår åtgärder som leder till en större miljö- och klimatpåverkan stämmer det inte.

Det handlar också om vilka resurser vi vill tilldela i samhället för att få verkstad av allt vi vill. Man behöver budgetera. Så är det. Regeringen valde under mandatperioden att bolla runt pengar från den biologiska mångfalden och starta ett havsmiljökonto. Det kan ju vara rätt, men på det viset plockade man ut en fråga som man ansåg vara viktigare än andra. Sanering av förorenade områden har också fått stryka på foten.

Även om man i går ville påskina att det var något stort att man hade höjt miljöbudgeten från 15 till 20 miljarder under mandatperioden är det alls inget nytt eller märkligt. Under den förra mandatperioden ökades pengarna successivt. Under den här mandatperioden som började 2006 har man ökat ganska måttligt år från år.

Det är stor skillnad mot den förra mandatperioden även när det gäller vad man gjort med pengarna. Då satsades det ordentligt på biologisk mångfald, och man hade också effektiva pengar till klimatinvesteringar som i dag är med och bidrar till att vi producerar biogas runt om i landet. Man kanske kan kalla det för ett klimatsmart tekniksprång i Sverige som vi inom det rödgröna samarbetet gärna vill fortsätta med.

Den högerstyrda regeringen har i stället investerat i CDM-projekt i andra länder, något som kan vara bra men som har fått mycket kritik från många håll. En del har också gått till bilar som kallas miljöbilar. Och så gjorde man ett havsmiljökonto.

Man drar ned resurser till biologisk mångfald. Man anser att stränder behöver skyddas, och då presenterar man ett uppluckrat strandskydd och kallar det landsbygdsutveckling. Man tar på sig ledartröjan i klimatfrågan internationellt. Man satsar mer resurser på vägar än på järnvägar och klimatinvesterar i olika projekt utomlands.

Man talar om biologisk mångfald och skjuter bort en del av den genetiskt svaga vargstammen. Man motiverar det med att man vill göra den frisk. Man gnäller på koldioxidskatter som de rödgröna föreslår i stället för att stå för sina egna beslut. Man genomdriver möjligheten att bygga ny kärnkraft i Sverige, och med det hamnar uranfrågan högt på dagordningen. Vill man också ha närproducerad uran? Jämtland kanske kan offras, eller ska vi ta Skaraborg? Där det är ont om arbetstillfällen kan man alltid från företagets sida locka med lite arbetstillfällen så behöver inte folk låtsas vara sjuka längre. Eller ska man fortsätta bryta uran i Kazakstan, i Ghana eller någonstans där människor inte har lika stor rätt till rent vatten och hälsa?

Det finns ett mycket fint ord, och det är solidaritet. Det här har Miljöpartiet grundat sin politik på. För oss är det inte svårt att koppla ihop miljöfrågorna med all annan politik. För ett regeringsalternativ där det enda gröna partiet helt bytt politik är det inte alls självklart. På bara ett par dagar har vi här i riksdagen debatterat och beslutat om flera stora miljöfrågor, där regeringen kunde ha valt en aktivare miljöpolitik men inte gjort så.

Jag vill avsluta med att instämma i samtliga reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 1.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jan-Olof Larsson och Carina Ohlsson (båda s) samt Wiwi-Anne Johansson och Jacob Johnson (båda v).

Anf. 4 SOFIA ARKELSTEN (m):

Fru talman! Klockan har slagit halv tio, och som jag har förstått har tv kopplats in. Jag kan bara berätta för tv-tittarna att ni inte har missat så fantastiskt mycket. Det märks att det är valrörelse. Det är ett väldigt högt tonläge i den här miljödebatten. Det har gjorts ett antal inlägg från oppositionen som mest har handlat om hur arga de är för olika saker, men ingenting har sagts om vad de själva vill göra.

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut i betänkandet om de svenska miljömålen för ett effektivare miljöarbete.

Det här betänkandet handlar alltså om den svenska miljömålsstrukturen. Vi gör den nämligen lite mer användbar. Vi definierar generationsmålet. Vi tar in miljöpåverkan utomlands. Utskottet säger rakt ut att det är viktigt att målen är ambitiösa men samtidigt möjliga att uppnå.

I den nya struktur som riksdagen i dag ska fatta beslut om kommer vi alltså att ha en tydligare struktur: generationsmålet som ger inriktningen och miljö kvalitetsmålen som anger tillståndet i miljön. För den minnesgode tv-tittaren eller den minnesgode talmannen möjligtvis hade vi debatten om hur gränsvärdesnormer och miljö kvalitetsmål har direkt rättsverkan och sådant förra veckan, då vi också stärkte åtgärdsprogrammen. Dessutom ser vi till att vi har etappmål som ger stegen på vägen.

Riksdagen kommer att besluta om generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Det ger en bred prövning av dem. Riksdagen kommer också att besluta om etappmål av stor vikt eller om dem som är särskilt komplexa. Och regeringen – det här är nytt – kommer också att kunna besluta om etappmålen för att skapa en lite mer snabbfotad process.

Fru talman! Jag hade förmånen att få vara med i processen med att utveckla de här målen. Flera av oss här i kammaren i dag var med i expertgruppen. Jag är väldigt glad för de reformer som vi nu genomför. Vi kommer att fortsätta att ha 16 miljökvalitetsmål. Sverige är unikt med den typen av målstruktur. Vi har testat den ett tag, men systemet har haft en hel del problem. Vi kan kalla det utmaningar.

Det har varit okänt för många människor. Det har upplevts som för många och för breda mål. Det har upplevts som att målen ibland konkurrerar. Det är klart att det finns synergieffekter, men det har varit ganska krångligt ibland och ont om prioriteringar. Det var mål som var formulerade på så sätt att de är omöjliga att uppnå. Det har funnits väldigt lite utrymme för politik när allt ska prioriteras samtidigt. I stället för en struktur som lyfte har det varit en struktur som tyngde ned. Dessutom har målen varit formulerade så att det nästan semiautomatiskt har blivit röda gubbar i Miljömålsrådets utvärdering.

Fru talman! Miljömålen var utformade av 40-talister och sattes till att lösas inom en generation utan närmare definition. Det här var oerhört intressant i utredningen. Herregud, fru talman, vi hade alltså diskussioner om när kvinnor föder sitt första barn och vad som skulle definiera en generation. Det är inte rimligt att förstföderskornas ålder ska avgöra om man uppnår miljökvalitetsmålen eller inte.

Målen tog inte heller hänsyn till det som vi kallar rådighet, alltså att det faktiskt ska finnas en möjlighet att kunna påverka tillståndet i miljön. Begränsad klimatpåverkan, Levande skogar och Hav i balans är till exempel rätt svåra att uppnå för oss helt ensamma i Sverige. Där krävs det att man samarbetar. Och för första gången tar vi nu tydligt in det internationella perspektivet.

Dessutom tog målen inte hänsyn till naturen. Det tar tid att hela världen. Det tar tid för naturen att återhämta sig. Därför blir bedömningsgrunden tydligare nu. Antingen är målet uppfyllt när det innebär att tillståndet i miljön är uppnått eller när förutsättningarna för detta är uppnådda.

Fru talman! Vi har också en organisationsfråga som förändras. Det är, och det tycker jag är väldigt positivt, att det är myndigheter som sköter uppföljning och utvärdering. Naturvårdsverket får det sammanhållande uppdraget att samordna miljömålsuppföljningen. Dessutom får myndighetscheferna ett eget forum så att de kan ge råd till miljöministern i regeringen.

I stället för det gamla Miljömålsrådet, som gjorde uppföljningar och samtidigt lämnade förslag, har vi delat på uppgifterna. Vi har lärt oss av andra. På samma sätt som Försvarsberedningen arbetar långsiktigt inrättar vi nu en parlamentarisk beredning som ska utveckla framåtriktade förslag. Syftet är att de ska ge råd till regeringen i samarbete med myndigheter och organisationer och ta fram styrmedel. Huvudpoängen här är att det skapas en politisk, demokratisk förankring som faktiskt saknades

tidigare. En gång per mandatperiod ska det naturligtvis genomföras en fördjupad utvärdering. Det tycker jag är bra.

Sammantaget ser vi att det här blir en effektivisering. Helt plötsligt får vi möjligheter till kvalitetssäkrad uppföljning och utvärdering. Det är inte hälsosamt att samma personer utvärderar sitt eget arbete. Vi får möjlighet till konsekvensanalyserade åtgärder.

När man lyssnar på oppositionen är det väldigt tydligt att de inte har något eget. De lägger all sin tid på att prata om oss och tar också upp frågan om hur Miljömålsrådet hade formulerat sin rapport. Man skrev: Nu är det bråttom. Men varför var det bråttom? Jo, det var för att vi ärvde ett system där ni inte hade levererat. Ni hade inte levererat, och det är så otroligt pinsamt att tro att det är de senaste tre och ett halvt åren som skulle vara de enda som betydde någonting. Vi har haft de här målen i mer än tio år.

En av de viktigaste förbättringarna är att målen äntligen blir mer internationella. Vi tar in att vi ska lösa våra miljöproblem utan att exportera miljö- och hälsoproblem. Det kommer min kollega Liza-Maria Norlin från Kristdemokraterna att tala mer om i sitt anförande.

Regeringen, och utskottet faktiskt, har redan uppnått mycket den här mandatperioden. Det kommer min kollega centerpartisten Claes Västerteg att ta upp i den här debatten som är hans sista i kammaren eftersom han inte kandiderar igen. Jag vill passa på att tacka för ett bra samarbete. Jag kommer ju från Stockholm och hade inte träffat centerpartister tidigare.

(Applåder)

Hej – Centerpartiet växer i Stockholm, fru talman! Det vill jag bara passa på att påpeka.

Det har varit roligt att lära känna varandra. Det har varit mycket enkelt att samarbeta. Det har varit ett produktivt sätt att jobba på. Jag skulle vilja tacka Claes för det.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandet så att vi får klara och tydliga miljömål.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ola Sundell och Rune Wikström (båda m), Erik A Eriksson och Claes Västerteg (båda c), Anita Brodén, Karin Granbom Ellison och Lars Tysklind (alla fp) samt Liza-Maria Norlin (kd).

Anf. 5 CARINA OHLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag begärde ordet, Sofia Arkelsten, när jag hörde dig säga att vi inte hade några egna förslag. Det är faktiskt så att vi har förslag. När det gäller själva strukturen till miljömålsarbetet har vi tio reservationer där det också förekommer förslag. Dem lade vi även fram i den utredning där jag och du satt tillsammans, och jag tror att du kommer ihåg att vi även hade egna förslag då. De finns i ett särskilt yttrande.

Eftersom vi, beroende på hur regeringen har skrivit den här propositionen, inte har möjlighet att diskutera – vi kan naturligtvis diskutera, men det kom ju inga skarpa förslag när det gäller etappmål – valde vi från oppositionen ändå att lyfta fram tre olika frågor, varav jag började med Giftfri miljö.

Sofia Arkelsten påstod att vi under tidigare mandatperioder inte har haft några skarpa förslag. Även om jag inte är född på 40-talet, eftersom du också har påpekat att det var 40-talister som hade kommit med förslagen, utan på 50-talet, kanske jag kan påminna Sofia om att även 50-talister har förslag som kommer att leva in i framtiden. Då var det Giftfri miljö som också blev prototypen för EU:s Reach. Det kom alltså till på grund av att vi från svenskt håll under det svenska ordförandeskapet hade valt ut att det här ska vi verka för och det här vill vi få igenom. Det var till och med så att man i andra länder sade att det här var ett för svenskt förslag till strukturen när man antog Reach.

Jag förstår inte riktigt varifrån Sofia Arkelsten får att vi inte har några förslag vare sig nu eller tidigare. Har inte Sofia tagit del av vare sig detta betänkande eller tidigare förslag? Det skulle vara intressant att höra.

Anf. 6 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Fru talman! Det är så tydligt att Carina Ohlsson valde att i sitt anförande inte prata särskilt mycket om sina egna visioner, inte prata om de förslag som faktiskt finns i betänkandet. Den här debatten handlar om hela strukturen för miljömålssystemet. Det finns vissa saker i betänkandet som är toppen och alldeles utmärkta, men om man hade fört en hederlig intellektuell debatt hade vi kunnat bryta våra argument mot varandra. I stället ser jag hur oppositionen lägger tid på att enbart säga elaka och taskiga saker som faktiskt inte riktigt stämmer om den politik vi driver.

Jag kan konstatera att Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet lämnade efter sig ett miljötillstånd som de visste inte gick att rädda enligt det gamla miljömålssystemet. Det är så tydligt att man faktiskt struntade i den politiken. Vi fick ärva en gammal skrotbil utan ratt och utan gas, och vi har försökt att styra den nu. Vi har försökt att skapa ordning och reda i systemet.

Carina Ohlsson kan inte ha varit omedveten om att gubbarna i Miljömålsrådets rapport blev surare och surare. Det fanns några gröna och gula men det landade nästan alltid i rött. Nio av sexton miljömål var inte möjliga att uppnå. Vi kunde inte klara det själva eftersom det handlade om den internationella dimensionen. Det hade varit hederligt.

Jag kan också konstatera att ni visst genomförde saker, men det är också tydligt att socialdemokraterna har varit kritiska mot Reach. Den gemensamma kemikaliepolitiken i EU är något som ni valde att inte stötta, till exempel i EU-nämnden om jag minns rätt. Carina Ohlsson kan säkert rätta mig i det. Ni ville gå längre. Det ville vi också, men vi är också praktiska politiker och anser att lagstiftningen måste vara på plats i 27 länder för att kunna göra någon riktig skillnad.

Anf. 7 CARINA OHLSSON (s) replik:

Fru talman! Lite ödmjukt vill jag påpeka att även i Västsverige finns intellektuella personer. Jag behöver inte hänvisa till mig själv, men exempelvis finns Göteborgs universitet – eftersom Sofia Arkelsten efterlyste intellektuella. Jag tar någon annan som exempel. Vi kunde läsa i gårdagens tidning från Göteborgs universitet att Sveriges miljöarbete inte är i topp. Det har på senare tid framgått i internationella undersökningar att Sverige har halkat ned. Det är inte socialdemokratiska bedömningar

utan det är andra bedömare, Göteborgs universitet och internationella bedömare, som har sett detta.

Jag kan naturligtvis hålla med Sofia Arkelsten eftersom vi har sett dessa sura gubbar. Det verkar inte som om de har blivit gladare eftersom det inte har kommit förslag på många av de områden som rör miljömålen. Därför valde jag att lyfta fram kemikaliesidan. Om det inte är visionärt att tala om barn och framtida generationer vet jag inte riktigt vad som är visionärt enligt Sofia Arkelsten. Det var det oerhört viktiga perspektivet jag såg. Vår miljöminister håller med om att det här är en oerhört viktig fråga att driva. Det handlar om kemikaliecocktailen.

Det är bara att beklaga att man från svenskt håll inte tycker att man ska vara ännu mer pådrivande. Det var den inställningen vi hade till Reach, det vill säga samtidigt som man har försökt att få fram så bra förslag som möjligt går det alltid att förbättra dem. Det var i de delarna som utskottet var enigt. Det fanns saker i Reach som vi ville förbättra. Under förra mandatperioden hade vi en särskild grupp som följde kemikaliefrågorna.

Nu ska tydligen regeringen välja ut vilka frågor man ska diskutera. Sedan förvägras riksdagen ta upp frågorna. Om vi diskuterar dem ska vi bara prata strukturer. Det är modellen för den här miljömålsdiskussionen, har jag förstått.

Anf. 8 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Fru talman! Just den här debatten handlar om miljömålsstrukturen – bara för att vara tydlig.

Jag vill också vara tydlig med att jag efterlyste intellektuell hederlighet från Carina Ohlsson. Det var ingen annan fråga. Jag vet att det finns universitet i Göteborg, och jag har full respekt för det.

Det är klart att vi alltid kan bli bättre, fru talman. Det är oerhört viktigt. Vi har en ödmjuk inställning till miljöarbetet. Men vi ska inte heller ha tagelskjortan på. Vi vet att vi är duktiga, och vi vet att vi levererar.

Till exempel skogsgubben borde ha blivit lite gladare i Miljömålsrådets rapport. För första gången finns det en reell möjlighet att nå skogsmålet. Om vi hade fortsatt med den politik som Carina Ohlsson företrädare hade det inte hänt förrän ungefär 2030. Så lång tid tar det med socialdemokratisk politik.

Havsgubben borde också vara lite gladare. Vi har antagit en samlad havsmiljöpolitik som är driven av ekosystemet, inte av den politiska organisationen.

Det här gäller klimatgubben också. Men den är lite tricksigare eftersom vi måste samarbeta med alla, helst globalt, för att kunna uppnå detta.

Jag vänder mig också, fru talman, mot den beskrivning som Carina Ohlsson ger av arbetet med kemikaliefrågorna. Socialdemokraterna väljer att ignorera alla de människor som arbetar aktivt med frågorna hela tiden. Där finns Kemikalieinspektionen, och det finns massor av duktiga tjänstemän som sitter runt om i Sverige och arbetar med dessa frågor. Det är tuffa och komplicerade frågor.

Det är oerhört viktigt att ta ansvar för den gemensamma kemikaliepolitiken inom EU och inte sitta och haverera i EU-nämnden och rösta emot för att den kunde ha varit bättre. Vi måste arbeta med det vi har,

och ibland kan EU-arbetet bli så att vi måste kompromissa. Vi ska också veta att det inte var fråga om att ersätta 27 olika kemikalielagstiftningar. Det fanns länder som inte ens hade en kemikalielagstiftning. Jag tycker ändå att Reach är ett fall framåt.

Anf. 9 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Sofia Arkelsten sade tidigare att hon aldrig hade mött en centerpartist förrän hon kom in i riksdagen – eftersom hon är stockholmare. Jag undrar om hon har mött en vänsterpartist tidigare – jag ber att få hälsa.

Det är intressant när Sofia Arkelsten säger att det är miljömålssystemet vi ska diskutera och att det har internationella dimensioner. Systemet i sig är inte intressant utan det är vad systemet kan användas till som är det intressanta. Klimatgubben är väl inte så där jättelycklig heller. Ni skriver själva att det är svårt att inom en generation nå målet Begränsad klimatpåverkan och att det är ett globalt mål som bara kan nås med hjälp av gemensamma ansträngningar med andra länder.

Hur hänger detta ihop med att man vill nå målet när regeringen säger att man inte längre vill driva 30-procentsmålet i EU? Det är ändamålet som helgar medlen. Organisationen är till för att stödja det. Då undrar jag övergripande vad detta kommer sig av och vad det är som händer. Varför vill ni inte nå ett högre klimatmål? Ni har tidigare slagit er för bröstet och sagt att ni vill göra det.

Anf. 10 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Fru talman! Låt mig vara tydlig igen. Jag kände inga centerpartister därför att jag är från Stockholm. Nu har jag lärt känna rätt många av dem. De är så trevliga så. Däremot har jag få kompisar som är vänsterpartister, vilket är konstigt.

Fru talman! Jag vill snabbt bemöta det Wiwi-Anne Johansson säger om strukturerna. Alla era reservationer i betänkandet handlar om strukturerna för miljömålsarbetet. När vi tittar på reservationerna kan jag fundera på vilka som är de verkligt konservativa. Vilka är det som verkligen inte vill ändra på någonting? Ni lämnade efter er olösta miljöproblem. Ni försökte prioritera allt, och det ledde till lite – sura gubbar. Men era reservationer handlar om semantik. Ni ställer ”så små som möjligt” mot ”minsta möjliga”. Det är bara fänigt.

Nej, fru talman, låt mig bemöta frågan angående 30 procent i EU. Sverige drev 30-procentsmålet i EU från början. Det var ingen lek, kan jag konstatera. Jag är nöjd och glad över att EU har en samlad uppfattning i klimatfrågan. Det var ingen självklarhet, och det ska vi vara tydliga med. Vi presenterade i går i Alliansens arbetsgrupp för miljö och klimat våra förslag inför valet. Där finns förslaget att ta fram en plan för vad en 30-procentig minskning skulle betyda inom EU. Jag märker när jag träffar kolleger från andra länder att de är klart oroade för vad detta betyder. Vi ser att den ekonomiska nedgången kan ha skiftat lite och att det inte är så höga kostnader förenat med detta.

30 procent är toppen. Det vill vi gärna ha, förutsatt att andra gör jämförbara åtaganden. Vi kommer inte att klara klimatproblemen själva i Sverige eller ens i EU.

Anf. 11 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Då fick jag ändå svar på frågan varför man vill sänka ambitionsnivån och inte längre jobba för 30 procent inom EU. Det är samma sak som att vänta in – om ingen annan gör något tänker inte vi göra något heller, men om andra gör något kanske vi vill hänga med på båten. Jag tycker att det är jättetråkigt att vi har en svensk regering med en sådan inställning.

Annars finns det en väldig klåfingrighet, kan jag tycka. Så fort ni ger in i miljöarbetet eller ska förändra någonting handlar det inte om vad ni vill åstadkomma utan mer om byråkratiska förändringar. Men det system som vi har haft med miljömål och Miljömålsrådets sammansättning är inte från förtiden utan tio elva år gammalt, och det finns väldigt bra delar i detta.

De flesta som jobbade med det här i den utredning som vi båda satt med i nyligen sade att man nu äntligen har fått det här i sjön så att kommuner och länsstyrelser, alla, samverkar över sektorsgränser. Det är precis så som Sofia Arkelsten sade, att miljön inte har några geografiska gränser. Den har inte heller några sektorsgränser. Sektorsgränser är någonting som vi har skapat och hittat på för att vi behöver byråkratiska apparater.

Då förstår jag inte: Vad var det som var så besvärligt med Miljömålsrådet? Många säger att det har fungerat så väl, och det hade ett sekretariat som kom med idéer och bra förslag till åtgärder. Det kan väl inte vara så att man inte kan utvärdera vad det är som har hänt inom olika sektorer därför att de sitter och arbetar. Man behöver ha ganska bra kunskap. Det finns en klåfingrighet som jag inte riktigt förstår.

Jag måste be Sofia Arkelsten förklara: Hur ska miljön må bättre av den förändrade roll som Miljömålsrådet ska ha?

Anf. 12 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Fru talman! Jag ska försöka bemöta det här. Jag kan bara konstatera att det är oklart vad Vänsterpartiet egentligen föreslår. Jag tolkar det så att ni föreslår att utsläppsmålet i EU ska höjas till 30 procent och att Sverige ska driva detta oavsett vad resten av världen gör. Varför inte 40 procent? Varför inte 50 procent? Det är en klart intressant fråga.

Jag konstaterar att ni inte vill ändra någonting i det gamla systemet och ser Miljömålsrådet som den ultimata politiska konstruktionen. Jag tror att det är vettigt att man ökar den demokratiska kopplingen och öppnar upp för ett samarbete på nya grunder, där man inte enbart har myndigheter utan också får in politiken på ett tidigt stadium. Det är naturligtvis en politisk skiljelinje, fru talman, där man får ta ställning till vad man tycker är bra eller inte.

Jag tycker också att det är fantastiskt roligt varje gång Vänsterpartiet tar sig ton i miljödebatten. Er trovärdighet är noll i det här. Vi har testat er politik lite här och var i världen, och ingenstans har det varit bra – den har snarare lett till katastrofer för både människor och miljö.

Ja, vi tycker att det är viktigt med strukturfrågorna, fru talman. Vi i Alliansen tycker att det är oerhört viktigt. Det handlar om ordning och reda. Det handlar om ordning och reda i finanserna, i statistiken, i domstolarna och i strandskyddet. Det var absolut inte bra reglerat hos er. Vi har ordning och reda i planprocesserna och miljökvalitetsmålen.

Jag tycker inte att det är rätt att lämna över det politiska ansvaret till Miljömålsrådet. Tvärtom tycker jag att det är politiken som ska ta ansvar för att de här frågorna blir utredda och hanterade på rätt sätt.

Ni vill dra etappmålen i långbänk i riksdagen. Ni vill föra en protektionistisk handel, men ni kallar det inte ens så. Ni vill ändra småsaker i ordalydelsen, men ni har inga politiska visioner alls.

Anf. 13 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! Det är fantastiskt att höra Sofia Arkelsten tala om för Vänsterpartiet att deras trovärdighet är noll i miljöfrågorna. Jag tror inte att någon som ser på eller lyssnar på det här riktigt tror på det. Men det får stå för Sofia Arkelsten.

Vi diskuterar alltså de svenska miljömålen, och i rubriken på den proposition som regeringen lämnade finns orden *för ett effektivare miljöarbete*. Man ska aldrig döma ut någonting i förväg, men när det har funnits ett miljömålssystem med struktur som har fungerat otroligt bra och där man verkligen har levererat konkreta förslag är det inget självändamål att slå sönder en struktur.

Det ena förslaget handlade om att man skulle tillsätta en parlamentarisk grupp. När jag har läst reservationer från oppositionens sida har ingen varit emot det, utan man har sagt att det kan vara okej. Däremot behöver man inte lägga ned Miljömålsrådet och förstöra den andra strukturen, som har fungerat väldigt bra.

Sofia Arkelsten säger: Ni hade inte levererat, och varför var det så bråttom med den som kom då? Ja, det hade ju varit bråttom även för oss om den hade legat på vårt bord. Vi borde då i princip för ett år sedan ha lagt den i en miljömålsproposition med konkreta förslag som levererades. Varför kunde ni inte göra det utan var tvungna att slå sönder strukturen? Hur har diskussionerna gått? Har det varit en intellektuell debatt där ni har fastnat i förstföderskornas ålder, eller vad har det varit?

Anf. 14 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Fru talman! Jag noterar att en från Socialdemokraterna applåderar när Miljöpartiet förklarar att Vänsterpartiet har trovärdighet i miljöfrågorna. Det är upplysande för väljarna.

Fru talman! Vi är här för att förbättra en struktur, och jag tror att det är oerhört viktigt. Den struktur som vi hade saknade ett antal saker. Vi hade stora diskussioner i expertgruppen där vi pratade just om bristen på politik, att systemet hade växt sig större än politiken, att det inte fanns stor möjlighet att gå in och prioritera och genomföra. När man prioriterar allt blir ingenting riktigt prioriterat.

Jag konstaterar att s, v och mp – om man tolkar det som att ni är överens – vill ha båda systemen, både ett miljömålsråd och en parlamentarisk beredning. Det är naturligtvis upplysande. Det är alltså dubbelt så mycket byråkrati, och jag är inte säker på att det blir särskilt mycket bättre för miljön. Jag tycker att det är hederligt av Tina Ehn att erkänna att det hade varit bråttom för er också.

Den diskussion som vi har haft tidigare har varit: Vad gör vi i det här systemet? Jag tycker att det är viktigt att man har ett mätbart system för miljöpolitiken.

Vi har pratat väldigt lite om förstföderskor, vill jag bara påpeka, fru talman. Det var i expertgruppen som den fullständigt bisarra diskussionen dök upp.

I Alliansen har vi pratat om att vi vill prioritera, och vi har tagit tre mål med förtur. Jag tycker att det har varit vettigt att vi har kunnat koncentrera oss på en samlad klimat- och energipolitik och en havsmiljöpolitik. Vi jobbar med biologisk mångfald. Vi har ökat pengarna i budgeten från 15 till 20 miljarder. Vi har jackat upp det med en tredjedel, och jag är stolt över det. Vi har levererat när det gäller skogsmålet. Ni gjorde inte det. Jag är stolt över det vi har genomfört.

Anf. 15 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! När det gäller skogsmålet är det en debatt med näringsutskottet, om Sveaskog och den transaktion som ni har föreslagit och som vi tycker är en bra sak. Däremot är det inte säkert att bara detta att föra över en arealyta är detsamma som kvalitet. När man tittar på det lite noggrannare ser man att skyddet i södra Sverige inte kommer att öka i den takt som det borde göra. Det finns rätt mycket att säga om den här saken, men det kommer näringsutskottet att debattera senare i dag.

Sofia Arkelsten säger: Vi vill ha mätbara system. Det tycker jag låter jättebra. Och det är precis det som miljömålsarbetet har handlat om: konkreta, mätbara system, där man har satt en tidpunkt för när själva miljökvaliteten ska vara uppnådd. Men nu föreslår man i stället att förutsättningarna för att uppnå miljömålen ska sättas upp. Det är en skillnad. Det var precis som när vi pratade om miljö kvalitetsnormerna förra veckan. Det var också en uppluckring av de konkreta formuleringar som har funnits. Det kan tyckas vara en liten detalj, men den är oerhört viktig när det väl gäller målarbetet.

Anf. 16 SOFIA ARKELSTEN (m) replik:

Fru talman! Jag vill inte föregripa debatten om Sveaskog, men jag märker att Miljöpartiet trots allt har en snäppet vänligare inställning till den transaktionen och säger att det är positivt att vi uppnår skogsmålet.

Den diskussion som förs här är väldigt intressant, fru talman. Den handlar om: Vad är ett bra mål? Vad är mätbart? Är det arealen, eller måste man in och mäta kvaliteten? Jag konstaterar att i alla de stora målstrukturerna är det där en utmaning. Det finns naturligtvis alltid mycket mer att göra. Nu har vi haft ett arealmål, och jag tror att det är viktigt att vi uppnår det för att visa att man kan uppnå de mål vi har satt.

Tidpunkten var inte tydligt satt. Det är därför vi pratar om när människor skaffar barn eller inte just nu. Det var det som dök upp i expertgruppen också.

Strukturerna måste finnas på plats för att man ska kunna utöva politiken. Det får inte bli ett omvänt förhållande, så att vi är styrda av byråkratin. Därför ser jag detta som en viktig reform för att vi ska kunna ha mer politisk styrning och mer demokratisk förankring av de miljömål som vi fortsätter driva.

Anf. 17 CLAES VÄSTERTEG (c):

Fru talman! Sveriges riksdag har satt upp som ett övergripande mål att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöpro-

blemen i Sverige är lösta. Precis som har sagts i debatten här innan infördes miljömålssystemet 1999. Det anger vilken miljö kvalitet som är önskvärd. En viktig del i miljömålsarbetet är att miljömålen är fastställda av riksdagen i bred politisk enighet.

Systemet ger dem som aktivt arbetar för miljön på nationell, regional och lokal nivå en gemensam målbild. Miljömålssystemet har spelat och kommer fortsatt att spela en viktig roll i det svenska miljöarbetet. Däremot är det viktigt för systemets trovärdighet att vi kontinuerligt ser till att utveckla det.

Alliansregeringen kunde konstatera att det fanns ett antal delar som behövde utvecklas med nuvarande system. Därför beslöt man att tillkalla en särskild utredare för att se över hur systemet kunde utvecklas, effektiviseras, förenklas och få en ökad samhällsekonomisk effektivitet. Utredaren kom fram till ett antal punkter som behövde utvecklas och som också var ett problem i det nuvarande systemet:

- Den internationella kopplingen i systemet är alldeles för svag.
- Systemet har över tiden blivit alltmer komplicerat.
- Den politiska styrningen har blivit otydlig i systemet.
- Systemet är mer inriktat på uppföljning än genomförande. Detta leder i sin tur till att fokus mer läggs på hur långt samhället är från att nå målen i stället för på vilka insatser som är mest prioriterade.
- Systemet är myndighetsfokuserat, och näringslivets och icke-statliga aktörers arbete synliggörs inte genom systemet.
- Målformuleringarna och bedömningsgrunden var för flera mål orealistiskt hög.

Fru talman! I den miljömålsproposition som vi debatterar här i dag anger vi en ökad ambition för svenskt ledarskap för hållbar utveckling. Sverige ska vara ledande i arbetet med att nå en hållbar utveckling, både när det gäller det vi gör här hemma och det som görs internationellt. Miljöarbetet behöver engagera allt fler inom näringsliv, kommuner och ideella organisationer. Miljömålen ska samla aktörerna till ett arbete mot hållbara mål. I propositionen bjuder regeringen in till ett långsiktigt samarbete om miljöpolitiken.

Miljöpolitiken tjänar på ett långsiktigt politiskt samarbete. Den bedömning som Sofia Arkelsten har berört i sitt anförande kommer att vara en viktig del i det fortsatta arbetet, och det är också en viktig del för att öka den demokratiska förankringen. Det är folkvalda som får ta befälet över diskussionerna och styra utvecklingen på miljöområdet. Vi har från politikens sida, över alla partigränser, lämnat för mycket åt statliga myndigheter och institutioner.

Fru talman! Ibland kan det låta i diskussioner och debatter, inte minst här i riksdagen, som att allt har gått åt fel håll, men det kan konstateras att miljötillståndet har blivit bättre. I och med denna proposition bedömer regeringen att det finns förutsättningar att med ytterligare åtgärder nå 11 av de 16 miljö kvalitetsmålen. Ett av målen, Skyddande ozonskikt, är på väg att nås med vidtagna och planerade åtgärder. Däremot är det fortfarande mycket svårt att nå fyra av målen – Begränsad klimatpåverkan,

Giftnöj miljö, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv – även om vi skulle sätta in ytterligare åtgärder. En av orsakerna är naturens återhämtningsförmåga, som man överskattade när man skapade systemet. Det finns andra förändringar som ofrånkomligen tar tid, och vi är oerhört beroende av internationella insatser.

Fru talman! Alliansregeringen och Centerpartiet har valt att under mandatperioden prioritera ett antal olika områden. Vi har haft ett antal olika särpropositioner som har behandlats här i kammaren. Vi har sett till att förstärka budgetmedlen för särskilt prioriterade miljömål. Dessa särskilda satsningar – på klimatet, havsmiljön och skydd av värdefulla naturskogar – är sådant som nu redovisas i miljömålspropositionen.

Alliansregeringen har höjt klimatambitionen. Vi har sett till att höja den tidigare regeringens klimatmål om 4 procents minskade utsläpp år 2012 till 40 procents minskade utsläpp år 2020. Sverige har därmed stärkt sin roll som pådrivande internationell aktör i klimatförhandlingar.

De senaste tre åren har utsläppen i Sverige minskat mer än under någon tidigare treårsperiod. Genom föreslagna klimatskatter, gröna investeringar i utvecklingsländer och beslut om bindande åtgärder i Sverige som tagits inom EU kommer de svenska utsläppen per person år 2020 att vara de lägsta i Europeiska unionen.

Sverige har nu EU:s mest ambitiösa klimatpolitik. Vi kan nu också se trender. Vi kan se att utsläppen från transportsektorn minskar. Det rullar tolv gånger så många miljöbilar på vägarna i Sverige som förra mandatperioden. Det säljs åtta gånger mer etanol och tre gånger mer biogas.

Regeringen har också, utöver klimatarbetet, kraftigt ökat insatserna för att nå havsmålet. Från knappt spårbara pengar i budgeten har regeringen satsat över 1 miljard på havsmiljön under mandatperioden. Kraftfulla satsningar på övergödning har satts i gång, bland annat med åtgärder inom jordbruket, med kantzoner och våtmarker. Fosfater i tvättmedel har förbjudits. En ny havsmiljömyndighet tillskapas i Göteborg.

Fru talman! Vi klarar nu också delmålet för långsiktigt skydd av värdefull skog under miljömålet Levande skog. När alliansregeringen tillträdde hade enbart 150 000 hektar av det statliga ansvaret på 400 000 hektar värdefull natur skyddats. Anslag och verktyg som lämnades av den förra socialdemokratiska regeringen och dess stödpartier gjorde att Miljömålsrådet 2006 konstaterade att med nuvarande anslagsnivå skulle målet uppnås först 2020. Med alliansregeringen har anslaget för biologisk mångfald ökat från 6 miljarder till 7,5 miljarder under den här fyraårsperioden. Mer värdefull natur, ungefär 60 000 hektar, har därmed kunnat skyddas anslagsvägen.

Vi tar nu det ojämförligt största steget för naturvård och för att skydda våra fina svenska naturskogar. Det tidigare omöjliga målet om skydd av skog uppnås redan 2010. Det är en mycket bra grund för att utveckla nästa steg för hållbart brukande och skydd tillsammans med forskning, näring och naturvård.

Det är i första hand på statens och bolagens marker som skyddet av värdefull natur ska ske. Skattebetalarnas pengar ska inte användas för att tvångsköpa privata småskogsägares marker.

Regeringen har kraftigt höjt anslagen till miljöarbetet, från 15 till 20 miljarder kronor jämfört med den förra fyraårsperioden. Insatserna på

tidigare eftersatta områden, på biologisk mångfald, havsmiljö och klimat, har därmed kunnat förstärkas rejält. Aldrig har så mycket gjorts för miljön som under den här mandatperioden.

Fru talman! Centerpartiet och alliansregeringen har under mandatperioden flyttat fram positionerna, ökat insatserna och höjt ambitionerna för att nå viktiga miljömål. Vi kan konstatera att miljötillståndet blir bättre. Med dagens beslut utvecklas nu de 16 miljö kvalitetsmålen för att möta de miljöpolitiska utmaningar vi står inför i dag och i framtiden, och det motsvarar alliansregeringens höjda miljöambition.

Avslutningsvis vill jag ta ytterligare lite tid i anspråk. Detta är min sista debatt här i kammaren. Jag vill tacka kammarkansliet för det arbete ni gör för att hålla ordning på oss och se till att det flyter bra. Jag vill tacka utskottskansliet för ett ypperligt arbete till stöd för vårt arbete i miljö- och jordbruksutskottet. Jag vill också tacka kollegerna i utskottet, mina allianskolleger för ett väldigt bra samarbete – vi har nått väldigt långt, men vi vill nå längre – men också oppositionen för värdefulla inspel ibland och för spänstiga och roliga debatter här i kammaren. Ett stort tack! Vi kanske ses någon annanstans igen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik A Eriksson (c), Sofia Arkelsten, Ola Sundell och Rune Wikström (alla m), Anita Brodén, Karin Granbom Ellison och Lars Tysklind (alla fp) samt Liza-Maria Norlin och Irene Oskarsson (båda kd).

Anf. 18 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! Claes Västerteg pratar om att det hade funnits någon brist i miljömålssystemets trovärdighet. Jag undrar var det kommer ifrån. Det är snarare tvärtom. De flesta säger att miljömålssystemet fram till nu har varit väldigt brett, väl förankrat och väldigt effektivt.

En sak som togs upp var den internationella kopplingen. Där kan jag ge Claes Västerteg rätt i att det är någonting som vi också har tyckt har brustit. Claes Västerteg tog också upp att naturens återhämtningsförmåga inte har räckt till och att det har man överskattat, säger Claes Västerteg. Då börjar jag fundera på om det är så att man har överskattat naturens återhämtningsförmåga. Jag tror att det var så att åtgärderna inte räckte till och att man hade behövt göra ännu mer. Det var därför det kom rapporter om att nu var det bråttom. Åtgärderna skulle behöva fortsätta och flyta på precis på det sätt som det hade varit fram till då. I stället väljer man att slakta hela systemet, förändra allting och bromsa upp hela miljömålsarbetet. Naturens återhämtningsförmåga speedar inte upp på grund av det, snarare tvärtom.

Claes Västerteg nämner också mer biogas. Det är jättebra, och det har vi varit med och drivit fram. Man talar om kraftfulla satsningar på jordbruk i kantzonen av våtmarker. Det är ju ingenting som den här regeringen ensam på något sätt har initierat. I stället har man släppt skatten på handelsgödsel som kan bidra till att utsläppen i haven och i vattendragen ökar.

Delmålet långsiktigt skydd har man lyckats med, och då tror jag att Claes menar Sveaskogssaken. Och det är, samma sak där, kvantitativt. Men kvalitativt?

Anf. 19 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag uppfattade vad Tina Ehn sade. Men jag tyckte att hon sade i den här debatten att vi har slaktat hela miljömålssystemet. Jag tycker att det vore bra om Tina Ehn utvecklade det i nästa replik.

Vi kan konstatera att 1999 skapades det här systemet, och det byggde mycket på den kunskap man hade då. Vi hade inte lika mycket internationella kopplingar som vi har i dag, för de har kontinuerligt utvecklats.

Det vore bra om Tina Ehn kunde beskriva på vilket sätt vi har slaktat miljömålssystemet, för det är en rätt allvarlig anklagelse. Och i reservationerna i betänkandet är det inte så att man säger att vi har slaktat miljömålssystemet. Men vad vi såg och många andra runt om i det svenska samhället, både på kommunal nivå och inom näringslivet, var att systemet behövde utvecklas. Vi behöver hela tiden se till att saker och ting kan bli bättre. Vi behöver också anpassa miljömålssystemet till den nuvarande situationen.

Återhämtningsförmågan var en del av de delar som Rolf Annerberg kom fram till i sin utredning. När det gäller återhämtningsförmågan kan jag ge Tina Ehn rätt, fru talman, i att det fanns ett genomförandeunderskott, likaså när det gäller den internationella kopplingen. Och givetvis är alla de här tre delarna lika viktiga. Men det hade varit oerhört olyckligt om vi inte hade gjort en översyn, utvecklat, effektiviserat och ökat den politiska styrningen i miljömålsarbetet, för då hade vi blundat för alla de här utmaningarna.

När vi tillsatte utredningen uppfattade jag att oppositionen och Miljöpartiet inte ville göra det då. Men nu ser vi att vi kan ta ytterligare steg för att förbättra systemet och öka den politiska styrningen men också öka förtroendet för systemet i samhället. Den största otjänst som vi skulle kunna göra miljöarbetet i Sverige vore att blunda för den utveckling av systemet som är nödvändig, för då skulle systemet urholkas.

Anf. 20 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! Det är klart att vi inte ska bromsa utvecklingen, utan vi ska naturligtvis ligga i framkant, och då ska vi inte bromsa hela systemet.

Vi hade aldrig skrivit en motion om vi hade tyckt att det var ett jättebra förslag som regeringen lade fram och om vi hade trott att det skulle leda fram till mycket effektivare och snabbare miljöhänsyn i samhället. Nu har vi på punkt efter punkt talat om vad vi tycker om de olika sakerna som man har tagit upp. En del handlar om att hela miljömålsstrukturen förändras, att man tar bort det stående uppdraget, att man luddar till texterna och så vidare. Vad vi tycker framgår ganska klart i motionen, så jag tror inte att Claes Västerteg behöver tvivla på att vi har varit kritiska till förslaget.

Sist men inte minst tänker jag vända på alltihop och önska Claes Västerteg lycka till i framtiden. Jag har uppfattat dig som en stor och duktig retoriker, så fortsätt så! Det blir bra.

Anf. 21 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag hörde inte vari slakten bestod, men det kanske var ett retoriskt knep från Tina Ehn.

Jag kan bara konstatera att vi har prioriterat ett antal olika områden den här mandatperioden: klimat, hav och skogsarbete. Vi har gett dem förtur därför att vi tycker att det är viktiga miljömål och därför att vi tycker att det är viktigt att insatserna kommer i gång så fort som möjligt. Vi går inte och väntar på att lägga fram en stor tjock lunta med en proposition om miljömålsarbetet. Vi gör saker, vi gör skillnad. Vi pratar inte bara, vi gör saker.

Avslutningsvis, fru talman, ska jag också vända på det hela och tacka för givande debatter med Tina Ehn. Vi får se hur det går i valet; utvecklingen kommer att utvisa det. Men jag får önska dig lycka till i valet.

Anf. 22 CARINA OHLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag börjar med att tacka Claes Västerteg för de debatter och de utbyten som inte helt har varit i samförstånd i olika frågor under den tid som vi har haft tillsammans i riksdagen. Jag vill också önska lycka till i det nya värvet. Det kan hända att vi kan mötas där. Vi kanske kommer att vara på någon konferens i Västsverige, och jag vet att det är den världen som Claes kommer att förflytta sig till nu.

Jag vill också önska alla övriga en trevlig sommar.

Just detta att riksdagen har möjlighet att diskutera och debattera frågor tycker jag är oerhört viktigt, även miljökvalitetsnormerna och etappmålen. Claes Västerteg sade också att det är oerhört viktigt, inte just att diskutera etappmålen utan att de ska diskuteras i en beredning, för det är den yppersta formen av demokrati. Det sistnämnda lade jag själv till, så det sade inte Claes Västerteg.

Om man säger att man verkligen ska lyfta fram det här till de folkvalda, varför ska man då inte diskutera etappmålen i riksdagen? Miljökvalitetsnormerna och miljökvalitetsmålen fastställdes ju 1999, som vi hört tidigare, och det var i enighet. Man lade till ett etappmål så att de blev 16; de var 15 från början. När etappmålen finns där blir det väldigt konstigt att vi inte ska diskutera mer än det som regeringen föreslår ska lyftas fram till riksdagen. Vi har ju hört hur fullständigt inkompetenta vi var under tidigare mandatperioder och att vi inte åstadkom någonting. Tänk om det blir så till hösten, även om inte Claes Västerteg finns här då, att man då inte kan lyfta fram och debattera förslag. Det är ju bra att sätta sig in i den situationen också.

Anf. 23 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag får börja med, precis som Carina, att tacka för goda debatter och ett gott samarbete under åren i utskottet. Jag har stor respekt för Carina Ohlssons engagemang och stora kunskap på kemikaliepolitikens område, som jag tror att vi har nytta av i utskottet oavsett om vi tillhör regeringen eller oppositionen.

Fru talman! Ja, det är riktigt att vi nu gör en förändring avseende ordet "delmål" som vi byter till "etappmål". Det är också så att det är regeringen i huvudsak som bestämmer vem som ska fatta beslut om vilket, i stället för att riksdagen fattar beslut om varje enskilt etappmål. Regeringen kan ju välja att flytta beslutet från regering till riksdag om de etappmål man väljer. Men jag tror att det är en viktig signal om vad riksdagen ska syssla med, åtminstone ur min synvinkel, att titta på det övergripande och på de 16 nationella miljökvalitetsmålen. Att sedan diskutera, debattera

och motionera om en del av etappmålen som finns tror jag inte är det allra bästa för riksdagen att syssla med. De är oerhört detaljerade.

Under förra mandatperioden motionerade vi från den dåvarande oppositionen om förändringar i vissa delmål, och man kan ifrågasätta om det var så lyckat. Jag har dragit slutsatser från det arbetet och kommit fram till att det är bättre att regeringen hanterar detta.

Jag tror också att vi får ett system som blir mer snabbfotat. Från regeringens sida kan man agera mycket snabbare om man ser att ett etappmål måste förändras eller utökas för att styra i en annan riktning i stället för att behöva vänta på att propositionen ska rullas igenom i riksdagen.

Jag tycker att det är ett bra system, och kombinerat med den politiska beredningen ser vi till att stärka den politiska styrningen.

Anf. 24 CARINA OHLSSON (s) replik:

Fru talman! Claes Västerteg tog upp en sak i inledningen, och det är varför vi är starkt kritiska. Det beror på att helheten inte har diskuterats.

Jag tycker också att det är viktigt att se över strukturer och inte fastna i att allt är bra som det är, och vissa saker är vi överens om.

Man borde dock ha lyft upp miljömålen mer, till exempel kemikaliefrågan. Den har man tappat bort eftersom man har valt att lyfta fram andra frågor – som givetvis också är viktiga. Det ska finnas möjlighet att ha särskilda propositioner om exempelvis havsmiljö eller kemikalier eftersom en fråga kan vara särskilt viktig under ett år. Det får dock inte ske på bekostnad av de andra miljö kvalitetsnormerna. Det är däri vår kritik ligger.

Vi vet, precis som Claes Västerteg har sagt, att naturens återhämtningsförmåga är långsam. Ibland har vi trott att vi kan reparera något snabbare än det egentligen går. Claes Västerteg har erfarenheter av det eftersom han har följt utvecklingen i sitt närområde vad gäller till exempel övergödning. Allt tar längre tid än man tror. Vi tycker att det är taptrade år när man inte har lyft in fler av miljö kvalitetsfrågorna utan fokuserat på några få och tappat resten. Det lär inte ha blivit fler glada gubbar under den tiden. Vi känner oro eftersom vi vet att naturen har långsam återhämtningsförmåga.

Anf. 25 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Det hedrar Carina Ohlsson att hon erkänner att systemet behöver utvecklas. Det är bra att vi är överens om att hela tiden utveckla miljö målssystemet, för det behöver ha en bred politisk enighet och en bred förankring i samhället.

Man kan inte blunda för att vissa situationer är mer akuta än andra. Då gäller det att kunna prioritera, för det är en viktig del av politiken. Om vi inte prioriterar riskerar allt att bli utsmetat. Då riskerar vi att få ett genomförandeunderskott totalt sett. Därför har vi valt att prioritera tre olika områden där vi gör extra satsningar. Och det gör skillnad. Vi ser hur vi kan leverera på område efter område.

Vi har för avsikt att gå vidare under kommande mandatperiod och fortsätta utveckla miljö arbetet och miljö målssystemet och, framför allt, fortsätta göra skillnad. Det handlar om att göra miljön bättre och att se till att vi får ett mer hållbart samhälle att leva i. Helst skulle allt vara så bra så att vi inte behövde ha ett miljö målssystem, men nu behövs det.

Vi har ett ansvar som politiker att göra skillnad, få fram åtgärder och prioritera, för resurserna är inte obegränsade.

Anf. 26 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Vi talade om griniga gubbar och glada gubbar. Jag hoppas att Claes Västerteg blir en glad gubbe när han inte längre sitter i riksdagen och slipper debattera med oss.

Det finns inget system som är så bra att det inte behöver ses över. Claes Västerteg och resten av regeringspartierna slår sig för bröstet och säger att de har gjort mycket och vi ingenting. Alla vet att det inte är med sanningen överensstämmande.

Ett av miljömålen kan förändras förr än vi anar, nämligen Säker strålmiljö. Jag tänkte ta tillfället i akt och höra med Claes Västerteg hur han tänker som centerpartist när han jobbar med miljöfrågor och miljömål som Säker strålmiljö och i ett historiskt beslut har varit med och öppnat för ny kärnkraft.

Anf. 27 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Jag tror att de som känner mig tycker att jag är en rätt glad gubbe, men ibland har vi lite andra toner i debatten. Det är en del av politiken.

Fru talman! Wiwi-Anne Johansson sade att vi i debatten har hävdat att den förra regeringen inte gjort något. Det är fel att lägga sådana ord i vår mun, Wiwi-Anne Johansson. Jag har vid ett antal tillfällen i debatten sagt att den förra regeringen gjorde saker som var bra och som har bidragit till en bättre miljö. Du kan gå tillbaka och kolla i protokollen, för det har jag sagt. Det vi sade var att den förra regeringen bidrog till genomförandeunderskottet.

Jag blir ingen glad gubbe när man lägger ord i min mun som jag inte har sagt.

Anf. 28 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Jag förstod inte riktigt, men det kanske inte var Claes Västertegs avsikt att jag skulle förstå det han sade. Det är också ett debattknep att göra på det viset.

Jag förstår inte vad det är som är så bra med att man inte längre vill jobba för att EU ska minska klimatutsläppen med 30 procent utan nöjer sig med 20 procent i avvaktan på att andra ska säga något annat.

Det är också konstigt när man säger att man vill komma till rätta med miljömålet Begränsad klimatpåverkan att man tar bort det enskilt bästa programmet, nämligen det lokala klimatinvesteringsprogrammet, Klimp, som har sparat lika mycket växthusgaser som 180 000 svenskar producerar på ett år. Jag undrar lite över hur ni vill fylla det med innehåll.

Jag fick inget svar på hur man ska hantera miljömålet Säker strålmiljö framgent när man nu öppnar för ny kärnkraft i Sverige. Jag vill gärna ha svar på det.

Anf. 29 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Fru talman! Wiwi-Anne Johansson ägnade mer tid i sitt anförande åt att tala om Centerpartiets politik än om Vänsterpartiets. Det var rätt fa-

scinerande i den sista miljödebatt vi har under denna mandatperiod. Det hade varit intressant för dem som lyssnar, tittar på tv och läser protokollet att få veta vad Vänsterpartiet vill. Jag förstår henne dock, för när man tittar på den samlade oppositionens klimatpolitik ser man att de hänger upp hela sin argumentation på klimatinvesteringsprogrammet, men i övrigt är det ganska tomt.

Vi har från Alliansens sida på punkt efter punkt, på ton efter ton, sett till att våra åtgärder lever upp till det mål vi sätter. I oppositionens politik har man satt ett högt mål, men det är stort spann mellan åtgärder och mål. Ska man föra en trovärdig miljö- och klimatpolitik måste det man föreslår som mål motsvaras av åtgärder. Det gäller att vara lika trovärdig på klimatområdet som på den ekonomiska politikens område. Annars gör man sig själv, Sverige och klimatet en otjänst.

Avslutningsvis ska jag svara på den fråga som Wiwi-Anne Johansson ställde om Säker strålmiljö. Givetvis ska vi se till att nå det miljömålet. Där har vi ett gemensamt ansvar. Jag har inte hört Wiwi-Anne Johansson säga att hon ska stänga av de tio reaktorer vi har i morgon. Vi har tillsammans ett ansvar att klara detta miljömål. Vi har tio kärnkraftsreaktorer i dag, och hur många det blir i framtiden vet vi inte. Vi gör det möjligt att ansöka om att ersätta dessa reaktorer med nya. Alla här i kammaren har ansvar för att vi klarar detta miljömål. Det är ett viktigt miljömål, precis som de andra 15. Glad sommar!

Anf. 30 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! En dag som denna när vi firar sommarsolståndet och naturen flödar över av grönska och skönhet är det viktigt att påminna varandra om det uppdrag vi tillsammans har, nämligen att efterlämna en jord till kommande generationer där de stora miljöproblemen är lösta. Våra barn och barnbarn har också rätt att få uppleva naturens artrikedom och skönhet.

Regeringen tog fasta på Miljömålsutredningens kritik av miljömålsarbetet. Claes Västerteg har nämnt alla de punkterna. Jag vill stryka under ett par av de punkter där utredningen hade en befogad kritik. En är att det saknas en internationell koppling. En annan är att man inte tog vara på näringslivets potential och att det är nödvändigt att de finns med. En handlar om frivilligorganisationerna, Svenska Naturskyddsföreningen och WWF till exempel, som ju har en enorm kunskap. Det är klart att vi måste ta vara på den på ett mycket bättre sätt. Som liberal vill jag verkligen ta fasta på det.

Nu presenterar regeringen en tydlig och effektiv struktur som kommer att kunna effektivisera miljömålsarbetet. De klagovisor som vi har hört från oppositionen här i dag klingar konstigt. Det är inte farligt att tänka nytt. Det är inte farligt att jobba för en effektivisering. Det är definitivt inte farligt att göra något som man inte har gjort tidigare.

Vi har ett ansvar att se till att det blir effektivt och bra. Som jag sade inledningsvis är det de kommande generationerna som kräver detta av oss.

Vi har nu ett förslag på ett övergripande generationsmål. Vi har målsättningen att ekosystemtjänsterna ska vara säkrade, att den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön ska vara bevarade, att kretsloppet så långt möjligt ska vara fritt från farliga ämnen och att vi ska ha en

rejäl ökning av förnybar energi. För att nå generationsmålet behålls 16 miljökvalitetsmål, men det kommer att tillföras ett antal nya etappmål. Vi ändrar inte bara ordet från delmål till etappmål; etappmål är något annat. De är målövergripande och de är tydliga steg för att visa vägen fram. Det är en stor vinst att arbeta med etappmål i stället för med delmål.

Uppföljningen kommer med all sannolikhet att kunna åskådliggöras genom de symboler som vi har talat om. Jag vänder mig nu till tv-tittarna. De symbolerna är röda, gula och gröna gubbar. När vi har klarat etappmålen, tidigare delmålen, har vi markerat det med en grön glad gubbe. När vi är på väg är det en gul gubbe. När det är långt kvar innan vi uppnår målet har gubben varit röd.

Den senaste rapporten från Miljömålsrådet visar att vi inte nådde fram i 9 av 16 miljökvalitetsmål. Där var det röda gubbar, vilket är alarmerande och något som vi tar på största allvar. Det kan inte råda någon tvekan om att regeringen satsar hårt och medvetet för att miljömålen och miljökvalitetsmålen ska uppfyllas med kunskap och respekt för naturen. Det krävs en lång, ibland väldigt lång, återhämtningstid. I de analyserna har Artdatabanken gett oss stöd.

Nu kommer några riktigt nya grepp som vi är förvånade att oppositionen inte bejakar. Vi vill att näringslivet ska involveras i arbetet med att uppfylla de 16 miljökvalitetsmålen. Visst är det viktigt att ny teknik och bättre miljöprestanda kommer med. Det är ju A och O. Regeringen involverar nu det civila samhället på ett tydligare sätt. Som jag nämnde tidigare är det klart att vi ska ta vara på krafterna inom frivilligörelsen. Det krävs internationella förhandlingar. Vi kan inte lösa detta själva. Vänsterpartiet vill i sitt program fortfarande lämna EU. Vi andra vet att vi behöver EU-medlemskapet. Vi behöver arbeta tillsammans inom EU, internationellt och globalt.

Vi har nytta av etappmålen och miljökvalitetsmålen också i internationella förhandlingar. Det är vår gemensamma bas.

En oerhört viktig sak som inte har tagits upp så mycket i debatten i dag är att vi nu för första gången tar in den svenska konsumtionens miljöpåverkan i andra länder. Det ska också beaktas i vårt miljömålsarbete.

En annan sak som vi lyfter upp, som egentligen är en ganska ny företeelse för många och som alliansregeringen har tagit på största allvar är ekosystemtjänsterna. Ekosystemtjänsterna kommer att spela en oerhört stor roll framgent. Det kommer vi nu att beakta.

Fru talman! Som lärare ser jag med tillfredsställelse att läroplanen nu inrymmer undervisning om miljö och hållbar utveckling. Den nya lärarutbildningen betonar detta. För samtliga elever som studerar naturvetenskap på gymnasieskolan kommer klimat, miljö och energi att behandlas. Det är viktigt. Det visar helheten i vårt arbete.

Vi ska inte försumma att lyfta fram den halva miljard i forskningsanslag som kommer att hjälpa till i arbetet med grön tillväxt.

Fru talman! Som flera av företrädarna för Alliansen har sagt har regeringen under mandatperioden valt att lyfta fram akuta frågeställningar i särskilda propositioner. Det har gällt klimatet, havsmiljön och skydd av naturområden. Jag nöjer mig med att nämna tre exempel: Vi ska ha en fossiloberoende fordonsflotta 2030, vi ska ha en ny samlad havs- och vattenmyndighet och vi ska lyckas uppnå det omöjliga delmålet Levande skogar.

Jag vill passa på att lyfta fram de frivilliga avsättningar som våra skogsbönder gör. Man sätter av 500 000 hektar skyddsvärd skogsmark. Det får vi inte glömma. Vi löste mycket tack vare en smart överenskommelse med Sveaskog där man kan byta skogsmarker och därmed på ett ekonomiskt sätt spara pengar till statskassan.

Jag vill betona att majoriteten av remissinstanserna välkomnar att det internationella perspektivet görs tydligare och att en global aspekt nu förs in i miljömålssystemet.

Fru talman! Det finns ingen annan lösning på vår tids stora utmaningar än att vidta kraftfulla åtgärder hemmavid samtidigt som vi har ett samarbete med och ansvar gentemot övriga delar av världen.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Jag sällar mig till den skara som har tackat Claes Västerteg. Tack, Claes, för oerhört gott ledarskap. Du har varit gruppleddare i Alliansens miljö- och jordbruksutskottsgrupp. Tack för det ledarskapet. Tack också för ditt fina ledarskap som vice ordförande i utskottet.

Till er alla önskar jag en riktigt härlig sommar!
(Applåder)

I detta anförande instämde Karin Granbom Ellison (fp), Sofia Arkelsten, Ola Sundell och Rune Wikström (alla m), Erik A Eriksson och Claes Västerteg (båda c) samt Liza-Maria Norlin och Irene Oskarsson (båda kd).

Anf. 31 LIZA-MARIA NORLIN (kd):

Fru talman! Det är nu tio år sedan miljömålssystemet infördes. Mycket har hänt i Sveriges miljöarbete på flera fronter. Men på vissa områden har det hänt alldeles för lite. Vi har fått en allt större medvetenhet och större möjlighet att arbeta med miljöfrågor också i ett internationellt perspektiv. Även om miljömålssystemet har ett starkt stöd i samhället har det också funnits en viss kritik och behov av uppdatering. Alliansregeringen har nu gjort en översyn för att finna möjligheter till effektiviseringar och förenklingar i systemet. Vi presenterar i dag ett modernare och effektivare miljömålssystem som bygger på de miljöpolitiska utmaningar som vi har framöver.

Det är alltid en stor utmaning när man ska utveckla befintliga och väletablerade system. Förändringar ska inte genomföras för förändringens skull utan för att göra systemet bättre och i detta fall även för att miljön ska tjäna på det. En viktig aspekt i reformarbetet var att införa det internationella perspektivet i systemet och lyfta fram den nationella råddigheten. Jag ser det som oerhört centralt att vi nu redan i det övergripande generationsmålet för in den internationella aspekten att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta utan att orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. För mig som kristdemokrat, där solidaritet med andra människor är en självklarhet och där mänskligheten inte har några landgränser, är detta verkligen ett viktigt steg framåt i miljöpolitiken.

Flera av miljö kvalitetsmålen förutsätter en ambitiös miljöpolitik inom EU och i det internationella samarbetet. Regeringen anför i propositionen att miljö kvalitetsmålen och etappmålen bör användas i de internationella

förhandlingarna. I de mål där den nationella rådigheten är liten är det särskilt viktigt att strategier utarbetas för miljöarbete på den internationella arenan.

Alliansen kommer vidare att studera frågan om svensk konsumtion och global påverkan. Sverige liksom andra länder har ett ansvar för hur de egna produktions- och konsumtionsmönstren påverkar miljötillståndet i andra länder. Vi har ett ansvar att bidra till en bättre miljö, inte minst för de allra fattigaste länderna. Vi ska främja en globalt hållbar utveckling.

Ökad kunskap om ekosystemtjänster och deras värden är centralt i arbetet för att nå miljökvalitetsmålen, och detta lyfts särskilt fram i propositionen. Det är glädjande att tala om att regeringen i detta fall också har fått beröm från Naturskyddsföreningen i remissvaret. Även vad gäller ekosystemtjänster är miljöproblemen gränsöverskridande, och därför måste arbetet bedrivas på flera arenor. I regeringens proposition står det också att det är särskilt viktigt att stärka bevarande och hållbart nyttjande av ekosystem i de länder som på grund av en utsatt ekonomisk situation löper en stor risk att ekosystemen exploateras utan hänsyn till deras förmåga att producera ekosystemtjänster. Förståelsen för hur våra levnadsmönster påverkar systemen globalt behöver förbättras, och vi kan minska EU:s globala påverkan genom en effektiv och integrerad politik i relevanta sektorer.

Insatser för att nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan har givetvis också ett internationellt perspektiv i propositionen. När 99,8 procent av världens koldioxidutsläpp sker utanför Sveriges gränser hjälper det inte om vi enbart har höga nationella ambitioner, utan insatser måste också göras på annat håll. Köpenhamnsöverenskommelsen från december förra året var ett litet steg på vägen när de utvecklade länderna åtog sig att bidra med 30 miljarder dollar till utvecklingsländernas arbete med utsläppsbegränsningar och anpassningar under perioden 2010–2012. Men detta och övriga åtaganden kommer inte att vara tillräckliga för att nå tvågradersmålet. Vi kommer att behöva göra mer.

Det är verkligen glädjande att läsa regeringens proposition *Svenska miljömål* när man också tar ansatsen att det internationella klimatsamarbetet måste breddas så att fler politikområden engageras och beaktar klimatpåverkan. Inom den svenska biståndspolitik har klimatarbetet redan fått en avgörande betydelse, men andra politikområden måste nu följa efter. Intensifierade insatser bör också göras inom andra områden förknippade med klimatfrågor såsom energi, handel och jordbruk och inte minst på EU-nivå. När klimatfrågan på det globala planet handlar om mer än biståndspolitik kommer vi att se betydligt större resultat.

Fru talman! Vi har lyssnat till många inlägg i debatten i dag, och som representant för sista partiet i talarstolen har jag valt att särskilt lyfta fram ett av de nya perspektiven i miljömålssystemet. Dessa frågor ligger mig och Kristdemokraterna varmt om hjärtat, och jag anser att de förtjänar ett eget anförande. I övrigt har det sagts mycket klokt från mina allianskolleger. Vi får nu ett system med tydlig struktur, effektivare och tydligare uppföljning och utvärdering, ett ökat politiskt inflytande som också har efterfrågats, en möjlighet för politiska prioriteringar inom systemet samt en tydlig instans, en parlamentarisk beredning, som kan ge råd och vägledning till regeringen hur miljökvalitetsmålen kan nås.

Jag hoppas att alla som arbetar ute i landet med miljömålen ska fortsätta känna sig hemma i systemet men att förändringarna skapar en tydlighet och ett mer tidsenligt miljömålsarbete i Sverige.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Jag vill tacka dig, Claes Västerteg, för det samarbete som vi har haft och för dina insatser här i riksdagen. Lycka till i framtiden!
(Applåder)

I detta anförande instämde Irene Oskarsson (kd), Sofia Arkelsten, Ola Sundell och Rune Wikström (alla m), Erik A Eriksson och Claes Västerteg (båda c) samt Anita Brodén och Karin Granbom Ellison (båda fp).

Anf. 32 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru talman! Vi ska lösa våra stora miljöproblem och inte lämna över dem till kommande generationer. Det är denna övertygelse som ligger bakom svensk miljöpolitik. För att inte tappa fokus har detta mål inrymts i ett system – miljömålssystemet. Det är nu över tio år sedan systemet infördes, och erfarenheten har visat att mycket har varit bra men också att somligt kan förbättras och moderniseras.

Som många redan har sagt behöver miljömålssystemet i framtiden ta hänsyn till att världen har blivit mer internationaliserad. Vi kommer inte ifrån att det sätt på vilket andra länders produktion sker påverkar den luft som vi andas och det hav som vi fiskar i.

En annan insikt är att systemet behöver ta hänsyn till att det tar tid för naturen att återhämta sig. Vi kan konstatera att oavsett vilka insatser vi gör kommer några av dagens miljömål inte att kunna nås. Mål som är omöjliga att nå är inte motiverande. I dag finns mål som inte kommer att nås trots att alla delmål är uppnådda. Även om vi gör allt här hemma kommer tillståndet i omvärlden att göra att vissa mål inte uppnås. Resultatet blir en röd sur gubbe oavsett insatser. Och vem kan mena att det är stimulerande?

Framtidens miljömål ska vara ambitiösa och möjliga att nå med kraftfulla insatser, och målen ska ta hänsyn till återhämtningstid och att problemen är gränsöverskridande. För första gången betonas nu den internationella dimensionen, och konsumtionen lyfts in.

Tre miljö kvalitetsmål ändras. Jag vill säga några ord om det som handlar om en giftfri miljö. Dagens mål kan inte uppnås oavsett de insatser som görs i Sverige. Målet ersätts med ett realistiskt mål som också i framtiden kommer att kräva stora och ihärdiga insatser.

Vi i Sverige har en stolt tradition av frihandel. Som liberal är jag glad över detta. Handeln har många fördelar. Samtidigt måste vi konsumenter kunna lita till att de produkter vi köper är sunda och giftfria.

Kemikalieanvändningen i världen ökar. Många länder har inte samma kemikaliekontroll som vi i Sverige har. Giftiga ämnen fördärvar i produktionslandet och kommer till oss – det saknas nämligen krav på vilka ämnen som får finnas i varan. Därför måste EU-lagstiftningen inom Reach och ROHS och på andra områden skärpas. Vidare måste kunskapen om ämnen öka. Företag behöver ytterligare drivkrafter för att ersätta farliga ämnen.

Jag är glad över att kunna konstatera att vi förra veckan fick en departementskrivelse med förslag om en ny lag om leksakers säkerhet. Regeringen föreslår ökade möjligheter till sanktioner och en ytterligare begränsad användning av de farligaste ämnena. Detta är ett angeläget steg för att skydda kommande generationers hälsa och miljö.

Nu börjar mina fyra talarminuter komma till sitt slut. Avslutningsvis säger jag därför helt enkelt att förslaget om svenska miljömål är välkommet. Den nya strukturen kommer att vara ett gott stöd för ett målmedvetet miljöarbete.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och önskar andre vice talmannen och utskottet med kansli en glad sommar.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anita Brodén (fp), Sofia Arkelsten, Ola Sundell och Rune Wikström (alla m), Erik A Eriksson och Claes Västerteg (båda c) samt Liza-Maria Norlin och Irene Oskarsson (båda kd).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

6 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10: MJU29
Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

Ny postlag m.m.

7 § Ny postlag m.m.

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2009/10: TU19
Ny postlag m.m. (prop. 2009/10:216).

Anf. 33 LARS-AXEL NORDELL (kd):

Fru talman! I trafikutskottets betänkande 19 behandlas regeringens proposition 2009/10:216 *Ny postlag* samt en följdmotion och 20 motioner från de två senaste riksmötena som alla handlar om olika postfrågor.

Svenska Posten har faktiskt sina rötter i medeltiden då olika postbud användes för att distribuera försändelser mellan städer och också mellan olika myndigheter. Det var så det började. Det svenska postverket grundades 1636 på initiativ av rikskansler Axel Oxenstierna.

I regeringens proposition föreslås att den nuvarande postlagen från 1993 ersätts med en ny lag som syftar till att genomföra EU:s postdirektiv från 2008. Förslaget innebär att den samhällsomfattande posttjänsten ska ha samma omfattning och tillförsäkra alla användare en tjänst av samma kvalitet som hittills.

Det servicemål som fastställdes i samband med införandet av 1997 års postdirektiv ligger alltså fast. Förslaget innebär att någon tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten inte behöver utses om tjänsten kan säkerställas på annat sätt och lagens krav på tjänsten uppfylls. Om det i framtiden visar sig nödvändigt att finansiera den samhällsomfattande posttjänsten bör tillgången till tjänsten kunna säkerställas genom upphandling.

Förslaget öppnar för en flexiblere reglering i framtiden då marknaden eventuellt har nått en högre mognadsgrad när det gäller konkurrensut-sättning och utbud av tjänster.

Utskottet ser det som viktigt att artikel 12 i postdirektivet på ett tydli-gare sätt införlivas i postlagen, vilket framgår av betänkandet.

Fru talman! Med dessa ord lämnar jag härmed över betänkandet för debatt och beslut av kammarens ledamöter.

Anf. 34 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Jag tror att vi alla minns Postens slogan Ett brev betyder så mycket. Jag vill inleda mitt anförande med att säga att den håller ännu. Posten är viktig både för att enskilda personer ska kunna skicka och få post och för att företag ska kunna sända räkningar, material och information. Posten behövs också för att fler ska kunna dra nytta av Internet-handeln som ökar år efter år.

Posten är en viktig förutsättning för att kunna driva företag och hålla kontakt med nära och kära. Men andra ser den mer som en marknad där antalet nya aktörer ska öka. Det senare är väl det synsätt som präglar dagens proposition, vilket tydligt märks i infrastrukturminister Åsa Torstenssons debattartikel i Aftonbladet:

”Att kunna få sin post är en rättighet som vi alla har. Det är lika självklart för alla som att glass smakar godast en varm sommardag. Det är just detta som har varit vägledande för den nya postlagen.”

Motiven för att förändra lagstiftningen växlar, fru talman, och smaken är som mycket annat delad. Men vi kan vara överens om att glass smälter i solsken oavsett vad den smakar. För oss socialdemokrater måste Posten och lagstiftningen kring den vara mer robusta än så.

Den nya postlagen är ytterligare en lagstiftning som präglas av mindre ansvar för staten, förhoppningar om marknadslösningar, ökad konkurrens, ja, kort sagt, ett inslag i ”nånannanismen”.

Fru talman! Vi ska implementera ett EU-direktiv i svensk lagstiftning. Arbetet med detta direktiv har pågått i många år i EU och syftar till att avveckla monopolen och till att öppna upp och liberalisera postmarknaden. Därför yrkar vi socialdemokrater inte avslag på hela propositionen – om nu någon funderar över det.

Fru talman! Vi är dock inte nöjda med regeringens proposition. Vi socialdemokrater, Vänsterpartiet och Miljöpartiet motsätter oss delar i den nya lagstiftningen eftersom den i stället för att värna en hållbar post-tjänst i hela landet inriktar sig på att skapa en marknad på postområdet.

Så vitt jag förstår är motivet att konsumenter och företagare ska välja operatör, precis som vi en varm sommardag väljer smak på glassen. För oss rödgröna är Posten inte en marknad vilken som helst, fru talman, utan postservicen är speciell och måste behandlas därefter. Målsättningen med

Posten och en ny postlag bör i stället vara att värna samhällsservicen i hela landet både för företagare och för enskilda konsumenter.

Principiellt är vi inte emot konkurrensutsättning av statlig verksamhet, men vår syn i förändringen har hela tiden varit att också Posten Norden ska ses som ett företag och kunna ges förutsättningar att vara effektivt och att kunna konkurrera.

Därför, fru talman, har vi i betänkandet fem reservationer tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

För det första, fru talman, gäller det frågan om tillhandahållare.

Hittills har regeringen genom tillstånd från PTS pekat ut en operatör att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten i hela landet, Posten Norden. EU-direktivet hindrar inte alls detta.

Men nu gör den moderatledda regeringen ett stort nummer av att det inte behövs om det tillgodoses av marknaden. Men finns den marknaden? Ja, den är inte perfekt ännu, kan man läsa mellan raderna. Men varför då inte säga att vi ska utse en operatör? Vi rödgröna ser det som en självklarhet att det då är Posten Norden som ska utses.

Hur ser då dagens postmarknad ut? Enligt PTS finns ett trettio-tal små lokala operatörer. Den operatör eller konkurrent till Posten Norden som är störst i dag är Bring Citymail. Det är ett dotterbolag till norska Posten, som ägs av norska staten. Norska staten har ännu inte visat några tecken på att avreglera sin postmarknad, bör tilläggas. Dock kan inte ens de verka i hela landet, och de har nischat in sig på framför allt försorterad post – så kallad industripost – i våra storstäder, i Mälardalen och på Gotland.

Herr talman! Stordrift och systemeffekter är så betydande att det nog aldrig kommer att uppstå en mångfald av aktörer på en marknad, vilket regeringen uppenbarligen hyser hopp om. Det finns bara en aktör som klarar av att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten i hela landet. Vi tycker därför att regeringen ska fortsätta att peka ut Posten Norden. Därför, herr talman, yrkar jag bifall till reservation nr 1.

För det andra, herr talman: Vad får det kosta? I dag har Posten Norden inga bidrag för att bedriva denna samhällsomfattande tjänst. Enligt olika uppgifter som kommit oss till del ser vi att volymer och lönsamhet sjunker. Det kan alltså komma att behövas förstärkningar för att klara samhällsuppdraget i framtiden. Hur det kommer att se ut då vet vi inte nu. Därför tycker vi att det är alldeles fel att redan nu besluta i lag att tjänsten ska upphandlas om den samhällsomfattande tjänsten inte kan genomföras utan nettokostnader.

Samtidigt säger regeringen själv att det kan bli nödvändigt med ytterligare utredning och analys. Här kan man faktiskt tala om glass, herr talman. Man måste pröva alla sorter innan man vet vad som är godast och om det är prisvärt. Så varför ska man redan nu besluta att det ska kosta medborgarna genom upphandling? Det finns ju andra sätt enligt EU-direktivet.

Faran är det som regeringen samtidigt säger, nämligen att det kan komma att prövas om tjänstens omfattning och kvalitet ska behållas om det ska kosta. Hur tror ni att den regering och riksdag som då sitter kommer att behandla frågan? Självklart kan det då komma att ifrågasättas om vi ska ha posten hem fem dagar i veckan till den kvalitet vi får i dag.

Redan nu klagar särskilt företagare i glesbygd på att posten kommer för sent, att postlådor töms för tidigt med mera. Hur ska det bli om de upplever en ännu sämre kvalitet eller att posten inte kommer varje dag? Vi anser att det är för tidigt att besluta sig för hur den samhällsomfattande tjänsten ska kunna upprätthållas. Det går faktiskt att välja stödform när behovet finns.

För det tredje, herr talman, handlar det om konkurrens. Konkurrens på postområdet finns som sagt till viss del i storstadsområdet, i Mälardalen och på Gotland. Men det är alltså inte tillräckligt för den borgerliga regeringen, och därför vill de att PTS ska få ökade befogenheter genom att ges en konkurrensfrämjande roll med förstärkt tillsynsansvar. Vi tycker att detta är helt fel. PTS ska se till att lagen uppfylls i alla dess delar och av alla operatörer, och sedan är det Konkurrensverket som ska ansvara för konkurrensfrågorna.

Ett förslag om att utreda om en operatör ska få tillträde till en annan operatörs distributionskedja, alltså brevlådor, postsorteringsmaskiner, utdelning med mera, läggs också fram. Hur konkurrensfrämjande är det? Då kommer ju ingen att vilja investera i något nytt, för alla andra ska få del av det. Nej, det är bara kosmetika för att hitta nya former för konkurrens, och det är att gå betydligt längre än EU-direktivet säger. Vi säger nej till detta från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, och därmed yrkar jag bifall också till reservation nr 2, herr talman.

Avslutningsvis handlar det om fastighetsboxar. I direktivet till den utredning som ligger till grund för denna proposition fanns också direktiv om att utreda frågan om fastighetsboxar, men det tog den borgerliga regeringen bort. Dessutom uppdrog regeringen åt PTS att dra tillbaka de allmänna råd som de tidigare lämnat. Trots försäkringar från Moderaternas Lisbeth Grönfeldt Bergman måste vi från den rödgröna sidan reservera oss. Vi ser ett värde i att denna fråga får en lösning, och vi vill se att arbetet med införandet av fastighetsboxar påskyndas. Det handlar om att effektivisera utdelningsledet, men det är också en viktig arbetsmiljöfråga för alla de brevbärare som dagligen får springa upp och ned i trappor. Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 5.

Posten, liksom andra statliga bolag, ska vara ett föredöme på olika sätt – inte minst vad gäller arbetsmiljö för anställda och miljö över huvud taget. Då krävs att staten har möjligheter att genom ägardirektiv påverka Postens miljöpåverkande effekter. Det är en viktig anledning till att staten ska vara aktsam om företaget och behålla sin ägarandel i Posten Norden. I stället verkar regeringen nu ha lyckats med något man nästan trodde var omöjligt: De har lagt fram ett lagförslag till riksdagen som både riskerar framtida postservice i hela landet och äventyrar värdet på statens egna bolag.

Detta ingår väl dock i strategin. Vi känner alla till att vår nuvarande infrastrukturminister Åsa Torstensson som riksdagsledamot framförde följande: Grundprincipen måste vara att konkurrensutsatt verksamhet ska bedrivas i privat regi. En privatisering leder till en ökad renodling av statens roll som lagstiftare och normgivare, och det är bra och önskvärt. Det enda rimliga är att staten lägger fram en plan med en tydlig strategi för utförsäljning av statliga företag.

Det hade varit klädsamt, herr talman, om Åsa Torstensson hade varit här och förklarat hur hon tänkt. Det verkar dock som att hon inte vill vara

med när riksdagen debatterar stora beslut inför framtiden, som åtgärdsplanen för transportsystemet, förändringar i kollektivtrafiken och nu ändringar i postlagen. Det tog också lång tid innan propositionen kom till riksdagen. Tiden för att vi skulle behandla den under denna mandatperiod hade egentligen passerats. Det blev alltså kort om tid för utskottsarbetet trots att vi gavs en frist på några dagar extra i utskottet. Tack, kansliet, för det! Moderaterna och Centerpartiet får väl försvara regeringens handlande här i kammaren.

Med detta sagt vill jag anföra att det ska finnas en riktig post i hela landet. Det är statens ansvar att se till att hushåll och företag får tillgång till posttjänster i hela landet. För att försäkra sig om detta behöver staten behålla sin andel i Posten Norden. Posten är ingen vara vilken som helst; det går inte att jämföra posttjänster med glass. Ett brev betyder så mycket, herr talman. Posten är en förutsättning för att hela landet ska leva.

Vi står självklart bakom alla reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till nr 1, 2 och 5.

Herr talman! Detta är den sista debatten i riksdagen för min del. Jag har därför begärt några minuters extra talartid. Att vara folkvald är något speciellt. Det är hedersamt, och det vilar också ett tungt ansvar över uppdraget. Det gäller att vara påläst och att förstå sammanhangen, samtidigt som det gäller att vara förankrad i verkligheten – den verklighet som möter både till exempel dem som ska bära ut brev och dem som sänder eller tar emot dem.

Jag vill poängtera att de beslut vi fattar här i riksdagen påverkar många människor i deras vardag. Jag är därför tacksam över alla kontakter jag har fått med olika personer i deras roller som väljare, konsumenter, arbetstagare, arbetsgivare och beställare eller utförare av olika tjänster vi lagstiftar om.

Jag vill tacka trafikutskottets kansli med personal som alltid är hjälpsam, påläst och hittar tillbaka till gamla betänkanden så att de nya blir ett steg i en utveckling. Jag hade förmånen att få vara ordförande i trafikutskottet några månader, och då fick jag verkligen en inblick i vilket grundläggande arbete ni så engagerat genomför.

Tack för all hjälp och support under många år!

Tack också till EU-nämndens kansli! Jag har även haft förmånen att vara med i EU-nämnden under många år. Utan det kansliets hjälp till oss ledamöter vore det lätt att förirra sig i EU:s olika beslutsprocesser.

Jag vill även rikta ett tack till vårt socialdemokratiska kansli, som på olika sätt hjälper till med allt från att ta fram texter till att ta emot besök. Ett tack vidare till alla som arbetar här i riksdagen och förenklar vårt arbete. Jag tänker på lokalvårdare, våningsassistenter, vakter med flera – ingen nämnd och ingen glömd. Ett särskilt tack till infodisk, helpdesk, bibliotek och EU-upplysning som många gånger fått hjälpa mig att rätta ut olika frågetecken.

Slutligen tack till alla kamrater i utskottet och i riksdagen i övrigt. Visserligen har vi olika mening om mycket, men oftast har vi haft en god ton i debatten, och jag hoppas att den kommer att fortsätta. Jag hade för egen del hoppats på en bättre lyhörddhet och större samsyn om bland annat barn och trafiksäkerhet, trots att det var en majoritetsregering. Så blev det inte den här mandatperioden. Jag ställer därför min förhoppning

till att det blir en annan majoritet efter valet och att den vinnlägger sig om att hålla ihop i vissa viktiga frågor inom trafikutskottet.
(Applåder)

Prot. 2009/10:142
22 juni

Ny postlag m.m.

I detta anförande instämde Claes-Göran Brandin, Lena Hallengren, Eva-Lena Jansson, Désirée Liljevall, Lars Mejern Larsson, Pia Nilsson, Marie Nordén och Hans Stenberg (alla s) samt Peter Pedersen (v) och Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 35 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! Vänsterpartiet står bakom samtliga reservationer i betänkandet, men för tids vinnande nöjer vi oss med att yrka bifall till reservationerna 1, 2 och 5.

Herr talman! Exakt som Christina Axelsson tidigare har anført är posten en av de allra viktigaste samhällsfunktionerna och har varit så historiskt och uppskattas i allt väsentligt av det svenska folket och dem som bor i Sverige.

Vi har en avreglerad marknad som fungerar på ett märkligt sätt, kan man säga. Vi tillåter andra länders postföretag att komma in och konkurrera på den svenska marknaden. Däremot har vi inte haft samma förutsättningar att konkurrera på andra länders marknader.

Den borgerliga regeringen verkar inte tycka att det är något större problem, utan precis som på en rad andra områden går man på som en bångstyrig vägmaskin och plöjer fram och gör mycket mer än vad man egentligen behöver göra för att införa direktiven. Dessutom gör man inte det som vi uppfattar att man borde göra enligt EU-direktivet, nämligen att i första hand säkerställa en samhällsomfattande tjänst genom att utse en tillhandahållare. Man avstår från det. Man säger i princip att det ska fungera på ett annat sätt. Om det inte funkar vid upphandling kommer man tillbaka vid ett senare tillfälle för att eventuellt göra det om man måste. Det kommer att innebära, tror vi, sämre post, och det kan bli dyrare i slutändan för konsumenterna.

Utgångspunkten är som vanligt att man vill avreglera ytterligare för avreglerandets skull. Man ser konkurrensen som ett självändamål. I vanliga fall brukar man prata om att konkurrens ska man ha för att få en bättre produkt, en bättre service. Det skulle vara väldigt intressant om ni på den borgerliga sidan för en gångs skull tydligt förklarade på vilket sätt det här förslaget kommer att leda till en bättre posttjänst i hela landet. För en boende i en mindre ort är det oerhört viktigt att tågen stannar där, att posten kommer fram, att telekommunikationer fungerar och så vidare. Det finns en väldigt tydlig tendens i Sveriges riksdag att man antar storstadsperspektivet när man diskuterar hur vi ska få bilprovningen att fungera på ett, som man tror, bättre sätt. Om man utgår från Stockholm kan man knappast hitta samma konkurrens i glesbygd.

Samma sak riskerar att hända på en rad olika områden där man av rent ideologiska skäl går snabbt fram, snabbare än vad man behöver. I vissa fall följer man EU-direktivet till punkt och pricka, i vissa fall är man väldigt ivrig att gå snabbare fram och i vissa fall när det passar tolkar man EU-direktivet på eget sätt. I det här fallet utser man inte den som naturligen skulle få uppdraget, nämligen Posten Norden.

Vill ni hävda att det är sannolikt att vi i fortsättningen kommer att få en marknad där ivriga postföretag och deras aktieägare kommer att slåss om att få dela ut posten i Arjeplogs utkanter, i Degerfors, i Malung? Eller kommer det fortsatt att vara kamp om att få dela ut post i Djursholm, Täby och andra delar av Storstockholm eller Göteborg?

Försök att ta bort de ideologiska skygglapparna och förklara varför det blir bättre med era förslag. Jag tycker att ni är skyldiga det svenska folket det.

Det finns en fackförening som har gjort en undersökning, gått ut och frågat ut brett hur olika företrädare och representanter i samhället ser på det svenska postväsendet. Det visade sig att posten, precis som när det gäller bilprovning, har ett stort förtroende bland allmänheten. Det gäller både enskilda individer och företag. De allra flesta förstår att det är viktigt att vi genom ett statligt ägande i Posten Norden har ett stort ansvar för att inför framtiden säkerställa att den här verksamheten fungerar på ett optimalt sätt i de större städerna men också ute i de mindre orterna.

Då är min fråga: Var finns det stora trycket ute i samhället för att gå fram och göra förändringar som kan riskera att leda till sämre service för många av de människor som bor i vårt land, inte minst om man råkar bo eller har valt att bo utanför de större tätorterna? Var finns kravet på avreglering? Detsamma gäller bilprovning, kollektivtrafik, som vi ska diskutera senare, och tågtrafik. Var finns folkmassan som med plakat ropar här utanför att de vill avreglera? Jag skulle vilja veta det. Ni har visserligen en tendens att göra precis tvärtemot vad de som står här utanför med plakat vill att ni ska göra i Sveriges riksdag.

Jag skulle vilja att ni åtminstone på något vis kunde påvisa det. Jag har letat förtvivlat. Vi har den stora förmånen, herr talman, att få läsa många tidningar här i riksdagen, de flesta dagstidningar som finns i landet. Jag måste säga att jag inte hittat någon artikel från någon upprörd medborgare som har krävt att vi ska göra de här förändringarna på postens och på bilprovningens område eller för den delen på kollektivtrafikens område.

Jag hoppas att jag inte behöver sluta här i riksdagen, herr talman, med den här frågan fortsatt obesvarad. Då tolkar jag det som att det inte finns något annat argument än att avreglering och konkurrensutsättning är ett självändamål, ingenting som ni gör för att ni vill att verksamheten i sig ska bli bättre och fungera på ett bättre sätt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Lena Olsson (v) samt Christina Axelsson, Claes-Göran Brandin, Lena Hallengren, Pia Nilsson och Marie Nordén (alla s).

Anf. 36 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1, 2 och 5 för Miljöpartiets räkning.

Det fanns en debattartikel i Sydsvenska Dagbladet, den tidning som dominerar i min valkrets, för några dagar sedan som handlade om kunskapsunderlag för politiska beslut. Den stack ut lite grann, för det var inte några kortsiktiga saker den handlade om. Man kan säga att det egentligen är respekten för oss politiker det går ut på.

Vi kan tycka här att vi gör ett väldigt viktigt arbete. Men om man låter människor ranka vilka yrken de har respekt för eller vilka yrkesgrupper som har hög status måste vi erkänna att vi inte hör till dem som har högst status och som människor har mest respekt för. Det tycker jag är ett bekymmer. Har man en demokrati borde det vara ett av de finaste arbeten som finns att vara en av de 349 som företräder svenska folket i en representativ församling.

Hur ska man då göra för att öka respekten för politiker? En sak som jag tror är väldigt viktig är att man har ett kunskapsunderlag så att man kan motivera varför man gör någonting och att man i förväg har gjort konsekvensanalyser och vägt olika saker mot varandra så att man oavsett vad man föreslår har en ordentlig underbyggnad för det man föreslår.

Jag kan inte se att det finns någon sådan konsekvensanalys när det gäller förslaget till ny postlag. Vad är motivet till detta? Vilka andra alternativ har övervägts? Hur det ser ut i andra länder? Jag saknar det. Det är självklart bekymmersamt för Postens verksamhet och i ett större sammanhang för demokratin och respekten för oss folkvalda.

En inte alltför djärv trendspaning är att den fysiska delen av postverksamheten minskar. I takt med att datorkommunikation och andra medier fungerar allt bättre kommer brevmängden att minska. Det känns då väldigt naturligt med det vi framför i vår reservation nr 5 att man är rädd om de anställda som ska kunna arbeta ända fram till sin pension. Därför är fastighetsboxar ett sätt att spara deras kroppar och göra att de kan arbeta längre. Vi har blivit ordentligt uppvaktade av deras fackliga företrädare. Ingen av oss har kunnat missa det sambandet.

Jag återvänder till frågan hur relationen är mellan oss riksdagsledamöter och väljarna. Där är tillit ett nyckelbegrepp i statsvetenskapen. Hur skapar man ett samhälle där människor inte försöker lura varandra, har förtroende för varandra, och där människor arbetar och är skötsamma och har ett skyddsnät som fungerar?

En förutsättning för att skapa ett sådant väl fungerande samhälle som de flesta strävar efter är att man har långsiktiga spelregler och förutsägbarhet. För Sveriges och Nordens del är förmodligen begreppet trygghet viktigare än i många andra länder.

Kan man då säga att förslaget till ny postlag fungerar på det viset och innebär långsiktiga spelregler, trygghet och förutsägbarhet? Nej, det tycker jag inte. Jag tycker att den liknelse vi tidigare hörde om glass från Christina Axelsson som var uppe i talarstolen före mig var väldigt träffande för hur man ska se på regeringens förslag till ny postlag.

Man kan se det i en mer ideologisk kontext. Vad är marknadens uppgift, och vad är det offentligas uppgift? För oss i Miljöpartiet är inte uppdelningen så självklar. Vi ser nog mer praktiskt än ideologiskt på den frågan.

Tittar man tillbaka i Sveriges rätt så moderna historia skulle jag vilja ansluta mig till ett synsätt som Industriförbundet gjorde sig till tolk för när Mats Odell var kommunikationsminister. Man funderade då på vilka verksamheter som skulle bolagiseras och vilka verksamheter som skulle konkurrensutsättas.

Det finns ett yttrande från Industriförbundet där man talar om att när det gäller naturliga monopol är det väldigt viktig för samhället i sin helhet att de får förbli naturliga monopol. Om man konkurrensutsätter ett

naturligt monopol riskerar det att leda till ökade offentliga utgifter, vilket i sin tur ökar skattetrycket. Det var förstas enligt Industriförbundets synsätt någonting väldigt önskat.

När det gäller den här sortens verksamheter kan man fråga sig om det i ett så pass litet land som Sverige, som dock är ett stort land i förhållande till befolkningen, finns förutsättningar för att tre fyra postbilar kör efter varandra i de olika bostadsområdena. Är det rationellt? Är det egentligen inte att betrakta som någonting som man med fördel skulle kunna organisera med stordrift?

Vad kommer att hända om man mot förmodan skulle få väldigt många entreprenörer? Det går att förutskicka om man ser vad som har hänt med taxi, flyg och andra verksamheter som har konkurrensutsatts. Jag ser inte någonstans i propositionen en hänvisning till Dan Anderssons utredning där han gick igenom de olika områden som har konkurrensutsatts.

På i princip alla dessa områden har det skett en omfördelning. De som är mest beroende av en verksamhet har fått mindre tillgång medan de som redan har ganska goda förutsättningar får ännu mer. Vi kan se i hur många kommuner taxi finns nu jämfört med före avregleringen. Vi kan också se hur allt fler operatörer i storstadsområdena slåss om en begränsad marknad.

Det innebär sett ur statsfinansiell synvinkel att vill man att det ska upprätthållas verksamhet inte bara i tätortsområden utan även på landsbygden måste det tillskjutas alltmer skattefinansierade verksamheter för att så ska bli fallet. Det är hela idén med Rikstrafiken. Det behövdes inte när man hade en tågoperatör. Så kommer det kanske också att bli på det här området om inte servicen ska bli sämre.

Hur är det utanför storstadsområdena? Jag besökte Gotland i fredags och lördags, och de var lyckligt ovetande om de förändringar som postlagen innebar. Men när jag redogjorde för vad som är på förslag för beslut redan denna vecka blev de något förstummade. Det är ett antal verksamheter och små företag som är väldigt beroende av att posten fungerar för att de alls ska kunna vara kvar och kanske behålla och nyrekrytera anställda.

Fungerar inte den grundläggande infrastrukturen utanför storstäderna har vi en mycket högre arbetslöshet och färre företag att se fram emot. Det är väldigt märkligt att en regering som försöker lägga sig vinn om att stå för något slags jobblinje är beredd att vidta åtgärder som får till konsekvens att man drar undan mattan för företagsamhet på landsbygden.

Till sist är det självklart att man ska analysera förändringarna i postlagen även ur ett grönt perspektiv. Det vore märkligt om inte jag tog upp det perspektivet. Man kan återigen fråga sig: Om vi har 94 procents oljeberoende i transportsektorn, är det då en bra idé att försöka anstränga sig för att den begränsade marknaden delas upp på ännu fler händer? Hur påverkar det förutsättningarna att använda tåget som transportmedel för den postverksamhet som ska ske över längre distanser? Det blir mycket besvärligare ju fler aktörer de olika postmängderna delas upp på.

Hur ser det ut när det gäller att rationalisera i den finförgrenade postverksamheten? Jag kan bara konstatera att det är fler bilar som ska transportera allt mindre. Man behöver inte vara Einstein för att förstå de negativa klimatkonsekvenserna av detta. Vi behöver tvärtom anstränga oss för

att se till att postverksamheten fungerar med mindre klimatpåverkan än vad som är fallet i dag. Allt detta och långsiktiga spelregler försvåras av det förslag till ny postlag som regeringen har lagt fram.

(Applåder)

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Claes-Göran Brandin, Lena Hallengren, Pia Nilsson, Marie Nordén och Désirée Liljevall (alla s) samt Peter Pedersen (v).

Anf. 37 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m):

Herr talman! Postservicen är en av samhällets grundläggande funktioner. En väl fungerande postservice är mycket viktig för boende och verksamma i hela Sverige. Det är självklart att det ska finnas en god postservice i hela landet.

Under de senaste åren har postmarknaden genomgått stora förändringar. Våra sätt att kommunicera med varandra har förändrats. Vi ser nu att mycket sker via digitala kommunikationsmetoder. Internet har också blivit en handelsplats där fler får tillgång till varor och tjänster.

Tittar vi på den svenska brevmarknaden ser vi att den består av en rad olika typer av kunder. Det är alltifrån enskilda hushåll som köper ett fåtal frimärken per år till storkunder som banker, myndigheter och försäkringsbolag som årligen skickar miljontals försändelser. I dag har brev primärt blivit en kanal för information från företag till hushåll.

På den svenska postmarknaden finns i dag ett trettiotal operatörer där Posten har en särställning. Det beror dels på dess storlek och den finansiella styrkan, dels på att bolaget hittills har ålagts att tillhandahålla den så kallade samhällsomfattande posttjänsten. Av de övriga postoperatörerna är Bring Citymail det i särklass största företaget.

Alliansregeringen har nu moderniserat och tagit fram ett förslag till en ny postlag som anpassats till den gemensamma marknad som nu utvecklas inom EU. Den nya postlagen genomför 2008 års postdirektiv som innebär att det monopoliserade området försvinner på den europeiska brevmarknaden. I Sverige har vi haft en liberaliserad marknad sedan 1993, och det är viktigt att vi arbetar vidare.

Jämför vi med paketmarknaden kan vi se att den som helhet aldrig har varit reglerad, utan det har varit en påtaglig konkurrens mellan marknadens aktörer.

Herr talman! Utgångspunkten för de postpolitiska målen är medborgarnas och samhällets behov av en effektiv, sammanhållen och tillförlitlig posttjänst. Staten har ansvaret för att säkerställa en sådan posttjänst i hela vårt land, även på Gotland och i Arjeplog. Det är självklart att det ska finnas en bra posttjänst i hela landet så att företag och medborgare har en god postservice oavsett var man verkar eller bor. Det finns ingenting i det nya förslaget till postlag som på något sätt ändrar detta. Den samhällsomfattande posttjänsten kommer att ha kvar samma omfattning och försäkra alla användare en tjänst av samma kvalitet som tidigare. Det här innebär att samma servicemål som fastställdes i samband med 1997 års postdirektiv alltså ligger fast.

Herr talman! Postservicen är en väldigt viktig funktion. Jag vill poängtera vikten av att utveckling och behov följs noga i framtiden.

Tills nu har Post- och telestyrelsen, PTS, varit tvungen att peka ut en tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten oavsett hur marknaden ser ut. Enligt den nya postlagen behöver ingen tillhandahållare utses om det finns en fungerande marknad som uppfyller alla krav på den samhällsomfattande posttjänsten. Det innebär att posttjänsten ska vara av god kvalitet. Den ska tillhandahållas till rimliga priser, och alla användare ska kunna ta emot postförsändelser. Vidare ska prissättningen vara öppen för insyn, icke-diskriminerande och kostnadsorienterad. Klarar inte marknaden detta är det självklart att myndigheten, det vill säga PTS, ska peka ut en eller flera operatörer som tillhandahållare.

Det här lagförslaget innebär att den nya postlagen öppnar för en flexibel reglering i framtiden. Ordet ”ska” byts till ”får”. Om marknaden inte kan tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten är det självklart att tillhandahållare ska pekas ut. Men det ska inte behöva gälla för all framtid om marknaden ändras. Då ska en framtida regering ha möjlighet att plocka bort en sådan tillhandahållare.

Man ska också veta att skulle inte någon tillhandahållare utses blir en direkt följd att de bestämmelser som gäller särskilda priser och andra särskilda villkor inte blir tillämpliga. Det är viktigt att poängtera att det i sig skulle kunna vara ett skäl till att ändå utse en eller flera tillhandahållare, trots att tjänsterna som sådana bedöms bli utförda i Sverige utan att någon tillhandahållare utses. Det är PTS som enligt den nya postlagen ska göra en opolitisk och saklig bedömning av om en eller flera postoperatörer behöver utses som tillhandahållare eller inte.

Hittills har ingen ersättning utgått till den som har varit utsedd som tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten, det vill säga till Posten. Regeringen gör bedömningen att det för närvarande saknas behov av att finansiera den samhällsomfattande posttjänsten. Om det i framtiden skulle visa sig att kostnaderna för att tillhandahålla den här tjänsten skulle utgöra en orimlig ekonomisk belastning för en postoperatör kan man enligt 2008 års postdirektiv säkra tillgången till tjänsten genom upphandling. Men detta är något som behöver utredas och analyseras ytterligare, vilket regeringen avser att göra.

Monopolet på den svenska postmarknaden avskaffades 1993. Vi har kommit en bit på vägen för att få konkurrens på marknaden, men det finns helt klart mer att göra. Vi måste därför fortsätta att arbeta för att få en ännu bättre fungerande postmarknad.

Herr talman! Att få till stånd bättre konkurrens på postmarknaden är viktigt. I den nya postlagen finns vissa konkurrensfrämjande bestämmelser med, till exempel att prissättningen ska vara öppen för insyn och vara icke-diskriminerande, att det ska finnas särskilda krav på redovisningar av den samhällsomfattande posttjänsten och att det ska finnas bestämmelser som ska underlätta för mindre operatörer att få till stånd förändringar i postnummersystemet.

Regeringen avser också att utreda postoperatörernas behov av tillgång till annan postoperatörs distributionskedja. Man ska också utreda om Post- och telestyrelsens tillsynsansvar kan förstärkas för att främja ökad konkurrens.

Klagomålshantering är en viktig fråga. I den nya lagen utökas bestämmelserna till att gälla alla postoperatörer och inte som tidigare bara

den som varit utsedd som tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten.

Herr talman! Jag tycker att det är intressant att se hur den samlade vänsteroppositionen egentligen ser på det här. Man skriver i sin motion att en återreglering varken är möjlig eller önskvärd, men samtidigt har jag svårt att tyda vad den samlade vänsteroppositionen egentligen vill. Man är emot den utveckling av Posten som skett. Man vill, utan att PTS först fått göra en opolitisk och saklig bedömning, peka ut Posten som tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten. Jag får faktiskt inte detta att gå ihop. Jag tycker att det lutar åt att vänsteroppositionen återigen vill se ett statligt monopol på postsidan.

Herr talman! Det mest anmärkningsvärda är faktiskt den skrämselfpropaganda som vänsteroppositionen nu bedriver med anledning av förslaget till ny postlag. Att påstå att postservicen nu riskerar att allvarligt försämrats är att gå ut med falsk information, eller också visar det att man inte har läst propositionen. Vilken tillit och respekt för politiker ger det att hålla på med skrämselfpropaganda? För oss i Moderaterna och i Alliansen är det viktigaste att vi har en säkrad postservice till alla i hela Sverige. Vi utgår från medborgarna och företagen som är beroende av en väl fungerande postservice. Vänsteroppositionen väljer skrämselfpropaganda för att försöka vinna billiga politiska poäng. Det gynnar på inget sätt postmarknaden och säkrar inte en postservice av god kvalitet till alla.

Herr talman! Jag har redan nämnt att kraven och nivån på den samhällsomfattande posttjänsten även fortsättningsvis ska gälla som de hittills har gjort och att PTS ska göra en bedömning av om en eller flera tillhandahållare ska utses. Den nya postlagen garanterar att postservicen kommer att bli som i dag genom att marknaden själv tillgodoser kraven, men klarar inte marknaden det garanteras postservicen genom att en eller flera utses som tillhandahållare.

Herr talman! I betänkandet och i de tidigare anförandena har frågan om fastighetsboxar tagits upp. Det är en fråga som har diskuterats tidigare. Vi vet att fastighetsboxar kan vara bra på flera olika sätt. De ger till exempel en bättre arbetsmiljö för brevbärare och en effektivare utdelning för postföretagen. Samtidigt finns det vissa grupper, till exempel äldre och personer med funktionsnedsättning, som skulle kunna drabbas negativt av att inte få posten levererad till lägenheten. Det här är främst en fråga för postoperatörerna, bostadsföretagen och fastighetsägarna.

Vid nybyggnad är det mycket enklare att från början installera fastighetsboxar. Det görs också i många fall vid nybyggnad. Man kan också konstatera, vilket står i betänkandet, att det har noterats ett ökat intresse för att införa dessa i befintliga fastigheter. Det tycker jag är bra. Men det är viktigt att understryka att det är angeläget att postoperatörerna och fastighetsägarna når en tillfredsställande lösning så att utvecklingen på området med fastighetsboxar kan påskyndas. Även om vi anser att detta är en viktig fråga som ska kunna lösas på frivillig basis vill jag betona vikten av att regeringen noga följer frågan om det är så att vi inte får till stånd den snabba utveckling som vi är så många som står bakom.

Herr talman! Till sist vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Jan-Evert Rådström, Eliza Roszkowska Öberg och Oskar Öholm (alla m), Sven Bergström och Gunnel Wallin (båda c), Nina Larsson (fp) samt Annelie Enochson och Lars-Axel Nordell (båda kd).

Anf. 38 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Skrämselpropaganda, säger Malin Löfsjögård. Jag måste säga att man blir lite rädd, eller skrajsen som barnen säger, när man får läsa i Aftonbladet att vägledande för den nya postlagen är att glass smakar godast en varm sommardag. Det är klart att man blir rädd och undrar hur det här ska bli i framtiden.

Jag undrar också: På vilket sätt kommer den här propositionen att göra att alla i hela landet får post? Målsättningen är ju ändå att alla ska kunna ta emot och skicka post. Hur blir det bättre med det här? Hur blir det bättre av att man låter PTS få ett utökat ansvar för att se till att det blir fler operatörer?

Tror verkligen Moderaterna och Malin Löfsjögård att vi kommer att se en bättre postservice för att det blir fler som utför den? Det tror inte jag. Jag vill inte tillbaka till något monopol, och det har vi socialdemokrater aldrig sagt att vi vill. Innan ni kom i regeringsställning jobbade vi under många år med postdirektivet som vi nu införlivar i svensk lag.

Jag vill ställa en tillfråga. Du talar om orimlig ekonomisk belastning. Vad är det som är orimligt, Malin Löfsjögård? Hur mycket ska det få kosta innan man gör någonting åt det?

Anf. 39 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Herr talman! Jag börjar med det sista, alltså det här med orimlig ekonomisk belastning. Regeringen har nu aviserat att man ska titta på det här med om man måste gå in och ekonomiskt stödja en tillhandahållare. Jag tänker inte förekomma den utredningen och stå här i talarstolen i dag och sätta en gräns för vad som är orimlig ekonomisk belastning eller inte. Fram till i dag har Posten inte sagt någonting om att de tycker att det har varit ekonomiskt betungande på något sätt att vara tillhandahållare, utan man har ansett att man har klarat av det ändå. Men det är viktigt att man följer detta och att man redan nu börjar titta på det och utreder för att se vad konsekvenserna kan bli för framtiden och vad man i så fall ska göra.

När det gäller det här med bättre postservice garanteras i postlagen att den postservice som vi har haft fram till i dag även fortsättningsvis ska gälla. Det är egentligen inga stora skillnader jämfört med 1993 års postlag som också sade att man får utse en tillhandahållare. Sedan hade vi 1997 års postdirektiv som ställde krav på att man ska utse en tillhandahållare. Med den nya postlagen för man in ordet ”får”, det vill säga bedöms det att man behöver det utser myndigheten, alltså Post- och telestyrelsen, en eller flera tillhandahållare. Gör man en bedömning att marknaden kan tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten själv behöver man inte utse någon tillhandahållare. Man inför en flexiblare reglering, men kraven är inte sänkta i den nya postlagen. De krav som ställs i dag på postservicen är kvar, de postpolitiska målen är kvar och servicemålet som infördes i 1997 års EU-direktiv ligger alljämt fast.

Anf. 40 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Man ska utreda vad orimlig ekonomisk belastning är för någonting. Malin Löfsjögård säger att hon inte vill förekomma det. Men det är ju precis det man gör! Man förekommer den här utredningen genom att redan nu lagstifta om att om det blir en kostnad för den operatör som har den samhällsomfattande posttjänsten ska man upphandla detta. Man bestämmer redan nu, om några timmar, hur man ska komma till rätta med det här om det blir på det sättet. Därför kan Malin Löfsjögård inte säga att hon inte tänker ta ställning till det, för det tänker hon göra klockan tre i eftermiddag. Vi tycker att det är för tidigt att ta ställning till det här. Vi hade först velat se hur man ska göra och sedan ta ställning.

Om det skulle visa sig att det blir en ekonomisk belastning – samtidigt som man har stora krav på Posten att de ska generera ett överskott – måste man diskutera vilken kvalitet vi ska ha. I det läget, Malin Löfsjögård, kommer vi att kunna diskutera om man ska ha post varje dag i veckan i glesbygd där det inte finns andra operatörer. Hur mycket post ska de få? Hur ofta ska vi tömma brevlådorna? Och om det är flera andra som ska gå omkring och klösa i brevlådorna, hur ska det då kunna fungera, Malin Löfsjögård?

Jag tycker inte att jag har fått något svar på varför ni redan i dag ska lagstifta om att tjänsten ska upphandlas om det behövs.

Anf. 41 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Herr talman! Fram till i dag har ingen ersättning utgått till den, det vill säga Posten, som har varit utsedd till tillhandahållare, just för att man har bedömt att det inte har varit nödvändigt. Posten har själv inte gett uttryck för det. Men det är viktigt med tydlighet om att om det i framtiden blir för ekonomiskt betungande ska den eller de postoperatörer som utses till tillhandahållare veta att det kommer att finnas en möjlighet. Att redan nu lägga fram ett detaljerat förslag när vi inte känner till alla detaljer och behöver utreda det närmare tycker jag varken känns vettigt eller bra.

Du säger att det är för tidigt att ta ställning angående upphandling, men du tycker inte att det är för tidigt att ta ställning direkt i lagen med ett skall-krav på att utse en tillhandahållare utan att Post- och telestyrelsen först har fått göra en opolitisk och saklig bedömning om det behöver utses en tillhandahållare eller flera eller om postmarknaden själv klarar av att tillgodose den samhällsomfattande posttjänsten.

Ditt resonemang går inte riktigt ihop, Christina Axelsson.

Anf. 42 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag kan tycka att Malin Löfsjögård håller ett bra anförande utifrån de utgångspunkter som ni har på allianssidan. Men det är lite märkligt att höra någon från majoritetssidan slå fast att vi från oppositionssidan är dåligt pålästa. Jag ska inte uttrycka någonting om vad jag tycker när det gäller hur pålästa ni är. Jag ifrågasätter inte att ni är det, men jag tycker att ni läser på ett väldigt konstigt sätt många gånger.

Ni säger att vi från oppositionens sida ägnar oss åt skrämselfpropaganda. Vi behöver inte ägna oss åt någon skrämselfpropaganda, för ni skräms så bra på egen hand. Det är snarast er bästa gren, inte minst ute i

glesbygden som hela tiden drabbas av olika konkurrensutsättningar och det marknadstänkande ni har.

Att leka marknad är inte samma sak som att skapa en marknad som fungerar. Jag tycker att ni går för långt här. Ni låtsas som att vi inte har läst direktivet rätt. Vi tolkar det uttryckligen så, som framgår av vår reservation, att förstahandsläget är att man ska utse en tillhandahållare. Ni säger själva på s. 33 i betänkandet: ”Utskottet konstaterar att det genom 2008 års postdirektiv öppnas en möjlighet att finansiera de samhällsomfattande tjänsterna genom upphandling.”

Den möjligheten är den borgerliga majoriteten väldigt snabb att hoppa på. Men få det inte till att det är vi som har någon konstig inställning till det hela och väljer ett udda alternativ! Det är snarare så att ni väljer ett andrahandsalternativ här, och då är frågan tillbaka: Varför väljer ni det alternativet? Och återigen: Var finns det folkliga stödet för det här?

I mitt nästa inlägg ska jag redovisa några siffror som visar hur det svenska folket och även företag ser på postväsendet i dag. Var finns trycket att förändra i er riktning?

Anf. 43 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Herr talman! Det är klart att ni, Peter Pedersen, bedriver en skrämselfpropaganda när ni säger att den nya postlagen kommer att försämra postservicen i Sverige. Det är nämligen inte sant. I den nya postlagen kommer den samhällsomfattande posttjänsten att ha samma omfattning och försäkra alla användare en tjänst av samma kvalitet som tidigare. Det gäller över hela vårt land. Det innebär att servicemålet som fastställdes i samband med 1997 års postdirektiv alltså ligger fast.

Det finns inga förslag på förändringar av postservicen eller av de postpolitiska målen. Att påstå det är att gå ut med skrämselfpropaganda. Det finns ingenting i den nya postlagen som riskerar att gotläningarna eller de i Arjeplog inte skulle få någon post.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt av oppositionen att gå ut med sådant. Antingen gör man det medvetet för att försöka ta billiga politiska poäng eller så har man faktiskt inte läst propositionen om den nya postlagen. Jag kan inte tolka det på annat sätt, Peter Pedersen.

Anf. 44 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Malin Löfsjögård hävdar inte bara att vi från oppositionens sida inte är läskunniga utan även att de fackliga företrädarna och anställda vid Posten tydligen inte vet sitt eget bästa. Det får väl stå för Alliansens syn på dem som till vardags jobbar inom verksamheten.

Jag konstaterar att enligt den opinionsundersökning som Novus Opinion på uppdrag av Seko gjorde i april, då de intervjuade tusen personer, tycker 74 procent av allmänheten att det är viktigare att Posten kan behålla sin nuvarande kvalitet på service än att konkurrensen inom postutdelningen ökar. 62 procent tycker att det är viktigt eller ganska viktigt att staten är majoritetsägare i Posten. Om Posten konkurrensutsätts ytterligare tror 41 procent att servicen försämras medan 28 procent tror att den blir bättre. Jag kan läsa upp siffror efter siffror; ingen tror att det blir bättre.

Malin Löfsjögård säger att det inte kommer att bli några försämringar med det förslag som finns och att det bara skulle vara skrämselfpropa-

ganda att hävda det. Indirekt kan man då tolka det så att förslagen innebär förbättringar för postverksamheten. Eftersom det är ni, Malin Löfsjögård, som sitter i regeringsställning vill jag veta om du kan ge några konkreta exempel på hur införandet av direktivet, och er tolkning av det, kommer att leda till att vi inte bara får en postservice som fungerar lika bra som i dag utan faktiskt fungerar bättre.

Syftet måste väl i så fall vara att postservicen ska fungera bättre. Där tycker jag att ni fortfarande är svaret skyldiga. I stället använder ni er av demagogi genom att hävda vissa saker, som att vi inte läst på. Förklara nu inte bara för mig utan också för de fackliga företrädarna, för dem som jobbar inom verksamheten och för de berörda ute i landet på vilket sätt förslaget kommer att innebära en bättre fungerande postverksamhet än den vi har i dag.

Anf. 45 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Herr talman! Jag har ett antal gånger från talarstolen sagt att den nya postlagen inte innebär några förändringar av den samhällsomfattande posttjänsten. Den kommer att ha kvar samma omfattning och försäkra alla användare en tjänst av samma kvalitet som tidigare. Servicemålet som fastställdes i 1997 års postdirektiv ligger alltså fast.

Det är glädjande att det finns opinionsundersökningar som visar betydelsen av en väl fungerande postservice i hela vårt land. För oss som medborgare och företagare spelar det egentligen ingen roll vem som delar ut, distribuerar, posten. För oss är det allra viktigaste att det finns en postservice som säkrar kvaliteten. Med den nya lagen genomförs 2008 års postdirektiv. Jag kan i debatten få en känsla av att ni, Peter Pedersen, glömmer bort det.

För oss som är beroende av post, att få post och att skicka post, är det viktigaste att de krav som gällt hittills också gäller i framtiden, inte vem som distribuerar posten.

Vi från Alliansens och från Moderaternas sida väljer att se möjligheter, inte hinder, inom alla områden. Ni på vänstersidan är så ideologiskt bundna att ni inte ens klarar av ordet konkurrens. Det tycker jag är tråkigt. Jag tror inte att konkurrens är en quick fix som löser allt, eller att den skulle lösa postservicen, men det gäller att se möjligheterna, att se hur vi kan utveckla även postmarknaden.

Som jag tidigare sagt innebär den nya postlagen inga förändringar eller försämringar när det gäller den samhällsomfattande posttjänsten. De påståenden som ni tillsammans med facket gör är inget annat än skrämpropaganda.

Anf. 46 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Den nya postlagen som vi i dag diskuterar syftar till att införliva ett nytt EU-direktiv om att åstadkomma en inre marknad för posttjänster. I regeringens proposition föreslås att den samhällsomfattande posttjänsten ska ha samma omfattning och samma kvalitet som hittills. För mig, Centerpartiet och Alliansen är detta grundläggande och avgörande.

En god och allmän postservice i hela landet är för både enskilda och företagare en livsnödvändighet. Det är väl i linje med vår politik för att hela landet ska leva, för att skapa förutsättningar för ett attraktivt före-

tagsklimat i hela landet. Därför ingår i den nya postlagen samma höga krav på den samhällsomfattande posttjänsten som hittills, vilket Malin Löfsjögård utförligt redovisat i sitt anförande och i replikskiftena. Också för mig och Centerpartiet har det varit viktigt att kvaliteten och omfattningen av tjänsten vidmakthålls.

Om man googlar, vilket numera är vanligt, på begreppet ny postlag hittar man just nu en rad insändare som bidrar med desinformation om vad förslaget innebär. Det märks att valrörelsen håller på att komma i gång när man lätt kan identifiera falska argument vilka förekommer enbart för att försöka komma åt alliansregeringen.

Många tar chansen att komma i slagläge, men när det gäller den nya postlagen är det ett sällsynt dåligt tillfälle att idka kritik mot regeringen. Seko går tillsammans med de rödgröna partierna så långt att man helt frankt påstår att den nya postlagen hotar postutdelningen i landet och att Postens anställda blir förlorare. I Aftonbladet skriver representanter för De rödgröna: ”Snart kan den här brevlådan försvinna. I regeringens nya postlag finns det ingen ansvarig för postservicen utan ansvaret ligger på marknaden.” Snacka om saklig information!

Om åhörarläktaren vore sprängfylld med människor skulle det kunna tyda på att oron är stor, men så är det inte. Det handlar om ett införlivande av ett EU-direktiv. Personligen har jag fått ett samtal och några enstaka mejl i frågan. Det är ingen kioskvältare och ska heller inte vara det eftersom det inte är fråga om någon dramatisk förändring.

För säkerhets skull ska jag läsa högt ur betänkanudet för dem som ändå tvivlar och oroar sig. På s. 31 står beträffande utskottets ställningstagande: ”Utskottet delar regeringens uppfattning att den samhällsomfattande posttjänsten bör ha samma omfattning och försäkra alla användare en tjänst av samma kvalitet som hittills. Det innebär att det ska finnas en posttjänst i hela landet som innebär att alla kan ta emot brev och andra adresserade försändelser som väger högst 20 kg. Utskottet välkomnar vidare att det av regeringens lagförslag framgår att posttjänsten ska vara av god kvalitet och att det ska finnas möjlighet för alla att få sådana försändelser befordrade till rimliga priser. Dessutom ska enstaka försändelser befordras till enhetliga priser.”

Herr talman! Både svensk lagstiftning och EG-lagstiftning på området garanterar postutdelning i hela landet. Det borde naturligtvis Seko och de rödgröna partierna ha vetskap om. Om man av någon anledning skulle vägra dela ut post någonstans går staten genom PTS in och ålägger en postoperatör att sköta postutdelningen. Det känns inte aktuellt, men så är det.

Sedan 90-talet är svensk postmarknad öppnad för flera aktörer. Det innebär att vi i Sverige har ett antal postföretag, huvudsakligen mycket små. Posten Norden är den överlägset största postoperatören med skyldighet att tillhandahålla en riksomfattande posttjänst. Med den nya postlagen finns möjlighet att i en framtid, då vi har en väl fungerande marknad och full konkurrens råder, kunna välja att inte utse en nationell operatör.

I dagsläget och under överskådlig tid finns det ingen marknadssituation med verklig konkurrens. Därför kommer staten med den nya postlagen, precis som med den gamla, fortsatt att låta Posten Norden tillhandahålla den riksomfattande posttjänsten. Nog om detta!

Herr talman! Fastighetsboxar har tagits upp här i debatten. Seko har också uttryckt oro över de postanställdas arbetsvillkor. Lagförslaget som vi diskuterar här i dag innebär inte på något sätt att Posten Norden som arbetsgivare kan strunta i att bry sig om sina medarbetare. Frågor som rör arbetsmiljö, hälsa, kompetensutveckling och möjligheter för medarbetare att påverka sin arbetssituation måste vara fortsatt viktiga frågor om Posten Norden ska kunna vara ett framgångsrikt företag. Jag utgår från att Posten tillsammans med fastighetsägare, hyresgäster och andra aktörer tar ett gemensamt ansvar för en så snabb introduktion av fastighetsboxar som möjligt. Annars bedömer jag att det kan bli aktuellt med ett ingripande från riksdag och regering någon gång framöver.

Herr talman! Posten har en fortsatt stark position, som jag sagt tidigare, trots ett visst konkurrenstryck från Bring Citymail, som Christina Axelsson underströk i sitt anförande. Trots ökad konkurrens inom vissa delar av den svenska postmarknaden och den ökade liberaliseringen av postmarknaden inom EU talar väldigt mycket för att Posten även fortsättningsvis kommer att ha en mycket stark ställning. Jag kan inte se annat än att Posten har mycket goda förutsättningar att bedriva en lönsam verksamhet också med den nya postlagen.

I och med den nya postlagen genomförs 2008 års postdirektiv, som öppnar för en gemensam europeisk marknad. Sett i det perspektivet är Sverige en föregångare med en liberaliserad postmarknad sedan 17 år tillbaka. Det är en erfarenhet vi har att ta till vara och arbeta vidare med.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnel Wallin (c), Sten Bergheden, Eliza Roszkowska Öberg och Jan-Evert Rådström (alla m), Nina Larsson (fp) samt Annelie Enochson och Lars-Axel Nordell (båda kd).

Anf. 47 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Om jag förstår Sven Bergströms anförande rätt kommer man nu att utse Posten Norden som den aktör och operatör som ska tillförsäkra alla i hela landet den samhällsomfattande tjänsten. Det är väl så att den här marknaden inte är perfekt, som Åsa Torstensson skrev i debattartikeln.

Jag undrar om två saker. I Danmark, som numera har samma lagstiftning som vi, eftersom de också är tvungna att införliva EU-direktivet i sin lagstiftning, har man sagt att man ska utse Posten Norden som den aktör som ska sköta den samhällsomfattande tjänsten. Jag tycker att det egentligen inte är någon skillnad. Men där säger man rakt ut att man vill göra detta även för att värna själva företaget och visa dem att det här är någonting som man tycker att de ska fortsätta med. Vi vet alla att Bring Citymail gjorde ett försök att etablera sig i Köpenhamn. Det misslyckades och varade inte så länge.

Jag tänkte också höra med Sven Bergström, och vill ha hans kommentarer till det, om den utvidgade roll som PTS ska få och som också innefattar att se till att man stimulerar konkurrensen. Behövs det verkligen? Det är något som har kommenterats av Posten Nordens koncernchef, som säger att det finns risk för att lagförslagens långtgående krav på in-

syn leder till att konkurrensen snedvrids. Om konkurrensen snedvrids så att Posten Norden inte kan konkurrera som andra bolag försämrar vi förutsättningarna. Det är det vi är rädda för.

Anf. 48 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Det här har Malin klarat ut väldigt ordentligt i ett tidigare replikskifte, men låt mig säga än en gång – och det skrev också Åsa Torstensson i sin debattartikel i Aftonbladet – att staten ser det som en självklarhet att Posten Norden, som har en heltäckande verksamhet, kommer att fortsätta med den. Jag citerar ordagrant vad Åsa Torstensson skrev i Aftonbladet för någon vecka sedan: Staten kommer ”med den nya postlagen precis som med den gamla fortsatt låta Posten Norden tillhandahålla en riksomfattande posttjänst”. Man ska inte slå in öppna dörrar, Christina Axelsson. Det är självklart att Posten har den heltäckande marknaden och kommer att fortsätta att ha den under överblickbar tid. Varför göra en jättegrej av denna lilla fråga?

Christina Axelsson tar upp frågan att PTS ska stimulera konkurrensen. Peter Pedersen var också inne på avreglering och marknadsutställning som ett självändamål. Jag tycker inte att det är ett självändamål, men låt oss ändå konstatera att det på flera områden där vi har öppnat för fler aktörer har blivit betydligt bättre fart också på de tidigare monopolisterna.

Ta SJ till exempel! Tidigare fick man stå med mössan i hand och ödmjukt fråga om man kanske fick köpa en biljett. De har blivit helt anorlunda – mycket mer kundorienterade och marknadsorienterade. De förstår att de måste vara duktiga, snabba och kundorienterade för att vara ett väl fungerande reseföretag.

Ta Telia, gamla Televerket! Vill ni ha tillbaka gamla Televerket på den andra sidan, eller tycker ni också att det har blivit en bättre situation på telekommarknaden med fler aktörer som stimulerar och konkurrerar med varandra?

För oss som tror på marknaden och konkurrens är det självklart att det också på det här området kan vara bra att det finns några uppstickare, även om Citymail inte har lyckats rubba stora starka Posten särskilt mycket. Men Posten har blivit mycket mer marknadsorienterad, och det är bra.

Anf. 49 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Det är därför vi tycker att det är viktigt att de ska få fortsätta att vara en aktör på marknaden och att de ska få ha förutsättningar att kunna konkurrera. Då är det inte PTS som tillsynsmyndighet som ska vara de som ser efter hur det förhåller sig med konkurrensen, utan det är en uppgift för Konkurrensverket som vi tycker att Konkurrensverket fortsatt ska ha. Det är därför vi har reserverat oss till förmån för det, som Sven Bergström säkert har noterat.

Jag tänkte fråga om det som jag var inne på tillsammans med Malin Löfsjögård. Det handlar om de orimliga kostnaderna. Med det här förslaget kan det bli så – det säger också Posten själv – att deras kostnader kommer att öka. I lagförslaget säger man att om det blir så ska man med hänsyn till kostnaden upphandla den tjänsten. Det säger man redan nu i ett lagförslag i 3 kap. 4 § i den nya postlagen.

Det är därför jag inte tycker att det är trovärdigt när ni från allianssidan står och säger att man först ska se över detta innan det blir dags. Det säger man i själva grundtexten, i propositionstexten. Men här slår man faktiskt fast att det är på det här sättet det ska ske. Jag tycker att det är för tidigt sagt. Tidigare har vi sagt att om kostnaderna blir orimligt höga ska man kunna se andra möjligheter att finansiera det. Därför undrar jag återigen, Sven Bergström: Är det rimligt att skattebetalarna ska betala detta via skattsedeln och en upphandling? Är det rimligt att man redan nu slår fast det i lagstiftningen?

Anf. 50 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Det är väl bra med lite framförhållning, även om jag delar Christina Axelssons bild att det som vi talar om nu kan ligga väldigt långt in i framtiden. Det står i vårt utskottsbetänkande: ”Om det i framtiden skulle visa sig nödvändigt att finansiera den samhällsomfattande posttjänsten föreslår regeringen att tillgången till tjänsten ska kunna säkerställas genom upphandling.” Men det är ganska hypotetiskt med tanke på den situation vi har i dag, när Posten är framåt och har höga ambitioner att kunna jobba heltäckande över hela landet.

När det gäller PTS kontra Konkurrensverket kan vi naturligtvis diskutera den exakta gränsdragningen dem emellan. PTS är en tillsynsmyndighet med uppgift att bevaka sitt område, och Konkurrensverket ska verka inom sitt område. Men jag har inget emot att vi också har skrivningar om att PTS ska vara medvetet om att konkurrens är av godo för att marknaden ska fungera väl. Jag tycker att de formuleringar som man har hittat är bra.

Anf. 51 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Vi lever i ett märkligt land. Vi lever i ett stort land där människor uttalar sig om saker som man ibland undrar hur sanna de är.

Vi har en statsminister som hävdar att Sverige blir ett bättre land när sjuka och arbetslösa får leva på socialbidrag. Vi har en utrikesminister som hävdar att oljan kommer att bidra till fred i Sudan. Vi har en miljöminister som hävdar att det blir mindre kärnkraft när man tar bort förbudet mot att bygga nya reaktorer. Och vi har en infrastrukturminister som hävdar att marknaden kommer att ta ansvar för postutdelning i glesbygd där det inte finns någon marknad.

Jag har svårt att se den marknaden. Vilka är det som ska dela ut post i Ockelbo, Kolsva, Ljusnarsberg, Svartå, Överkalix, Östmark och i alla andra glesbygdskommuner där man faktiskt har svårt att hitta någon marknad?

Christina Axelsson har tidigare citerat Åsa Torstensson. Och jag gör det igen: ”Grundprincipen måste vara att konkurrensutsatt verksamhet ska bedrivas i privat regi. En privatisering leder till en ökad renodling av statens roll som lagstiftare och normgivare, och det är bra och önskvärt.”

Är det den vägen som den borgerliga majoriteten i riksdagen vill gå, att privatisera hela verksamheten?

Vid ett samtal med en person i ledningen för Posten Norden framgick det att man nu jobbar med förberedelser för börsintroduktion av företaget. Är det här en del som ni hoppas ska leda till att hela bolaget ska säljas ut?

Man säger att Posten inte behöver ha någon ersättning för det samhällsomfattande uppdrag man i dag utför. Nej, det stämmer. Man gör nämligen som alla andra gör. Det man förlorar på gungorna tar man igen på karusellerna. Man omfördelar pengarna till olika typer av verksamheter.

Malin Löfsjögård pekade på att det är grundläggande funktioner man sysslar med från Postens sida. Ja, postväsendet är en viktig del av landets infrastruktur. Det är därför som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att staten måste behålla ett starkt och långsiktigt engagemang i Posten även framöver. Det är nämligen inte hållbart att sälja ut det här företaget. Det är därför vi också avvisar regeringens planer på börsintroduktion av Posten Norden.

Sven Bergström pekade på att det är viktigt ur ett regionalpolitiskt perspektiv att man har postutdelning i hela landet. Min fråga till Sven Bergström blir: Varför håller man nu på att ta bort den här verksamheten? Om nu marknaden ska lösa allting undrar jag: Vad var idén med att lägga fram det här förslaget?

Vad är vitsen med det här lagförslaget om allting blir som det redan är, det vill säga att inga förändringar sker? Det är liksom det vi har svårt att förstå. Varför lägger man fram ett lagförslag om allting bara ska fortsätta att vara som det är?

Handlar det bara om glass? Jag har svårt att tro det. För mig handlar det om att det är en ideologisk princip, att man vill avreglera marknaden. Man vill privatisera all statlig verksamhet. Man vill socialisera förlusten och privatisera vinsterna. Där marknaden inte finns ska man då också börja lägga ut pengar. Det är klart att det engagerar vilka medborgare som helst som sedan kommer att få betala för en verksamhet som tidigare inte har kostat.

Hur kan man försvara det? Och hur kan man säga att allting kommer att bli som det har varit förut? Kan de borgerliga ledamöterna, som har varit uppe i talarstolen, här och nu garantera att den samhällsomfattande tjänsten kommer att fungera lika bra som den gör i dag utan att det för den sakens skull kommer att kosta mer för samhället?

(Applåder)

I detta anförande instämde Lena Hallengren (s), Karin Svensson Smith (mp) och Peter Pedersen (v).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Ny kollektivtrafiklag m.m.

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2009/10:TU21
Ny kollektivtrafiklag m.m. (prop. 2009/10:200).

Anf. 52 GUNNEL WALLIN (c):

Herr talman! Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU21 *Ny kollektivtrafiklag m.m.* kommer nu att debatteras här i kammaren tillsammans

med en följdmotion. Dessutom finns det 87 motionsförslag från de allmänna motionstiderna 2008 och 2009 som behandlar kollektivtrafik, vissa järnvägsfrågor och Gotlandstrafiken.

Enligt utskottets mening innebär regeringens förslag till en ny kollektivtrafiklag en modernisering av lagstiftningen och anpassning till EU:s nya regelverk på området som ger kollektivtrafikföretagen och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna bättre förutsättningar att sätta resenärens behov i centrum när kollektivtrafiktjänster utformas.

Flertalet av de motionsförslag som behandlas från de allmänna motionstiderna 2008 och 2009 har behandlats under mandatperioden eller är under beredning i Regeringskansliet, och de avstyrks med hänvisning till detta.

Det finns nio reservationer i detta betänkande.

Herr talman! Jag lämnar härmed över ärendet för debatt till mina kolleger i trafikutskottet. Samtidigt vill jag tacka för ett trevligt och givande samarbete under min tid i trafikutskottet. Jag vill även tacka utskottspersonalen och er som finns här i kammaren.

Anf. 53 MARIE NORDÉN (s):

Herr talman! I dag skulle vi ha kunnat ha en debatt om framtidens kollektivtrafik med ett förslag från regeringen med ambitionen att fördubbla kollektivtrafiken. Regeringen kunde ha lagt fram ett förslag som hade resenären i centrum, och vi hade kunnat debattera ett förslag som hade sin grund och ansats i att förbättra, utveckla och stärka den framtida kollektivtrafiken. Så hade det kunnat vara om bara viljan och ambitionen hade funnits.

Men återigen visar regeringen vad som är drivkraften i den borgerliga alliansens politik. Kollektivtrafiken blir ett av flera områden där avreglering och en så kallad marknad står i fokus i stället för, i det här fallet, resenären, kvalitet och tillgänglighet.

Det normala inför en omfattande förändring i lagstiftningen är att en proposition föregås av en utredning. Så var också fallet den här gången. Eller också var det inte så, om man läser propositionen.

Regeringen tillsatte en utredning, men enligt regeringen ligger den inte till grund för förslaget. Hur kan det komma sig? Det måste man fråga sig. Ja, det enkla svaret är väl att utredningens förslag möttes av stor kritik, för att inte säga ett massivt motstånd. I princip ingen, förutom några som försvarade den här i kammaren, kunde se hur utredningens förslag skulle leda till ett ökat kollektivtrafikåkande i större orter eller till bättre förutsättningar att garantera kollektivtrafiken i hela landet.

Men det var inte heller regeringens målsättning med utredningen. Läser man direktiven är det helt uppenbart att syftet med utredningen var att få svar på hur man ska konkurrensutsätta och avreglera kollektivtrafiken.

Det var just svar på detta som utredningen levererade. Efter protester fick man slänga ett års och fyra månaders arbete i papperskorgen. Där hoppas vi att det stannar. Om man tittar på de här förslagen ser man ju att det är där de hör hemma. Trots det kan vi konstatera att de förslag som nu föreligger inte är mycket bättre. Och de förändringar som gjordes när man lämnade utredningen bakom sig är mer av kosmetisk karaktär. Det finns all anledning att vara orolig för vad det här kan komma att få för konsekvenser.

Där kommer vi till nästa problem med den proposition som vi debatterar i dag. Det finns alldeles för många obesvarade frågor. Som så många gånger tidigare lämnar regeringen ifrån sig ett hafsverk, och man har som vanligt inga problem med att det finns obesvarade problemställningar som lämnas utan åtgärd.

Till exempel kan vi se att frågan om hur resenärens rättigheter i kollektivtrafiken kan stärkas genom lagstiftning lämnas till ett annat tillfälle. Det duger inte, menar vi. De funktionshindrades perspektiv finns inte med över huvud taget. Funktionshindrade och personer med nedsatt rörlighet förtjänar bättre än så då riksdagen ska ta beslut om en ny kollektivtrafiklag.

Ett uppsplittrat trafiksystem och sämre möjligheter att ställa krav på tillgängliga fordon kommer definitivt att vara till nackdel för personer med funktionsnedsättning. Men den frågan lämnar regeringen till ett annat tillfälle. Det duger naturligtvis inte.

Det finns positiva delar i förslaget, som att underlätta för länsöverskridande trafik och att införa regionala kollektivtrafikmyndigheter. Men det grundläggande problemet med regeringens förslag är att man verkar tro att kollektivtrafik är vilken vara som helst. Det är inte sant. Kollektivtrafiken är en viktig samhällsfunktion som ger stora positiva effekter på miljön och samhällsekonomin. Det offentliga måste ta tydligt finansiellt och organisatoriskt ansvar för kollektivtrafiken. Vi menar att en väl fungerande kollektivtrafik och fritt marknadstillträde, som föreslås i propositionen, inte är förenligt.

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte preciserar hur och på vilka grunder ett överklagande av trafikplikten ska kunna göras – bara att den allmänna trafikplikten ska kunna överklagas av kommersiella aktörer. Vad detta kan komma att innebära i praktiken sägs det ingenting om. Vi ser att det finns en uppenbar risk att trafikhuvudmännen tvingas släppa ifrån sig enskilda linjer som kan drivas med företagsekonomisk lönsamhet till privata aktörer och företag. Det skulle i sin tur slå sönder systemet samtidigt som privata aktörer plockar russinen ur kakan. Det blir sämre för resenären och dyrare för skattebetalarna.

Ett exempel på en effekt av avregleringen som inte alls är otrolig är sträckan mellan Malmö och Lund, där trafiken är mycket omfattande. Den skulle sannolikt kunna bedrivas på renodlat kommersiella grunder. Skånetrafiken har därför små möjligheter att belägga sträckan med trafikplikt, vilket i sin tur innebär att en viktig inkomstkälla försvinner. Konsekvensen blir att trafiken i de kommersiellt olönsamma delarna av Skånes kollektivtrafiksystem antingen måste glesas ut eller bli dyrare.

Vi har i flera olika sammanhang frågat ministern vilka konsekvenser hon ser att frågan om trafikplikt och möjligheten att överklaga kan leda till, men har inte fått något svar. Vår förhoppning var att vi äntligen skulle få svar och möjlighet att debattera frågan med ministern i dag, men ministern har tyvärr valt att inte delta. Jag hoppas att frågan kan besvaras av någon av majoritetens företrädare.

Herr talman! Kollektivtrafikbranschen har formulerat ett gemensamt mål om att öka kollektivtrafikens andel av resandet till 2020. Det är utifrån den målsättningen vi anser att politiken måste ta sin ansats.

Forskning visar på fem viktiga faktorer som är särskilt betydelsefulla för att man ska lyckas flytta våra transporter från bil till det kollektiva resandet. De är följande:

1. Samhällsplaneringen måste anpassas till kollektivtrafikens behov.
2. Kollektivtrafiken måste byggas ut genom ökad turtäthet, snabbare förbindelser, bättre komfort för resenären och ett större och mer finmaskigt trafiknät. Detta kräver investeringar i såväl infrastruktur som rullande medel.
3. Samordningen av kollektivtrafiksystemet måste förbättras. Att resenären upplever att det är enkelt att planera sin resa är avgörande. Det fordrar förbättrade biljett- och informationssystem samt ökade möjligheter till effektiva byten mellan olika linjer och trafikslag.
4. Kollektivtrafikens pålitlighet måste förbättras. Förseningar och inställda turer gröper snabbt ur kollektivtrafikens attraktionskraft.
5. Kollektivtrafiktaxan måste hållas på en nivå som skapar en attraktiv prisrelation i förhållande till andra färdmedel.

Är det några av de förändringar som finns i den nya kollektivtrafiklagen som har bäring på någon av dessa framgångsfaktorer? Nej, vi kan tvärtom konstatera att den marknadsöppning av kollektivtrafiken som föreslås nu tar oss längre bort från målet om en fördubblad kollektivtrafik.

Ett större inslag av incitamentsavtal skulle kunna skapa helt andra drivkrafter för entreprenörer att under avtalsperioden genomföra ett fortlöpande förbättringsarbete i syfte att locka till sig fler resenärer. Vi vet detta från olika län, till exempel mitt hemlän Jämtland. Men vi menar att det fria marknadstillträdet tydligt försvårar en sådan utveckling eftersom det är mycket osäkert för en entreprenör att gå in i längre avtal utan vetskap om den framtida konkurrensituationen.

Det finns inte ett enda internationellt exempel som stöder regeringens tes att en avreglerad kollektivtrafik skulle ge några positiva effekter. Tvärtom har det visat sig att de länder som har lyckats bäst med att attrahera resenärer till kollektivtrafiken har just ett system som liknar det som Sverige har haft i ungefär 10–15 år nu.

Vårt besked i dag är att vi river upp beslutet om avreglering av kollektivtrafiken vad gäller rätten att överklaga den allmänna trafikplikten om vi kommer till makten efter valet. I stället är vi beredda att genomföra ett mycket offensivt förändringsarbete för att nå målet om en fördubblad resandeandel till år 2020. Hörnstenen i detta arbete är ökade offentliga investeringar i fordon, spår, bytespunkter och annan infrastruktur. Andra centrala delar måste vara att bättre tillvarata de goda kommersiella krafter som finns hos entreprenörerna genom ett nytt förhållningsätt till avtalsformer samt genom utveckling av långsiktiga partnerskap. Vår utgångspunkt för detta arbete är den nuvarande lagstiftningen för kollektivtrafiken, men vi är inte främmande för att göra förändringar i sådana delar av lagstiftningen som visar sig vara otidsenliga och kontraproduktiva.

Prot. 2009/10:142
22 juni

*Ny kollektivtrafiklag
m.m.*

I det rödgröna samarbetet är målet om att fördubbla andelen resande med kollektivtrafik en central del i transportpolitiken. Därför är också åtgärder för att nå dit prioriterade. Därför har vi också avsatt sammantaget ca 25 miljarder kronor för kollektivtrafiksatsningar i Stockholm, i övriga städer och i hela landet.

Kollektivtrafiken ska gå rätt och tätt, vara snygg och trygg och gå fort på samma kort. Men regeringens förslag är så långt från det, och fokus ligger inte på att förbättra eller fördubbla kollektivtrafiken till år 2020. Nej, fokus i regeringens politik är som vanligt på avreglering, ökad konkurrens och principen att marknaden ska styra och stå för utvecklingen oavsett konsekvenserna och oavsett om det blir bättre eller ej. Resenärens, miljön, tillgängligheten och skattebetalarna får stå för notan. Det är ännu ett exempel, kamrater, på att ”nånannanismen” har tagit fäste i den borgerliga alliansens politik.

(Applåder)

I detta anförande instämde Christina Axelsson, Claes-Göran Brandin, Lena Hallengren, Lars Mejern Larsson, Désirée Liljevall, Pia Nilsson och Hans Stenberg (alla s) samt Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 54 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! Vänsterpartiet står bakom ett stort antal reservationer, men för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka bifall till reservationerna 1, 2 och 4.

Herr talman! Kollektivtrafiken är något som jag har lyft fram vid ett stort antal tillfällen här i kammaren. Det har speciella orsaker, som jag ser det. Vi har en nollvision där vi försöker minimera antalet skadade och döda i trafiken. Det är min bestämda övertygelse att om vi kan få allt fler människor att resa kollektivt så att kollektivresandandelen av den totala resandemängden ökar kommer det att vara en viktig bidragande orsak till och en del av lösningen på hur vi ska kunna uppnå nollvisionen.

Det är ett faktum att det är mycket säkrare och tryggare att resa kollektivt än att resa privat. Dessutom är det en del av lösningen om vi ska klara de klimatutmaningar vi ställs inför.

Trafiken är även här en stor utmaning. Trafiksektorn står för en betydande del av de negativa klimatutsläpp som påverkar vår gemensamma natur på ett sätt som vi inte vill. Även här handlar det alltså om att vi inte bara kan stå och låtsas hitta lösningar, utan vi måste våga ta de här politiska besluten och våga säga att det är en klar fördel att vi får fler människor att välja de kollektiva färdmedlen.

Då måste vi också tillsätta resurser, bygga ut infrastruktur och säkerställa trafik som fungerar. Vi måste också ha en trafik som fungerar i hela landet, och då kan man inte ha samma lösning i de större städerna som på mindre orter i glesbygd.

Det är framför allt i de större städerna man ska satsa. Jag brukar inte vara den som skriker att man ska satsa på storstäderna, men det är faktiskt så att det finns naturliga förutsättningar att kunna öka resandelen betydligt i våra större städer. Där bör vi alltså satsa hårt för att få allt fler stockholmare, göteborgare och malmöiter att resa kollektivt.

Jag delar Marie Nordéns uppfattning att det återigen känns som att i stället för att lägga fram konkreta förslag på hur vi ska kunna leva upp till den fördubblade resandelen har regeringen redan från början bestämt sig för att det även här handlar om konkurrensutsättning, uppdelning, avreglering och den typen av åtgärder. Det ska även lösa det här problemet.

Tyvärr ser jag även här väldigt stora svårigheter. Vi riskerar att få en situation där några försöker roffa åt sig russin ur kakan, och sedan ska någon annan, ofta skattebetalarna, finansiera resten som inte någon annan privat aktör kan göra privata vinster på.

Vi måste se kommunikationerna i landet som en helhet. Det hjälper inte att någon kan tjäna pengar på sträckan x till y, hur man nu tar sig mellan de punkterna, och så ska någon annan finansiera de olönsamma sträckorna i övrigt. Det fungerar inte som ett system då, utan det blir uppsplittrade system som inte kommer att leda till att fler människor väljer att resa kollektivt.

En annan sak som vi måste erkänna att vi kollektivt har misslyckats med i riksdagen är det mål som vi har fattat beslut om att alla personer som har funktionshinder ska ha en tillgänglighet till våra gemensamma kommunikationsmedel i år, 2010. Det målet är inte uppnått.

Jag hoppas därför att samtliga riksdagsledamöter och kommande regering, oavsett partifärg, tar tag i detta på fullt allvar och säkerställer att alla människor i det här landet ska kunna resa med våra kollektiva färdmedel i våra större städer eller ute på landet. Det borde vara en självklarhet i en utvecklad demokrati att man inte ser detta som ett stort problem och en kostnad utan att man säkerställer att alla människor har god tillgång till den gemensamma servicen.

Därför tycker vi att det krävs en kompletterande kollektivtrafikutredning som bland annat beaktar detta problem och kommer med förslag på lösningar. Hur det här ska gå till handlar till stor del om finansieringslösningar.

En annan sak som inte är tillgodosedd handlar om färdtjänst. Man använder sig inte av färdtjänst för att man tycker att det är kul, utan det handlar om att man när man inte kan använda den vanliga servicen via allmänna kommunikationsmedel ibland behöver färdtjänst i en viss situation i livet. Vi tycker att det är en självklarhet att man har en mer öppen attityd vad gäller möjligheten att få ledsagning och medresenärer på resan. Det finns många tolkningar som är märkliga i detta: att man bara behöver ledsagning under själva resan men inte på plats. Frågan är bara hur man ska ta sig till platsen och så vidare.

Detta måste man se över på något vis. Man måste hitta en vettig avgränsning mellan olika aktörer och olika finansiärer så att man även här bidrar till att människor med någon typ av funktionshinder eller sjukdom kan komma ut och delta i samhällslivet och inte känna att det görs uppoffringar och att man är till besvär när man försöker få med sig en ledsagare eller medresenär för att kunna göra en viktig resa ut i verkligheten.

När det gäller Gotlandstrafiken tycker jag att det är mycket glädjande att vi alla från oppositionens sida slår fast att principen bör vara att sjötrafiken fram och tillbaka till Gotland ska ses som att man tar sig fram och tillbaka till en punkt som på vilken riksväg som helst. Detta ska säkerställas i framtiden så att vi inte alltför lång tid behöver ha den här

eviga upphandlingen och funderingarna på hur det kommer att fungera, hur länge det kommer att fungera och vem som kommer att vinna upphandlingen.

Även om man bor på Sveriges största ö ska man kunna vara säker på att man kan ta sig till och från jobbet, till och från fastlandet på ett tryggt och säkert sätt till en rimlig kostnad som inte överstiger att använda en landsväg på fastlandet.

Herr talman! En sak som man märkte som van tågresenär, förutom att vi hade många tågförseningar av olika skäl i vintras, var den uppsplittning av järnvägstrafiken där några ska ha hand om spåret, några ska ha hand om tågen och några ska ha hand om byggnaderna där man eventuellt kan vistas om det blåser kallt ute eller om tågen råkar komma för sent, vilket de gör ibland.

Vänsterpartiet tycker tillsammans med Miljöpartiet att det är dags att ta steget och säga att det inte finns några som helst skäl till att ha ett separat bolag som bedriver fastighetsverksamhet och ska tjäna pengar på uthyrning av järnvägsstationer till olika ändamål, utan att man faktiskt säger att det här är en del av resandet. Det är dessutom en oerhört viktig del om vi ska kunna få fler att välja att resa kollektivt på ett tryggt sätt. Då bör man kunna ha en öppen tågstation där man kan sitta och vänta när det är kallt eller regnar, där man kan se när tågen kommer och går, om det är förseningar och så vidare. Det finns inga sakargument för att det här ska skiljas åt.

Herr talman! Eftersom det här är mitt sista anförande i talarstolen i Sveriges riksdag vill jag passa på att säga några avslutande ord. Jag har haft tolv oerhört stimulerande och intensiva år här i riksdagen. Jag har fått uppleva mycket. Jag har till exempel gått nedför Taffelberget i Sydafrika i lågskor tillsammans med talmannen. Det satte sina spår ett antal veckor framåt.

Jag har fått många vänner i riksdagen. Jag har haft många tuffa debatter i sak här i riksdagen. I det politiska uppdraget har de olika partierna och deras företrädare olika visioner om hur man vill utveckla samhället. I höstens val står två tydliga alternativ mot varandra. Våra visioner skiljer sig åt, men alla de partier som i dag finns här i riksdagen har en viktig sak gemensam: Vi håller oss till demokratins spelregler, och vi värnar demokratins sak. Jag hoppas att det kommer att gälla även för de partier som finns här efter höstens val.

Herr talman! Min kollega Nina Larsson brukar tala om att det gäller att vara bäst när det gäller. Ett annat uttryck är att man ska sluta när man är på topp. Problemet är att kunna avgöra när det gäller och när man är på topp. Här krävs intuition och fingertoppskänsla, oavsett om man befinner sig på en politisk arena eller på en fotbollsplan.

Jag tycker att den tidigare statsministern Göran Persson kom med en bra vägledning när han lär ha sagt något i stil med följande: Det är inga större problem att bli vald eller omvald till något. Det svåra är att själv ta beslutet att sluta innan man blir ombedd att sluta av någon annan – bli utkastad, om man så vill.

Den demokratiska stafettpinnen ska alltså lämnas vidare, och det ska ske förr hellre än senare. Därför, herr talman, vill jag tacka all personal här i riksdagen som jag har haft möjlighet att jobba med under de här åren. Ett stort tack även till alla riksdagsledamöter oavsett partifärg. Jag

vet, trots att vi inte alltid är överens, att ni gör ert bästa. En gör så gott en kan, som vi säger i Degerfors. Tack ska ni ha!
(Applåder)

I anförandet instämde Christina Axelsson, Lena Hallengren, Lars Mejern Larsson, Désirée Liljevall, Pia Nilsson och Marie Nordén (alla s) samt Karin Svensson Smith (mp).

Anf. 55 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Herr talman! Från Miljöpartiets sida vill jag yrka bifall till reservationerna 1, 2 och 4.

Jag tänkte börja tala om Gotlandstrafiken. I det förra betänkandet resonerade vi om vad som var statens uppgift och vad som var marknadens uppgift. Här skulle man också kunna lägga till: Vad är kommunens uppgift?

Vi är, tror jag, åtminstone i ord överens om att det är viktigt att kommunikationerna mellan Gotland och fastlandet fungerar året runt. Det är ett intresse såväl för de fastboende på Gotland som för oss som finns på fastlandet och vill besöka ön av olika anledningar.

Färjetrafiken är gotlänningarnas landsväg eller stambana för järnväg, hur man nu vill uttrycka det. Jag är därför mycket skeptisk till att vi inte ska fortsätta ha huvudansvaret för färjetrafiken när vi tar ansvar för Europavägar, riksvägnät och järnvägar.

Det var en diskussion i går på kommunfullmäktige i Visby som handlade om hur det ska fungera framöver. Det sades att det skulle vara bra om gotlänningarna fick större insyn. Visst är det bra om de som är berörda får insyn. Det tror jag nog att alla håller med om. Men att därmed ta över ansvaret innebär en mycket stor risk för att man också får ta över ansvaret för finansieringen. Jag hoppas att jag får fel i det avseendet.

Ansvar handlar kollektivtrafiken också om. Om man som resenär utgår från att man ska åka kollektivt – jag ska ta mitt klimatansvar och åka tillsammans med andra eftersom det innebär en stor energibesparing – ska man också veta att någon tar ansvar för resan. Man ska inte som resenär själv behöva ta reda på vem som är operatör, om etapperna är synkade med varandra eller vem som sköter järnvägsstationer och spår. Det ska man som resenär inte behöva ha reda på. Man ska veta att det fungerar, men man ska ha någon gemensam att ställa till svars om det inte fungerar.

Det gör i praktiken resenärerna också. När det blev snökaos i Sverige ställde folk med rätta oss politiker till svars. Hur är det här ordnat? Hur kan det vara möjligt att man handlar upp snöröjning måndag–fredag på kontorstid? Hur är det möjligt att järnvägsstationen är stängd och igenbommad när vi står här och fryser? Det måste vi ta ansvar för.

Där vill jag igen komma tillbaka till vad det finns för kunskapsunderbyggnad bakom de här förändringarna i kollektivtrafiklagen. För att förmera vår egen kunskap i trafikutskottet ordnade vi en offentlig utfrågning där vi kallade in olika experter och aktörer inom branschen. Då ställde jag en fråga: Finns det något exempel i världen där kollektivtrafikandelen har ökat när man har avreglerat kollektivtrafiken? Stenerik Ringqvist, som var den som representerade den mer internationella över-

Prot. 2009/10:142
22 juni

*Ny kollektivtrafiklag
m.m.*

blicken, svarade helt framt nej. Han behövde inte fler ord än så för att svara på min fråga.

Vi kan också se vad som har hänt i Storbritannien när man har avreglerat utanför London. Då tävlar bussoperatörerna med varandra om att hämta resenärer i högtrafiktid i de större städerna. Man tävlar så mycket att det till och med inträffar trafikolyckor intill de större hållplatserna.

Hur fungerar trafiken på landsbygden? Hur fungerar trafiken när det är lågtrafik, när deltidsarbetande sjukvårdsanställda ska komma till och från sina arbeten? Den har glesats ut efter avregleringen. Självklart är den som bedriver kommersiell trafik i första hand intresserad av att göra det när det finns vinst att hämta. Då kan jag inte se hur en så otroligt viktig klimatfaktor som kollektivtrafiken kan bli bättre av att man öppnar upp för att vinstintressen ska kunna plocka russin ur kakan.

Det finns en annan aspekt, förutom klimat och kollektivtrafik, som har blivit mycket uppmärksammas den senaste tiden. Det är ytan i städer. När nu valet stundar frågar sig allt fler medborgare som börjar engagera sig: I vilket block hör jag hemma? Vilket parti ska få mitt förtroende i höstens val? En sådan fråga som har rests i städer är: Hur är det rimligt att den som väljer cykeln framför bilen har svårt att få plats, behöver ha parkerade bilar bredvid sig, riskera saker och kanske vara orolig om man tar barnen med sig ut på cykeln?

Det beror delvis på att användningen av marken i städerna framför allt är planerad för bilar. Den skulle i större utsträckning kunna lämnas åt alla som befinner sig i staden om man utgick från en annan prioritering, där kollektivtrafiken kommer först. Men då måste man också ha en samordning. Ska man bedriva stadsplanering måste man fundera på vilka linjenät och vilka knutpunkter man ska ha. Var är det lämpligt med resecentrum och övergång mellan de olika kollektivtrafikslagen? Allt det fordrar ett samordnat och överblickbart system.

Västtrafik håller föredömligt på med en större undersökning där de efterfrågar resenärernas önskemål. De gör det delvis som ett jämställdhetsprojekt så att man ser vilka likheter och skillnader som finns mellan mäns och kvinnors önskemål när det gäller kollektivtrafiken. Där kan man se att de önskemål som finns handlar väldigt mycket om samordning, att saker och ting går snabbt, att det finns en turtäthet och att man har ett bredare utbud än vad kollektivtrafiken står för i dag. Jag kan inte se att en enda av de faktorer som rankas högt av såväl män som kvinnor blir lättare att genomföra med regeringens förslag till ny kollektivtrafiklag.

En annan aspekt är funktionshinder. För snart ett år sedan fick SJ konkurrens. Man har inte längre ensamrätt till interregional trafik i Sverige. Vi från Skåne blev begåvade med en ny operatör som kör mellan Skåne och Stockholm, Veolia. Jag vill erinra om att de inte kan ta en enda rullstol i sitt vagnmaterial. Vid förfrågan om varför de inte kan det berättar de ärligt att de använder gamla vagnar. Det är klart att det är mycket billigare än att ha nya. Av utrymmesskäl tillät de inte att man tog rullstolar på tåget.

De kör förvisso billigare än SJ, men de kör en tur på kanske sex timmar som med SJ tar fyra timmar. När det gäller nattrafiken finns det inte sovvagnar utan bara sittvagnar och liggvagnar. Det är klart att alternativet för oss fullsinnade därmed är fler, men borde det inte vara ett sam-

fällt mål för oss som finns här i Sveriges riksdag att öka tillgängligheten för funktionshindrade i stället för att minska den? Det här har de facto inskränkt möjligheter för människor i rullstol att åka tåg.

När vi frågar Banverkets tidigare generaldirektör hur det kan vara möjligt att de har fått tågläge pekar hon på Transportstyrelsen. Det är rätt symtomatiskt. Det är det första som händer när man avreglerar, att alla pekar på någon annan. Ingen tar ansvar för helheten. Känner jag att det är någonting som brister eller någonting som det borde ske en förändring av hos oss i det politiska systemet är det ett samlat ansvar gentemot medborgarna. Det ska vara enkelt att leva klimatsmart. Då måste kollektivtrafiken fungera.

(Applåder)

I anförandet instämde Christina Axelsson, Claes-Göran Brandin, Pia Nilsson och Marie Nordén (alla s) samt Peter Pedersen (v).

Anf. 56 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m):

Herr talman! Moderaternas och Alliansens övergripande mål är att bryta utanförskapet genom fler jobb i fler och växande företag. En fungerande infrastruktur- och transportnäring är en förutsättning för att kunna uppfylla detta mål, men klimatutmaningen ställer krav på omställning till ett långsiktigt hållbart transportsystem.

Inrikestransporterna står i dag för nästan 32 procent av den samlade mängden växthusgaser i Sverige. Det säger sig självt att vi måste transportera både människor och gods på ett mer klimateffektivt sätt. Kollektivtrafikåkandet kommer här in som en viktig del för persontransporterna. Vi måste arbeta inom alla de olika områden som finns för att få fler att åka kollektivt. Vi måste göra kollektivtrafiken attraktivare.

I infrastrukturpropositionen och den nya transportpolitiska målstrukturen har alliansregeringen påtalat just vikten av en mer attraktiv kollektivtrafik. Det handlar om att få fler att åka kollektivt hela eller delar av resan och att se till att vi har ett trafiksystem där de olika trafikslagen kommer in och kompletterar varandra.

För att nå bästa möjliga resultat måste kollektivtrafiken anpassas till de förändringar som sker i vårt samhälle. Vi har klimatutmaningen, som jag redan har nämnt, men vi ser också allt större arbetsmarknadsregioner. Den lagstiftning som finns inom kollektivtrafikområdet i dag är i många delar otidsenlig och inte heller anpassad vare sig till dagens eller till framtidens samhälle. Behoven är stora av en mer moderniserad lagstiftning som bättre svarar mot de transportpolitiska målen och principerna.

Kollektivtrafikbranschen har inlett ett samarbete som syftar till att stärka kollektivtrafikens roll, det så kallade fördubblingsprojektet, ett samarbete mellan Svensk Kollektivtrafik, Bussbranschens Riksförbund, Branschföreningen Tågoperatörerna, Svenska Taxiförbundet och Sveriges Kommuner och Landsting. Målsättningen med det här projektet är att fördubbla resandet med kollektivtrafik till 2020 och att på lite längre sikt nå en fördubblad marknadsandel.

Det lagförslag som vi nu debatterar är ett modernt trafikslagsövergripande regelverk för den allmänna kollektivtrafiken på väg, järnväg, spår- väg och tunnelbana. Den nya lagen ger kollektivtrafikföretagen och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna bättre förutsättningar att sätta

*Ny kollektivtrafiklag
m.m.*

resenärernas behov i centrum när kollektivtrafiktjänster utformas. Utgångspunkten för den nya kollektivtrafiklagen är just branschens partnersamverkan för fördubblad kollektivtrafik, en ny EU-förordning, kollektivtrafikmarknadens karaktär samt de transportpolitiska målen. Den nya lagen har ett starkt stöd av kollektivtrafikbranschen eftersom en modern lagstiftning som ger ökade förutsättningar att utveckla den kommersiella trafiken och att öka mångfalden i utbud av trafik och valfrihet för resenärerna är något som branschen efterfrågar.

Herr talman! Förslaget till ny lagstiftning innebär att kollektivtrafikföretag fritt och inom alla geografiska marknadssegment får etablera kommersiell kollektivtrafik. Men de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska även fortsättningsvis ha befogenhet att agera utan att först behöva avvakta initiativ från kommersiella kollektivtrafikföretag. Riksdagen har sedan tidigare beslutat att öppna marknaden för persontrafik på järnväg från den 1 oktober 2010. Nu avskaffas även den begränsning som har hindrat kommersiella bussföretag att bedriva lokal och regional kollektivtrafik, det vill säga den så kallade skadlighetsprövningen tas bort.

Kollektivtrafiken och dess marknad ges bättre dynamik, vilket kan bidra till ett större utbud av kollektivtrafik och ett ökat resande. Dagens kommunala organ i respektive län som kallas trafik huvudmän kommer att ersättas av en regional kollektivtrafikmyndighet. Strategiska beslut som i dag ofta fattas av länstrafikbolag ska i stället fattas på politisk nivå för ökad insyn och bättre samordning med bland annat annan samhällsplanering. I regionala trafikförsörjningsprogram ska den regionala kollektivtrafikmyndigheten regelbundet fastställa mål för den regionala kollektivtrafiken. Programmen ska omfatta alla former av regional kollektivtrafik och ge uttryck för de behov som finns inom länet och även målet för kollektivtrafikförsörjningen.

Men även andra saker ska finnas med i programmen, till exempel miljöskyddande åtgärder med tidsbestämda mål och åtgärder för anpassning av kollektivtrafik med hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättning. Man ska också definiera vilka bytespunkter och linjer som ska vara fullt tillgängliga för alla resenärer.

Den nya lagen ger den regionala kollektivtrafikmyndigheten bättre förutsättningar att agera effektivt genom en mer funktionsenlig befogenhet och en tydligare roll och ansvarsfördelning. Nu ska det bli lättare att utan administrativa hinder etablera trafik över länsgränser för att tillgodose resenärernas behov av arbetspendling och annat vardagsresande. Arbetsmarknadsregionerna blir allt större, och jag som resenär bryr mig inte om administrativa gränser. Jag vill åka kollektivt lätt och enkelt oavsett om min arbetsplats finns inom det egna länet eller i något annat, angränsande län. Det är inte länsgränsen som ska vara avgörande utan resenärernas behov.

Herr talman! Det handlar om att sätta resenärerna i centrum och få fler att välja tåg eller buss framför den egna bilen. Den nya moderna lagstiftningen ger förutsättningar för en utveckling som bland annat kommer att leda till ett större antal resalternativ och en ökad valfrihet för resenärerna.

Information är A och O för oss resenärer. Vi ska veta när bussen eller tåget går. Vi ska vara uppdaterade vid förseningar eller andra händelser. Resenärerna ska helt enkelt kunna förvänta sig bra, relevant och korrekt information, och vi ska också på ett bra sätt kunna kombinera våra resor. För att underlätta för resenärerna att enkelt planera sina resor ska även kommersiella kollektivtrafikföretag vara skyldiga att lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikantinformation. Gemensamma standarder för betalssystem är också en viktig fråga. Här är regeringen överens med branschen om att det är branschen som i första hand ska utveckla standarderna. Regeringen kommer att följa utvecklingen. Om det föreligger behov kommer regeringen att återkomma med förslag till lagstiftning.

Herr talman! Vänsteroppositionen har tidigare i debatter här i kammaren, på andra ställen och i artiklar gett uttryck för att stå bakom och stödja kollektivtrafikbranschens fördubblingsprojekt och deras vision och målsättning. I styrelsen för branschföreningen Svensk Kollektivtrafik är man enig över partigränserna när det gäller förslaget till ny lagstiftning. Men när alliansregeringen nu lägger fram ett förslag till ny kollektivtrafiklag, som är baserad på just branschens eget arbete, är vänsteroppositionen motståndare. De yrkar avslag på denna nya lagstiftning. Det är en ny lagstiftning som inte bara är viktig ur branschens synvinkel utan också är föranledd av att vi måste göra förändringar i lagstiftningen till följd av EU-direktiv.

Herr talman! Vi har nu hört vänsteroppositionens företrädare, och jag kan konstatera att liksom när vi nyss debatterade postlagen har oppositionen samma arbetssätt när de argumenterar kollektivtrafik. Falsk information sprids, eller också har man helt enkelt inte läst propositionen.

Nu är det inte bara jag som har konstaterat detta. Hela kollektivtrafikbranschen har uppmärksammat detta och även kommenterat vänsteroppositionens sätt. Till exempel Tidningen Bussbranschen har tagit upp detta ämne i flera nummer under våren. Förslag efter förslag som skulle skapa förbättring och flexibilitet i kollektivtrafiksystemet möts med samma argument: Riv upp och utred. Samtidigt lyser alla motförslag och alternativ från oppositionen med sin frånvaro.

Vi i Alliansen sätter resenären och resandet i centrum med en lagstiftning som gör allt för att skapa en attraktiv kollektivtrafik. De regionala kollektivtrafikmyndigheternas och länstrafikbolagens möjlighet att säga nej till konkurrerande trafikföretag tas bort. I stället ges möjlighet för ökad pluralism och en kollektivtrafik som tar hänsyn inte till länsgränser utan till pendlarnas behov. Alliansen har lyssnat till branschen, använt sig av deras sakkunskaper – allt för att skapa en modern lagstiftning. Alla är överens, inte bara operatörerna, utan alla olika aktörer inom branschen, även från trafikhuvudmannasidan. Man är överens om att dagens system har nått vägs ände och att en ny framtidsinriktad ansats behövs – ja, alla utom vänsteroppositionen. Numera anser de att det system som branschen dömer ut helt plötsligt är världens bästa. Det finner jag anmärkningsvärt. Bland annat är vänsteroppositionen så dåligt påläst att de refererar till förslag som inte finns i den aktuella propositionen. Oppositionen påstår att det finns en uppenbar risk att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna kan tvingas släppa ifrån sig enskilda och lönsamma linjer till privata företag. Men om ni i vänsteroppositionen hade

bemödat er om att läsa lagförslaget hade ni upptäckt att någon sådan risk över huvud taget inte föreligger. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten har fortfarande det övergripande ansvaret och kommer även fortsättningsvis att bedriva subventionerad trafik på samtliga linjer. Däremot kommer privata bolag att ges möjlighet att bedriva konkurrerande verksamhet för att ge ökad kollektivtrafik med nya servicekoncept och fler linjer.

Herr talman! Att Vänstern och Socialdemokraterna är främmande för konkurrens och privata alternativ förvånar mig inte, men att Miljöpartiet motarbetar detta första och viktiga steg mot ökad kollektivtrafik på resenärernas villkor har jag verkligen svårt att förstå.

Herr talman! Betänkandet behandlar också ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden som berör flera viktiga frågor, bland annat färdtjänsten, ledsagning, tillgänglighet och rättigheter för passagerare med funktionsnedsättning. Mycket av det som efterfrågas i de olika motionsyrkandena är angelägna frågor som redan är på gång eller där det pågår beredning. Jag hoppas att man har ett högt tempo i Regeringskansliet för att få fram även dessa delar.

Jag kan också konstatera att med den nya kollektivtrafiklagen kommer de regionala kollektivtrafikmyndigheterna att i sina trafikförsörjningsprogram behöva sätta upp en rad olika mål, bland annat om tillgänglighet, samt ta fram en plan för hur arbetet för att uppnå målen ska ske.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Innan jag lämnar talarstolen vill jag önska trevlig sommar och säga tack till kammarkansliet, trafikutskottets kansli och mina allianskolleger i trafikutskottet för ett gott samarbete. Jag har även en önskan om en trevlig sommar till oppositionen. Jag får väl säga som Claes Västerteg sade tidigare i dag: Även ett tack till oppositionen för intressanta inspel – ibland.

(Applåder)

(forts. 10 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.58 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00, då statsminister Fredrik Reinfeldt (m) skulle lämna information från Europeiska rådets möte den 17 och 18 juni.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Ledamöter! Europeiska rådet träffades i Bryssel den 17 juni. Toppmötet dominerades återigen av det fortsatt problematiska ekonomiska läget i Europa.

Många människor har drabbats i den ekonomiska och finansiella krisens spår. Det har understrukt vikten av en politik för omställning och till stöd för dem som har drabbats, för jobb och tillväxt, så att vi ska stå starka när ekonomin åter vänder uppåt.

Vi diskuterade bland annat vilka åtgärder som kan vidtas för att stärka budgetdisciplinen inom EU. Vi antog också EU:s nya strategi för tillväxt och sysselsättning som är ett långsiktigt redskap för att förebygga att Europa återigen drabbas av en liknande kris.

Toppmötet noterade därutöver kort läget i klimatförhandlingarna samt tog ställning till förberedelserna inför det speciella toppmötet om FN:s millenniemål i september och inför G20-mötet i Toronto.

Vi antog slutligen en deklARATION om Iran och gav klartecken för öppnande av medlemskapsförhandlingar med Island.

Fru talman! Det var en dyster bild av det ekonomiska läget i Europa som målades upp i diskussionerna vid toppmötet. Som jag konstaterade vid samrådet i förra veckan är den ekonomiska och finansiella krisen i Europa långt ifrån över.

Kort före toppmötet rapporterade kommissionen att det nu är endast tre länder i EU, mot fem förra året, som inte väntas bli föremål för underskotts-förfarande inom stabilitets- och tillväxtpakten. Dessa ljus i ett annars närmast kompakt mörker är Sverige, Luxemburg och Estland. Detta betyder att inte heller de finska och danska ekonomierna längre håller sig inom paktens gränser.

Vi kunde vid toppmötet enas om ett antal åtgärder för att på EU-nivå samordna vårt agerande för att förbättra det ekonomiska läget. En omsvängning ägde rum just före toppmötet i fråga om publicering av så kallade stresstester för banker. Från svensk sida har vi länge förordat en sådan publicering, eftersom detta skulle minska osäkerheten på marknaderna, medan andra medlemsländer varit mer tveksamma. Nu kunde vi alla komma överens om att dessa stresstester ska publiceras, och det senast under andra halvan av juli månad.

Alla medlemsländer sade sig också vara redo att vidta ytterligare åtgärder för att accelerera budgetkonsolidering. Vi kom överens om att undersöka hur vi kan stärka sanktionerna mot länder som bryter mot stabilitets- och tillväxtpakten och att ge ökad vikt åt länders skuldnivåer inom denna pakt.

Vi fick gehör för att medlemsländer ska introducera system av skatter eller avgifter i likhet med den svenska bankavgiften. Detta är mycket positivt. För mig är frågan om finansiering i händelse av bankkris viktig. Det är helt enkelt inte hållbart att banker gör stora miljardvinster i goda tider men i sämre tider skickar notan för förlusterna vidare till skattebetalarna. Sådana incitament till osunt risktagande måste undvikas.

Fru talman! Vid mötet nåddes enighet om de utestående övergripande målen inom ramen för EU:s nästa strategi för tillväxt och sysselsättning

som därmed också kunde antas. Vi menar att den nya strategin för 2020 måste vara tydligt inriktad på att hantera de största utmaningarna framöver, att skapa grund för växande och hög sysselsättning, att ställa om EU till en grönare ekonomi för att klara miljö- och klimatmålen, att stärka EU:s globala konkurrenskraft, att motverka effekterna av en åldrande befolkning och, sist men inte minst, att återställa hållbara offentliga finanser.

Tanken är att denna strategi ska utgöra ett ramverk för medlemslänternas agerande när det gäller att gå från akuta krisåtgärder till mer långsiktiga strukturella reformer. Strategin utgörs av fem övergripande mål vad gäller sysselsättning, forskning, klimatförändringar, utbildning samt social integrering och ytterligare riktlinjer för medlemslänternas agerande.

För att den nya strategin ska kunna göra ett tydligt avtryck under de närmaste tio åren måste vi nu övergå från gemensamt målformulerande till nationellt agerande. I detta arbete vill jag understryka vikten av att också stärka den inre marknaden i linje med den så kallade Montirapporten, som nyligen presenterades.

Från svensk sida är vi särskilt nöjda med att betydelsen av kvinnors deltagande på arbetsmarknaden understryks i strategin. Detta utgör en enorm tillväxt- och sysselsättningspotential. Regeringen har också nått framgång vad gäller en tydlig arbetsmarknadsdimension i målsättningarna för ökad social delaktighet och minskad fattigdom.

Fru talman! Kommissionens meddelande om effekterna av att EU skulle reducera sina utsläpp med 30 procent i stället för som nu 20 procent till år 2020 noterades kort av toppmötet. Jag förutser en mer utförlig diskussion om klimatfrågan i höst inför FN-mötet i Cancún.

Vi antog vid toppmötet också EU:s position inför FN:s särskilda högnivåmöte om millenniemålen i september. Det är mycket glädjande att slutsatserna här ändrades i enlighet med de svenska förslagen. Sverige har länge förordat att årliga rapporter ska göras till Europeiska rådet om medlemslänternas biståndsnivåer för att öka pressen på medlemsländerna att uppfylla sina löften. Detta är särskilt viktigt i tider av ekonomisk kris då biståndsambitionerna lätt avtar.

Fru talman! Vi välkomnar att det varit möjligt att nå en kompromiss som möjliggör öppnande av medlemskapsförhandlingar med Island. Som bekant har efterspelet kring banken Icesave och de brittiska och holländska återbetalningskraven på Island spelat en betydande roll i detta sammanhang. I toppmöteslutatsatserna markeras nu vikten av de isländska förpliktelseerna samtidigt som man konstaterar att Island uppfyller de politiska kriterierna och att förhandlingarna därför kan öppnas.

Europeiska rådet antog också en deklaration om Iran som välkomnar säkerhetsrådets resolution om nya, restriktiva åtgärder mot Iran och uttrycker sin ökade oro över Irans nukleära program. Vi är också överens om vikten av att åter få i gång förhandlingar med Iran. Utrikesministrarna återkommer till EU:s genomförande av dessa sanktioner och ytterligare åtgärder vid sitt möte i juli.

Fru talman! I dessa tider av tunga budgetnedskärningar i många av EU:s medlemsländer är det naturligt att ekonomiska frågor också står i centrum av EU:s toppmöten. Att så sker är också viktigt. Våra ekonomier

blir alltmer sammanflätade. Det innebär i sin tur att ett medlemslands agerande får allt större konsekvenser också i övriga länder.

Det var också viktigt att vi vid toppmötet lyfte blicken och enades om EU:s nästa strategi för tillväxt och sysselsättning. Det är endast genom ett lyckosamt genomförande av denna strategi och nödvändiga strukturella reformer som EU kan förbättra sin konkurrenskraft, öka tillväxten och på allvar ta sig an den arbetslöshet som fortsatt stiger i Europa.

Fru talman! Jag är nu redo att besvara kammarens frågor.

Anf. 58 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! Tack för redogörelsen!

Det EU behöver är en ny och stram stabilitets- och tillväxtpakt byggd på tydliga regler och sanktioner som tvingar unionens länder att sanera sina statsfinanser, inte ytterligare koordinering på EU-nivå. För oss socialdemokrater är det otänkbart att EU på något sätt exempelvis skulle godkänna svenska statsbudgetar eller lägga sig i den ekonomiska politiken i Sverige. Vi vill att det ska finnas konsekvenser för medlemsländer som bryter pakten. Vi vill att det bör övervägas om medlemsländer som bryter mot pakten verkligen ska få ta del av EU-medel, som till exempel jordbruksstöd och utvecklingsfonder.

Europeiska rådet har enats om att effektiva övervakningsramar bör utarbetas och gett specialgruppen och kommissionen i uppdrag att vidareutveckla riktlinjerna och göra dem operativa. Hur långt är statsministern beredd att gå när det gäller EU-övervakning? Vad konkret innebär det att göra riktlinjerna operativa? Det var väl ändå en diskussion om det vid mötet.

Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag välkomnar dessa tydliga besked från Socialdemokraterna. Det har också varit regeringens uppfattning i de här diskussionerna att vi behöver en stramare tillämpning av stabilitets- och tillväxtpakten och att vi alla nu har mycket större allvar i uppgiften att få ordning i de offentliga finanserna. I realiteten skulle ett användande av de sanktioner som redan finns i stabilitets- och tillväxtpakten innebära att 24 av EU:s 27 medlemsländer hamnar i den typ av åtgärder som Susanne Eberstein nu talar om. Det är klart att det påverkar den politiska viljan i länder som nu sitter med mycket stora budgetunderskott, inte sällan tvåsiffriga.

Europeiska rådets president, Herman Van Rompuy, har samlat EU:s finansministrar till en särskild grupp som nu ser över om det är möjligt att hitta tidigare, tydligare och i flera steg kommande lättare sanktioner som ligger före de mer långtgående sanktioner som ju finns men som i realiteten inte används. Vi välkomnar detta. Vi tror att det i realiteten gör att stabilitets- och tillväxtpakten får bättre förmåga att fungera, men det ska återrapporteras i höst vad det är man har tänkt sig. Vi ser att det ska vara inom ramen för nu gällande fördrag.

Till detta vill jag också säga att uppfattningen inte är att kommissionens förslag skulle innebära något slags kontroll eller förgodkännande av svensk budget. Över detta är Sveriges riksdag och regering suveräna. Det handlar snarare om att man utifrån en lagd budget koordinerar analysen av Europas ekonomier.

Anf. 60 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! Tack för svaret, statsministern! Det är ännu inte särskilt klart hur detta kommer att bli, men vi kommer att ha anledning att återkomma till det en mängd gånger. Det är jag övertygad om.

Man enades också om att arbeta för införandet av en global skatt på finansiella transaktioner. Är det verkligen något som statsministern tror går att genomföra? Det räcker ju med att ett enda land ställer sig utanför detta för att hela systemet ska falla.

Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det där var ett närmast ordagrant återgivande av det anförande jag höll inför mina kolleger, där jag påpekade just detta. Vi kan förvisso ställa oss bakom en skrivning som innebär att Europas representant vid det kommande G20-mötet i Toronto kommer att hävda att det finns ett värde i att titta på en möjlig global transaktionsskatt, men det förutsätter att alla överallt genomför den. Vi vet ju redan att bland andra G20:s ordförandeland Kanada har förklarat att man är helt ointresserad av detta. En lång rad andra länder kommer också att påpeka att så är fallet. Detta må vara ett initiativ, men det är inte en politisk realitet.

Sverige är ett av de få länder som faktiskt har erfarenhet av en sådan här transaktionsskatt. Den infördes, och den avskaffades för att den gav väldigt få intäkter av det enkla skälet att transaktioner när de skulle beskattas flyttade utomlands. Det är ju det som är risken när man gör detta isolerat och inte gränsöverskridande i alla länder.

Anf. 62 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Europeiska rådets möte i förra veckan verifierade det ekonomiska stålbad som nu sker i EU. I Grekland, Spanien, Tyskland, Storbritannien med flera länder presenteras nu enorma nedskärningar i offentlig sektor i form av frysta eller sänkta löner för offentliganställda, försämrade pensioner, försämrade sociala skyddsnet med mera.

I slutsatserna från toppmötet kan vi läsa att EU:s regler om budgetdisciplin måste genomföras fullt ut och att så kallade tillväxtfrämjande budgetkonsolideringsstrategier, som huvudsakligen inriktas på återhållsamhet på utgiftssidan, bör prioriteras, vilket i klartext betyder just försämrad välfärd och ökade klyftor i samhället.

Varför ställer sig Sveriges statsminister så ensidigt bakom nedskärningar som drabbar välfärden? Borde inte EU:s medlemsstater fritt få välja om budgetkonsolideringen bör ske genom inkomstförstärkningar eller utgiftsminskningar. Varför är Europeiska rådet så enögt?

Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Först vill jag understryka det som Jacob Johnson här nämner. Det är i många länder det väntar ett kraftfullt ekonomiskt stålbad. Vi fick i går uppgifter om att Frankrike förbereder mycket stora budgetnedskärningar för att komma ned till treprocentnivån för budgetunderskott före 2012. Det har lagts fram ett besparingspaket i Tyskland på 80 miljarder euro. Det är nära nog omfattningen av hela den svenska statsbudgeten. I dag presenteras i London mycket stora budgetnedskärningar i Storbritannien. Som jag nämnde är det 24 av 27 länder som kommer att behöva agera på detta sätt. De enda ljus som lyser är

Sverige, Estland och Luxemburg, där vi slipper denna typ av hantering. Detta är viktigt att komma ihåg.

Min uppfattning är att man får använda alla metoder för att uppnå välfungerande budgetsanering. Jag anser inte att jag har inom mitt mandat att berätta för andra hur de ska genomföra detta. Det får respektive land sist och slutligen självt ta ansvar för. Skälet till att det ibland nämns att det är viktigt att också göra utgiftsminskningar är att erfarenheten är att om en hel budgetkonsolidering åstadkoms enbart med ökade skatter tenderar det att leda till varaktigt ökat skattetryck. Skatter är flyktiga i svåra budgettider. Därför är det större instabilitet, långsiktigt sett, i den typen av budgetkonsolideringar. Man får helt enkelt använda alla metoder samtidigt.

Anf. 64 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Statsministern har trots allt ställt sig bakom formuleringen att budgetkonsolideringen ska ”huvudsakligen inriktas på återhållsamhet”. Det hade kunnat stå något annat.

Jag anser som sagt att det borde vara fritt för medlemsstaterna att själva välja metod – inkomstförstärkningar eller besparingar. Jag noterar att samtidigt som EU:s regeringschefer rekommenderar nedskärning av välfärden har toppmötet antagit 2020-strategin, där ett av målen är att åtminstone 20 miljoner människor ska komma ur fattigdom och socialt utanförskap. Är inte, Fredrik Reinfeldt, konsekvensen av försämrad välfärd just ökad fattigdom?

Budgetkonsolidering bör ske genom skatt efter bärkraft och framtidsinvesteringar i välfärd och miljö- och klimatinställning.

Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Den som tappar greppet om offentliga finanser kommer att se försämringar för alla, framför allt för människor som är utsatta och beroende av att kärnan i välfärdsuppdraget fungerar. I Sverige har regeringen tagit ansvar för detta genom att se till att vi har ordning i våra offentliga finanser. Vi är inte föremål för underskottsförfarande. Vi är ett av tre ljus som fortsatt lyser i ett mycket mörkt Europa som är präglad av stora nedskärningar. Därför ska naturligtvis inte jag som regeringschef i Sverige svara för hur andra, som inte har skött sig som Sverige, nu ska genomföra sina budgetkonsolideringar.

Jag vill också säga att alternativet inte är att inte konsolidera budgetarna. Det kommer att leda till fortsatt utförsåkning. Det viktiga är att det här nu tas på allvar och kommer på plats. Det kommer dessutom i tiden med den återhämtning som vi ser i den europeiska ekonomin och som är hopp för att vi kan få förstärkning av Europas ekonomier om det genomförs på ett bra sätt.

Anf. 66 ANNA KINBERG BATRA (m):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen! Jag vill ta upp två ekonomiska frågor – en om inkomst och en om utgifter. Först gäller det skatten.

I de utkast till slutsatser som vi samrådde med statsministern om föreslogs att Europeiska rådet skulle tycka att ”det bör införas en avgift för finansinstitut”. Det reagerade samtliga riksdagspartier på och även stats-

ministern. I det som sedan antogs står det att Europeiska rådet är överens om att ”medlemsstaterna bör införa system för avgifter och skatter för finansinstitut”. Detta med medlemsstaterna är förstås en viktig precisering eftersom det är där som uttagsmakten ligger.

Eftersom det har förekommit att regeringschefer har haft andra åsikter än vi härinne vill jag för det första be statsministern kommentera risken för en internationell beskattning, trots att skrivningarna är okej ur vårt perspektiv.

Utgiftsfrågan gäller de sparpaket som även Jacob Johnson nämnde. David Cameron, den nye premiärministern i Storbritannien, har aviserat sparpaket, tyska och franska sparpaket aviserats och den spanske premiärministern sliter med detta. Hur påverkade sådana sparpaket diskussionerna vid själva toppmötet, och hur påverkar de oss? Vi fortsätter att se effekter av detta, och ekonomiskt är vi ju alla beroende av varandra.

Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! För att börja med den sista frågan: Vi lever i helt parallella verkligheter just nu. Mina kolleger som är regeringschefer runt om i Europa får svara på frågor om hur skattehöjningarna och nedskärningarna ska se ut. Jag får fortsatt frågor om hur kommande reformer ser ut i Sverige. Det är två helt skilda verkligheter. Men det är klart att det inte långsiktigt kan se ut på det sättet. Sverige är så pass sammanflätat med de övriga länderna att det är viktigt också för oss hur de sköter sina respektive budgetkonsolideringar och att Europa verkligen kommer ur de problem som nu finns.

Det är mycket kraftiga åtstramningar som nu görs på för Sverige viktiga exportmarknader. Det kan ske en påverkan på svensk ekonomi, men det ska samtidigt sägas att det förmodligen förstärker förtroendet och dämpar oron som fortsatt finns på den finansiella marknaden. På det sättet är det förhoppningsvis bra.

Bankavgiften är vårt svar på att vi inte accepterar upplägget att vinster i finanssektorn hamnar i ägarnas och de anställdas fickor och att man försöker skicka förlusterna till skattebetalarna. Då säger vi att via en bankavgift på omsättning eller risktagande bygger vi upp skyddsvallar så att de med egna avgifter får finansiera sitt eget risktagande och sina egna förluster.

Jag har noterat att flera länder nu är intresserade av och tittar på denna svenska lösning, bland annat USA och också delar av EU. Andra länder meddelar att de inte tycker att det är en god ordning. Vi har infört det baserat på våra erfarenheter. Det är bättre att göra så än att skicka notan till de egna skattebetalarna.

Anf. 68 ANNA KINBERG BATRA (m):

Fru talman! Det här är ekonomisk-politiskt ganska omfattande slutsatser. Det står väldigt mycket om budgetdisciplin, att det är upp till varje land och så vidare. Det står inte särskilt mycket, om ens något egentligen, om EU:s egen budget som dock processas nu. Vi samråder om den i riksdagen närmast i morgon.

Vi ser att det ibland är lätt för vissa regeringar i vissa länder att tycka att det är jättesvårt att spara men att andra kan betala. Fanns det diskussioner på toppmötet om den uppkommande gemensamma budgeten? Den

är en liten del av vår och också andra länders bnp, men budgetdisciplin är minst lika viktig på gemensam nivå som hemma hos var och en för sig. Det finns hittills skäl att vara orolig för att den inte respekteras lika mycket när det är gemensamma resurser.

Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det raka svaret är att det inte diskuterades nu, och vi förutser som vanligt mycket svåra diskussioner kopplade till detta. Vi talar om ungefär 1 procent av EU:s samlade bnp som vi har i budget. Det är ganska betydande resurser.

Som svensk ska man alltid komma ihåg, när vi pratar budget, att vi tillhör den lilla grupp av länder som är nettobidragsbetalare till EU:s budget. Därför brukar vi markera återhållsamhet och vara lite försiktiga med att framför allt öka på utgifterna, för det blir annars en liten grupp av länder som huvudsakligen ska öppna sina plånböcker när många andra vill se mer av mottagande, om jag får uttrycka mig så. Därför brukar diskussionerna ofta bli väldigt långa om förslag och teman när det gäller vilka utökade resurser man vill se. Men då bygger det mycket på att det är nettobidragmottagare som uttrycker detta, dock inte den här gången. Men jag kan försäkra riksdagen om att i närtid återkommer den här frågan.

Anf. 70 MAX ANDERSSON (mp):

Fru talman! När EU-ministern inför detta toppmöte samrådde med EU-nämnden var hon väldigt entusiastisk inför förslagen om att EU ska skärpa sina utsläppsmål till 30 procent. Hon sade att det är högsta prioritet för den svenska regeringen. När jag bad om ett förtydligande sade hon att det ser ut som att det är enklare och billigare än vad man tidigare trodde att skärpa utsläppsmålen och att Sverige är mycket pådrivande. Det var musik för mina öron som miljöpartist, måste jag säga.

När jag sedan frågade statsministern om han tänkte driva den frågan på toppmötet talade han emot förslaget och sade att det var dåligt. Det är allvarligt, inte bara därför att den linje som EU-ministern förespråkar är oerhört mycket bättre än den linje som statsministern förespråkar i klimatfrågan – det här är en av de viktigaste klimatfrågorna just nu och kanske avgörande för att få till stånd en bra klimatuppgörelse – utan också för att det är mycket allvarligt om statsministern och EU-ministern driver två diametralt motsatta linjer. En av grunderna för att kunna påverka inom EU är faktiskt att ministrarna drar åt samma håll.

Jag hoppas på ett förtydligande från statsministern vad det var han drev på toppmötet.

Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Som jag redogjorde för finns det fortsatt en diskussion inom världssamfundet om vilken strategi och vilken rättslig process som ska användas för de fortsatta klimatförhandlingarna. Det finns de som förordar ett nytt åtagandeavtal i enlighet med Kyoto. Det finns de som tycker att Copenhagen Accord, som vi kom överens om i Köpenhamn, är en bra grund, även om det inte finns enhällighet. Andra pekar på att det är FN-systemet med sitt sätt att fatta beslut som måste vara huvudspåret som vi ska följa.

Det är väldigt svårt i dag att säga vilket vägval världen kommer att göra. Det har också gjort att förväntningarna har dämpats på vad som är möjligt att åstadkomma nu i Mexiko. Och många förskjuter redan nu den här processen till 2011 och det möte som förutsätts äga rum i Sydafrika.

Vad är grundproblemet? Grundproblemet är att de som vill mycket, länder som Sverige, har en minskande påverkan på klimatet och att länder som borde vilja mer och har starkt stigande påverkan på klimatet lägger in veto eller motarbetar ytterligare ansträngningar. Det är i grunden det som gör det här svårt.

Vad är då Sveriges position? Det är den som EU har gemensamt, att fortsatt gäller ett konditionalitetskrav. Ska EU i sina ansträngningar gå upp från ett gemensamt reduktionsmål på 20 till 30 procent ska det länkas till att motsvarande utvecklade länder gör motsvarande åtaganden. Allra viktigast är fortsatt den process som ännu inte är färdig i USA.

Jag försvarar den EU-positionen av det enkla skälet att det är den möjlighet att påverka som vi har. Sverige har dock dragit slutsatsen att vi ska ha ett nationellt världsledande mål på 40 procents reduktion och tar ansvar för vår del av klimatbearbetningen.

Anf. 72 MAX ANDERSSON (mp):

Fru talman! Jag mottar med glädje detta extremt otydliga besked från statsministern. I jämförelse med det klara och tydligt negativa beskedet att statsministern var emot den pågående diskussionen om att skärpa EU:s krav, är denna otydlighet en tydlig och klar förbättring sedan föregående vecka, och det tackar jag för. Jag hoppas på ytterligare förbättringar.

Jag har en annan fråga. Den handlar om Sveriges ekonomiska läge. Statsministern skröt ju om Sverige som ljuset i mörkret, vilket jag tycker är en överdriven bild av ett land där ungdomsarbetslösheten är den högsta i Europa och läget inte är så våldsamt ljus. Kan inte statsministern erkänna att det känns lite konstigt att säga detta med tanke på att skälet till att Sverige har det så bra är att Sverige inte är med i EMU?

Anf. 73 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag ber att få understryka att jag höll mig till offentliga finanser. Om den svenska oppositionen är av en annan uppfattning, att jag felaktigt beskriver läget, ska jag mycket intresserat höra hur det ser ut på riktigt.

Jag noterar dock att i vår omvärld har man noterat just detta att Sverige och ett litet antal andra länder, Estland och Luxemburg, avviker nära nog helt från den utveckling som nära nog hela övriga Europa är satt i. Kombinerat med stor arbetslöshet, fortsatt växande, har de stora problem med sina budgetar. Vi ska naturligtvis föra den diskussionen.

Jag tror inte att det finns något enkelt svar på varför vi i Sverige har bättre ordning i våra offentliga finanser. Jag tror att det hänger ihop med flera saker. Jag tror att det hänger ihop med vår arbetslinje. Jag tror att det hänger ihop med att vi har hållit hårt i våra offentliga finanser. Den som försöker hävda att det beror på en enstaka faktor tror jag bör vara något mer ödmjuk.

Anf. 74 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jag tackar för statsministerns redogörelse.

Jag välkomnar att förhandlingar inleds mellan EU och Island om medlemskap. Vi får se var islänningarna landar så småningom. Jag vill också gratulera Estland, som statsministern tog upp, till prestationen att uppfylla kriterierna för anslutning till euron. De väljer att gå med. Vi har en annan diskussion. Men det är väldigt bra att Sverige och Estland har en god och välskött ekonomi i dessa mycket svåra tider.

Jag vill också ställa en fråga om klimatet, som Max Andersson tog upp. Jag välkomnar verkligen att EU står fast vid sina åtaganden på klimatområdet inför FN-konferensen i Cancún. EU är ju den främsta pådrivande kraften i världen i den här frågan. Jag känner oro för att den ekonomiska krisen – som ju drabbat så många länder i världen, oftast mycket hårdare än Sverige – kommer att ytterligare försvåra ansträngningarna på klimatområdet.

Jag vill ställa en fråga till statsministern inför det kommande arbetet. Jag hoppas att enskilda länder i EU inte börjar svikta i detta. Hur ser statsministern på förutsättningarna i Cancún med tanke på den ekonomiska krisen?

Jag vill också ställa en kort fråga om den globala transaktionsavgiften. EU ska jobba för en avgift på finansiella institut, som ju Sverige har plogat vägen för, och vill sedan undersöka transaktioner. Räcker det inte med avgift på institut?

Anf. 75 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det är vår uppfattning att vår stabilitetsavgift är bättre konstruerad för att stärka det finansiella systemet och dämpa osäkerheten än en transaktionsskatt som förmodligen är svår att se global täckning för. Dessutom skulle en transaktionsskatt omedelbart leda till diskussion om vad dessa intäkter skulle användas till. Det är stor skillnad mellan att införa en skatt som går till statsbudgeten och en stabilitetsavgift som bygger upp fonder som fungerar som skyddsvallar mot risker och förluster. Detta påpekade jag också i mitt anförande.

Det beslut som Europeiska rådet fattade redan 2007 var både historiskt och klokt, nämligen att lova en 20-procentig reduktion av utsläppen inom Europeiska unionen 2020 jämfört med 1990 och ett åtagande att gå upp till 30 procent förutsatt att andra utvecklade delar av världen följde oss i dessa beslut.

Detta har, som jag redogjort för tidigare, varit svårt. Inte minst är USA:s position fortsatt oklar. Jag ska också ärligt säga att detta kloka beslut har ifrågasatts av en grupp länder inom Europeiska unionen som i princip säger att de har gått med på 20 procents reduktion men om det blir 30 procent ska frivillighet gälla. Det betyder att vissa länder ska göra åtaganden som andra kan välja bort. Det är läget i Europa i dag, och det är absolut påverkat av budgetproblem.

Anf. 76 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jag hoppas att statsministern och Sverige kan få EU att stå fast vid detta och driva på internationellt även i ett läge med ekonomisk kris.

Innan statsministern åkte till toppmötet ställde jag en fråga i EU-nämnden om Angela Merkels och Nicolas Sarkozys förslag att ett straff för länder som inte sköter sig vore att ta ifrån dem rösträtten inom EU. Statsministern var tydlig med att detta innebär en ändring av EU:s fördrag och är oacceptabelt. Jag noterar att resultatet är i linje med statsministerns uppfattning, vilket är bra. Sarkozy driver dock på för att EU-länderna ska täta sig. Det gäller särskilda ministerråd och andra saker, även detta förslag.

Hur gick diskussionen på toppmötet och i kulisserna om det som Frankrike driver? Kan statsministern ge oss lite kött på benen?

Anf. 77 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Som kammarens ledamöter vet föregås ofta dessa toppmöten av diverse förmöten och diskussioner i medierna. Så var det även inför detta toppmöte. Frågan var uppe, men de flesta intog samma position som Sverige och ifrågasatte något som skulle bygga på en kommande fördragsändring, givet att vi precis har fått Lissabonfördraget på plats och att det var en mycket omständlig och tidsödande process.

Det finns inom det fördrag vi har och de regelverk som finns stora förbättringsmöjligheter. Vi har dessutom konstaterat att de sanktioner och möjligheter som finns de facto inte används. Varför ska vi då hitta på ännu mycket mer politiskt känsliga sanktioner? Vi bör hellre ställa oss frågan hur vi ska kunna använda dem vi redan har.

Av denna anledning är Van Rompuys arbetsgrupp viktig. Den försöker ställa sig hitom de lite mer långtgående sanktionerna och hitta sätt för hur man med mindre steg och lite mjukare ska få en skärpning av budgetdisciplinen.

Anf. 78 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru talman! Jag tackar statsministern för återrapporten. Vi står inför många utmaningar. Vi har hört om millenniemålen, klimatförändringarna och den ekonomiska krisen. Något som är extra viktigt är den europeiska pakten för invandring och asyl. I tidningar, till exempel i dagens Metro, kan man emellanåt läsa om hur personer som är på väg till EU tas om hand på ett dåligt sätt. På sin långa färd till EU dukar många under på land eller till havs. De som kommer fram tas om hand i jättelika flyktingläger av varierande kvalitet.

Det är viktigt att vi tar hand om dem som kommer till oss på ett humanitärt sätt oavsett om det gäller vidare inslussning i EU eller återfärd tillbaka hem. Det måste göras på ett ansvarsfullt sätt som fungerar för oss och för dem.

Anf. 79 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Detta var inte uppe till diskussion under toppmötet. Dock är det vår egen svenska EU-kommissionär som har ansvar för just detta. Vår ambition är precis den Christer Winbäck gav uttryck för, nämligen att vi ska få ett mer rättssäkert och administrativt bättre mottagnings-system i alla EU:s länder. Vi menar att det måste vara paktens mål.

Detta har ibland stått i kontrast till diskussioner som inte minst förs av de Medelhavsländer som mer vill diskutera utbyggd kontroll och har ett synsätt där man säger sig stå emot illegal migration. Det finns exem-

pel på detta, men det är lätt att det sker till priset av att asylmottagandet inte sköts på det sätt som det är tänkt.

Vår förhoppning är att vi ska få en utväxt av de gemensamma asylsystem som EU har utlovat. Det är som sagt Cecilia Malmström som är högst ansvarig för dessa frågor i kommissionen.

Prot. 2009/10:142

22 juni

Information från
regeringen

Anf. 80 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret. Det var det svar jag ville ha. Jag känner att Sverige är pådrivande i detta och att vi genom vår kommissionär ser till att vara vid fronten. Det är angeläget att Sverige hela tiden påpekar att ett humanitärt omhändertagande är oerhört viktigt, för det är människor vi talar om.

Anf. 81 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Min fråga till statsministern gäller hur de så kallade exitstrategierna kommer att se ut inför G20-gruppens toppmöte om finansiella frågor i Toronto.

Låt mig utveckla det lite. Finanskrisen hanterades med ökade likviditeter med statlig garanti för marknaden och internationella lån för länder som saknade tillräckliga säkerheter.

Nu är länder i full färd med att åstadkomma en budgetbalans i statsbudgetarna och därmed säkerställa hållbara offentliga finanser.

Kommer de stora likviditetstillskotten med statliga garantier som vi har sett framför allt i Europa att vara kvar på marknaden eller när och hur kommer de att fasas ut?

Anf. 82 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Detta kommer delvis att diskuteras. Det är viktigt att komma ihåg att i en svag konjunktur använder vi olika typer av stimulanser. Vanligt är att våra riksbanker sänker sina räntor. Det är också vanligt om vi har det utrymme att vi använder finanspolitiska stimulanser via budgeten. Är det dessutom problem i det finansiella systemet, vilket det var med start hösten 2008 och framåt, måste vi spåda på likviditeten. I annat fall är det stor risk att likviditeten torkar ut och att det blir implosioner i det finansiella systemet. Vi var mycket nära det under hösten 2008.

När vi talar exitstrategier handlar det om att ta bort många av dessa stimulanser. Det är väsentligt mycket svårare och mindre populärt än att tillföra dem. När de tillförs tycker alla att det är välkommet, men när de börjar tas bort ur budgetstyrningen tycker alla att det är fel tillfälle. Det är ungefär denna diskussion som pågår nu.

Holger Gustafsson har mycket riktigt konstaterat att det är bland annat dessa diskussioner som ska föras i Toronto.

Länderna ger lite olika besked. Det kan också växla med majoriteter. Storbritanniens förre premiärminister Gordon Brown var en stor förespråkare för fortsatta stimulanser. Nu har Storbritannien bytt regering, och nu tänker de sig budgetkonsolidering. Många tittar också på USA där omfattande stimulanser fortsatt verkar, vilket leder till mycket stora problem med bland annat landets offentliga finanser.

Anf. 83 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Låt mig kort komplettera med att konstatera att budgetåstramningar ger minskad konsumtion som ger minskad produktion som kan skapa arbetslöshet och förlänga en lågkonjunktur. Indirekt påverkar detta Sverige, men framför allt påverkar det de länder i Europa som ska strama åt sina budgetar. Det är motverkande krafter.

Hur går diskussionen och vad har Sverige för syn i denna fråga?

Anf. 84 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! I läroboken är idén att stimulanserna ska dras tillbaka i samma stund som konjunkturen förstärks. Vi ser nu en återhämtning i världsekonomin. Vi ser till och med väldigt goda tillväxtsiffror i Asien och Latinamerika och en tydlig återhämtning i USA. I Europa är det väldigt god återhämtning i Sverige, men kanske inte riktigt lika bra i övriga Europa.

Det är just det som diskussionen handlar om. Är återhämtningen i sig tillräckligt stark för att man ska dra tillbaka många av stimulanserna?

Ett annat problem är att länder med mycket omfattande skuldsättning, hög statsskuldskvot, redan har använt en del av sitt säkerhetsutrymme för att möta tidigare kriser. När de tänker sig att fortsatt stimulera ekonomin med växande budgetunderskott skapar det marknadsoro och osäkerhet. Det är bland annat det vi ser exempel på nu. Det har skett en snabb ökad skuldsättning i EU. Sverige är nästan det enda land som går på tvärs och har amorterat på sin statsskuld.

Anf. 85 CARINA OHLSSON (s):

Fru talman! Statsministern har pratat om klimatfrågan och att det är svårt att driva den på grund av finanskrisen i EU och många andra länder. Statsministern sade att förväntningarna dämpats och att det blir noteringar i stället för stora diskussioner. Det är tragiskt eftersom klimatkrisen antagligen har en mer långsiktig verkan än den nuvarande finanskrisen.

Statsministern säger att det kommer upp på höstens toppmöte. Men det kan ju vara samma visa då, att andra tycker sig befinna sig i finanskris eller någon annan kris. Vad finns det för strategi från regeringen för att föra in klimatfrågorna och miljöfrågorna under andra punkter? Jag har förhoppningar om att statsministern gjorde det på det här mötet till exempel där det står ”smart och hållbar tillväxt för alla”.

Vi har ju visat att man kan bryta kopplingen mellan tillväxt och ökade utsläpp. Som Max Andersson hänvisade till tidigare har EU-ministern sagt att det nu när det inte är tillväxt är billigare – om man tror att det är kostnader med att satsa på miljön. Jag skulle vilja ha ett utvecklat resonemang om hur statsministern angriper dessa viktiga frågor så att de kommer med och inte bara blir noterade.

Anf. 86 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Huvuddiskussionen vid detta europeiska råd handlade om omfattande budgetproblem i Europa och åtgärder för att möta dem samt om den fortsatta finansiella oron.

Det var också diskussioner om klimatansträngningar och de fem målen i Agenda 2020. Ett av dem handlar om klimatomställningar. Det finns

nu som strukturellt inriktad åtgärd mot 2020. Sverige har redan riksdagens stöd för den klimat- och energiproposition som vi har lagt fram. Där har Sverige markerat sin inriktning och lagt fram sina nationella mål som till och med överträffar det som nu är grund för det gemensamma åtagandet i EU. Vi redovisar också många åtgärder. Mycket av den klimatstyrning som andra pratar om har Sverige redan genomfört – i flera fall för 10–15 år sedan. Det gör att vi är på god väg mot måluppfyllelsen.

Problemet är att vårt klot har ett globalt klimathot som vi har gemensamt med andra. Då kan inte ett land som ensamt står för 0,2 procent av de globala utsläppen lösa klimathotet. Det måste ske tillsammans med andra och med beaktande av deras ansträngningar. Det är vårt problem.

Därför redogjorde jag för att världen inte ens är överens om vilken legal struktur, vilken process, man ska fullfölja. Därför sjunker nu förväntningarna på Cancún- och Mexikomötet världen över.

Problemet är fortsatt att vi inte har en tydlig position i USA, trots att vi hoppades på det. Den finns ännu inte.

Anf. 87 CARINA OHLSSON (s):

Fru talman! Jag kanske har för stora förhoppningar om vad statsministern kan åstadkomma. När det står ”smart och hållbar tillväxt för alla” tror jag att det innebär något. Att satsa på grön tillväxt kan vara ett sätt att komma ur en finansiell kris. Det kan också öka sysselsättningsgraden.

Det var det jag hade en förhoppning om att statsministern skulle säga på toppmötet. Jag förstår att statsministern inte har gjort det och visat på möjligheterna med satsningar på grön tillväxt för att komma ur finanskrisen.

Anf. 88 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag förstår att vi är präglade av den svenska miljön. Här talar vi om satsningar och reformer. Vi vill göra mer, och vi har råd med mycket. Jag vill återigen inskräpa vad som händer i Europa just nu.

I Storbritannien presenterar man i dag 20 procents nedskärningar i de offentliga förvaltningarna. Jag nämnde att vi i Tyskland talar om 80 miljarder euro i budgetbesparingar.

Det handlar nog inte så mycket om vad det ska satsas på. Det är fråga om i vilken ordning man ska skära ned.

Om man inte har offentliga resurser får man rätta munnen efter matsäcken. Då får man stå för den misskötsel man har varit ansvarig för tidigare, den överstimulering av ekonomin som har skett. Det är det som nu sker runt om i Europa.

I Sverige har vi en annan diskussion. Vi satsar och använder ekonomiska styrmedel för att få fram en grönare ekonomi. Vi är på god väg, men tyvärr har inte alla samma utrymme.

Anf. 89 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! I den europeiska strategin för sysselsättning och tillväxt är ett av politikområdena jordbrukspolitiken. I det som man har fastställt kan man utläsa att en hållbar, produktiv och konkurrenskraftig jordbrukssektor kommer att ge ett viktigt bidrag till den nya strategin med hänsyn till landsbygdsområdenas tillväxt- och sysselsättningspotential samtidigt

som rättvis konkurrens säkerställs. Lite längre ned står det att det ska komma en handelspolitisk strategi.

Mot bakgrund av detta och de handelshinder som finns särskilt på jordbruksområdet vill jag fråga statsministern om man diskuterade detta och om EU är berett att gå till beslut och komma överens om att ta bort de handelshinder som finns. Jag tänker främst på tredje världen. Vi vet att konkurrenssituationen inte är bra på det här området. Här säger man tydligt att en rättvis konkurrens säkerställs.

Anf. 90 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Detta är ett område där det finns djup oenighet mellan EU:s medlemsstater. En mycket stor grupp länder som representerar en kraftfull majoritet, både när det gäller antal länder och befolkning, tycker annorlunda än Sverige. Man försvarar de jordbrukssubventioner som finns. Man försvarar behovet av skyddsåtgärder mot omvärlden. Det finns till och med återkommande förslag på att ytterligare bygga ut skyddet mot andra.

Det gör inte att vi är mindre tydliga med en svensk position. Vi vill ju snarare förorda ökad konkurrenskraft och produktivitet i det europeiska jordbruket på ett sätt som vi tror skulle gynna svenska lantbruk, eftersom vi uppfattar dem som mer produktiva och moderna. Vi menar att det totalt sett leder till en bättre resursanvändning i Europa och världen.

Demokrati fungerar ju så att någon till slut bestämmer. Vi har oftast majoritetsformer för det. Därför får man som svensk arbeta mycket hårt när det gäller dessa frågor. Det är glädjande att vi ofta har en bred samtycke i Sveriges riksdag om hur tingens ordning borde vara. Jag antar att vi också respekterar majoritetsförhållanden i andra sammanhang. Då ser det väsentligt mörkare ut.

Det kommer att vara svåra diskussioner under kommande år. Inte sällan finner stora länder varandra, vilket leder till att man fredar och till och med bygger ut subventioner och skyddstänkande just när det gäller jordbruket.

Anf. 91 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Tack för svaret, statsministern! Jag tror att vi i Sverige är väl medvetna om den problematik som finns i Europa och bland medlemsländerna. Det är då ännu viktigare att vi är med och driver på, inte bara det som handlar om jordbrukspolitiken, utan för att handelshinder för import och export till och från Europa helt försvinner. Just därför blir min andra fråga till statsministern: Yttrade sig statsministern i den frågan på toppmötet? Jag undrar också om statsministern kommer att inför den handelstrategi som ska presenteras före årets slut driva frågan om att ta bort handelshinder.

Anf. 92 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jordbruket i sig var denna gång inte uppe till diskussion. Det finns en skrivning som det redogjordes för här som kan tolkas från olika utgångspunkter, både den som kanske är mer svensk i synen och den syn som många andra har.

Jag kommer inte att vara otydlig om den svenska positionen. Men vi ska komma ihåg att precis som jag nu återrapporterar från ett toppmöte

görs det återrapporteringar i ytterligare 26 länder inför parlamentariker i Frankrike, Tyskland, Spanien och så vidare. Dessa parlamentariker säger: Är ni pådrivande för vår position? Ser ni till att vi får ett genomslag för vår nationella syn? Denna syn går i många fall helt på tvärs med den svenska synen. Till slut blir det en fråga om demokrati. Hur menar ni att vi ska fatta beslut i ett samarbete som är gränsöverskridande mellan flera länder om det är vi som sitter på en mycket liten minoritet? Vi försöker använda våra argument. Men jag tror att jag korrekt har redogjort för hur förutsättningarna ser ut just när vi diskuterar jordbruksstöd.

Anf. 93 BENGTT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! Jag skulle vilja återkoppla till vad ledamoten Jacob Johnson sade tidigare, nämligen att det nu är många länder som genomgår stålbad och nedskärningar. Det är speciellt intressant att höra från oppositionen att man noterar att det skiljer mellan olika länder därför att vi noterar att detta toppmöte verkligen har präglats av den ekonomiska situationen i världen och i Europa. Som statsministern själv har nämnt flera gånger har vi kommit fram till att vi är så gott som bäst i klassen.

Vi ska ha klart för oss att detta toppmöte har föregåtts av många och långa möten bland finansministrarna för att så att säga utmejsla de regler som nu är antagna. Jag påstår att vår egen finansminister Anders Borg har spelat en tongivande roll, vilket också märks i de förslag som har tagits fram.

I detta ekonomiska brus där alla är upptagna med att släcka ekonomiska brandhärdar är det svårt att lyfta blicken och komma lite längre fram. Då syftar jag åter på Sveriges roll under ordförandeskapet när det gäller klimatfrågan. Det är viktigt att vi behåller ledartröjan.

Mina frågor till statsministern är: Vilket är det viktigaste inför Cancún-mötet? Vad är det vi måste utmejsla för att bibehålla denna ledartröja både för Sverige och för EU i det globala?

Anf. 94 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Först och främst vill jag helt instämma i att det finns en stor risk att man präglad av kris, nedskärningar och marknadsreaktioner, som också ofta kopplas till dessa toppmöten, blir extremt kortsiktig. Man försöker lösa eftermiddagens problem snarare än att tänka på medellång sikt. Det var väsentligt längre diskussioner om det akuta krisförloppet än om 2020-målen som är mer strukturellt inriktade.

När det återigen gäller förutsättningarna kring klimatförhandlingarna vill jag instämma med dem som har sagt att det finns beräkningar som visar att recession och ekonomisk nedgång i realiteten har dämpat utsläppen och att det har trovärdiggjort en hel del av dessa målformuleringar i sig.

Vi noterar också att en växande grupp av länder i Europa inför en hel del styrmedel. Jag tror att Irland nu senast införde CO₂-skatt i början av maj. Mer av detta kommer nu på plats. Det har också lagts fram ett sådant förslag i Frankrike.

Grundproblemet är just det som jag vid flera tillfällen har nämnt, nämligen att vi i grunden inte är globalt överens om vilken process vi ska följa. Det finns fortsatt någon sorts syn att en stor och växande grupp länder som står för en större andel av världens stora utsläpp ska friskrivs

från åtaganden i tron att länder som grupp som står för 10, 11 eller 12 procent av utsläppen – Europa kan tas som ett exempel – ska lösa problemet med hela det globala klimathotet. Det är denna förhoppning att någon annan ska lösa det som gör att vi inte når längre fram.

Anf. 95 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! En mer progressiv inställning för det kommande arbetet kan måhända vara att statsministern tar med sig erfarenheterna av de svenska areella näringarnas bidrag och deras möjlighet att bidra till en bättre energiförsörjning när det gäller långsiktighet och förnybar energi och inte minst när det gäller ett produktionsvänligt jordbruk där vi producerar livsmedel. Det kan också vara ett offensivt sätt att försöka medverka till en förbättring. Då tycker jag att svenskt lantbruk lite grann kan vara en föregångare, en idéspruta etcetera. Jag vill bara skicka med statsministern detta i det fortsatta arbetet.

Anf. 96 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Jag har två frågor att ställa med anledning av återrapporten. Den första handlar om det brev som statsministern tidigare har fått från de fackliga organisationerna LO, TCO och Saco. De var oroliga för att EU inom ramen för budgetsaneringen skulle klampa in på kollektivavtalsområdet. Det fanns skrivningar om det. Nu vill jag höra huruvida man har fått bort dessa skrivningar från det slutgiltiga förslaget.

Jag skulle också vilja ställa en fråga med anledning av att regler om budgetdisciplinen ska genomföras fullt ut. Där står det att man ska stärka både den preventiva och den korrigerade delen av stabilitets- och tillväxtpakten med sanktioner. Då undrar jag om dessa sanktioner är någonting som kommer att beröra såväl dem som är innanför som dem som är utanför eurozonen och hur man resonerade kring detta. Det är ju fler länder än Sverige som inte ingår i eurozonen.

Anf. 97 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Svaret på den första frågan är: Ja, det gick att arbeta bort dessa texter. Därmed tyckte vi att vi hade bemött den oro som kom till uttryck i det brev som vi fick från de fackliga representanterna.

När det gäller den andra frågan är det riktigt att stabilitets- och tillväxtpakten förutsätts följas av samtliga EU:s medlemsländer, men de mer långtgående sanktionerna är egentligen bara möjliga att tillämpa på eurozonens 16 medlemsländer som snart blir 17.

Nu kan man konstatera att det står så i papperen men att de inte används. Det är därför de facto inte en situation där vi använder de mest långtgående sanktionerna. Det finns varningsförfaranden som inleds och används.

Van Rompuys grupp, där EU:s finansministrar sitter och diskuterar och talar om mjukare tidigare sanktioner, har som utgångspunkt att det ska handla om hela EU, alltså inklusive Sverige, av det enkla skälet att vi påverkar varandra. Den enes underskott blir den andres problem. Det är inte bara förknippat med eurozonen. Dock är deras arbete inte färdigt. Det ska rapporteras till hösten, och vi har därför ännu inte formulerat våra slutliga ståndpunkter. Vi får återkomma till EU-nämnden och diskussioner när det väl närmar sig.

Anf. 98 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru talman! Då kan jag inte låta bli att ställa en följdfråga eftersom jag hinner med det. Den handlar om de 75 procenten som vi tidigare har diskuterat i EU-nämnden, alltså att man ska öka andelen som deltar på arbetsmarknaden till 75 procent för både män och kvinnor. Där var flera av oss i EU-nämnden tydliga med att vi ville att det skulle stå 75 procent för män och kvinnor, så att det inte blir 100 procent för män och 50 procent för kvinnor, och så tar man ett genomsnitt.

Nu vill jag höra om det var uppe till diskussion på toppmötet.

Anf. 99 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det diskuterades inte, men målet är antaget. Vi får komma ihåg att tanken är att det nu ska följa en process där detta följs upp med nationella mål av det enkla skälet att det är en tanke att detta ska vara ett genomsnittligt utfall för EU när vi når 2020, men det kommer i realiteten att innebära olika utmaningar för olika länder. I en del fall finns det mycket stora gendergap när det gäller skillnaden mellan mäns och kvinnors förvärvsfrekvens. Då kommer man att anpassa sina mål till detta, det vill säga rimligen inte utlova att det kommer att bli samma sysselsättningsgrad för män som för kvinnor, men – och det var vår utgångspunkt – inse att för att man också ska nå en högre sysselsättningsgrad måste särskilt intresse visas och åtgärder vidtas som uppmuntrar till ökad kvinnlig förvärvsfrekvens. Det var det som vi tyckte var en framgång med att få denna skrivning på plats.

Anf. 100 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru talman! Vid FN:s millennietoppmöte för tio år sedan kom världens länder överens om att göra kraftfulla insatser för att halvera fattigdomen i världen, stärka skolgången för barn och främja hälsa.

På förra veckans EU-toppmöte bekräftade de europeiska ledarna att de är fast beslutna att millenniemålen ska nås till 2015. Det är glädjande. Men samtidigt kan vi konstatera att för att detta inte bara ska vara tomma ord måste ansträngningarna öka. Med dagens takt kommer millenniemålen inte att nås inom fem år.

Nyligen släppte Concord, en paraplyorganisation för 1 600 biståndsorganisationer, en rapport som visar att EU-länderna inte når upp till det biståndsmål som de för fem år sedan satte upp. Sverige ligger bäst till, men flera länder har minskat biståndet och sägs komma att ytterligare minska det.

Hur ser statsministern på att toppmötet uttalat att millenniemålen ska nås och att kraftansträngningar ska göras samtidigt som EU inte når upp till sitt biståndsmål?

Anf. 101 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag tycker att Karin Granbom Ellison på ett alldeles utmärkt sätt har redogjort för detta. Det finns ett löfte om att fullfölja millenniemålen, och det finns en oro för att en grupp av länder inte kommer att nå angivna biståndsmål. En del av de länderna är inte ens i närheten av det. I dessa spartider i våra grannländer är risken stor att bland annat biståndet sätts i fråga.

Vi tycker att det är en framgång inte bara för Sverige utan också för Luxemburg och Storbritannien – Danmark har också varit pådrivande – att vi ska få en årlig rapportering. Det kommer att sätta press när det gäller att kunna följa upp vilka faktiska biståndsnivåer som respektive länder når.

Sverige har nu, precis som Karin Granbom Ellison redogjorde för, nått en världsledande position. Sverige är nummer ett i världen när det gäller biståndsnivåer så vi tar vår del av ansvaret. Men det är helt angeläget att också övriga Europa gör det för att kunna göra millenniemålen trovärdiga. Som jag nämnt är det bland annat sådant som vi ska sammanställa och diskutera på det särskilda FN-toppmötet i september.

Anf. 102 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för svaret. Det är bra att biståndet nu ska tydliggöras för varje land så jag vill tacka också för svenska insatser på det området.

Framöver kommer det även att krävas stora biståndsinsatser för klimatåtgärder. Vissa klimatåtgärder, exempelvis insatser för rent vatten och odlingsbara jordar, kan ses som utvecklingsbistånd. Men till största delen behöver klimatbiståndet läggas till det traditionella biståndet. Vi är till exempel långt ifrån att nå millenniemålet om en minskad mödradödlighet. Årligen dör mer än en halv miljon kvinnor av komplikationer vid graviditet och förlossning. Att påskynda barns rätt till skolgång är ett annat angeläget område.

Delar statsministern min uppfattning att finansieringen av klimatåtgärder är någonting som är nödvändigt men att det samtidigt inte får leda till att andra områden hamnar på efterkälken? Och kommer det i den rapportering som nu ska göras att vara tydligt hur mycket pengar som går till klimatåtgärder och vad som satsas för att uppfylla andra mål som är beskrivna bland millenniemålen?

Anf. 103 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det svenska nationella reduktionsmålet – 40 procents minskning av utsläppen till år 2020, jämfört med år 1990 – har i riksdagsbeslut också grundlagts med åtaganden i andra länder, det som ibland kallas för CDM och liknande. Man gör då investeringar i länder där investeringarna med mindre resursinsatser ger en väsentligt större verkan för att minska klimatpåverkan, något som vi använder svenska skattepengar till. Det avser vi att fortsätta med om alliansregeringen får fortsatt stöd och majoritet.

Vi ska gärna föra en diskussion. Där får vart och ett av riksdagspartierna själva ta ansvar för hur man klarar finansieringen och vilka åtaganden som ställs mot varandra när det gäller hur biståndsnivåer ska se ut och påverkas. Det krav som ställs är att man när det gäller millenniemålen ska nå upp till 0,7 procent av bni. Sverige är nu uppe på 1 procent av bni. Kring detta kommer det att föras en del diskussioner både i vår allians och, säkert, i samtliga riksdagspartier om utformningen.

Anf. 104 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Jag vill tacka för möjligheten att ta upp en fråga som jag i EU-nämnden inför toppmötet ställde till statsministern men som jag inte

fick något riktigt uttömmande svar på. Det gäller de nya reglerna om budgetdisciplin. Bland annat sägs det: Europeiska rådet enades om att ge skuldnivåerna och deras utveckling samt den övergripande hållbarheten en mycket mer framträdande roll inom budgetövervakningen så som det ursprungligen var tänkt i stabilitets- och tillväxtpakten.

Det handlar alltså om en mycket mer framträdande roll inom budgetövervakningen. Det måste betyda en mer framträdande roll än fokus på de årliga underskotten.

Öppnar den skrivningen för ett land med hyfsade finanser och en hyfsad skuldnivå för möjligheten att ha ett årligt överskott som är större än 3 procent, förutsatt att man håller sig inom den totala skuldnivån på högst 60 procent? Dessutom har finansministern själv talat om en skuldkvot på kanske 90 procent.

Vad är det som gäller? Jag tolkar detta som en ändrad praxis vid övervakningen av stabilitets- och tillväxtpakten och skulle vilja höra statsministern kommentera det.

Anf. 105 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det återspeglas bland annat i krishantering. Då koordinerades finanspolitiska stimulanser. Frågan ställdes om detta kan accepteras givet att flera länder stod i strid med stabilitets- och tillväxtpaktens målnivå, 3 procents budgetunderskott. Kan man i det läget få acceptans för att göra stimulanser trots att man därmed skjuter på ett budgetunderskott?

Det sades då: Ja, om det är tillfälligt och om det går till verkligen genuint konjunkturstimulerande åtgärder. I en förlängning av det förs det resonemang om att koppla detta till den samlade skuldnivån för enskilda medlemsländer. Enkelt uttryckt: Om man, som vi i Sverige, har en statskuldkvot på nedåt 40 procent av bnp har man större marginaler än länder som Italien och Belgien, vilkas statsskuldkvot ligger väl över 100 procent.

Skälet till att detta har fått en växande betydelse är att EU:s samlade kvot för några år sedan låg på runt 60 procent av den samlade bruttonationalprodukten, men den har snabbt stigit till ett genomsnitt på över 80 procent.

Med de växande skuldberg som vi har runt om oss i Europa har insikten vuxit fram att nu måste större hänsyn tas också till kopplingen till den samlade statsskulden. Jag tror att den typ av resonemang som jag nu fört kommer att föras i kriser och vid hanteringen av hur man ska utforma varningar när länder bryter mot stabilitets- och tillväxtpaktens rammål.

Anf. 106 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! Även om jag och Vänsterpartiet inte är anhängare av stabilitets- och tillväxtpakten så som denna utformats är det, tycker jag, naturligtvis steg i rätt riktning att ha denna mer pragmatiska syn. Man har också diskuterat en högre skuldkvot, kanske på 90 procent i stället för stabilitets- och tillväxtpaktens 60 procent. Det ökar kanske möjligheterna att föra den politik som vi menar behövs för att försvara välfärd och klara miljö- och klimatomställningen.

Anf. 107 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag hade tänkt avstå från att ställa en fråga just denna dag, men när jag ser att så mycket tid finns kvar tar jag tillfället i akt. Jag tänker följa upp en fråga som jag tidigare ställt angående EU 2020-strategin.

I riksdagens näringsutskott hade vi en enhällig skrivning om att vi när vi lägger fast de långsiktiga tillväxtmålen i EU måste kunna bortse från finanskrisen och vad som där sker – just av den anledningen att 2020, som vi inriktar oss på, inte lär vara den fråga som står högst på dagordningen, eller också har det kanske kommit en ny kris. Vad vet jag?

Hur som helst är det vår uppfattning att det är viktigt att vi ser att vi har en tillväxtstrategi oavsett om det är lågkonjunktur eller det är högkonjunktur.

Det bekymrar mig att det återigen nu slås fast att det här är en del av åtgärderna för att bekämpa den ekonomiska krisen. Det är klart att den betyder en del. Men i huvudsak gäller det väl att vi ska se vilka tillväxtambitioner vi ska ha.

Jämfört med Lissabonstrategin kan vi konstatera att vi där skulle komma i kapp USA. Nu skulle man kanske ha satt upp och jämfört sig med andra länder. I texterna finns det ingen skrivning om åt vilket håll man långsiktigt är på väg, oavsett om det är lågkonjunktur eller om det är högkonjunktur.

Anf. 108 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Som jag har redogjort för i tidigare svar är många av Europas länder nu oerhört fångade av kortsiktig krishantering. Vi kunde ändå gemensamt anta dessa 2020-mål. Om man arbetar igenom målen så som de är formulerade är syftet att EU ska säkra stora resurser till forskning och utveckling och föra en politik som gör att sysselsättningsgraden ökar, det vill säga fullfölja en arbetslinje. Vi ska dessutom särskilt inrikta oss på att ta in grupper som långvarigt står utanför arbetsmarknaden, som ett sätt att dämpa klyftor i samhället. Vi ska minska antalet ungdomar som inte klarar godkänt genom skolan, och vi ska få en grönare ekonomi med hjälp av klimatomställning.

Fullföljer man dessa fem strukturella mål som nu har fastställs åstadkoms alltså en mer varaktig, grön och uthållig tillväxt för Europa. Det är Sveriges avsikt att visa att vi tar detta på allvar och kommer att fullfölja det. Vi kommer naturligtvis – för så är denna agenda 2020 upplagd – också att följa upp att andra länder verkligen tar på sig att föra fram strukturella åtgärder. Det är dock svårt att komma runt att det med marknadsreaktioner hängande över sig och med stora budgetnedskärningar väntades runt hörnet blir väldigt svårt för många att inte vid åtminstone dessa möten huvudsakligen fastna vid den kortsiktiga krishantering.

Anf. 109 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag tycker i och för sig att man kanske kan ställa kravet på EU:s främsta ledare att de bör kunna lyfta sig och tänka lite längre än den ekonomiska och politiska dagordningen just för dagen. Jag tror att det är ett krav vi alla som medborgare i hela EU, oaktat om vi är medborgare i Sverige eller i något annat EU-land, bör kunna ställa på våra ledare.

Jag har ingenting emot något av de mål man har satt upp, och jag tror att de flesta ställer sig bakom dem. Det som är knepigt i detta är dock att det inte står nästan någonstans hur vi ska skärpa upp vår konkurrenskraft, utan det är den – och det tror jag att även statsministern håller med om – kanske inte så lyckade skrivningen om jordbrukssektorn som har kommit in i detta ärende. Det är det enda som i praktiken står om konkurrenskraften. Där skulle jag vilja fråga statsministern: Borde det inte ha varit någonting mer i skrivningarna om just konkurrenskraften och hur vi ska utvecklas?

Anf. 110 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Börje Vestlund, som har följt denna diskussion länge, vet att 2020-målen ersätter tidigare mål som väl var 27 eller något sådant till antalet. Där fanns det mesta man kunde önska, och det ledde till att detta möttes av ringa intresse och inte heller efterlevdes vidare väl av EU:s länder. Därför var hela utgångspunkten färre mål som var formulerade på ett sådant sätt att de verkligen blir operativa. Jag skulle kunna argumentera för att ett fullföljande i enlighet med dessa fem mål i grunden skapar konkurrenskraft. Om man har en väl fungerande arbetslinje och satsar på forskning och utveckling så bidrar det till en ökad produktivitet och förstärkt konkurrensförmåga.

Det finns dock även andra aspekter som Sverige ofta framför – vikten av att ha respekt för den inre marknaden, en välfungerande handel och att hålla protektionismen borta. Vi avser att fortsättningsvis hålla också denna fana högt.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § (forts. från 8 §) Ny kollektivtrafiklag m.m. (forts. TU21)

*Ny kollektivtrafiklag
m.m*

Anf. 111 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! När jag hör Alliansen beskriva kollektivtrafiken känner jag inte igen de behov av förbättringar som jag som en av Skånetrafikens flitiga resenärer upplever. Skånetrafiken fungerar som en spindelväv som är spänd över hela Skåne med starka noder och små förgreningar. Det är min mening, men det är också Lars-Ingvar Ljungmans beskrivning. Han är moderat ordförande i kollektivtrafiknämnden i Region Skåne. Där används överskottet – vi är många som åker ofta – från trafiken mellan Malmö och Lund för att upprätthålla busstrafik. 544:an går från Äsphult till Kristianstad och har gjort så i 20 år på samma tidtabell, trots att vi inte är många som åker buss. Det gör att Skånetrafikens möjligheter att erbjuda alternativ för dem som vill använda bilen mindre är betydligt större än om vi skulle låta privata entreprenörer ta del av vinsten från trafiken mellan Malmö och Lund.

Därför frågar jag dig, Malin: Har du något exempel någonstans i världen där man har ökat kollektivtrafikens andel genom att låta privata entreprenörer plocka ut de lönsamma delarna av kollektivtrafiken?

Anf. 112 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Fru talman! Att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och facket kramar ett gammalt system är jag inte förvånad över. Men jag trodde att Karin Svensson Smith och Miljöpartiet om någon skulle bejaka detta förslag för att få fler att åka kollektivt. Jag tycker att den inställning som Karin Svensson Smith framhåller är verkligen tråkig. Det är inte den inställning som hon tidigare gett uttryck åt här i kammaren i andra debatter och i olika artiklar.

Låt oss ta det här med jämförelse med andra länder. Det är jättebra att vi gör jämförelser med andra länder. Ofta kan vi finna bra saker, men vi kan också finna dåliga saker som vi ska akta oss för. Har man läst de jämförelser som finns och läst dem riktigt ordentligt vet man att det finns faktorer som komplicerar jämförelsen mellan olika länder. Det stämmer att man på olika håll kanske inte sett den ökning av trafiken som man hade tänkt sig. Då måste man ytterligare analysera det här.

Karin Svensson Smith nämner inga länder, men jag vet vilka hon brukar nämna. Det finns sociologiska, ekonomiska och geografiska skillnader mellan länderna och bakgrunder i olika länder som man måste ta hänsyn till. Slutsatserna om den effekt systemet kommer att få när det tillämpas i respektive land kan bli olika. Men jämförelserna har visat att det är viktigt med samordning, till exempel information och betalsystem. Detta är med i den nya lagen. Vi ställer krav på att även de kommersiella aktörerna ska lämna information till ett gemensamt trafikantsystem. Vi lägger in att betalsystem är en fråga som regeringen ska följa och återkomma med lagförslag om det skulle behövas.

Jämförelserna visar att det inte finns någon enkel slutsats att dra, och det vet man om man har läst jämförelserna noga. Karin Svensson Smith brukar utge sig för att vara en som läser saker, och då tycker jag att hon ska studera de här exemplen lite mer noga.

Anf. 113 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Det kan jag garantera Malin Löfsjögård att jag har gjort. Det är just därför jag kommer till slutsatsen att fler aktörer försvårar samordningen i stället för att underlätta den. Inga jämförelser i övrigt, men något problem med samordningen hade SJ inte i gamla tider när de körde själva. Det fanns andra problem, men dem löste man inte genom fler operatörer.

Nya Zeeland var först med att avreglera godstrafiken. Där är det ett system som inte är helt olikt det svenska rent politiskt. Där använde man sin makt till att dela ut vinster till aktieägarna. Godstrafiken på spår upphörde helt, och godstransporterna gick över till vägarna.

Av klimatskäl behöver vi ha en annan ordning. Kunde jag bli övertygad om att flera aktörer skulle leda till att man ökade utbudet och samordningen av kollektivtrafiken skulle jag som miljöpartist vara för det. Miljöpartiet är ganska pragmatiskt därvidlag.

Malin Lövsjögård kunde själv inte ge ett enda exempel på att det har blivit fler som åker kollektivt.

Hon använde i sitt anförande bland annat utanförskapet som argument. Då skulle jag vilja fråga Malin Löfsjögård om de rullstolsbundna som inte längre har möjlighet att åka tåg mellan Malmö och Stockholm när Veolia får trafikera därför att Veolia kör med gamla vagnar och rull-

stolen inte går ombord. Har de rullstolsbundnas utanförskap ökat eller minskat när de inte kommer på tåget med rullstolen?

Prot. 2009/10:142
22 juni

Anf. 114 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Fru talman! Passagerare med funktionsnedsättning är en viktig fråga. Regeringen och Regeringskansliet bereder frågan för att återkomma med ett förslag när det gäller rättigheterna för passagerare med funktionsnedsättning och ledsagning. Det finns en utredning om diskrimineringslagstiftningen, och man kommer, i alla som jag har uppfattat det, att lägga in tillgänglighet i den lagstiftningen.

I den nya lagen ställs det krav på att man ska ta fram regionala trafikförsörjningsprogram. Där ska det in krav på tillgänglighet, mål och en tidsplan för hur man ska agera. Den nya lagstiftningen om något lyfter frågan om tillgänglighet. Det mål som den förra socialdemokratiska regeringen satte upp för tillgänglighet tycker jag är väldigt bra. Kollektivtrafiksystemet ska vara öppet för alla, även för personer med funktionsnedsättning. Att sätta upp ett fint mål är ganska enkelt, men det är svårare att vidta åtgärder.

Alliansregeringen har jobbat med den här frågan, men man ser att systemet inte hinner bli tillgängligt till 2010 som målet var. Man har anslagit mer pengar i närtidssatsningen. I den nya kollektivtrafiklagen kommer man att ta in den här frågan betydligt bättre.

Jag måste kort kommentera det russinlockande som Miljöpartiet och övriga vänsterpartier talar om. Det är inte sant. Besluten om trafikplikt omfattar både lönsamma och olönsamma linjer. Det betyder att samhället ska värna om det sammanhållna regionala kollektivtrafiksystemet. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten får bestämma och själv lägga in de linjer och den trafik man vill ha. Sedan öppnar man upp för de kommersiella aktörerna att komma in och köra tilläggs trafik. De risker som ni talar om finns inte. Den här lagen är inte uppbyggd på det sättet utan den är uppbyggd enligt fördubblingsprojektets affärsmodell.

Anf. 115 MARIE NORDÉN (s) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 2 och 4 som jag glömde att göra i mitt anförande.

Det är kanske inte många som kommer ihåg vad Malin Löfsjögård sade i sitt anförande, men det var en rad påståenden och, ursäkta mig, floskler, många påståenden som saknar några som helst belägg för hur det här skulle göra att kollektivtrafiken fördubblas. Det är uppenbart att regeringen aldrig haft fördubblingsmålet som grund i sin proposition.

Jag roade mig med att räkna – det är bara vi politiska nördar som gör det – hur många gånger regeringen nämner ”fördubbla kollektivtrafiken” i propositionen. Ordagrant är det två gånger, och ska man vara snäll kan man säga fem gånger. Ordet ”marknad” slutade jag att räkna på s. 30, och då var det uppe i 43 gånger. Man ser var fokus ligger i de förändringar som föreslås.

Malin Löfsjögård nämnde i förbigående den allmänna trafikplikten. Jag skulle vilja att hon förklarade lite mer vad som krävs för att få behålla trafikplikten. När kommer de kommersiella aktörerna att få rätt att köra? Vad blir förvaltningsdomstolens roll i processen? Malin Löfsjögård menar att scenariot att man förlorar den allmänna trafikplikten ald-

Ny kollektivtrafiklag
m.m

rig kommer att uppstå. Varför har de kommersiella aktörerna en möjlighet att överklaga i fråga om trafikplikten? Där skulle jag vilja ha ett litet förtydligande.

Anf. 116 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Fru talman! Det är ganska magstarkt av Marie Nordén att stå och säga att jag kommer med påståenden som saknar grund. Den nya kollektivtrafiklagen är en modernare lag och baserad på branschens fördubblingsprojekt. Det som Marie Nordén och Socialdemokraterna gör är att döma ut den sakkunskap som finns i hela branschen. Det tycker jag är skrämmande.

När det gäller målet om fördubblad kollektivtrafik har vi antagit en ny målstruktur för transportsektorn. Det gjorde vi förra året. I den framgår klart och tydligt alliansregeringens inställning. Det är viktigt med en attraktivare kollektivtrafik för att få fler kollektivtrafikresenärer.

Vi har inte satt någon begränsning i målet. Ingen skulle bli gladare än jag eller mina moderata kolleger och allianskolleger om branschens fördubblingsprojekts målsättning till 2020 överträffas. Det är ett ganska grundlöst påstående.

Trafikplikten kan omfatta både lönsamma och olönsamma linjer. Beslut om trafikplikt handlar inte om detta. Det är inte så att någon trycker undan någon annan. Det offentliga får gå in och bestämma till exempel SR:s busslinjer. Vill något företag konkurrera på någon linje får det göra det förutsatt att det uppfyller de krav som ställs på kollektivtrafikföretagen.

Det som jag ser som den största möjligheten med den nya lagstiftningen är nog inte att man kommer att gå in och konkurrera om vissa linjer. Man kommer att utveckla nischprodukter och servicekoncept som dagens ganska stelbenta system inte utvecklar själv eller ger möjlighet till.

Anf. 117 MARIE NORDÉN (s) replik:

Fru talman! Jag vet inte vilken bransch Malin kommer ifrån. Jag har hittills inte träffat någon företagare som vill gå in i en bransch som är olönsam där man ser: Här kan jag inte tjäna några pengar. Den här sträckan går inte runt, så där vill jag köra. Jag tror inte riktigt att det är på de grunderna som man går in i något företagande.

Jag har därför lite svårt att se hur överklagande av trafikplikten skulle vara en del i att slåss om de olönsamma sträckorna. Jag har fortfarande inte fått svar på vad som händer om man överklagar trafikplikten som kommersiell aktör, om det går till förvaltningsdomstol och man dömer till fördel för den privata aktören.

Vad händer då? Innebär det att man kan fortsätta att köra på sträckan som om ingenting har hänt? Varför ska man i så fall ha blandat in förvaltningsdomstolen? Det är en viktig fråga för helheten. Man ser i Skåne, som jag tog upp, och i flera län att det finns delar av den lönsamma trafiken som är med och betalar olönsamma sträckor. Det kanske är så att i Malin Löfsjögårds värld konkurrerar man även om de olönsamma sträckorna.

Anf. 118 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Fru talman! Först och främst finns det inget kommersiellt kollektivtrafikföretag som tvingas in på vare sig en lönsam eller en olönsam linje. Däremot öppnar den nya lagen för möjligheter. Som jag sade i debatten om postlagen väljer Alliansen att se möjligheter och inte hinder. Det handlar om möjligheter att öka utbudet av kollektivtrafik.

Marie Nordén och Socialdemokraterna har helt missat vad det handlar om. Det handlar om att få fler att åka kollektivt och se vad det finns för möjligheter. Jag har exempel på olika företagare inom kollektivtrafikbranschen som bara önskade att de fick sätta i gång sin nischlinje. De har också förmåga att se möjligheter som ett större system inte ser.

Ni tror att allting kommer att handla om att man ska konkurrera om exakt samma linje. Det tror inte jag. Det tror inte heller branschen. Den är övertygad om att det är ett viktigt beslut för att kunna göra kollektivtrafiken modernare. Det gäller att inte säga nej till förslag som ger ökat åkande. Ni vill säga nej till en ökning av kollektivtrafiken.

Sedan är det detta med ordet konkurrens. Jag vet att ni har svårt för ordet konkurrens. Konkurrens är inte målet. Däremot kan konkurrens vara ett medel för att nå målet, i detta fall fler kollektivtrafikresenärer.

Anf. 119 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Om man läser innantill vad ni själva har lyft fram i betänkandet som propositionens huvudsakliga innehåll kan man till exempel läsa följande: Regeringens förslag innebär att kollektivtrafikföretag fritt och inom alla geografiska marknadssegment får etablera kommersiell kollektivtrafik. Nu avskaffas även den begränsning som hindrat kommersiella bussföretag att bedriva lokal och regional kollektivtrafik.

Det är vad ni själva lyfter fram. Jag hinner inte ta alla varianter. Men det är vad ni lyfter fram som den stora grejen. Då är frågan: På vilket sätt leder detta till att vi får fler att resa kollektivt? Jag håller med om att det har skett ändringar i förslaget jämfört med Lundins utredning, som jag anser var en katastrof. Det här är en mindre katastrof, men det är trots allt ett dåligt förslag.

Om man tittar i den bilaga som finns, på tal om att läsa texter, har vi en offentlig utfrågning om kollektivtrafiken. Där säger Stenerik Ringqvist, som är kollektivtrafikexpert, följande på s. 94: ”Det beror på att samhällets mål och trafikföretagens mål är vitt skilda. Samhällets mål är maximal samhällsnytta, trafikföretagens maximal vinst.”

Jag har ingen moralisk ståndpunkt i den frågan. Men jag och vi från oppositionens sida tror att det finns en viss tendens att de kommersiella aktörerna kan vara något mer intresserade av lönsamma sträckor i städerna än de olönsamma sträckor som redan i dag finns ute i glesbygden.

Vill Malin Löfsjögård hävda att detta nu kommer att innebära att de kommersiella aktörerna står i kö för att vilja transportera människor på de sträckor som i dag är olönsamma och till stor del bekostas med skattebetalarnas pengar? Hur ska det gå till? Kan man inte få en liten inblick i hur man med den här politiken ska lösa den problematiken och öka hela resandet i landet?

Anf. 120 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Fru talman! Om Peter Pedersen bemödade sig att läsa propositionen skulle han själv ha svaret på sin fråga. De regionala kollektivtrafikmyndigheterna får från dag ett, sekund ett själva gå in och lägga sin trafik. Men vi öppnar också för de kommersiella att fritt kunna etablera trafik. Det kommer att ge en större samverkan mellan det offentliga och näringslivet.

Tyvärr, Peter Pedersen, lever ni och övriga vänsteroppositionen kvar i Lundinutredningen. Det är helt uppenbart när ni inte ser att lagstiftningen är baserad på den affärsmodell som kollektivtrafikbranschen har arbetat fram. Där framfördes kritik mot Lundinutredningens förslag att det offentliga skulle behöva avvakta för att se vad det kommersiella skulle ge för utbud. Så ser inte propositionen ut.

Det innebär att det kommer att finnas kollektivtrafik överallt. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten måste i sitt regionala trafikförsörjningsprogram lägga in all kollektivtrafik som bedöms nödvändig för att kollektivtrafiken ska fungera i respektive län.

Det gör att lagstiftningen är anpassad till att kollektivtrafiken och möjligheterna att bedriva kollektivtrafik ser olika ut över hela vårt land, storstad jämfört med glesbygd. Kollektivtrafiken kommer fortsatt att behöva ta ett stort ekonomiskt ansvar för att det finns bra kollektivtrafik över hela vårt land.

Anf. 121 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag sade i inledningen av min första fråga att jag är medveten om att man har gjort justeringar jämfört med Lundins förslag, så jag vet att det finns skillnader.

Hela felsynen handlar om att ni tror på konkurrens i samverkan. Skattebetalarna ska finansiera olönsamma linjer och säkerställa trafiken. På de linjer och sträckor som är lönsamma ska det vara konkurrens mellan det offentliga och det privata.

Om de privata företagen anser att det är något slags otillbörlig konkurrens ska de såvitt jag förstår kunna överklaga det hela. Jag vet inte, och Malin Löfsjögård kan inte veta, vad utfallet av den typen av process kan leda till. Jag är rädd för att det kan leda till att offentliga aktörer, som delvis finansieras med skattepengar, inte ska vara inne och tafsa på områden där kommersiella aktörer agerar. Så brukar diskussionen gå på andra marknadsområden.

Jag har ingen synpunkt på detta med privat eller offentlig. Men om vi ska kunna säkerställa att fler människor väljer att resa kollektivt måste man kunna lita på trafiken. Den måste komma varje dag, ha rimliga priser och god tillgänglighet. Vi kan inte en ha ordning där några aktörer – ett par eller många – väljer att trafikera vissa sträckor, kanske i konkurrens med de offentliga huvudmännen, och därmed kanske skapar mindre lönsamhet på dessa sträckor för de offentliga länstrafikbolagen medan det i övrigt är som vanligt, det vill säga att skattebetalarna ska stå för notan. Jag tycker inte att det är någon speciellt rättvis konkurrens.

Var finns exemplen på att den här typen av åtgärder har lett till ökad kollektivtrafik? Även där säger den expert som var på den offentliga utfrågningen att svaret är nej. Man kan inte se en sådan koppling. Man kan inte se att detta leder till det resultat som ni säger att ni vill uppnå,

det vill säga att fler ska resa kollektivt. Det är väl det enda vi är överens om, nämligen att det är detta ni vill uppnå.

Prot. 2009/10:142
22 juni

Anf. 122 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik:

Fru talman! För att nå ett ökat kollektivtrafikåkande och få fler resenärer behövs det en hel rad olika åtgärder, och en ny, modern lagstiftning är en sådan sak.

Jag måste tyvärr upprepa det jag har sagt tidigare. Ni i vänsteroppositionen sitter fast i den gamla utredningen, i Lundins förslag. Ni har inte läst eller vill inte förstå den här propositionen. Vi öppnar för konkurrens, och det blir ett komplement till det offentliga. På så sätt skapar vi fler möjligheter och en effektivare och attraktivare kollektivtrafik.

Jag har hört exempel på enskilda bussföretagare som mer än gärna skulle vilja få större utrymme att hitta på nya sätt att arrangera skolskjutor eller nischade busslinjer. Jag bor själv i Täby. Där bor många som jobbar i Kista. I dag finns det inte några optimala kollektivtrafiklösningar för att ta sig snabbt däremellan. Sådana nischade lösningar ser jag och branschens olika företrädare som möjligheter, men då krävs det en ny lagstiftning. Resenären vill att det här ska fungera. Resenären bryr sig inte om vem som kör bussen. Det finns redan i dag olika bussföretag och tågoperatörer. Det resonemanget håller inte.

Peter Pedersen säger att man måste kunna lita på trafiken. Ja, det måste man. I jämförelserna mellan länderna har det visat sig att en viktig sak för att få det att fungera när man inför avregleringar och öppnar trafiken är just detta med samordning av information och gemensamma krav på betalsystem. De sakerna har vi med i den här nya, moderna kollektivtrafiklagstiftningen som vänsteroppositionen väljer att säga nej till.

Anf. 123 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Allt fler talar om att satsa på kollektivtrafiken. Med anledning av den debatten som hittills varit i kammaren i det här ärendet skulle man kunna tro att synen på kollektivtrafik i Sverige i dag är starkt delad. Lyssnar man på den rödgröna oppositionen kan man tro att regeringen nu planerar att äventyra det som finns kvar av kollektivtrafik i landet.

Fru talman! Låt mig meddela att vi inom allianspartierna vill främja och utveckla kollektivtrafiken i Sverige. Vi är medvetna om att huvuddelen av kollektivtrafiken utgörs av bussar på våra gator och vägar runt om i landet. Därför behövs det både vägar och järnvägar av hög klass. Jag är inte säker på att oppositionen, trots våra ständiga påminnelser, förstått eller vill förstå detta.

Det är ingen ny företeelse att många pratar om vikten av en utvecklad kollektivtrafik, även om intensiteten i debatten har tilltagit. Branschen talar gärna om målsättningen att fördubbla kollektivtrafiken och har tagit fram en affärsmodell för just detta. Man har tydligt deklarerat att man engagerat vill delta i arbetet med att öka kollektivtrafikens andel av trafikarbetet. Det är jättebra.

Vi inom Centerpartiet och inom allianspartierna bejakar den här höga ambitionen och har därför lyssnat noga på branschens egna kloka idéer om hur trafiken kan utvecklas. Det är naturligtvis också därför som regeringen klokt nog i sin proposition tagit fasta mer på branschens egna

Ny kollektivtrafiklag
m.m

förslag än på den så kallade Lundinska utredningen som regeringen själv tillsatte. Det är också därför som en enig kollektivtrafikbransch så tydligt välkomnar det här förslaget eftersom det har stora likheter med branschens egna tankegångar.

Marie Nordén och andra företrädare här lutar sig ibland mot Lundins utredning. Det är bara kosmetiska förändringar, säger man. I en annan ordvändning säger man att man har slängt den i papperskorgen. Det är inte riktigt tydligt vilken linje ni företräder i debatten. Ni använder den beroende på hur det passar.

Fru talman! Jag har ett citat – ni kan fundera på vem det är som har sagt det – som jag tänkte dra för kammaren. Så här låter det: Med de nya förutsättningarna blir det lättare att kunna erbjuda resenärerna bättre resmöjligheter över gamla administrativa gränser i ett hela-resan-perspektiv och att locka fler människor att använda sin privatbil mindre och åka mer kollektivt i stället. Då tar vi steg mot visionen om kollektivtrafiken som en självklar del av resandet i ett hållbart samhälle.

Någon som har gissat rätt? Det är Charlotte Wäreborn Schultz, vd för Svensk Kollektivtrafik. Hon är en av dem, tillsammans med Anna Grönlund från Bussbranschen, som mycket tydligt välkomnar det här förslaget från regeringen. Det är en väldigt bra utgångspunkt att vi går i takt med dem som ska utföra den kollektivtrafik som alla säger sig vilja utveckla.

Fru talman! Med dagens beslut här i riksdagen moderniserar vi den svenska lagstiftningen och anpassar den till nya EU-regler. Syftet är att skapa ett större utbud av kollektivtrafik och ett ökat resande. Så här kan man i punktform sammanfatta förslaget som Malin Löfsjögård utförligt har beskrivit tidigare.

För det första blir det större möjligheter för kommersiella bussföretag att bedriva lokal och regional kollektivtrafik.

För det andra blir det lättare att etablera trafik över länsgränser.

För det tredje ersätts dagens trafikhuvudmän som finns i varje län med en regional kollektivtrafikmyndighet.

För det fjärde ska de strategiska beslut om kollektivtrafik som i dag ofta fattas av länstrafikbolag i fortsättningen fattas av den regionala kollektivtrafikmyndigheten för ökad insyn och bättre samordning med annan samhällsplanering.

För det femte måste även kommersiella kollektivtrafikföretag lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikantinformation för att underlätta för resenärerna att planera sina resor.

Det var fem punkter i sammanfattning.

Jag tycker att oppositionen agerar märkligt. De argumenterar som om det är de mest långtgående förslagen i Lundinutredning som vi nu diskuterar och ska besluta om.

En tidning som Bussbranschen betonar att branschen står bakom regeringens förslag och ifrågasätter på ledarplats oppositionens hederlighet när man framhårdar i att argumentera mot förslaget som om det vore en Lundinprodukt när förslaget faktiskt är mer byggt på branschens egen affärsmodell.

Nu backar visserligen oppositionen något från sin mest onyanserade kritik. I stället för en helt ny utredning om kollektivtrafiken, som man tidigare har krävt, säger man nu i en av sina reservationer att det behövs en kompletterande utredning. I stället för att urskillningslöst kritisera allt

understryker Lena Hallengren i sitt svar till tidningen Bussbranschen att man också är för en del av regeringens förslag till kollektivtrafiklag.

Nu har Marie Nordén redan sagt det, men tänker ni verkligen, om olyckan skulle vara framme i höst och det skulle bli en annan regering, riva upp den här kollektivtrafiklagen och skapa oreda och osäkerhet om vilka villkor som ska gälla? Är det verkligen oppositionens mening att göra det?

Det är naturligtvis väldigt bra att oppositionen nu backar något från sin tidigare våldsamma och onyanserade kritik. Det är bra att man betonar vikten av att utveckla kollektivtrafiken även om man kunde önska en mer renhårig debatteknik. Det märkliga är att när dagens opposition satt i regering fram till hösten 2006 fick kollektivtrafiken paradoxalt nog allt tuffare villkor.

Det var förändringar av skatter för transportsektorn, avgifter för transportsektorn, som systematiskt missgynnade kollektivtrafiken. Nu är det viktigt att den nuvarande regeringen inte fortsätter i samma negativa hjulspår, så att vi inte får den trista utveckling som kollektivtrafiken hade under den förra mandatperioden.

Fru talman! Den snabbt växande insikten i alla lägen om miljö- och klimatfrågorna ställer särskilda krav på att anpassa transportsystemet så att det blir långsiktigt hållbart. Vi måste göra mer i alla länder, också i Sverige, på det området. De olika transportslagen måste vara beredda på att det kan bli betydande förändringar om vi menar allvar med miljöanpassning. Trängselskatten i Stockholm, höjd koldioxidskatt, miljöbilsatsning och det nyligen tillsatta Persontransportforum, ett samrådsorgan för en utvecklad persontrafik, är några exempel på vad denna regering arbetat med under senare tid.

Genom sin storlek, tillgänglighet och potential att transportera fler människor än i dagsläget utgör kollektivtrafiken en viktig länk i miljöarbetet. Kollektivtrafiken är också viktig för att vi ska närma oss målet om ett jämställt transportsystem. En ökad användning av kollektivtrafiken är enligt min mening helt nödvändig men leder ändå bara till en mycket måttlig dämpning av bilismen. Det ska vi vara medvetna om.

Med dagens beslut, fru talman, tar vi åtskilliga steg mot en utveckling med sikte på en fördubbling, i ett första steg, av svensk kollektivtrafik. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Fru talman! Precis som för en del andra deltagare i debatten är det här min sista debatt i denna talarstol. Det har genom åren – jag har suttit i riksdagen i 14 år – blivit ett hundratal interpellationer och frågor, ungefär 500 debattinlägg och 600 motioner.

Jag kan instämma i Christinas och Peters tack till alla i riksdagen. Det är en fantastisk arbetsplats med en uttalad servicemedvetenhet, och priset tar trafikutskottets kansli, informationsdisken i bankhallen och kammarkansliet, i hård konkurrens med alla andra. Det har varit en mycket trevlig, stimulerande och lärorik tid.

Var sak har sin tid. Riksdagsledamöter kommer och går, partiledare kommer och går, till och med regeringar kommer och går. Som Peter sade finns det många talesätt – bäst när det gäller, brukar Nina säga, sluta när man är på topp, sade Peter. Andra får väl avgöra det, men det är klart

att det är roligare att sluta när folk fortfarande förvånat frågar: Varför? Redan? Det är roligare än att höra: Äntligen har du förstått.

Det har varit en trevlig tid, och jag önskar talmännen, kammarens ledamöter, trafikutskottets kansli och alla andra en riktigt trevlig sommar!
(Applåder)
(forts. 13 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.52 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.00.

Anf. 124 ANDRE VICE TALMANNEN:
Meningsyttringar från läktaren är ej tillåtna.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 21 juni

UbU21 Ny skollag

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

161 för utskottet

151 för res. 1

1 avstod

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd

För res. 1: 115 s, 20 v, 16 mp

Avstod: 1 -

Frånvarande: 15 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

Berit Högman (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 3 (Övergripande mål)

1. utskottet
2. res. 3 (s, v, mp)

Votering:

161 för utskottet

153 för res. 3

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd

För res. 3: 117 s, 20 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp, 1 -

Punkt 6 (Förskolor, skolor och fritidshem med konfessionell inriktning)

1. utskottet

2. res. 6 (s)

Votering:

177 för utskottet

118 för res. 6

20 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 15 mp, 1 -

För res. 6: 117 s, 1 mp

Avstod: 20 v

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

Karin Svensson Smith (mp) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 7 (Lika tillgång till utbildning och likvärdig utbildning)

1. utskottet

2. res. 8 (v)

Votering:

293 för utskottet

22 för res. 8

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 115 s, 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 16 mp, 1 -

För res. 8: 2 s, 20 v

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

Punkt 10 (Lika förutsättningar för kommunala och fristående skolor)

1. utskottet

2. res. 11 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

151 för res. 11

36 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 11: 115 s, 20 v, 16 mp

Frånvarande: 15 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

Punkt 12 (Godkännande av fristående skola)

1. utskottet

2. res. 13 (v)

Votering:

290 för utskottet

24 för res. 13

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 15 mp, 1 -

För res. 13: 4 s, 20 v

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 31 (Flexibel skolstart)

1. utskottet

2. res. 33 (mp)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 32 (Barnomsorg på obekvämlig arbetstid)

1. utskottet

2. res. 34 (s, v, mp)

Votering:

161 för utskottet

154 för res. 34

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd

För res. 34: 116 s, 21 v, 16 mp, 1 -

Frånvarande: 14 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Eva-Lena Jansson (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 46 (Fritidshemmet)

1. utskottet

2. res. 49 (v)

Votering:

293 för utskottet

22 för res. 49

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 15 mp, 1 -

För res. 49: 21 v, 1 mp

Frånvarande: 14 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 54 (Behörighet till utbildning på gymnasial nivå)

1. utskottet
2. res. 57 (s, v, mp)

Votering:

161 för utskottet

154 för res. 57

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 88 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 57: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 8 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU30 Betaltjänster

Punkt 2 (Lag om betaltjänster, delegering av myndighetsutövning)

Regeringens lagförslag såvitt avsåg 8 kap. 4 § tredje stycket lagen om betaltjänster innebar att förvaltningsuppgift som innefattade myndighetsutövning fick överlåtas till en utländsk myndighet. Beslutet att anta lagförslaget måste därför fattas i den ordning som föreskrivits i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen vilket krävde att riksdagens beslut skulle fattas antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Av förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett enda beslut. För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Enligt RO 5 kap. 4 § andra stycket skulle beslut fattas genom omröstning.

Votering:

316 för bifall

33 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att *minst tre fjärdedelar* av de röstande hade röstat ja, och kammaren hade således bifallit utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 117 s, 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 21 v, 16 mp, 1 -

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU31 Kreditvärderingsinstitut

Punkt 1 (Samarbete vid särskild begäran)

3 § i regeringens förslag till lag om kreditvärderingsinstitut innebar att förvaltningsuppgift som innefattade myndighetsutövning fick överlåtas till en utländsk myndighet. Beslutet att anta lagförslaget måste därför fattas i den ordning som föreskrivits i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen vilket krävde att riksdagens beslut skulle fattas antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag. Av förslaget framgick att beslutet önskades bli antaget i ett

enda beslut. För bifall krävdes därför att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Enligt RO 5 kap. 4 § andra stycket skulle beslut fattas genom omröstning.

Votering:

310 för bifall

39 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att *minst tre fjärdedelar* av de röstande hade röstat ja, och kammaren hade således bifallit utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 114 s, 87 m, 26 c, 25 fp, 20 kd, 21 v, 16 mp, 1 -

Frånvarande: 16 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Skärpt reglering av kreditvärderingsinstitutet och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag)

1. utskottet

2. res. (v)

Votering:

295 för utskottet

21 för res.

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 16 mp, 1 -

För res.: 21 v

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

CU24 Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och reformerade hyressättningsregler

Punkt 1 (Lagförslagen)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

207 för utskottet

21 för res. 2

87 avstod

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 44 s, 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 mp, 1 -

För res. 2: 21 v

Avstod: 72 s, 15 mp

Frånvarande: 14 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Veronica Palm (s) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 1 (s, mp)

Votering:

162 för utskottet

133 för res. 1

20 avstod

34 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 1: 116 s, 1 v, 16 mp

Avstod: 20 v

Frånvarande: 14 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Amineh Kakabaveh (v) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (Kompletterande överväganden)

1. utskottet

2. res. 3 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

154 för res. 3

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 3: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 3 (Uppföljning och utvärdering)

1. utskottet

2. res. 4 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

154 för res. 4

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 4: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

UU12 Strategisk exportkontroll 2009 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Punkt 1 (Ny krigsmaterielutredning)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

154 för res. 1

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 1: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU25 Kontroll av produkter med dubbla användningsområden

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU15 Uppskov med behandlingen av ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU20 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

MJU25 Svenska miljömål

Punkt 1 (En ny målstruktur för miljöarbetet)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

161 för utskottet

154 för res. 1

34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 25 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 1: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 4 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 4 (Miljömålsrådet)

1. utskottet
2. res. 4 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

154 för res. 4

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 4: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 11 (Giftfri miljö)

1. utskottet
2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

154 för res. 8

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 8: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU29 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU19 Ny postlag m.m.

Punkt 1 (Ny postlag)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

158 för utskottet

153 för res. 1

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 26 c, 26 fp, 20 kd

För res. 1: 116 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 14 s, 10 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp, 1 -

Elisabeth Svantesson (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Ansvar för effektiv konkurrens)

1. utskottet
2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

162 för utskottet

154 för res. 2

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 26 c, 26 fp, 20 kd, 1 -

För res. 2: 117 s, 21 v, 16 mp

Frånvarande: 13 s, 7 m, 3 c, 2 fp, 4 kd, 1 v, 3 mp

Punkt 5 (Fastighetsboxar)

1. utskottet
2. res. 5 (s, v, mp)

Votering:

160 för utskottet

152 för res. 5

37 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 m, 25 c, 25 fp, 20 kd, 1 -

För res. 5: 116 s, 20 v, 16 mp

Frånvarande: 14 s, 7 m, 4 c, 3 fp, 4 kd, 2 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Ny kollektivtrafiklag
m.m*

13 § (forts. från 10 §) **Ny kollektivtrafiklag m.m.** (forts. TU21)

Anf. 125 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Alliansen pratar mycket om behovet av samordning, och det är klart att det behöver man göra när man delar upp en verksamhet på flera aktörer. Man skulle kunna göra en liknelse med när man har en gemensam gård i en bostadsrättsförening. Då behöver man ha regler för hur man ska göra när man sköter den tillsammans. De reglerna behövs då, men de behövs inte om man har en egen villa och en egen villaträdgård som man ska sköta själv.

Jag vill alltså framhålla att Skånetrafiken är renommerat ganska duktig och lyhörd när det gäller att följa resenärernas behov. Västsvenska Industri- och Handelskammaren jämförde kollektivtrafiken i Västsverige med Skåne, och de sammanfattade 5-0 till Skåne.

Jag frågar Sven Bergström: Vad tror du? På vilket kan man göra troligt för resenärerna att det blir bättre om flera olika aktörer ska ta ansvar för det som Skånetrafiken själv gör i dag?

Centerpartiet har i många år verkat för decentralisering, alltså att man ska flytta ned beslut. Det tycker jag är ett sympatiskt drag. I dag har vi en folkvald församling. Skånetrafikens styrelse utgörs av politiker som med stöd av en förvaltning är de som definierar behovet av kollektivtrafik.

Den här regeringen föreslår i lag att det här ska flyttas över till en statlig myndighet som ska definiera vad skåningarna behöver för kollektivtrafik.

På vilket sätt kommer besluten närmare oss som bor i Skåne när man flyttar besluten från vår valda ledning till en statlig myndighet som ska definiera vad vi behöver och inte behöver?

Prot. 2009/10:142

22 juni

*Ny kollektivtrafiklag
m.m*

Anf. 126 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Vi kan säkert diskutera länge, Karin Svensson Smith och jag, huruvida de här gamla länstrafikbolagen eller den nya regionala kollektivtrafikmyndigheten är idealt ur olika perspektiv. Men nu har förslaget landat i det här som har stöd i branschen, och alla tycker att det är värt att pröva. Jag är ganska förvissad om att det här har goda förutsättningar att bli bra.

I grunden ligger ett trafikförsörjningsprogram som man ska utarbeta i samverkan på regional och kommunal nivå, och det är väl en utmärkt utgångspunkt att jobba på det sättet, när branschen dessutom helhjärtat och besjälat ställer upp på att utveckla kollektivtrafik. Man talar om en fördubblad kollektivtrafikandel till 2020. Då är det en ganska bra utgångspunkt för att få det här att bli en kollektivtrafik som verkligen expanderar.

På den förra regeringens tid, fram till 2006, och det har ju Karin Svensson Smith medgett i tidigare replikomgångar med mig, var det en del beslut som faktiskt var kontraproduktiva och som bidrog till att försvåra för kollektivtrafiken genom avgifter och skatter som bromsade kollektivtrafiken.

Nu har vi ett omtag som alla ställer upp på och är väldigt positiva till, och det är intressant när bussbranschens egen tidning tar De rödgröna så i örat och säger att de inte ska gå ut på det här sättet och vara ohederliga i debatten. Jag tycker att det är en tydlig signal om att de verkligen är på tårna nu för att åstadkomma någonting bra.

Låt mig kontra med en fråga till Karin Svensson Smith. Hur ser ni på Öresundstrafiken? Är den bra eller dålig? Tillför den någonting, och får den vara kvar när ni nu ska riva upp kollektivtrafiklagen, som ni säger? Karin Svensson Smith står väl också bakom ambitionen att riva upp det här beslutet och genom det skapa en osäkerhet och en oreda. Ni vill ju inte tillsätta en ny, stor utredning utan en kompletterande utredning, säger ni i er reservation. Det skapar också osäkerhet.

Anf. 127 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Herr talman! Jag tackar för den frågan, för den illustrerar väldigt väl att det alltid blir mer komplicerat när man är flera som ska bestämma jämfört med om man bestämmer själv. Det tog rätt så lång tid innan trafiken på Öresundsbron kom på plats. Men det underlättades i alla fall av att det var en aktör på den ena sidan och en på den andra som skulle komma överens. Om man, som nu, ska ha flera aktörer finns det inte ett enda argument som Sven Bergström har framfört som gör för troligt att det skulle bli bättre.

Sven Bergström, du pratar om en trafikförsörjningsplan. Tror du inte att Skånetrafiken har en trafikförsörjningsplan? De är nära medborgarna. De styrs av vanliga politiker. Dem byter väljarna ut om man inte gillar

dem. En statlig myndighet är rätt mycket svårare för skåningarna att byta ut.

Jag skulle vilja ta upp en annan tråd i detta, för det Sven Bergström och regeringen försvarar är privata intressen. Det som gör att kollektivtrafiken nu, som vi befarar, har svårare att nå fördubblingsmålet är när privata intressen ska ha ut vinst i stället för att man har offentlig regi av kollektivtrafiken.

Jag vet ett tillfälle då Sven Bergström beklagade att X 2000 inte längre skulle trafikera norr om Stockholm och frågade SJ:s chef om varför X 2000 inte skulle finnas där när spåren rustats upp och så. Då förklarade han lugnt att är det så att det ska vara konkurrens på spåren så måste SJ vässa sig och köra X 2000 där man har störst underlag för trafik. Och det är tyvärr inte där Sven Bergström bor. Det är där jag bor. Då flyttar X 2000 dit där det är tätbefolkat.

Nu ingår det dock i De rödgrönas vision att det ska finnas bra kollektivtrafik i hela landet, och då är det inte vinsten som ska styra. Vi vill inte gå på det förslag där man socialiserar förlusterna och privatiserar vinsten. Vi vill ha ett sammanhållet system. Det är bäst för klimatet, och det är bäst för resenärerna.

Anf. 128 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jag är inte ett dugg orolig när det gäller ostkustens trafikförsörjning, Karin Svensson Smith. Studerar man hur mycket folk det bor längs Norrlandskusten ser man att det är ett ganska avsevärt antal där också, till och med så att man kan skapa ett bra underlag för både Botniabanen och Norrbotniabanen på sikt. Dessutom är det väldigt mycket godstrafik.

Herr talman! En annan representant för De rödgröna valde att citera ur vårt betänkande och från det seminarium vi hade. Det var Peter Pedersen som citerade Stenerik Ringqvist, kollektivtrafikexpert, RTM Konsult AB. Han läste en intressant mening, och jag ska läsa fortsättningen på den meningen, för det illustrerar också hur man kan se på de här frågorna.

Peter läste upp en mening som innehöll bland annat detta: ”Samhällets mål är maximal samhällsnytta, trafikföretagens maximal vinst.” Detta apropå det här med privata vinstintressen.

Sedan fortsätter Stenerik Ringqvist: ”Det är fråga om olika agerande, och det måste vi acceptera. Så ser det ut. Därför måste samhället gå in och på något sätt styra detta, hitta ett regelverk, ett kontrakt, som gör att man får balans mellan dessa två krafter.”

Det är precis det som det här kollektivtrafikförslaget innehåller – att vi får en bra balans mellan samhällsintresse och de privata aktörernas intresse. Hela kollektivtrafikbranschen har dess bättre nu sagt att man tycker att det här är ett väl avvägt förslag. Man gick ifrån stora delar av den ursprungliga Lundinska utredningen. Man lyssnade på den här väl genomarbetade affärsmodellen som branschen har redovisat.

Varför då kasta grus i maskineriet? Varför inte ta vara på deras stora engagemang att verkligen få en kollektivtrafik värd namnet så att det inte blir som under den förra mandatperioden, när den gick ned sig efter hand på grund av skatter och avgifter som bromsade kollektivutvecklingen.

Jag är övertygad om att om vi tar till vara de privata vinstintressen, som Karin Svensson Smith var inne på, och balanserar detta med ett tydligt regelverk kan vi få en väl fungerande och en väl utvecklad kollektivtrafik på sikt.

Prot. 2009/10:142
22 juni

*Ny kollektivtrafiklag
m.m*

Anf. 129 MARIE NORDÉN (s) replik:

Herr talman! Vi undrar varför inte majoriteten vill ha en saklig debatt och svara på de frågor som vi ställer. Det är tydligt att Malin Löfsjögård inte har läst våra reservationer och inte heller motionen. Sven Bergström har i alla fall bemödat sig att läsa delar av den. Frågan är vad som är värst, om man inte har läst eller har läst och inte förstått, som Sven Bergström. Man kan ju feltolka. Vi har läst propositionen. Det har vi gjort.

Vi vill inte debattera Lundins utredning. Det är inte Lundins utredning som ligger till grund för propositionen. Det innebär inte att vi tycker att delar av propositionen är bra bara för att man lämnade Lundins utredning bakom sig.

Vi har inte fått svar på våra frågor vad gäller trafikplikten. Vad händer när den kommersiella aktören har fått rätt i Förvaltningsdomstolen och trafikplikten inte ska gälla? Vad blir konsekvenserna av det? Tror Sven Bergström precis som Malin Löfsjögård att man kommer att konkurrera om de olönsamma sträckorna? Jag tror att Sven Bergström precis som jag kommer från en glesbygd, där det kanske inte alla gånger finns så många väldigt lönsamma sträckor. Vi har inte sett några privata aktörer som står och knackar på dörren och vill ta de olönsamma sträckorna.

Bara för att det kommer nya förslag behöver det inte innebära att det är moderna förslag. Vi har inte motsatt oss att man ska kunna köra över länsgränserna. Vi vet att det i dag är väldigt sällan som man inte får köra den regionala trafiken över länsgränserna när man är intresserad av att göra det. Ett gemensamt informationssystem är väl inte heller något radikalt nytänkande.

Jag skulle gärna vilja ha svar på de frågor jag ställde till Malin Löfsjögård och ställer dem igen till Sven Bergström.

Anf. 130 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Att man uppfattar att man inte har fått svar beror ibland på att man inte lyssnar på det svar man verkligen får. Jag tyckte att Malin Löfsjögård utredde det här väldigt utförligt och pedagogiskt. Jag ser ingen anledning att upprepa det sista hon sade.

Däremot blir man lite konfunderad över vilket ben Marie Nordén väljer att stå på i den här debatten just nu. Hon sade i sitt inledningsanförande att vi har slängt Lundins utredning i papperskorgen, och nu upprepar hon att det inte är den hon debatterar. Samtidigt säger ni att det bara är kosmetiska förändringar jämfört med den Lundinska utredningen. Det är lite svårt att debattera när man inte riktigt får grepp om vad den man debatterar med egentligen står för.

Det är alldeles tydligt när man läser regeringens proposition och när man läser trafikutskottets betänkande att det här är ett förslag som i hög grad baserar sig på fördubblingsmålet, på den affärsmodell som branschen själv har presenterat. Jag tycker att det är ett klokt val av regeringen. Ska det bli fart på kollektivtrafiken, ska det bli en verklig fördubbling, gäller det att ta till vara de intressen som finns som vill köra kollek-

tivtrafiken både på gummihjul och på räls. Därför är det lite märkligt att det är sådana protester från De rödgröna här i riksdagen, när man till och med får anmärkningar i branschens egna tidningar för att man inte bedriver debatten på ett hederligt sätt.

Inte köra de olönsamma linjerna, säger Marie Nordén. Det är just därför vi har en regional kollektivtrafikmyndighet. Det är just därför vi har ett trafikförsörjningsprogram, för att se till att vi tillförsäkrar alla delar av vårt land, alla delar av ett län och alla delar av en region en god trafikförsörjning. Det är därför som man naturligtvis i slutändan också handlar upp de delar som inte annars blir trafikerade.

Anf. 131 MARIE NORDÉN (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att jag står väldigt stadigt. Jag står på båda benen. Jag debatterar den proposition som regeringen har lagt fram för riksdagen att ta ställning till. Det är den propositionen jag debatterar. Det är också den propositionen vi har skrivit vår motion utifrån. Det är också den propositionen som är bakgrund till våra reservationer. Där kan du läsa våra invändningar, Sven Bergström.

Frågan om trafikplikten tycker jag fortfarande inte att jag har fått svar på. Vad händer när man förlorar de lönsamma sträckorna ute i länen, regionerna och kommunerna? Är det så att man, när trafikplikten har gått igenom i Förvaltningsdomstolen och vissa sträckor tas över av kommersiella aktörer, kan fortsätta att köra på de sträckor som man har gått till domstol med för att överklagat den allmänna trafikplikten? Då är det väl ändå så, Sven Bergström, att man plockar russen ur kakan och att det blir någonting som skattebetalarna och resenärerna får betala på ett eller annat sätt därför att det blir dyrare att köra de olönsamma sträckorna.

Sedan frågade jag: Vad är det för nytt i att faktiskt inte över huvud taget ha ett resonemang kring incitamentsavtalen? Behovet av att själva kunna ta initiativ för att förbättra och förändra och att tjäna pengar på att ha fler resenärer är någonting som branschen har lyft fram flera gånger när vi har träffats. Men vilken aktör vill gå in och ha ett incitamentsavtal när man inte vet under vilka förutsättningar man går in och kör trafiken?

Avslutningsvis, herr talman, tycker jag att det har sagts saker i kammaren i dag som man när man läser protokollet kanske inte kan utläsa tonen på, som Malin Löfsjögårds sommarhälsning. Jag kan konstatera att den var trist och tråkig och att den framfördes på ett sätt som inte hör hemma i den här kammaren.

Jag vill utan förbehåll önska alla i kammaren en härlig, varm, skön och vilsam sommar. Vi möts i en valrörelse framöver.

Anf. 132 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Eftersom det är min allra sista replik ska inte jag skruva upp tonläget ytterligare, utan var och får tala för sig. Jag tyckte att Malin Löfsjögård höll ett alldeles utmärkt anförande och framförde en trevlig hälsning också. Jag instämmer gärna i den hälsningen och önskar också den rödgröna sidan trevlig sommar. Jag tackar för ett mycket gott samarbete under 14 år i trafikutskottet. Även om vi har olika åsikter har jag inte, det har jag sagt i debatter tidigare, mött en enda riksdagsledamot från något enda parti som inte är besjälad av att skapa ett bättre samhälle.

Vi har lite olika tankar om hur man på bästa sätt ska göra detta och det präglar naturligtvis också det här ärendet.

Vi har en åstundan att skapa en väldigt bra kollektivtrafik, och vi tackar för att vi har branschen med oss i detta. Vi lär inte komma så mycket längre i fråga om trafikplikt, domstolsutlåtanden och incitamentsavtal som är det vi debatterar här och nu. Låt oss vänta och se! Jag är väldigt förtröstansfull och övertygad om att vi kommer att få en bra kollektivtrafik. Det är en bra grund när vi har branschen med oss på det sätt som vi faktiskt har i det här förslaget.

Därmed, herr talman, önskar jag än en gång alla en glad sommar.

Anf. 133 NINA LARSSON (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslagen i betänkandet *Ny kollektivtrafiklag m.m.*

Faktum är att detta är ett av de bästa betänkanterna vi har haft under hela mandatperioden. Det är centralt för framtidens effektiva resande, och det innehåller sammanfattat

- större möjligheter för kommersiella bussföretag att bedriva lokal och regional kollektivtrafik för att utveckla resmöjligheterna för resenärerna
- att det blir lättare att etablera trafik över länsgränserna, även detta för att utveckla resmöjligheterna för resenärerna
- att dagens trafikhuvudmän, som finns i varje län, ersätts med regionala kollektivtrafikmyndigheter
- att strategiska beslut om kollektivtrafik, som i dag tas av länsstrafikbolag, i fortsättningen ska tas på förvaltningsnivå för ökad insyn och bättre samordning med annan samhällsplanering
- att även kommersiella kollektivtrafikföretag för att underlätta för resenärerna att enkelt planera sina resor måste lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikantinformation.

Vi behöver göra det enklare för människor att resa. Människor har färdats från det ena till det andra genom alla tider. Detta har utvecklat människor, det har utvecklat samhällen och det har utvecklat kulturer. Att resa kollektivt är inte i huvudsak att just resa kollektivt. Det är att resa effektivt – effektivt därför att det är hållbart och ekonomiskt, men också effektivt därför att det möjliggör för människor att faktiskt göra andra saker samtidigt: gå in på Facebook, twittra, jobba med datorn, läsa och allt som man inte ska göra när man framför eget fordon, vad det än må vara för fordon.

I och med denna första marknadsöppning för nya innovativa lösningar för kollektivtrafiken går startskottet för den utveckling som kommer att ske inom det effektiva resandet. Förhoppningsvis kommer kollektivtrafikresandet att bli ett lika självklart resealternativ för många fler. Människor ska ha fler alternativ att välja mellan, inte bara i höstens val utan också när det gäller transporter. Dessa kommande förändringar inom kollektivtrafiklagstiftningen vi i dag debatterar har stötts och blötts under lång tid. Det som flera har varit inne på – och som har renderat i mängder

av tappade hakor och synpunkter – är förstås Lundins utredning i frågan. Jag och många med mig har sagt att det bästa som kunde hända Kollektivtrafiksverige var sannolikt Lundinutredningen. Om man inte hade fått ändan ur vagnen förr – eller i vagnen – fick man det definitivt nu.

Från vänsterpartierna låter det i motioner och reservationer som om regeringen helt och hållet har gått på utredningens förslag. Så blev det inte, och vänsterpartierna verkar i det närmaste besvikna. Regeringen förlängde remisstiden och tog god tid på sig att tillgodose remissinstanserna i framtagandet av den nya lagstiftningen. Denna process har varit bra, i synnerhet för att branschen genom såväl Svensk Kollektivtrafik, SKL som en rad organisationer har varit så aktiv. Den affärsmodell för fördubblad kollektivtrafik som parterna tillsammans har tagit fram vilar på en gemensam vision och värdegrund. Det är ett mycket gediget arbete.

Denna nya lag innebär inte att de kommersiella bolagen och operatörerna, som vänsterpartierna hävdar, slår sönder den sammanhållna trafiken. Det stämmer inte. Denna kollektivtrafiklag innebär att det offentliga ansvar och möjligheter inom kollektivtrafiken förtydligas. De kommersiella tillåts konkurrera med den offentligt upphandlade och samhällsstödda trafiken genom effektivitet, nya innovationer inom resande och bättre service. Därigenom ökas dynamiken på kollektivtrafikmarknaden, vilket kan bidra till ett större utbud av kollektivtrafik och därmed också ett ökat resande.

Ett kollektivtrafikföretag ska lämna information om sitt trafikutbud till detta gemensamma system för information. Regeringen menar att det i första hand är också upp till kollektivtrafikbranschens ansvar att utveckla gemensamma standarder för betalssystem. Jag tycker att vi kunde ha gått ännu längre redan nu, men som vi kan läsa i både betänkande och propositionen avser både regeringen och vi andra att följa utvecklingen nogsamt framöver. Det kanske finns anledning att återkomma till en dylik standardisering.

Varför är konkurrens bra även inom kollektivtrafiken? Jo, det handlar om att släppa loss människors skaparkraft, människors initiativkraft, att genomgående se till att resenärerna får den resa de vill ha genom att de ytterst har möjlighet att välja och att välja bort. Fritt tänkande och att våga satsa på idéer som man tror kan öppna nya dörrar och nya marknader kommer att utveckla branschen inom det effektiva resandet.

Varför är det viktigt att utveckla branschen? Jo, det är en sak att bedriva den verksamhet som på många håll redan i dag utförs på ett bra sätt, men vi måste öka detta. Vi måste få fler att vilja åka med, få fler att betala för det och få fler att låta bilen stå på parkeringen. Det finns ett fantastiskt entreprenörskap inom branschen, men med ökad konkurrens kan vi utveckla detta entreprenörskap ytterligare.

Vi tar ny mark med hjälp av denna lagstiftning, och vi kommer att behöva följa utvecklingen för att säkra resenärernas möjligheter till effektivt resande. Som jag sade tidigare hade jag redan i dag gärna sett att man kunde lagstifta om gemensam betalstandard, men det finns säkerligen anledning att återkomma till detta och till andra saker som vi upptäcker under resans gång att vi behöver ytterligare förbättra för det effektiva resandet i Sverige.

En sak är jag dock säker på, nämligen att i Sverige går i dag startskottet för en dynamisk bransch som mäktar med att öka sin andel resande

genom egen kraft, egna idéer och med hjälp av egna innovationer lockar fler resenärer att köpa deras tjänster. Det är bra för klimatet, och det är bra för resenärerna.

Eftersom jag noterar att jag inte kommer att få några repliker kan jag nämna lite vad jag har tänkt på när jag under dagen har lyssnat på denna debatt. Jag blir i synnerhet förvånad över Marie Nordéns raljans över möjligheterna till utveckling inom kollektivtrafikbranschen. Hur kan man på ett så inskränkt sätt se på det effektiva resandet, undrar jag? Om detta är vänsterpartiernas syn på hur kollektivtrafiken kan utvecklas får vi innerligt hoppas att det är alliansregeringen som behåller makten den 19 september.

Jag vill slutligen tacka utskottskansliet. De är fenomenala på att lyssna och förstå vad det är vi egentligen vill ha fram. Det är inte helt lätt alla gånger, kan jag tänka mig. Jag vill också önska samtliga ledamöter i trafikutskottet och övriga riksdagsledamöter i kammaren och talmannen en riktigt trevlig sommar.

(Applåder)

Anf. 134 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Herr talman! ”Att resa med kollektivtrafiken är en säker och miljövänlig resform som underlättar det dagliga livet. Trots det väljer bara 14 procent kollektivtrafiken för sitt dagliga resande. En enad kollektivtrafikbransch har bestämt sig för att fördubbla kollektivtrafikens marknadsandel.” Detta sade vd:n för Svensk Kollektivtrafik Charlotte Wäreborn Schultz när hon 2009 presenterade satsningen fördubbling.se som avser att fördubbla kollektivresandet till 2020.

I den skrift där de presenterar sin satsning för att öka kollektivtrafikåkandet skriver aktörerna att det krävs en förflyttning från en produktionskultur till en servicekultur. Vidare måste detaljfrågorna flyttas närmare marknaden för att ge möjlighet till snabbare marknadsanpassning och ökat resenärsinflytande. Den gemensamma värdegrunden i fördubbling.se ska ha sin utgångspunkt i resenären.

I regeringens proposition *Ny kollektivtrafiklag* har man lyssnat på vad resenärerna vill ha och på dem som kan branschen. I trafikutskottets betänkande som vi i dag debatterar har Kristdemokraterna och Alliansen ställt sig bakom regeringens förslag som innebär följande.

Kollektivtrafikföretagen får etablera kommersiell kollektivtrafik. Nu får alltså även bussföretag samma möjlighet att bedriva trafik som tågoperatörerna kommer att få den 1 oktober 2010 – och i viss mån redan har. Färjelinjer bedrivs redan kommersiellt, och det fungerar bra. Detta gäller även luftfarten. Med detta lagförslag kommer också övriga transportslag att likställas – allt med den bakomliggande tanken med ett transportslagsövergripande synsätt.

Vidare kommer regionala kollektivtrafikmyndigheter att bildas som tar ansvar för och initiativ till att etablera regional kollektivtrafik. Dessa myndigheter bör finnas i varje län och kan organiseras som kommunalförbund eller nämnd.

De regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska regelbundet i ett trafikförsörjningsprogram, som redan har nämnts flera gånger, fastställa mål och behov för den regionala kollektivtrafiken. Programmet ska vara långsiktigt och trafikslagsövergripande och omfatta alla former av reg-

ional kollektivtrafik. Vidare ska miljöskyddande åtgärder, tidsbestämda mål samt åtgärder för anpassning av kollektivtrafiken för funktionshindrade finnas med. Detta kommer även att innebära att strategiska beslut, till exempel kollektivtrafikplanering, kommer att samverka med andra beslut, till exempel bebyggelseplanering, regional utveckling och tillväxt. Det är ett synsätt som samhällsplanerare länge efterlyst och som nu genom denna lag blir verklighet.

Jag har i dag haft ett möte med representanter för Föreningen för Samhällsplanering. De efterlyser en närmare samverkan mellan kollektivtrafiken och samhällsplaneringen i övrigt. Det möjliggör vi nu genom denna lag. Jag själv i min egenskap av planerare och planarkitekt är mycket glad över detta.

För att uppnå full konkurrensneutralitet måste alla kollektivföretag få tillgång till offentligt ägd infrastruktur i form av hållplatser och bytespunkter. Regeringen kommer att följa upp tillgång till och prissättning för hållplatser och bytespunkter för att kunna vidta åtgärder för att säkerställa att konkurrensneutralitet kommer att råda. Det känns tryggt.

Eftersom Alliansen har satt resenärens perspektiv i centrum kommer villkor att ställas på alla kommersiella kollektivtrafikföretag att de ska vara skyldiga att lämna uppgifter om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikinformation. Regeringen gör dock samma bedömning som Svensk Kollektivtrafik, att det är kollektivtrafikbranschens ansvar i första hand att utveckla gemensamma standarder för betalsystem och informationssystem. Men det är samtidigt viktigt att kollektivtrafiksystemet är enkelt och överblickbart. Utskottet och regeringen kommer att noga följa att systemen blir klara och enkla att förstå. Det kan annars krävas statliga initiativ som en obligatorisk samverkan vad gäller bokning, betalning och distribution av biljetter. Vidare borde ny teknik kunna användas vid utveckling av ett sådant gemensamt system.

Sammantaget, och med det som mina alliansvänner redan har sagt, är det med tillförsikt som jag yrkar bifall till förslaget om denna nya kollektivtrafiklag och avslag på alla reservationer.

Jag vill avsluta med att önska hela trafikutskottskansliet och alla mina kolleger i utskottet en riktigt god sommar.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

14 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2009/10:TU25
Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

15 § Framtidens strategi för de transeuropeiska transportnäten

Prot. 2009/10:142
22 juni

Föredrogs
trafikutskottets utlåtande 2009/10:TU26
Framtidens strategi för de transeuropeiska transportnäten
(KOM(2010)212).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

16 § Ny lag om brandfarliga och explosiva varor

Föredrogs
försvarsutskottets betänkande 2009/10:FöU6
Ny lag om brandfarliga och explosiva varor (prop. 2009/10:203).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

17 § Nordiskt samarbete

Nordiskt samarbete

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2009/10:UU19
Nordiskt samarbete (skr. 2009/10:90 och redog. 2009/10:NR1).

Anf. 135 SINIKKA BOHLIN (s):

Herr talman! Jag är en av många som lever i Norden, och enligt den svenska nationalsången är det många som vill leva och till och med dö i Norden. Bara det här kunde vara grunden för det samarbete som finns i Norden, gemenskapen i Norden.

Det är inte bara geografin som gör att vi trivs så bra ihop och så gärna vill samarbeta, utan det är den långa historia som vi haft tillsammans i olika konstellationer och olika unioner. Jag är inte riktigt säker på att vi ska bilda en ny union, utan det kanske är samarbetsformerna och närheten som ska utvecklas. Det är historien, geografin och värdegrunden som vi delar. Därför har kultur, språk, utbildning och forskning varit de hörnstenar som det nordiska samarbetet bygger på.

Det var inte regeringen som för 40 år sedan startade det nordiska samarbetet. Det var inte Nordiska rådet som för 60 år sedan startade det. Det var folkrörelsen Föreningen Norden som för 90 år sedan kom underfund med att det kanske är bra att samarbeta med sina grannar.

Inom EU talar vi mycket om den fria rörligheten – det är honnörsorden. Men det var vi nordbor som inte bara startade diskussionen utan också införde en passfrihet i Norden som fortfarande gäller. Jag som på lördag åker till Island behöver inte ha mitt pass med mig, utan det räcker med svenskt körkort. Det finns naturligtvis fortfarande hinder för de människor som vill arbeta i de nordiska länderna. Men om man har en

god gemenskap hemma har man också ansvar för sina grannar, och våra grannar finns runt Östersjön och nordvästra Ryssland.

Våra medborgare liksom vi politiker har försökt följa med den ganska omvälvande förändring som har skett i vår närhet efter Sovjetunionens fall. Vi i Nordiska rådet startade tidigt ett nära samarbete med de baltiska länderna som vi har utvecklat, och vi har försökt hitta de gemensamma frågor som är till nytta för våra medborgare. Med EU-utvidgningen har nu alla länder runt Östersjön med undantag för Ryssland blivit EU-medlemmar.

Det här har gett oss stora politiska och ekonomiska möjligheter, om vi rätt förmår att hantera den nya geografien och det nya politiska grannskap som har öppnat sig. Den globala finanskrisen, herr talman, visade att goda grannar behövs även i svåra tider.

Då Finland och Sverige gick med i EU 1995 frånsade vi oss allt som hette blockbildning på den tiden. Men tiden kanske är mogen att rucka på denna princip. Norden kan ha en mer koordinerad politik då det gäller till exempel EU:s grön- och vitböcker.

På svenska delegationens initiativ har vi försökt hitta ett sätt för rådet att med nordiska glasögon granska relevanta frågor, men det ska vara de gemensamma frågorna. Jag kan ta två exempel. Det ena är EU:s Östersjöstrategi, som vi hade synpunkter på under arbetets gång, och det andra är EU:s fiskeripolitik, som miljöutvalget har arbetat med, just för att hitta de gemensamma nyttofrågor som finns i EU-frågorna.

Politiken inom den nordliga dimensionen har utvecklats mot en politik för EU-länderna, Ryssland, Norge och Island. Det är inte så många som kan uttala det, utan man säger ofta den ”nordiska” dimensionen. Det är den ”nordliga” dimensionen som vi talar om. De frågor som vi har försökt hitta i denna kanske lite svårdefinierade dimension är stärkt demokrati, säkerhet och hållbar utveckling i norra Europa.

Samtidigt har vi ett samarbete inom det arktiska området som har fått mycket uppmärksamhet och är i blickpunkten globalt på grund av klimatförändringarna. Det är inte bara på regeringsnivå i Arktiska rådet som det pågår aktiviteter. Sverige tar nästa år över ordförandeskapet i Arktiska rådet, och i år har Sverige ordförandeskapet i Barentsrådet. Det är också ett parlamentariskt samarbete, med en konferens vartannat år där vi deltar i arbetet som parlamentariker och försöker lyfta upp de viktiga frågorna till Arktiska rådet.

Klimatförändringar har, som sagt, lett till det ökade intresset för exploatering av resurser som olja, gas och mineraler. Flera länder vill utöka sina territorier, och områdets säkerhetspolitiska betydelse ökar. Men det är också en diskussion om att kustländerna har sitt eget speciella ansvar för just sina egna vatten. Det gläder mig att till exempel Norge och Ryssland nu har kommit överens om var gränsen går där. Jag tror att det bara ska bekräftas av duman och Stortinget. Vänner finns även där uppe.

Detta leder direkt till nästa frågeställning: civil samhällssäkerhet inom området och säkerhetspolitik i sin helhet. Det är ett ganska nytt område för oss inom Nordiska rådet att diskutera. Men det blir viktigare och viktigare, och kanske just om vi pratar om samhällssäkerhet. Vi behöver inte gå direkt till det militära utan kan titta på hur folket har det. Det kan röra sig om hot och påfrestningar som spänner från naturkatastrofer till stora olyckor.

Finanskrisen visade tydligt att globaliseringen – ett ord som det ibland är svårt att hitta innehållet i och veta vad vi menar med – sker i allt snabbare takt i världen och att dess konsekvenser blir allt tydligare. Det har vi verkligen fått uppleva den senaste tiden. Vi i Norden har goda förutsättningar att möta denna nya tid, men vi måste också fördjupa vårt samarbete sinsemellan och ta till vara vår regions fördelar. Vi är många små länder, men tillsammans kan vi i den globala världen hitta faktorer som är till nytta både för oss och för andra i världen.

Vi har under vårt ordförandeskap förra året beskrivit vår verksamhet med tre ord:

- gemenskap i Norden – det är vi gamla nordiska länder och tre självstyrande områden,
- grannskapsarbetet – våra grannar runt Östersjön och nordvästra Ryssland – och
- globalisering.

Vi är många aktörer, och ibland känns det att det kan vara för många. Jag tror att det är viktigt att vi ser över verksamheterna med kritiska glasögon, att vi lär oss koordinera och synkronisera vårt arbete på ett bättre sätt i framtiden. Men, herr talman, själva kärnan är vi som bor i Norden, vill fortsätta att bo i Norden och verka för en framtid för Norden.

(Applåder)

I detta anförande instämde Monica Green, Ann-Kristine Johansson och Lars Wegendal (alla s) samt Marianne Berg (v).

Anf. 136 KENT OLSSON (m):

Herr talman! Det känns en aning speciellt att stå här i dag. Efter att ha varit i riksdagen i 19 år är det nu sista gången jag står i talarstolen. Det är en lite speciell känsla – en känsla av att livet efter detta kommer att bli lite annorlunda.

Under de 19 åren har jag i tolv år haft förmånen att få arbeta med nordiskt samarbete. Det har för mig varit en viktig del i mitt arbete. Jag har under de tolv år som jag har arbetat med nordiska frågor haft förmånen att vara ordförande i Nordiska rådets näringsutskott, ordförande i Nordiska rådets kontrollkommitté, ordförande och medlem i BSPC, den parlamentariska östersjökommittén, och ordförande i Nordiska kulturfonden liksom vicepresident i Nordiska rådet. Jag har följaktligen, tycker jag själv, fått en god överblick över vad Nordiska rådet och nordiskt samarbete är.

Nordiska rådet och det nordiska samarbetet är oerhört viktigt och betydelsefullt för de nordiska invånarna. Även om inte alla ser den stora betydelsen, tyvärr inte heller alla i min egen partigrupp, kan man konstatera att 80 procent av de nordiska invånarna enligt en ny undersökning tycker att nordiskt samarbete är oerhört viktigt.

Jag tycker också att det nordiska samarbetet har stärkts och utvecklats mycket under de senaste åren. Låt mig ge några exempel på vad vi sysslar med i det nordiska samarbetet, i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Den första och viktigaste frågan är något som vi ofta har sagt är en överlevnadsfråga, nämligen att försöka lösa så många gränshinder som möjligt. Vi kan konstatera att under perioden 2007–2009 löstes ca 30 gränshinder. Det är tre gånger så många som de som löstes under perioden innan. Vi måste fortsätta lösa dessa gränshinder – de gränshinder som inte uppstår av politiska skäl. Vi ska ju inte glömma att vi kan ha olika typer av regeringar i det nordiska samarbetet.

Vill vi att nordbor ska kunna bo, arbeta, leva och flytta inom de nordiska länderna är det viktigt att vi ständigt arbetar med dessa frågor. Jag skulle vilja ge en eloge till vår samlingsminister Cristina Husmark Pehrsson för att hon har tagit de här frågorna på allvar. Det är glädjande att vi har löst så många gränshinder, även om det som sagt finns många kvar.

Den andra viktiga delen är globaliseringsarbetet, som startade på initiativ av statsministrarna 2007. Målsättningen är att de nordiska länderna ska ligga i framkant och anta de utmaningar och möjligheter som globaliseringen ger. Exempel på vad man har gjort och gör är att man i samarbete satsar på nordisk toppforskning, Globaliseringsforum, högre utbildning, klimatforskning och samarbete inom kultursektorn med flera delar. Detta är olika projekt inom globaliseringen.

Ett tredje viktigt samarbete är Östersjöarbetet, som vi har dels inom den parlamentariska östersjökommittén och dess motsvarighet på regeringssidan, CBSS, dels inom Helcom, som jag vill mena gör ett fantasiskt arbete för att förbättra miljön i Östersjön för att få en välmående Östersjö med inriktning på miljö, sjösäkerhet, sjöfartsskydd, civil säkerhet, energi och klimatfrågan. Detta samarbete, som växte fram under 1990-talet, behöver stärkas och utvidgas ytterligare. Jag har stora förhoppningar på att länderna nu kommer att följa de förslag som Helcom har tagit fram, så att det inte bara blir en pappersprodukt där man talar om vad som behöver göras.

Låt mig också med viss stolthet konstatera att vi i Östersjöregionen fick ryssarna att för första gången gå med på PSA – ni vet, particularly sensitive area – och att föreslå detta inför den maritima sjöfartsorganisationen. Det är första gången som detta har skett. Vi vet nu att vi har dubbla skrov på alla oljebåtar som går i Östersjön.

Det fjärde området som man kan ta fram som bra exempel på samarbete är det som vi har med nordvästra Ryssland vad gäller miljöfrågor, klimat och levnadsvillkor i Arktis och Barentsområdet. Samarbetet mot trafficking är ett av de viktigaste samarbetena. Det är en av de värsta frågor vi har att hantera nu, och vi måste verkligen samarbeta för att komma till rätta med den trafficking som förekommer. Vi måste också samarbeta för att komma till rätta med den allt ökande brottsligheten och om välfärdsfrågor och demokratiutveckling.

Det femte området jag vill nämna är Vitryssland. Där ligger vi i Norden också i framkant. Många av oss i riksdagen har varit i Vilnius – det ligger inte i Vitryssland, men det finns ett vitryskt universitet där. Med stöd av pengar från Norden har flera hundra studenter fått möjlighet att utbildas där. Där ser man hur detta samarbete kan hjälpa vitryska studenter. Vi har också i Nordiska rådet haft demokratidagar, tre stycken, där det har gett tillfälle för delegater från Nordiska rådet men också från den vitryska oppositionen och regeringen att försöka prata med varandra. Det

har de svårt med annars, men här har det getts tillfälle att diskutera demokrati, elsäkerhet, miljö och mycket annat.

Det sjätte området jag vill lyfta fram är det nordiska försvarssamarbetet, där vi nu diskuterar gemensam utbildning och gemensamma inköp. Vi har Nordic Defence Corporation, vi har krishantering, och man diskuterar också övervakning av isländskt luftrum, nu när amerikanerna har försvunnit därifrån. Dessutom har vi samarbetet om räddningstjänst. Det pågår alltså samarbete på en hel del områden.

För ett antal år sedan var det strängeligen förbjudet att över huvud taget nämna säkerhetssamarbete i Nordiska rådet. Det har skett en utveckling som är till nytta för alla och som kan ge besparingseffekter och som vi tycker är en oerhört viktig del.

Det sjunde området jag vill ta upp är det kulturella samarbetet, som är stort – det omfattar över 50 procent av Nordiska rådets budget. Ta som exempel kulturfonden, som kanske inte så många känner till. Den stöder kultur i Norden med över 30 miljoner varje år, till nytta för författare, musiker och konstnärer.

Detta är några områden som jag skulle vilja lyfta fram. Det finns många fler områden som visar vad Norden betyder, men med tanke på att tiden går nöjer jag mig med detta.

Låt mig slutligen få tacka alla de politiker och tjänstemän som jag har haft nöjet att få samarbeta med under dessa år. Jag kommer att sakna er. Jag kommer att sakna det nordiska samarbetet nu när jag slutar men hoppas att på annat sätt kunna fortsätta med det viktiga nordiska samarbetet. Er som fortsätter önskar jag lycka till!

(Applåder)

Anf. 137 JOHAN LINANDER (c):

Herr talman! Det är alltid trevligt att debattera nordiska frågor. Till skillnad från så många andra debatter här i kammaren handlar ju det nordiska samarbetet mer om dialog och kompromiss än om att debattera och slå argument i huvudet på varandra. Vi får se om vi kan bli oeniga i någon fråga här i dag.

Visst händer det att vi är oeniga, men jag vill ändå säga här i kammaren att det nordiska samarbetet är ett skönt avbrott från riksdagsarbetet. I stället för att ha som målsättning att vara oeniga, för det är på något sätt målet med politiken att överbevisa och vinna väljare från de andra partierna, går det i det nordiska samarbetet ut på att komma överens och finna kompromisser.

Varför är då det nordiska arbetet viktigt? Vi som bor i gränstrakter, som i Öresundsregionen där jag bor, vet att det nordiska samarbetet är avgörande för att det dagliga livet ska fungera för tusentals människor som varje dag pendlar över Sundet. De bor på ena sidan och jobbar eller studerar på den andra sidan av gränsen. I det här fallet är det ofta människor som bor i Sverige och Skåne och som jobbar eller studerar i Danmark. Dagligen är det ca 20 000 personer som pendlar över Öresund, och för dem måste föräldraförsäkringar, sjukförsäkringar, arbetsmarknadsutbildningar och allt man kan tänka sig som kan bli aktuellt fungera.

Det är alldeles utmärkt att antalet gränshinder som har lösts har tredubblats 2007–2009 i förhållande till 2003–2006. Mycket av detta tror jag att vi kan tacka Gränshinderforum för som har skapats av de nordiska

regeringarna och Ole Norrback som leder Gränshinderforum. Men fortfarande finns det väldigt många gränshinder som måste lösas, för de ställer till problem för alla de gränsgångare som varje dag försöker passera gränsen för att jobba eller studera. Det är inte problem varje dag, men det är när det där speciella händer, man kanske blir arbetslös, behöver använda föräldraförsäkringen eller något annat, som man upptäcker de här problemen. Målsättningen måste vara att det ska vara lika enkelt att bo på ena sidan gränsen och att jobba eller studera på den andra sidan gränsen som att bo och jobba eller studera i samma land. Målsättningen måste åtminstone vara att det ska vara lika enkelt och lika tryggt.

En annan del av det nordiska samarbetet är det så kallade globaliseringsarbetet. Globaliseringen av vår värld innebär nya utmaningar. Det är helt klart att på många områden är vi i de nordiska länderna för små för att möta utmaningarna, men tillsammans i Norden kan vi göra det bättre än var och en för sig.

Det nordiska toppforskningsinitiativet tycker jag är ett bra exempel. Varje land har svårt att göra tillräckliga satsningar för att nå ut internationellt, men tillsammans kan vi göra det och få till den spjutspets som krävs. Innovationsrepresentation i Asien, Nordiskt Energiexpo, inför världsutställningen i Shanghai är ett annat exempel på bra samarbete inom globaliseringsarbetet. Gemensamt kan vi sätta Norden på världskartan, för tillsammans blir vi starkare. Flera små tillsammans kan bli en stor.

Herr talman! Ett annat exempel på nordiskt samarbete som skulle kunna göra att de nordiska länderna tillsammans skulle få större inflytande och nå längre än vad vi kan göra var och en för sig är att verka för att vi gemensamt ska få en plats i G20-gruppen. G20 är visserligen en informell grupp, men det är ändå en viktig grupp där de största länderna möts för att diskutera ekonomiska och andra politiska frågor.

Inget nordiskt land är stort nog självt för att få en plats i G20, även om Sverige, Danmark och Finland genom sitt EU-medlemskap indirekt har en plats, men tillsammans i Norden är vi faktiskt ganska stora. Vi skulle bli en av de 10–12 största ekonomierna i världen, om man räknar ihop Norden.

Jag har motionerat om detta, och motionen behandlas i det här betänkandet och avstyrks. Det förvånar mig att förslaget har fått ett så svalt mottagande, eller rättare sagt tycker jag inte att man har gett något argument för att Norden inte skulle försöka få en gemensam plats i G20. Det är möjligt att vi inte skulle nå framgång, men varför skulle vi inte kunna försöka?

Jag är inte ensam om att tycka att detta är en bra idé. Norges utrikesminister Jonas Gahr Støre har lagt fram förslaget, och Nordiska rådets president Helgi Hjörvar har lyft upp frågan till presidietts sammanträde i Island, som vi ska åka till i nästa vecka, Sinikka Bohlin, Kent Olsson och jag. Jag beklagar att utrikesutskottets ledamöter inte har velat ta den här frågan på riktigt allvar. Det är åtminstone så som jag upplever det.

Herr talman! Jag tänker inte yrka bifall till motionen här i kammaren i dag, eftersom jag tror att den inte skulle ha någon större framgång vid voteringen. Men jag vill poängtera att jag fortfarande tycker att det skulle vara en bra idé att tillsammans i Norden verka för att få en plats i G20.

Sinikka Bohlin har tidigare i debatten varit inne på frågan om samhällssäkerhet. Genom Thorwald Stoltenbergs väl genomarbetade rapport kommer frågan upp på den nordiska agendan, och det är bra.

Två frågor som jag skulle vilja lyfta upp extra här i dag är skyddet av Östersjön från oljekatastrofer och Norden som en kärnvapenfri zon.

Östersjön är vårt gemensamma innanhav mellan de nordiska länderna, de baltiska länder, Tyskland, Polen och Ryssland. Åtminstone Tyskland och Ryssland är två väldigt stora länder, men skulle en stor oljekatastrof inträffa i Östersjön har de flesta av oss inte beredskap att klara av en riktigt stor oljekatastrof. Det är många som har lyft upp den här frågan, men tyvärr finns det fortfarande inte en gemensam beredskap för att klara av den här typen av olyckor. Och vi ska komma ihåg att det är tusentals oljetankrar som åker över Östersjön varje år. Gasledningen genom Östersjön har diskuterats flitigt som ett potentiellt miljöhot för vårt innanhav, men tyvärr diskuterar vi inte lika ofta alla de oljetankrar som åker på Östersjön varje dag. Det behövs en gemensam beredskap och att resurser sätts in.

Norden som en kärnvapenfri zon är heller ingen ny idé. I mer än 50 år har frågan diskuterats från och till. Urho Kekkonen och Gro Harlem Brundtland är två nordiska politiska ledare som har stött idén. På 90-talet rekommenderade faktiskt Nordiska rådet enhälligt de nordiska regeringarna att göra Norden till en kärnvapenfri zon, men så blev det inte. Tyvärr är alltså frågan fortfarande aktuell. Över hundra länder i världen och i princip alla länder på södra jordklotet ingår i dag i kärnvapenfria zoner, så jag ställer mig frågan varför vi inte skulle kunna göra Norden till en kärnvapenfri zon.

Tiden går snabbt. Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och tacka för samarbetet med alla partier i det nordiska samarbetet.

(Applåder)

Anf. 138 TINA ACKETOFT (fp):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag helt oförtjänt hamnade i denna debatt då min eminenta kollega Fredrik Malm helt plötsligt fått förhinder. Jag ska naturligtvis göra vad jag kan för att fylla hans skor men ber om en viss förståelse från auditoriet. Förmodligen skulle hans anförande ha sett något annorlunda ut, men det får han leva med.

Herr talman! Jag är född i den svensktalande delen av Finland. Jag bor i Öresundsregionen. Jag har arbetat på båda sidor av Sundet, i Malmö, i Helsingborg och i Köpenhamn. Om man pressar mig kan jag förutom klingande skånska tala karlebymål och danska flytande. Jag tror att jag är en sann nordbo, även om jag ofta inte tänker på det därför att det är så självklart för oss. Men när vi är ute i världen blir vi ganska snabbt varse om att andra ser oss som ett; de ser som en del av Skandinavien, kanske inte Norden. Men just det att vi tillsammans ses som ett gör att vi faktiskt hörs mycket tydligare än om vart och ett av länderna hade talat för sig självt.

Norden har ett antal frågor som det naturligtvis är självklart att vi ska samarbeta om. Kent Olsson tog i sitt avslutningsanförande upp många av dem. Det är naturligtvis miljöfrågorna som vi alla har runt omkring oss som det är självklart att samarbeta om, också energifrågor, säkerhet,

kampen mot kriminalitet, trafficking, den förskräckliga, och också kulturfrågor.

Finland, Sverige och Norge hör ihop. Vi hänger faktiskt ihop fysiskt också, och sedan tio år tillbaka hänger vi också ihop med Danmark. I år firar Öresundsbron tioårsjubileum. Och det var just öppnandet av Öresundsbron som inledde den fantastiskt dynamiska processen i Skåne och i Danmark. Precis som Johan Linander sade är det 20 000 personer som dagligen pendlar mellan Sverige och Danmark – 20 000 personer på bron!

Det är också ett svar på varför vi i Skåne har klarat av ungdomsarbetslösheten bättre än andra delar av Sverige. Ungdomarna i Skåne har en mycket större arbetsmarknads- och utbildningsregion att söka sig till naturligt.

Malmöregionens tillväxt har ökat snabbare än våra andra storstadsområden. Bron har haft ett fantastiskt inflytande på Skåne. Men det är i första hand individer, företag, universitet och skolor som har tagit initiativ till det ökade regionala samarbetet. Utvecklingen har ägt rum trots att regler och lagar fortfarande försvårar samarbetet.

Det finns ännu många hinder för utvecklingen. Särskilt svårt är det för en enskild människa att överblicka hur löner, skatter och de olika välfärdssystemen påverkar hennes situation. Vi vet alla att det enskilt största hindret mot utveckling för både individer och företag är om det finns oklara regler och att inte veta hur spelreglerna kommer att se ut i framtiden.

Exempel på detta är den komplicerade gränsgångarregeln för skatter och de närmast obegripliga reglerna för arbetslöshetskassan. Man ska vara medlem i och betala avgift till en a-kassa i det land där man arbetar, men vid arbetslöshet betalas ersättningen ut enligt reglerna för a-kassan i landet där man bor. En svensk som blir sjukskriven i Danmark och dessutom uppsagd från sitt arbete kan alltså i princip gå miste om hela arbetslöshetsersättningen.

Herr talman! Jag förstår inte ens det svenska pensionssystemet, men det är extremt svårt att få en bild av hur de två pensionssystemen fungerar tillsammans. Hur påverkas de om man jobbar en längre eller kortare tid i grannlandet? Jag vet att Nordiska ministerrådet redan 2002 framförde önskemål om lagändringar för att underlätta samarbetet mellan de nordiska länderna, speciellt i dessa frågor. Hittills har vi dock inte sett några stora resultat.

I stort sett gäller generella EU-regler för Norden inom social- och hälsoområdet. De nordiska länderna skulle dock mycket väl kunna komma överens om lagar utöver EU:s minimikrav.

Herr talman! Vi tycker nog alla att det är hög tid att presentera en handlingsplan för lagändringar och regelförändringar som underlättar samarbetet mellan de nordiska länderna. Arbetet borde utgå från två huvudmål: att skapa regelförenklingar och att tydliggöra individens rätt till snabb och enkel information om sociala rättigheter och skyldigheter.

Herr talman! Vi har tidigare hört att 30 gränshinder har lösts under denna period. Det är fantastiskt att det skulle till en skåning för att få det gjort på fyra år som andra regeringar har gått bet på. Där ser man vad man kan uträtta när man vill och förstår problematiken. Och på förra

veckans möte utlovades flera nya förändringar, förbättringar och förenklingar från de danska och svenska ministrarna.

Jag ser fram emot att statsrådet kanske kan ta täckelsen av några av dessa nya förändringar så att vi tillsammans kan bygga en ännu starkare Öresundsregion. Jag kan bara instämma med vem det nu var som sade det första gången: Det som är bra för Skåne är bra för Sverige.

Herr talman! För övrigt anser jag att en fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg snarast bör byggas.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 139 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! Det som är bra för Skåne är bra för Sverige, sade Tina Acketoft. Det som är bra för Västerbotten och Norrbotten är bra för Sverige, säger jag. Riksdagen representerar alla delar av Sverige.

I dag är det nästan exakt tio år sedan Öresundsbron invigdes. Syftet med bron var att knyta samman Malmö och Köpenhamn. Ett decennium senare kan vi konstatera att bron blivit en symbol för modernitet och framsteg men också för integrationen mellan Sverige och Danmark. I dag trafikeras bron av ca 19 000 fordon per dygn. Dessutom pendlar närmare 20 000 personer över bron varje dag.

Med Danmark och de övriga nordiska länderna delar vi en unik värdegemenskap. Många av oss förstår varandras språk, vi är vana att samarbeta med varandra och våra samhällen och politiska system är uppbyggda på liknande sätt. Det nordiska samarbetet har en starkt folklig förankring, och samarbetet utgår, precis som tidigare talare var inne på, från ett gemensamt kulturarv som vilar på gemensamma värderingar i frågor som demokrati, solidaritet, rättvisa och rättstat. Vårt samarbete går långt tillbaka i tiden. För de nordiska länderna har det varit naturligt att söka sig till varandra.

Herr talman! Under denna mandatperiod har vi inom ramen för det nordiska samarbetet lyckats lösa närmare 30 gränshinder, vilket flera har varit inne på. Det har underlättat livet för de mer än 40 000 människor som varje år flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna. Omkring 250 000 med nordiskt medborgarskap är bosatta i ett annat nordiskt land.

Jag vill här passa på att rikta ett tack till vår samarbetsminister Cristina Husmark Pehrsson som har varit mycket engagerad i det nordiska arbetet. Det har betytt mycket.

Det är glädjande och bra för integrationen att vi har lyckats lösa dessa frågor. Trots detta återstår mycket att göra. Listan över gränshinder är fortfarande lång. Det gäller till exempel skillnader i beskattning, a-kassa, mobiltaxor och pendelkort.

Dessutom tillkommer det hela tiden nya regler. Ett aktuellt exempel är att det 2008 infördes krav på legitimation för att få kalla sig undersköterska i Danmark. Det gör att många svenska undersköterskor inte kan ta arbete på andra sidan Sundet eftersom den svenska utbildningen är anorlunda uppbyggd än den danska.

Herr talman! Liknande hinder som dem mellan Sverige och Danmark har vi också med Norge och Finland. Jag nämnde inte Island eftersom det där är andra hinder än gränshinder vi måste lösa.

Det finns mycket att göra, och det är viktigt att regelförenklingsarbetet inte stannar upp utan fortsätter. Det är också viktigt att vi kartlägger återstående hinder för integration mellan de nordiska länderna.

Herr talman! Det är angeläget att vi hävdar vår nordiska identitet inom EU. Den nordliga dimensionen handlar också om att få med nordvästra Ryssland. Tidigare beskrev Kent Olsson väldigt bra vilka enorma utmaningar vi har när det gäller nordvästra Ryssland. Här måste det till ett mycket effektivt samarbete vad gäller miljöfrågorna och den ökade kriminalitet som vi ser breda ut sig.

Kulturen är ett viktigt profilområde inom det nordiska samarbetet. Vi har ett gott kulturutbyte mellan konstnärer, författare, konstutövare, dansare och så vidare. Det handlar också om information, rådgivning, ansökningshandlingar med mera. Det nordiska kultursamarbetet är viktigt för att kunna möta de utmaningar som kulturlivet står inför både nationellt och internationellt.

Miljöfrågorna är också stora inom det nordiska samarbetet. Det är ett mycket viktigt arbete. De nordiska länderna ligger av tradition långt framme när det handlar om att utveckla och använda miljövänlig teknik.

Listan för hur viktigt det nordiska samarbetet är kan göras lång. Jag har haft förmånen att arbeta med nordiska frågor sedan jag kom till riksdagen 1988. Det har varit en stor glädje för mig att arbeta med dessa frågor.

Herr talman! Innan jag avrundar vill jag skicka med en viktig fråga till er som fortsätter det nordiska arbetet. Det gäller arbetet med projekthanteringen. Jag har haft förmånen att arbeta i kontrollkommittén, och det är ett mycket viktigt arbete som görs där. Det handlar om att se över hur projekthanteringen ser ut och hur vi använder pengarna på bästa sätt. Här återstår en del att göra, även om vi har kommit långt i arbetet. Jag hoppas att detta arbete fortsätter.

Herr talman! Det nordiska samarbetet är viktigt för Sverige. Vi har band med de nordiska länderna som går tillbaka många sekel. Det finns en gemensam historia men också en framtid där det nordiska samarbetet kommer att ha stor betydelse.

Det får bli min sista mening från den här talarstolen. Jag kandiderar inte för nästa period. Med det här anförandet vill jag tacka hela riksdagen, alla ledamöter, för ett fantastiskt samarbete. Jag vill tacka Nordiska rådet och presidiet med Sinikka Bohlin och Kent Olsson under det senaste året. Jag vill tacka er alla för ett otroligt trevligt arbete. Jag vill också tacka talmännen med sin stab och kammarkansliet. Ni har många gånger imponerat på mig. Jag vill framföra ett varmt tack som i dag ska synas i protokollet för det fantastiska arbete jag har fått vara med om. Det har varit en stor förmån, och det kommer att följa med mig resten av livet. Tack alla!

(Applåder)

Anf. 140 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Tro det eller ej, men ibland är jag faktiskt överens med regeringen. I det här fallet handlar det om att regeringen nyligen har uttryckt att ett samhälle byggt på olja är ett hot mot planeten. Det är vi helt överens om. Vi kanske drar lite olika slutsatser om hur vi ska arbeta för att bli av med oljan, men det är en annan fråga.

Herr talman! Norden är ju aktuellt, och aktuellare än någonsin. Det kommer kanske att bli ännu mer aktuellt i takt med klimatförändringarna. I betänkandet finns ett avsnitt om samarbetet med närområdet som jag tycker är särskilt viktigt. Det tas upp att det i de arktiska områdena och Barentsregionen finns stora orörda resurser av naturtillgångar som både ger en utvecklingspotential och kan innebära miljökonsekvenser och säkerhetspolitiska implikationer. Så är det naturligtvis, även om jag ställer mig frågande till vilken utvecklingspotential det innebär att vi får tillgång till 20–25 procent av jordens alla fyndigheter av olja och fossilgas. Det är jämförbart med den olja som i dag finns under Saudiarabiens sand.

Klimatförändringarna gör ju, som vi alla vet, att issmältningen i Arktis ökar och att allt större områden kring Arktis och Barentsområdet blir isfria och därmed tillgängliga för exploatering av olja och fossilgas som tidigare har gömmts under ismassorna. Jag ser tillgången till oljan i Arktis som en oerhört stor risk i en tid då vi i alla sammanhang talar om att vi måste minska beroendet av fossila bränslen. Det är absolut inte en utvecklingspotential. Den leder inte till att vi kan klara tvågradersmålet.

I det perspektivet är det lite märkligt att en svensk isbrytare ska till Arktis för att leta olja för ett amerikanskt företags räkning.

Herr talman! När nu Sverige leder Barentsrådet i ytterligare ett och ett halvt år utgår jag ifrån att vi har möjlighet att påverka dagordningen i högre grad. Miljöpartiet har föreslagit att regeringen ska ta initiativ till att bilda ett reservat för fred och miljöskydd i Arktis och att Sverige bör föreslå ett omedelbart moratorium mot exploatering och militarisering i Arktis i väntan på ett effektivt skydd.

När frågan kom till riksdagen blev det avslag på motionen, som brukligt är. Johan Linander sade alldeles nyligen att han inte förstod varför han hade fått avslag på en motion, men så är det ju. Vi får avslag för det mesta.

Flera av debattörerna sitter i Nordiska rådet. Jag vill ge er i uppdrag att lyfta fram frågan i alla sammanhang där det är möjligt. Det handlar naturligtvis inte bara om miljöaspekter utan också om det nya politiska läge som uppkommer när oljeresurserna frigörs. Det är något som vi måste följa mycket noggrant.

Vad gäller Arktis ömtåliga natur menar Miljöpartiet att området måste skyddas från exploatering av sina olje- och gasfyndigheter med ett internationellt fördrag. En konvention bör kunna utformas som ger Arktis skydd mot exploatering och militarisering under minst 100 år och fyller samma funktion som det avtal som i dag fredar Antarktis från exploatering.

Vi här i Norden borde arbeta gemensamt för att skydda vårt närområde med tanke på EU-kommissionens positiva hållning till prospektering och utvinning av de stora outnyttjade kolvätereserver som Arktis innehåller. Effekterna av klimatförändringen är som vi vet mycket tydliga i Arktis. De senaste årtiondena har nästan hälften av Nordpolens vinteris försvunnit. Därför räcker det inte att, som kommissionen, hävda att stödet för utvinning av arktiska kolväteresurser bör tillhandahållas på ett sätt som till fullo respekterar stränga miljönormer och beaktar att Arktis är ett synnerligen sårbart område.

När Arktis kan vara isfritt på sommaren och de högre temperaturerna gör det möjligt att prospektera och utvinna de fossila bränslen som finns i regionen kommer allt fler länder att göra anspråk på resurserna. Det ser vi redan nu. Vi ser också att de multinationella bolagen tävlar om koncessioner och hur exploateringsfartyg och oljeriggar flyttas allt längre norrut i takt med att iskanten förflyttas.

Vi ser de enorma konsekvenserna av olyckan i Mexikanska golfen som BP nyligen orsakat. I dag kunde vi läsa att den beror på att man inte lyssnade på en person som talade om att det kunde bli en läcka. Vi ser de konsekvenser som oljan kan få för både människa och miljö samtidigt som det investeras i att finna och utvinna nya fossila bränslen trots den genomgripande debatten under senare år om klimatförändringarna och trots att energisektorn redan har hittat mer än dubbelt så mycket fossila bränslen som vi någonsin kan använda. Man blir faktiskt mörkrädd.

Den som tar klimatfrågan på allvar måste inse att all den olja som pumpas upp också kommer att användas. Om vi ska lyckas få ned de klimatpåverkande utsläppen på global nivå måste vi fokusera betydligt mer på att begränsa olje-, kol- och gasutvinning såväl nationellt som globalt. Självklart ska vi börja på hemmaplan. Det ska vi göra i samarbete med våra grannar.

Som regeringen sade: Ett samhälle byggt på olja är ett hot mot planeten. Därför måste vi arbeta tillsammans här hemma och verkligen sätta stopp för det som nu håller på att ske.

Anf. 141 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Herr talman! Vi är överens om att Arktis är känsligt och sårbart. Men jag tror att man ska tänka innan man börjar diskutera ett totalt moratorium och jämföra med det som man gjorde i Antarktis tidigare. Någon har beskrivit Antarktis som ett stort berg med is på. Det som skiljer Arktis från Antarktis är att det bor människor i Arktis. Det är inte så många, men människor bor och verkar där. Det kanske är från den sidan man ska börja diskutera.

Jag upplever det som att Bodil Ceballos tycker att det handlar om dem där borta och att Sverige inte är ett arktiskt land. Vi är faktiskt ett av de arktiska länderna och ska ha ordförandeskapet.

Man ska nu titta på hur man kan förvalta detta, och man ska titta på de internationella lagar och konventioner som finns. En ganska stor panel med bland andra vår ambassadör Hans Corell har påpekat att Arktiska rådet är det organ som skulle kunna ha det samlade ansvaret. Man skulle också kunna se till att de får andra uppgifter. Någon måste förvalta detta.

Kuststaterna har sina rättigheter. De har naturligtvis också ansvar. Jag tycker att det är lite konstigt att Island inte är en kuststat; det är ju kust överallt.

Är ni beredda att diskutera hur man skulle kunna förvalta detta för människornas och naturens skull med andra termer än att bara säga att det är ett moratorium, att man inte kan göra någonting? Norra Sverige med sina mineraler och gruvor ligger faktiskt inom det arktiska området.

Anf. 142 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är konstigt att man inte skulle kunna ha ett moratorium. Vi är självklart öppna för dialog. Det handlar om att skydda området, att skydda Arktis sårbara natur.

Det jag pratar om är de fossila bränslen som finns där uppe. Vi behöver verkligen se till att de stannar där de är i dag. Ju mer fossila bränslen som vi får upp ur jordens innanmäte, desto mer kommer vi att använda och desto högre kommer temperaturen på vår planet att bli.

Det är märkligt om man inte hittar någon modell – ett moratorium, en konvention eller någonting annat – som ser till att vi verkligen inte exploaterar de resurser som nu finns.

Även om Sverige inte tillhör kustområdena i Arktis är vi naturligtvis påverkade ändå av det som sker. Men jag tycker inte att jag, bara för att jag inte bor på den norska kusten längst upp i norr och kanske drabbas av oljeutsläpp eller annat, inte ska bry mig. Jag tycker att det är viktigt att vi också ser till att norrmän och ryssar slipper stora oljeutsläpp. Vi har sett hur det har gått i Mexikanska golfen. Man sade att det inte kunde ske, men det har skett.

Jag vet inte om Sinikka Bohlin har något bra förslag på hur vi ska förvalta området på annat sätt än att ha en konvention för att skydda Arktis. Jag tycker att en konvention vore en bra modell, därför att en sådan innebär skyldigheter för länderna runt omkring att uppföra sig.

Anf. 143 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag nämnde det arbete, det projekt, som nyligen har lämnats där man har tittat på det som man har och hur man skulle kunna förbättra det och hitta en förvaltningsmodell för ett område där människor också är bosatta. Men naturligtvis finns det områden som man måste skydda.

Jag har också följt WWF:s arbete. De har också gjort ett stort arbete och tittat på vilka verktyg vi har i dag och hur man skulle kunna förbättra dessa verktyg för att hitta en gemensam förvaltning inom Arktiska rådet. Det finns alltså bra modeller nu som man kan diskutera vidare. Man kan faktiskt ge Arktiska rådet detta mandat.

Jag hoppas att vi kan fortsätta denna diskussion. Det är viktigt att vi känner att vi är en del av Arktis fastän vi inte är en kuststat eftersom vi tillhör Arktiska rådet och vi har den arktiska parlamentariska konferensen som har inneburit att man har blåst på ministrarna. Vi påpekar vad som är viktigt. Det är inte bara urfolk som bor där, utan alla människor bor där. Det är också svåra förhållanden. Man ska tänka inte bara på miljön, som är jätte viktig, utan också på de människor som bor där. Man måste lyfta fram dessa människor. Och om det utvinns mineraler där ska dessa människor också få del av vinsten för att förbättra sina livsmöjligheter.

Jag är faktiskt väldigt stolt över Oden. Det är vårt finaste forskningsfartyg där uppe. Att man sedan hyr ut det till annat också är kanske inte så bra. Men jag är väldigt stolt över Oden och det arbete som man har gjort till exempel för klimatforskningen under Polaråret.

Anf. 144 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Det är just för människornas skull som jag tycker att vi ska freda detta område i så stor utsträckning som det över huvud taget går, därför att om vi använder de fossila bränslen som finns i området kommer vi att förstöra livsförutsättningarna för människorna i området men också för människor på resten av planeten.

Vi fick Köpenhamnsackordet i stället för ett bindande avtal i december i Köpenhamn. Den 18 april gjorde man en beräkning av vilken temperatur som vi kommer att nå med allt det som de olika länderna har lovat, alltså med allt det som har kommit in till Köpenhamnsackordet. Det visade sig att vi kommer att få en temperaturhöjning på 4 grader. Sedan vet vi att länderna ändå inte kommer att leverera allt detta. Prognosen är snarare att vi ökar vår temperatur med 6–8 grader, och det kan vi inte tillåta oss själva att göra. Så det är naturligtvis för människornas skull som jag vill freda området.

Sedan måste man se till att människor som bor i området har möjlighet att leva där på olika sätt. Då får man kanske hitta andra modeller än att just utvinna naturresurserna. Jag tror inte att det är den bästa modellen.

Jag tycker att det är bra om ni har bra idéer och är naturligtvis öppen för att diskutera alla möjligheter att freda området. Det viktiga är att det fredas, inte vad som är modellen och vilka papper vi skriver. Det viktiga är att någonting sker i praktiken och inte bara i teorin.

Anf. 145 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Mycket har hänt under mandatperioden som har haft en positiv inverkan och gett resultat inom det nordiska samarbetet.

Jag vill börja med att tacka för det goda samarbete som vi har och har haft med den svenska delegationen i Nordiska rådet. Jag tycker att ni kan se tillbaka på ett mycket lyckosamt ordförandeår. Ett varmt tack för det goda samarbete som vi har!

Herr talman! Under mandatperioden har jag haft möjlighet att besöka alla de nordiska länderna men också de självstyrande områdena och många gränsregioner. Det har gett mig nya insikter i hur det är på plats i regionerna där man har gränser mellan sig. Jag har sett hur det fungerar, men jag har också sett vad som inte fungerar.

Den 15 juni i år hade vi ett svenskt-danskt ministermöte i Limhamn utanför Malmö för att uppmärksamma Öresundsbronns tioårsjubileum, som många redan har varit inne på. Man lyfte fram vikten av integration i Öresundsregionen. Det handlade naturligtvis om gränshinder. Men det handlade också om att vi nu startar en arbetsgrupp som ska se över H–H-linjen mellan Helsingborg och Helsingör.

Men det finns mer än Öresund och Öresundsregionen som är viktigt i Norden. Ibland säger man att jag är Öresundsminister bara för att jag bor i Skåne. Men jag brukar med skärpa framhålla att jag är nordisk samarbetsminister, och även de andra delarna är oerhört viktiga för mig och ligger inom mitt ansvarsområde.

Under 2008 och främst under 2009 högtidlighöll vi märkesåret med Finland. Syftet var att med utgångspunkt i vår gemensamma historia fördjupa och förstärka samarbetet och samhörigheten med Finland. Vi hade det gemensamma regeringssammanträdet i Tavastehus där Sveriges

och Finlands regeringar kom överens om ett antal gemensamma punkter där samarbetet ska utvecklas. Det arbetet fortsätter vi med och följer upp.

Regeringen har också tillsammans med de övriga nordiska länderna såväl visat politisk solidaritet som bidragit ekonomiskt till Islands stabiliserings- och reformprogram.

Sverige har också under 2009 bidragit med ytterligare 500 000 svenska kronor till den svensk-isländska ordboken och med ytterligare 150 000 svenska kronor till den svensk-isländska samarbetsfonden.

En grundpelare i det nordiska samarbetet är att vi kan kommunicera med varandra. Bristen på skandinavisk språkförståelse är ett växande bekymmer, inte minst bland barn och ungdomar. Därför har drygt 4 miljoner euro fördelats på 210 projekt och nätverk inom Nordplus som bland annat främjar de nordiska språken och nordisk kultur.

Sverige har också bidragit med 1 miljon svenska kronor till Svenska nu för att främja det svenska språket i Finland.

Herr talman! Handfast gränshindersarbete har under lång tid varit prioriterat i det nordiska samarbetet. Arbetet genomförs både bilateralt och inom ramen för Gränshinderforum.

Vid det senaste Epscomötet i Luxemburg skrev min kollega från Holland och jag under en uppmaning till kommissionen att bevaka regionerna och situationen där och bejaka detta arbete.

För att öka Nordens möjligheter att göra sig gällande internationellt krävs det att vi inte nöjer oss med det som vi har uppnått under denna mandatperiod utan fortsätter detta angelägna och viktiga arbete.

Regeringen har under tre år lämnat bidrag till de gränsregionala informations- och rådgivningstjänsterna som är viktiga i dessa sammanhang, Öresund Direkt och Grensetjänsten i Morokulien. Under 2009 har vi även lämnat bidrag för att undersöka förutsättningarna för ett närmare gränssamarbete med Nordkalottenområdet.

Mandatperioden har också genomsträvt av statsministrarnas globaliseringsinitiativ. Ett av initiativen, Globaliseringsforum, fokuserar på att möta den globala konkurrensen och minska utanförskapet på ett hållbart sätt. Vi tog under ordförandeskapet initiativ till ett första Globaliseringsforum som hölls vid Riksgränsen med representanter bland annat från Nordiska rådet, från näringslivet och från många andra.

Utbildning, forskning och kultur leder våra samhällen framåt. Det är därför mycket glädjande att Toppforskningsinitiativet, på initiativ av Nordiska ministerrådet, nu har sjuösatts och är i gång.

Under mandatperioden har också en socialförsäkringsportal invigts som tillsammans med skatteportalen nu kan ge god information om situationen på skatteområdet och socialförsäkringsområdet i våra grannländer. Det är nu möjligt att lättillgängligt få information i de nordiska länderna och på respektive språk.

En socialförsäkringsutredning har nyligen tillsatts bland annat för att när det gäller socialförsäkringen belysa situationen för människor som bor och verkar på olika sidor av en landgräns. Utredningen ska vara klar om ett år.

Den arktiska konferens som Sinikka Bohlin nämnt här och som under det svenska ordförandeåret tillsammans med EU-kommissionen 2008 genomfördes på Grönland har nu följts upp av det danska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet.

Ett nytt arktiskt samarbetsprogram har beslutats liksom en ny strategi för hållbar utveckling och ett nytt miljöhandlingsprogram.

Nya riktlinjer gäller också för närområdessamarbetet, det vill säga för samarbetet med Estland, Lettland, Litauen samt nordvästra Ryssland.

Ett nordisk-baltiskt mobilitetsprogram för offentlig förvaltning, näringsliv och kultur lanserades 2009.

Ett nytt Memorandum of Understanding har nyligen undertecknats av de nordiska och baltiska länderna samt Polen, Tyskland, Ryssland och EU-kommissionen i syfte att etablera ett kulturpartnerskap inom ramen för den nordliga – inte den nordiska; jag håller med Sinikka Bohlin där – dimensionen.

Nordiska ministerrådet har också genom åren gett stora bidrag till det vitryska exiluniversitetet – Kent Olsson var inne på det. Det gäller European Humanities University, EHU, i Vilnius för studenter som inte längre kunnat fortsätta att läsa sådana här ämnen i Vitryssland och Minsk. Samtliga är vi mycket glada över att Vilnius tagit över denna del och inkorporerat den delen av universitetet i sitt eget.

De nordiska samarbetsministrarna hade ett av sina möten, i februari, förlagt just till EHU. Vi träffade då väldigt många av studenterna och fick klart för oss att vad de behöver är att få bilda ett nätverk inte minst med nordiska vänner – ett nätverk inom näringsliv, forskning och utbildning och för unga entreprenörer.

Sverige inbjöd ett antal ungdomar att komma till Sverige. Tio studenter har varit här i går och i dag. På förmiddagen hade jag förmånen att träffa de tio studenterna som kunde berätta om hur de har det, om situationen för dem. Bland annat var de, herr talman, på förmiddagen här i parlamentet. De var djupt imponerade av att det finns en läktare där man som utifrån kommande får sitta och lyssna på politikerna och höra debatterna. Det finns inte hemma hos dem; där får man inte den möjligheten.

Herr talman! När det gäller intresset för de nordiska frågorna märks här i riksdagen ett engagemang och en delaktighet. Det märks bland annat i motioner som behandlas i detta betänkande. Jag vill göra några kommentarer.

Sinikka Bohlin och Ann-Kristine Johansson efterlyser en långsiktig och hållbar finansiering av våra informations- och rådgivningscentrum. Således är det väl bra att jag kan meddela att Nordiska ministerrådet nu har avsatt 3 miljoner danska kronor till att säkerställa finansieringen. Förut har Sverige, Danmark och även Norge på olika sätt bidragit till att hålla i gång denna verksamhet. Förhoppningsvis får vi nu en stabil och trygg finansiering för de här områdena.

Lisbeth Grönfeldt Bergman och Lars-Arne Staxäng påpekar att gränshinder uppstår vid olikheter i tillämpningen av EU:s direktiv. Därför pågår nu ett arbete inom de nordiska regeringskanslierna för att hitta fram till ett samarbete för just samråd och implementering av europeiska rättsakter.

På mitt område sker också ett nordiskt samarbete för att implementera förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Jag har också gett Försäkringskassan i uppdrag att utveckla samarbetet med andra länder för att möta de ökade kraven i EG-bestämmelserna.

Kent Olsson säger att det nordiska samarbetet behöver stärkas inom det europeiska samarbetet. Här bör det nämnas att Nordiska ministerrådet

vill vara en engagerad deltagare också i genomförandet av EU:s Östersjöstrategi med fokus på bland annat gränshindren.

Herr talman! Slutligen: Vi måste alla hjälpas åt med att intensifiera ansträngningarna för att uppnå fler konkreta resultat i gränshindersarbetet. Vi gläder oss åt att 27, eller 30, gränshinder – hur vi nu räknar – under år 2009 har försvunnit. Men mycket arbete pågår också med att ta fram ytterligare lösningar.

Möjligheter att bo, leva, arbeta och driva företag i gränsområdena måste på alla sätt välkomnas; det får inte hindras. Om detta, herr talman, tror jag att alla vi i denna kammare kan vara överens.

Med mitt tack här vill jag också tacka så mycket för intressanta inlägg både nu och tidigare under mandatperioden men också annars när vi haft möjlighet att samtala om de här frågorna.

Ett särskilt tack riktas till dem som redan nu vet att de kommer att lämna riksdagen. Jag önskar er alla, även personalen och kansliet, en riktigt skön sommar.

(Applåder)

Anf. 146 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag börjar med att tacka samarbetsministern för ett om jag ska kalla det för ett nära och ibland faktiskt också framgångsrikt samarbete. När den nordiska delegationen i Sverige och samarbetsministern haft samma mål har vi nått resultat i hela Nordiska rådet. Till exempel gäller det nämnda pengar till att förstärka Grensetjänsten vid våra gränser.

Visst tycker jag att samarbetet har blivit bättre. Men fortfarande finns det vissa orosmoln. Ingenting är ju så bra att det inte kan bli bättre. Vi får väl se hur vi klarar av budgetarbetet. Den första rapporten får vi på Island efter midsommar.

Något som jag känner har försvunnit någonstans på vägen är konsumentfrågorna. Konsumentfrågorna är viktiga till exempel inom EU. Före ministerns tid gjorde vi en omorganisation. Konsumentfrågorna försvann i och med att fackministrarna försvann.

Också frågorna om infrastruktur, kommunikationer och trafik har det ibland varit svårt för oss att få en diskussion om. Sådana ministerråd finns inte. Kan man göra det bättre trots att det inte finns ministerråd?

En annan sak som kanske inte fungerar alla gånger är fackministrarnas kontakter med utskotten. Kan man på något sätt förbättra där? Det handlar då om verksamhetsplanering och budgetfrågor och om att föra parlamentariker närmare ministerrådet.

Anf. 147 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Det är viktiga frågor som Sinikka Bohlin här tar upp, inte minst när det gäller fackministrarnas tillhörighet. Som socialförsäkringsminister har inte heller jag någon fackminister i det nordiska samarbetet att samarbeta med. Naturligtvis kan man ändå samarbeta på olika sätt.

Det har varit ett reformarbete i ministerrådet. Man minskade då antalet ministerråd. Det var före min tid, men jag vet att samarbetsministrar i konsumentfrågor togs bort.

Som Sinikka Bohlin vet har vi under det svenska ordförandeskapet gått igenom och tittat på hur förändringen gjordes och på om vi kan göra ytterligare något. Det har inkommit tolv förslag om hur vi kan gå vidare på de här områdena för att se om områdena just nu är lämpliga eller om vi ska gå vidare. Det arbetet har påbörjats och kommer att leda vidare.

När det gäller reformeringen av Nordiska ministerrådet pågår alltså ett arbete. Jag tror att vi alla kan bidra så att det blir ännu bättre.

Återigen: Det behöver kanske inte alltid vara i just ministerform som man träffas, utan det kan kanske vara kring olika frågeställningar, som då det gällde till exempel vaccinet, som man samlas.

Anf. 148 SINIKKA BOHLIN (s) replik:

Herr talman! Både rådet och ministerrådet har naturligtvis ett ansvar för att förbättra i sammanhanget. Vi får väl se om rådet någon gång lyckas diskutera sin egen roll. För tillfället verkar det finnas en viss tröghet i det avseendet.

Jag skulle vilja ställa två frågor, och den ena är: Hur kommer uppföljningen av märkesåret att redovisas i riksdagen? Det var ändå en stor händelse i Norden.

Den andra frågan är: Upplever ministern att våra kärnområden i det nordiska samarbetet har fått mindre betydelse och att vi jobbar alldeles för mycket – det tycker många – med närområden, nordvästra Ryssland, Shanghai och andra saker? Är det kanske så att vi skulle behöva gå tillbaka till det som är kärnan? Det var ju där människorna någon gång startade detta.

Till slut, herr talman, vill jag tacka talmannen för 22 år i riksdagen. Det är sista gången jag står i talarstolen. Jag vill tacka alla ledamöter, speciellt i Nordiska rådets svenska delegation, och alla anställda som har gjort att dessa 22 år har varit meningsfulla. Det gäller till exempel kansliet i miljö- och jordbruksutskottet, där jag satt i 15 år. Naturligtvis vill jag också tacka riksdagens internationella kansli, som har gjort det möjligt för oss att arbeta med de nordiska frågorna. Tack, ministern!

Anf. 149 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik:

Herr talman! Landshövdingen Per Unckel har varit ansvarig för arbetet med märkesåret. Jag vet att man sammanställer en rapport där, men jag kan tyvärr inte säga hur det ska redovisas. Jag ber att få återkomma till detta. Jag ska självklart efterhöra var man är i det arbetet just nu.

Sinikka Bohlin går in på någonting jag tycker är väldigt viktigt, nämligen om vi måste välja. Jag tror fortfarande att de olika delarna av Föreningen Norden är oerhört viktiga. De är, precis som Sinikka Bohlin sade, grunden för det vidare arbetet både med Nordiska rådet och i Nordiska ministerrådet. Jag kommer som sagt var från Skåne, och både Föreningen Norden i Landskrona, där jag bor, och Föreningen Norden i Helsingborg är oerhört starka. De har väldigt många medlemmar och gör ett väldigt bra arbete. Jag tror att det fortfarande är grunden för att vi ska känna den genuina gemenskapen uppe i Norden.

Detta hindrar dock inte att jag tror att vi på olika sätt, både här i parlamentet och på ministerrådet, måste arbeta för att se att vi tillsammans är starka här i Norden och att vi möter en global utmaning. Det är inte

bara en utmaning utan också en möjlighet. Hur ska vi kunna ta vara på det bästa vi har för att, där det är möjligt, se till att ha en nordisk nytta? Jag tror alltså att vi måste hålla fast vid alla våra delar för att tillsammans kunna möta framtiden.

För ett antal år sedan var jag nog lite orolig för hur det nordiska arbetet och samarbetet skulle fortsätta. Jag tycker dock att jag ser en stor kraft och en stor viljeinriktning – titta bara på toppforskningsinitiativen och mycket annat som kommer nu! Där tar vi vara på varandras storheter, och då är vi i Norden länder att räkna med.

Anf. 150 CARIN RUNESON (s):

Herr talman! Efter att ha lyssnat på debatten i dag och även på tidigare debatter under mandatperioden är det inte svårt att konstatera att det förmodligen är få frågor där vi alla oavsett partitillhörighet är så överens och där det förekommer så få reservationer som när det gäller det nordiska samarbetet.

Ändå är vi alltid många som vill vara med i debatten och säga någonting. Framför allt vill vi understryka vikten och nödvändigheten av ett gott och välfungerande nordiskt samarbete. Från moderat håll dyker det visserligen av och till upp motioner om att Nordiska rådet ska avskaffas, men dess bättre får dessa motioner inget gehör vare sig när vi behandlar Nordenbetänkanden i utrikesutskottet eller här i kammaren.

Herr talman! I takt med att globaliseringen blir mer och mer märkbar och tydlig skulle man kanske kunna tro att det är lätt gjort att glömma bort hemmasamarbetet, och pratar man om globalisering är det väl inte fel att kalla det nordiska samarbetet för just hemmasamarbete. Vi har ett gemensamt kulturarv och en språklig gemenskap här i Norden. Vi har gemensamma värderingar när det gäller demokrati och rättvisa, och vi har också en öppenhet de nordiska länderna emellan som är tämligen unik. Allt detta förenar oss och gör att vi ser fördelarna med ett konstruktivt och nära samarbete. Att världen som helhet på något sätt kommit närmare innebär ingalunda att Nordenfrågorna förminskas – snarare tvärtom.

Det finns många viktiga områden att samverka kring för oss nordbor. Det gäller inte minst gränshindersarbetet, som i mångt och mycket har varit och är framgångsrikt. Det har varit till gagn inte minst för alla som pendlar över någon av våra landgränser till och från sitt arbete. Det är viktigt att detta arbete fortsätter; det finns mer att göra.

Vi samarbetar också när det gäller att komma till rätta med sexhandel, prostitution och annan kriminalitet. Detta tycker jag är ett väldigt viktigt område att jobba med. När det gäller just dessa frågor finns ingen som helst respekt för de mänskliga rättigheterna. Tittar man på dessa problem ur ett socialt perspektiv och ur ett jämställdhetsperspektiv finns det väldigt mycket att jobba med, och det är bra att dessa frågor finns med på dagordningen.

För att nämna ytterligare exempel har vi även en nordisk samverkan globalt, och vi samarbetar om hbt-frågor.

Herr talman! När det gäller samarbetet med närområdet vill jag understryka det viktiga i att Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet har ett nära samarbete med flera internationella, nationella och regionala organisationer utanför Norden. Det gäller främst Arktiska rådet, Barents-

rådet och Östersjöstaternas råd. Det övergripande målet för det nordiska samarbetet med närområdet är att bidra till en säker och stabil utveckling i området. Att stärka demokratin och öka värdegemenskapen i den nordliga delen av Europa samt medverka till en utveckling av marknadsekonomi i området är andra prioriterade frågor.

De nätverk som innefattar nordvästra Ryssland har under senare år byggts ut i en betydande omfattning. De nuvarande riktlinjerna för samarbetet med närområdet innebär bland annat att Nordiska ministerrådets tyngdpunkt i satsningar förskjutits från de baltiska staterna till nordvästra Ryssland. I Barents- och Arktisregionerna finns förutsättningar att få till stånd ett konstruktivt samarbete med Ryssland i frågor som rör energi, klimat, gränsöverskridande brottslighet och kommunikationer. År 2011–2013 kommer Sverige att vara ordförande för Arktiska rådet, och Sverige är ordförande för Barents euroarktiska råd från 2009 och fram till 2011. Det har betydelse.

Herr talman! Regionen kring Barents hav har stora möjligheter att bli ett av de ekonomiskt viktigaste och intressantaste områdena i Europa inom en inte alltför avlägsen framtid. I området, som är den sista orörda reserven av naturtillgångar, finns bland annat olja och gas som kommer att utvinnas under de kommande decennierna – under förutsättning att miljömålen för Arktis inte stoppar utvinningen.

Den pågående klimatförändringen innebär för Arktis del att glaciärer och havsis smälter undan i större omfattning än tidigare. Miljö- och klimatmässigt är det en farlig utveckling, men det skapar samtidigt nya förutsättningar för transportvägar för både olja och energi i Barents hav och i Norra ishavet. På sikt kommer man med stor sannolikhet att kunna frakta varor till havs genom området året om.

Det gäller även från svensk sida att främja den arktiska regionen och utveckla forskningen i Arktis. Som ett nordligt land med två tredjedelar av vårt land norr om den 60:e breddgraden har vi mycket att vinna på det. Vi har också mycket att bidra med som en nation med gamla och starka traditioner inom polarforskning och en hög profil i internationell samverkan om frågor som gäller miljö, naturresurser, minoriteter och rättigheter. Även säkerhetspolitiskt har den arktiska regionen en ökande betydelse.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag återkomma till den för det nordiska samarbetet så viktiga frågan om främjandet av integration mellan de nordiska länderna och att underlätta för medborgarna att röra sig över landgränserna. Gränshindersarbetet spänner över ett flertal politikområden. Avvecklingen av gränshinder bidrar även till att Sverige och Norden som region kan verka mer framgångsrikt internationellt.

Det är viktigt med ett förtroendeskapande samarbete i norra Europa. Det är nödvändigt att vi har en sammanhållen politik för den nordliga regionen, att Barentssamarbetet stärks och att arbetet sker i samarbete med regionala insatser. Det är också, herr talman, av stor vikt att alla goda krafter – exempelvis företag, myndigheter, kommuner, universitet och enskilda – samverkar.

Anf. 151 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Nu förs en debatt om Norden. Det vi pratar om är inte abstrakt utrikespolitik utan den konkreta vardagen för drygt 25 miljoner människor i allmänhet och i synnerhet för människor med den unika

situationen i Tornedalen längs den svensk-norska gränsen och i Öresundsregionen.

Det nordiska samarbetet har under senare år förbättrats och fördjupats. I takt med den ökade rörligheten upptäckts enskilda detaljer och regler i utbyggda välfärdssamhällen som kan skapa trögheter och utgöra svårigheter för medborgarna. Allt det som upptäcks måste noggrant granskas för att man ska se om det går att genomföra regelförändringar eller på annat sätt underlätta vardagen. Här finns också fungerande vägar för samverkan. Det finns Gränshinderforum som arbetat målmedvetet och nu fått förlängt mandat. Det finns Grensetjänsten i Värmland, Öresund Direkt i Skåne och Hallå Norden i Stockholm.

Det nordiska samarbetet får dock inte bli något som sparas till festtalen utan måste fyllas med ett levande innehåll. För något år sedan genomförde Föreningen Norden en undersökning med hjälp av Statistiska centralbyrån där 3 000 svenska elever i årskurs 9 tillfrågades om sina kunskaper. På frågan vem Lars von Trier var svarade 37 procent att han var en dansk politiker, 18 procent en dansk prins mot 31 procent som kunde det rätta svaret att det är en dansk regissör. Kunskapen om Alvar Aalto var att 32 procent trodde att det var en författare, 25 procent en kompositör, och endast 23 procent visste att det var en arkitekt och formgivare. På frågan om Islands valuta kunde endast 17 procent ange rätt svar mot 35 procent som angav euro, och 32 procent trodde att det var freja, en icke-existerande valuta. Med svaret om euro kanske de unga i årskurs 9 möjligtvis visade sin förmåga att se in i framtiden bättre än politikerna.

Allt detta visar hur viktigt det är att vi slår vakt om bildning och kunskap i skolan men också att vi alla som tror på nordiskt samarbete har ett ansvar att inte endast i riksdagsdebatter vara aktiva förespråkare för det nordiska utan ständigt i vår gärning och i vår vardag.

25 miljoner människor som har en gemensam historia, som bär på gemensamma traditioner och som delar det öppna samhällets värderingar har bara genom detta en enorm tillgång. Att vi dessutom kan förstå varandras språk är något som imponerar på personer utifrån. Sedan vet vi själva att det när det gäller det nordiska kan vara lite så och så med språkkunskaperna. Norden är en av svenskt näringslivs viktigaste marknader, och det omvända gäller för våra nordiska grannar.

Det är något av all denna potential Gunnar Wetterberg visade på möjligheten att frigöra genom sina omtalade artiklar i Dagens Nyheter om en ny nordisk union. Utan att fördjupa sig för mycket i den konstitutionella debatten och utan att dras med för mycket av det faktum att det finns en drottning Margrethe att tillgå kan man fånga upp några av grundtankarna. Det är genom samverkan och samarbete vi tillsammans kan bli starkare. Det handlar om en gemensam arbetsmarknad. Det handlar om att samordna forskningsresurser och kraftsamla vid de universitet som finns så att dessa kan bli världsledande.

Herr talman! Med den här debatten finns en möjlighet för oss 20 svenska ledamöter av totalt 87 i Nordiska rådet att återrapportera något om det arbete som utförts. Jag tänker ta den möjligheten.

För egen del har jag kommit att engagera mig mycket i kampen mot de gränshinder som finns. Det är glädjande att flera tagits bort. Det är bra att arbete sker för att underlätta för allt från elektriker att arbeta i ett

annat land till att det så kallade extraknäcksförbudet tas bort i Öresundsområdet som i praktiken omöjliggör för en svensk som jobbar i Danmark att ta ett extra jobb på den skånska sidan. Med dagens ordning måste nämligen den danska arbetsgivaren i så fall betala arbetsgivaravgift för det svenska jobbet. Det är inte rimligt. Vi har en engagerad samarbetsminister som känner till dessa förhållanden, men det är kanske kunskapen bland andra ledande politiker här i Stockholmsområdet som är mer bristfällig.

Långt före EU fanns passfrihet och fri rörlighet i Norden. Det är något att vara stolt över, och inget inom det nordiska samarbetet kan mäta sig med just detta. I Tornedalen har det länge fungerat bra att ta sig mellan de båda sidorna av älven. Beroende på valutakurser, nationella stödssystem och subventioner har det ibland lönat sig att handla socker, smör, kaffe och kött på ena sidan och ibland på den andra. Det har onekligen varit omväxlande för oss som bott i Tornedalen. Även om det finns problem och svårigheter har det inte varit ovanligt att finska medborgare bott på den svenska sidan.

Med Öresundsbron för tio år sedan kom det verkliga uppsvinget i utbytet mellan Skåne och Själland. I dag finns ett växande antal pendlare. Bra bostäder finns på den svenska sidan, och många ungdomar hittar jobb i butiker och på restauranger på den danska.

Som EU-medborgare har man särskilda rättigheter. Till det kommer de konventioner som följer med det nordiska utbytet. När Nordiska rådet började rota i frågan upptäcktes att Danmark som enda land mer återkommande utvisar nordbor av sociala skäl. Enligt gällande överenskommelser har alla rätt till det, men det är Danmark som gör det i större och påtagligare utsträckning än de andra länderna. Från början talades det om knappt tioalet fall, och nu är vi uppe i 46 fall.

Visst är det viktigaste att angripa roten till utanförskap. Det kan handla om arbetslöshet, och det kan vara fråga om missbruk. I båda fallen finns det möjligheter att erbjuda vägar till självhjälp. Trots det har danska myndigheter valt att skicka tillbaka personer till Sverige, Norge och Island därför att de varit i behov av just socialhjälp. Liknande strömmar tillbaka till Danmark kan inte noteras. Det är viktigt att se till de enskilda fallen, för därmed värnas principen om fri rörlighet i Norden!

Herr talman! 50 kronor för att skicka pengarna och 50 kronor för att ta emot dem lyder räkningen på en banköverföring från Finland till Norge eller Färöarna. Det visar sig i en granskning som Nordiska rådets sekretariat gjort. Överför man 100 kronor den andra vägen, från Norge till Finland, kostar det hela 60 kronor att sända pengarna, men ingenting att ta emot dem, alltså totalt 40 kronor kvar av den ursprungliga hundralappen. Då lönar det sig bättre att sända pengar från Danmark till Finland med en avgift på 20 kronor för sändningen, medan mottagaren kommer undan med 10 kronor. Dessa ekonomiska uträkningar avseende pengar som skickas hit och dit visar att även om det finns banker verksamma inom alla de olika länderna är det orimligt och oförståeligt för konsumenten att det finns så många olika bankavgifter för överföringar mellan de nordiska länderna. Nog borde det ses som ett gränshinder som förtjänar att avlägsnas. Inom konsumentområdet finns mycket mer att göra i Norden.

Herr talman! Förra hösten hölls utskottsmöten på Åland. Den självstyrande ön mellan Sverige och Finland hade dessutom lyckats ordna två goda och intressanta talare: Nobels fredspristagare och Finlands förre president Martti Ahtisaari och Norges tidigare utrikesminister Thorvald Stoltenberg. Låt mig erkänna, herr talman: två kloka socialdemokrater.

Till det inledande förberedande mötet anlände republikens före detta statschef inte i något flygplan som i USA med den stolta beteckningen Air Force One. Däremot hade landskapsregeringen på Åland tagit fram sin svarta tjänstebil med det fräcka registreringsnumret Åland 1. Vid ett offentligt möte i Mariehamn tillsammans med de församlade nordiska parlamentarikerna fungerade jag som samtalsledare och moderator mellan de två toppolitikerna. Och det två timmar långa mötet kom att kretsa kring nordisk försvars- och säkerhetspolitik men även kring det faktum att länderna aktivt deltar i fredsinsatser och konflikthanteringar världen runt. Inte minst Martti Ahtisaari har själv genom åren varit aktiv i ett antal svåra förhandlingar mellan stridande parter, och Norge har under en längre tid åtagit sig att agera mäklare i mycket inflammerade situationer.

I sina inledningar kretsade de två ledande politikerna kring några för Norden viktiga utmaningar. Martti Ahtisaari anslog en hoppfull ton och menade att det går att göra kraftfulla diplomatiska insatser. Det går att förstå parterna att komma till förhandlingsbordet.

Thorvald Stoltenberg hänvisade till den rapport han lagt fram på beställning av de fem nordiska ländernas regeringar och som i 13 punkter anger var det går att öka samarbetet kring utrikes- och säkerhetspolitik. Han menade dessutom att hans slutsatser tagits emot mycket väl.

Framför allt underströks att klimatförändringar gör att det utifrån nordiskt perspektiv är lika angeläget att fundera på vad som händer i de norra delarna av Europa som mer söderut. Nya rutter öppnas i och med smältande isar. Därför behövs gemensamt kustbevakningssystem och satellitövervakning, och Island får inte överges nu när USA har dragit hem sina trupper utan att andra länder kan ställa upp med luftövervakning. Martti Ahtisaari berömde Stoltenberg för att han i strukturen för fredsuppbyggnad angett fyra nödvändiga komponenter: en militär, en humanitär, en samhällsuppbyggande och en biståndsdelen.

Båda var mycket noga i sina svar på frågor med att understryka vikten av att delta i operationer som den i Afghanistan. Det handlar om en insikt om att världen kommer allt närmare. De små ländernas oberoende läge underströks av båda. Ingen känner sig hotad av Norge, Sverige eller Finland, och just därför är diplomater och soldater härifrån särskilt användbara.

Mina vänner! Den nordiska slutsatsen går dock på tvärs mot dem i Sverige som vill se en utrikes- och säkerhetspolitik där det i stället är hemkallande av trupper som gäller.

I grunden har dock samarbetet mellan de svenska parlamentarikerna som verkat i Nordiska rådet fungerat mycket bra. Ett särskilt tack förtjänar ordföranden Sinikka Bohlin och viceordföranden Kent Olsson som i bästa och finaste bemärkelse fungerat som vår Muminmamma och Muminpappa. Vilken roll som ska tilldelas en annan, Snusmumrik eller Lilla My, kan man fundera kring.

Herr talman! Vi har att ta ställning till en handling som beretts av utrikesutskottet. Ärligt talat tror jag inte att människor i Tornedalen tycker

att människorna eller myggen på andra sidan älven är utlandet. För ålänningar på väg till Norrtälje är det inte utlandet som siktas. De som lever på gränsen mellan Norge och Sverige befinner sig inte i utlandet, och vi som bor i Öresundsområdet har svårt att se vilken del av alla kontakter mellan Skåne och Själland som har med utlandet att göra.

Det handlar i den djupaste meningen om vår vardag, om medborgarnas vardag. Just därför ska det bli enklare och lättare. Just därför behövs fler förbindelser, fasta som mer lösliga, mellan länderna. Alvar Aalto och Lars von Trier är varken finsk kompositör eller dansk prins, utan delar av vårt gemensamma nordiska kulturarv.

Herr talman! Jag har som ambition att försöka återkomma till kammaren efter valet. Det har inte förste vice talmannen. Därför vill jag rikta ett tack till herr talmannen för att han under åren varit en så värdig representant för Sveriges riksdag.

Anf. 152 STEFAN TORNBERG (c):

Herr talman! Även om det redan varit en lång debatt i dag är det positivt att debatten om nordiska frågor är det område som har lockat flest debattörer, detta trots att det är ett helt enligt utskottsbetänkande vi har att debattera.

Det känns också bra och positivt att komma upp i debatten efter Hans Wallmark som liksom jag och Sinikka Bohlin kommer från Haparanda-Torneå. Det är det område i Norden – Öresundsregionen må ursäktas – där det nordiska samarbetet tydligast kommer till praktiskt uttryck. Där behövs ingen bro i det gemensamma centrum som nu håller på att växa fram.

Det var också i Haparanda som kommunikationsminister Åsa Torstensson i förra veckan samlade transportministrar från Norden, Europa och Kina. Anledningen var att knyta ihop det östvästliga transportbandet från Island i väster till Kina i öster.

Det är en satsning som bryter mot det alltför förhärskade nordsydliga perspektivet. Det är ett nordsydligt Europaperspektiv som de senaste åren alltmer kompletterats med ett mer östvästligt Nordenperspektiv i synen på kommunikationer och transporter.

Ett sådant Nordensamarbete inom transportområdet är de svenska och finska regeringarnas samarbete för att klara infrastrukturen till de nya järnmalmsgruvorna i Pajala. Gruvorna och huvuddelen av förädlingen kommer att finnas i Sverige varifrån sligen kommer att transporteras till hamnen i finska Kemi. För att detta ska vara möjligt bygger Sverige nu en järnväg med finsk spårbredd över till den finska sidan av Muonio älv.

Herr talman! Nordiska rådet – det parlamentariska samarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena – har återkommande ifrågasatts. Därför är det intressant att notera att det denna gång inte finns någon motion som vill avskaffa Nordiska rådet. Jag förstår nu av ledamöterna i kammaren att det finns en sådan, och det beklagar jag i så fall.

Men det kan nog inte tolkas som att Nordiska rådet efter snart 60 år fått sitt definitiva genombrott här i Sveriges riksdag. Snarare är det så att det inför 60-årsjubileet av Helsingforsavtalet finns anledning att diskutera hur det nordiska samarbetet kan utvecklas.

Stödet för det nordiska samarbetet är starkt hos medborgarna, som Kent Olsson nämnde i inledningen. Det är betydligt starkare än stödet för

samarbetet i EU. Samtidigt söker det nordiska samarbetet sin roll inte minst i förhållande till den nya politiska geografi som Berlinmurens fall och ett större EU inneburit. I dag spretar det betänkligt, och en översyn av Helsingforsavtalet skulle vara ett bra tillfälle att få en diskussion om det nordiska samarbetets framtid. Även det nordiska samarbetet skulle kunna tjäna på att bli smalare men vassare.

I anslutning till Nordiska rådets session här i Stockholm i höstas väckte Gunnar Wetterberg viss uppmärksamhet med sitt förslag om att återuppliva Kalmarunionen mellan de nordiska länderna. Det var ett debattinlägg som glädjande nog togs på större allvar än vad som kunde befaras med tanke på det retoriska utanpåverket.

Gunnar Wetterbergs inlägg visade på Nordens gemensamma styrka i det globala sammanhanget. En nordisk union skulle ha en sådan ekonomisk styrka att det gett en självklar plats bland världens främsta ekonomier. Framför allt är det ändå om den utvecklingskraft som finns i en större gemensam marknad för såväl medborgare som näringsliv som är det viktiga med ett nordiskt samarbete. Tanken på en arbetsmarknads-federation mellan de nordiska länderna är mycket attraherande.

Herr talman! Detta är också min sista debatt i denna kammare, för denna gång, lovade jag Hans Wallmark att säga. Det kommer ju fler val. Det känns rätt och bra att det är en debatt om nordiska frågor. Arbetet fortsätter självklart över sommaren inte bara här i riksdagen utan även i Nordiska rådet.

Jag vill ändå passa på att tacka för det stöd som jag fått, som har nämnts här, och den fantastiska support och service som finns här i riksdagen från riksdagens internationella kansli, KU-kansliet, eftersom KU är mitt utskott här i riksdagen, kammarkansliet och partikansliet.

Jag vill också rikta ett tack till den svenska delegationen i Nordiska rådet och vännerna i mittengruppen. Särskilt stor uppskattning vill jag rikta till Sinikka Bohlin och Kent Olsson för det förtjänstfulla sätt de har lett delegationens arbete. Rådsresident emeritus är en titel som Sinikka Bohlin kommer att få bära för alltid. Det har varit ett sant nöje att samarbeta.

Engagemanget i Nordiska rådet har lärt mig att Åland är mitt politiska idealrike med Centerpartiet och Liberalerna som de största och regerande partierna. Det finns mycket bra med Åland. Till namnet är dock självklart Grönland idealet. Det blir intressant att redan under nästa vecka tillsammans med Nordiska rådets medborgarutskott få besöka denna del av Norden med dess stora utmaningar när det gäller sociala frågor, klimat och demokrati. Det illustrerades också tydligt av replikskiftet mellan Bodil Ceballos och Sinikka Bohlin. Det är inte en okomplicerad verklighet som man möter, inte minst ur ett grönländskt perspektiv.

Avslutningsvis vill jag försöka knyta ihop min nordiska säck med en bild från min egen hembygd och släkt. Andra helgen i juli är jag inbjuden att i egenskap av riksdagsledamot hålla högtidstalet på ett stort släktmöte i Övertorneå i Matarengi. Där är på den orten min släkts anfader kyrkoherden Johannes Nicolai Tornberg misshandlades till döds 1717 av en grupp kosacker på plundringståg. Det kan väl ses som ett uttryck för dåtidens nordiska anda.

Ättlingarna till Johannes Tornberg finns nu utspridda över Norden och långt ut i världen. Många finns i bygden kring staden Kuusamo i norra Finland. Anledningen till att de hamnade där var att sjösystemet i Koillismaa fungerande som en naturlig sluss för transporter mellan Vita havet och Bottenviken, mellan öst och väst.

Herr talman! Nu knyts åter transportbanken mellan öst och väst. Det sker inte via sjösystemen utan med vägar och järnvägar mellan Norge, Finland, Ryssland och Kina. Det är en utveckling som kommer att stärka Sverige och Norden som en global vinnarregion. Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 153 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Herr talman! Det nordiska samarbetet har en lång historia. Sinikka Bohlin beskrev hur det har utvecklats under åren. I dagens globala värld är jag övertygad om att det nordiska samarbetet är ännu viktigare.

Själv kommer jag från Värmland. Vi har stått här och beskrivit var vi kommer ifrån och att samarbete i nordiska frågor är viktigt. Värmland har en riksgräns mot Norge. Hela min uppväxt präglades av att bo nära Norge. Jag var mjöl- och margarinbarn när man lassade bilen full med barn och åkte och handlade. Jag var på dans bort i vägen, alltså på andra sidan gränsen. Och i dag är det många som pendlar till arbetet i Norge.

I det här gränslandet mellan Sverige och Norge har mycket av samarbete och kreativitet utvecklats. Där ser jag hur vår vision om ett gränslöst, dynamiskt och levande Norden fylls med innehåll.

Jag tror mycket på att utveckla det gränsregionala samarbetet. Här finns den regionala och lokala nivån hela tiden närvarande, till exempel genom det gamla välutvecklade samarbetet inom Arko, ett samarbete mellan gränskommuner i Värmland och Norge. Där sitter ledande kommunala företrädare, och det pågår en mängd aktiviteter.

Många av företagen i gränstrakterna säljer och köper varor och tjänster över gränsen. Det går att utveckla ännu mer om vi satsar på det gränsregionala samarbetet. Det handlar alltså om att utgå ifrån det lokala och se till att vi stöttar det goda arbete som sker. Många nya företagsidéer föds inte minst på landsbygden. Jag tror att samverkan mellan våra länder kan inspirera till fler spännande företag som ger många nya jobb.

Att nå visionen om ett gränslöst och dynamiskt Norden kräver en hel del av oss politiker i alla de nordiska parlamenten. Menar vi allvar med visionen krävs det också handling och uppföljning av fattade beslut.

Vi vet att många människor flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna varje år. Ett par hundra tusen med nordiskt medborgarskap är bosatta i ett annat nordiskt land. Med all den här rörelsen krävs det också att det finns aktuell och tillgänglig statistik. Det är viktigt att den speglar de gränsregionala förhållandena. I en tid då allt fler människor flyttar, pendlar, studerar och reser över gränserna i Norden har det visat sig att bristen på gränsoverskridande statistik har blivit ett uppenbart gränshinder i det nordiska samarbetet. Därför gläder det mig att denna fråga finns högt upp på den nordiska dagordningen.

Vi måste fortsätta det trägna arbetet när det gäller gränshindren. Det behövs ett ökat stöd för gränshindersarbetet, inte minst genom att Gränshindersforum får fortsätta sitt arbete. Det är lika viktigt att de får ett starkt och tydligt mandat från alla de nordiska regeringarna. Det är bra att

vi här i riksdagen och regeringen är ense om detta och att vi har nått framgång med det här arbetet.

Det är fler som arbetar konkret med att lösa problemen med gränshinder. Det är bland annat Hallå Norden, Grensetjänsten i Eda mellan Sverige och Norge, Haparanda–Torneå och Öresund Direkt. Det är glädjande att samarbetet mellan Gränshindersforum och de här gränsregionala organisationerna fungerar bra. Jag tror att just detta samspel kan göra att gränshinder uppmärksammas och att problemen löses på olika sätt.

De måste också få en långsiktig finansiering för att kunna lyfta fram och jobba med lösningar på de gränshindersproblem som människor möter i sin vardag. Det är positivt att det är saker på gång för att lösa den långsiktiga finansieringen. Vi löser inte frågorna över en natt, utan det krävs långsiktigt och tålmodigt arbete. Vi parlamentariker i alla de nordiska länderna måste följa det arbete som sker när det gäller gränshinder. Vi ska ställa frågor och ifrågasätta för att hålla frågan levande. Vi ska se till att alla regeringar har nordiska glasögon på sig när nya lagförslag läggs fram inför respektive parlament.

Det handlar om att nå vår gemensamma vision som jag tycker så mycket om, ett gränslöst Norden där människor och företag kan röra sig över gränserna, se nordisk tv, ta jobb var som helst, välja utbildningar i andra länder och så vidare.

Vi politiker har detta ansvar, och det gäller inte minst vi som är engagerade i nordiskt samarbete.

Herr talman! Som avslutning vill jag passa på att tacka alla mina kolleger som brinner för det nordiska samarbetet. Dessutom vill jag rikta ett stort tack till all personal. Utan er skulle inte vårt arbete fungera så bra.

Jag vill rikta ett stort, varmt tack till vår delegationsledare Sinikka Bohlin. Du har hållit oss i tukt och förmaning. Du har drivit på oss och sett till att den svenska delegationen alltid har varit på tårna. Du har varit en fantastisk ledare. Och tack, Kent Olsson, som vår vice delegationsledare! Du har kompletterat Sinikka Bohlin så himla bra. Ni har varit ett bra radarpar.

Tack, Sinikka!

Till all personal i riksdagen och er alla önskar jag en skön, glad sommar. En hel del av oss ses i valrörelsen.

Anf. 154 GÖTE WAHLSTRÖM (s):

Herr talman! Jag vill instämma i alla de tack som har framförts till olika representanter i den svenska delegationen till Nordiska rådet. Det är med glädje man jobbar med de nordiska frågorna. Vi känner gemenskapen i de nationella delegationerna och i samarbetet med de delegationer som vi har möjlighet att möta och utbyta erfarenheter med i viktiga frågor. Ett stort tack till er! Ett stort tack också till de olika nordiska organisationer som vi jobbar tillsammans med, till exempel Hallå Norden, Föreningen Norden och Nordens Välfärdscenter, för det stöd de ger oss i vårt arbete!

Jag kom lite senare hit till kammaren och debatten. Därför har jag inte kunnat följa hela debatten, men jag hade möjlighet att på min riksdagsgrupps sammanträde lyssna till välfärdsfrågor. Det är det viktiga område som jag känner och brinner för i det nordiska samarbetet. I det

nordiska välfärdsutskottet tittar vi på hur vi kan utveckla välfärdsfrågorna i den nordiska gemenskapen.

Jag tänker tillbaka lite grann på de frågor som vi har jobbat med under mandatperioden och som kommer att vara föremål för ytterligare diskussioner under den kommande veckan.

Jag tänker på frågan om varför kränkta barn blir sjuka vuxna. Vi tittar på effekterna av det som händer med barn i utsatta situationer och risken för sjukdomar längre fram i livet.

Jag tänker på arbetet mot ungdomsarbetslösheten och de konsekvenser som det innebär att unga människor hamnar utanför arbetsmarknaden och inte har möjlighet till försörjning eller den sociala gemenskap som arbetslivet utgör.

Jag tänker på de diskussioner som är huvudtemat för det här året. Där diskuterar vi de äldres situation. Vi vet att Norden ligger i framkant när det gäller att hantera de äldres situation och deras möjligheter att leva ett gott liv in i det sista.

Jag tänker på välfärdspolitik i ett brett sammanhang. Därför blev jag lite bekymrad när jag för någon vecka sedan i en interpellationsdebatt med ansvarig minister, som tyvärr tydligen inte har möjlighet att vara kvar i kammaren, förde en diskussion om välfärdssystemen.

För mig är den svenska, tillika nordiska, välfärdsmodellen så central. Den är ett föredöme i en globaliserad värld. Den har möjligheter att utvecklas men ligger långt fram i en internationell jämförelse.

Jag blir lite bekymrad när jag tittar tillbaka på de frågor som jag nämnde, till exempel barns utsatthet. Jag ser att barnfattigdomen i dag växer i alla våra nordiska länder, inte minst i det svenska samhället.

Jag kan se att trots våra ambitioner om att få in unga människor i arbetslivet har vi en ungdomsarbetslöshet som ligger i topp i Europa. Det är naturligtvis ett stort bekymmer för oss alla.

Jag kan konstatera att trots en bra äldreomsorg finns det kritik, både nationell kritik och annan kritik av situationen.

Vi vill mycket mer, och därför tycker jag att det finns ett stort värde i att hålla fast vid den svenska, tillika nordiska, välfärdsmodellen. Jag blir bekymrad när jag ser hur välfärdsmodellen på olika sätt monteras ned.

Jag ställde en interpellation till ansvarigt statsråd och frågade vad det är som gör att man nedmonterar ett vinnarkoncept i en globaliserad värld. Jag fick svar, och jag läser ordagrant ur interpellationssvaret: ”Den nordiska modellen där parterna på arbetsmarknaden gemensamt sluter avtal medan det offentliga tillhandahåller ett skyddsnet med ett omfattande välfärdssystem har som gemensam ansats att ge medborgarna i Norden en grundtrygghet.”

För mig är det fullständigt fel, för den svenska och tillika nordiska välfärdsmodellen bygger inte på grundtrygghet utan på standardtrygghet med inkomstbortfallsprincipen. I dag har vi en situation där många människor har en ersättning som inte ligger på den nivå som har varit tradition i Sverige, nämligen ca 80 procent av lönen upp till ett tak, utan i dag är den nere på en nivå kring 50–60 procent. Då är vi nere i nivåer som kan betraktas som grundtrygghet men som gör att människor inte kan leva kvar i standardtrygghet utifrån de förutsättningar de har haft, utan de får kanske lämna hus och hem på grund av ett förändrat välfärdssystem.

Jag utgick från att det naturligtvis i en politisk diskussion kan vara så att man med grundtrygghet menar någonting annat, men i ett skrivet svar är grundtrygghet per definition något helt annat än standardtrygghet och per definition något annat än den svenska och nordiska välfärdsmodellen.

Min förhoppning som aktiv i välfärdsutskottet i Nordiska rådet är naturligtvis att vi ska fortsätta att visa att den nordiska modellen är ett vinnarkoncept i en globaliserad värld. Vi ska slåss för den nordiska modellen, och det ska vi göra tillsammans. Under kommande vecka ska vi diskutera många av de viktiga frågor som ligger inom ramen för välfärdspolitiken. Det är därför med glädje jag åker till Trondheim på söndag för att tillsammans med nordiska vänner diskutera välfärdsfrågor som berör våra äldre medborgare i Norden.

Tack så mycket för det gemensamma, goda arbetet i Nordiska rådets svenska delegation! Tack så mycket för det stöd och den hjälp vi får på olika nivåer från kamraterna i kammaren! Tack så mycket till tjänstgörande talman som nu gör sina sista dagar som talman formellt i kammaren! Vi kommer naturligtvis att ses på andra sätt ute i samhället. (Applåder)

Anf. 155 MARIANNE BERG (v):

Herr talman! Jag glömde att sätta upp mig på den ordinarie talarlistan, och därför har jag nu endast fyra minuter på mig. Det har varit mycket intressant och givande att sitta här och lyssna. Det har av tidigare talare tagits upp mycket och belysts mycket som jag verkligen har tagit till mig.

Jag har efter bara åtta månader som ledamot i Nordiska rådet fått helt ny kunskap i många politikområden, och det har enbart varit av godo, anser jag, för i det här sällskapet är jag endast en liten gröngöling. Det har gällt frågor om klimat, kultur, jämställdhet, arbete, forskning och utveckling med mera.

Vänsterpartiet, herr talman, anser att det nordiska samarbetet är viktigt och att vi tillsammans kan göra det mycket bättre. Det finns stora utvecklingsmöjligheter. Det nordiska samarbetet måste ge positiva signaler och göra avtryck runt omkring i hela världen.

Men, herr talman, jag vill särskilt ta upp hbt-frågorna, som alltså handlar om homo-, bi- och transsexuella personer, där jag anser att vi kan göra mer och vara en starkare röst.

Vi har ett utvecklat samarbete med de baltiska länderna, Estland, Lettland och Litauen. Men i bland annat dessa stater finns en annan syn på hbt-frågor och hbt-personer än den vi möter här hemma och i övriga Norden.

Herr talman! Jag var i Riga på Prideparaden. Där möttes jag av hat och glåpord, och människor spottade på oss. Jag fick verkligen uppleva hatet på nära håll, och det var skrämmande. För att de människor som stod där på andra sidan inte skulle komma oss för nära fanns det kravallstaket, militärfordon och poliser i hundratal. Jag var rädd, men min och andra hbt-personers stolthet knäcktes inte av detta massiva hat.

Herr talman! Jag kunde åka därifrån, men många av mina vänner bor där och lever i ett samhälle som är enormt diskriminerande och där trakasserier tillhör vardagen. De får också leva med lagstiftning som milt sagt är homofobisk.

Situationen för hbt-personer i världen är mycket svår. Homosexuella relationer är i dag förbjudna i drygt 70 länder, och i många av dessa länder kan dödsstraff utdömas. Nu ser det inte ut så i Baltikum, herr talman, men utvecklingen är skrämmande, och inom ramen för det nordiska samarbetet måste hbt-personernas situation i Baltikum verkligen aktualiseras för att vi ska kunna vara behjälpliga och förhoppningsvis också vända den homofobi som växer sig allt starkare.

Jag är medveten om att Europarådet, där samtliga nordiska länder ingår, i år antog riktlinjer för hur medlemsstaternas lagar och regler ska förbättras när det gäller just hbt-personer. Det är ett mycket positivt steg för skydd mot kränkningar och trakasserier på grund av sexuell läggning.

Jag vet också att den svenska regeringen var en stark aktör för att dessa kriterier skulle komma till stånd. Det är jag verkligen glad över, men vi får inte nöja oss med detta, utan vi måste ta ytterligare steg och verkligen stå upp för de mänskliga rättigheterna oavsett hur, när eller var de kränks.

Herr talman! Jag ser fram emot att, om jag åter får möjlighet att arbeta i Nordiska rådet, ta tag i dessa frågor och arbeta för att Sverige i samarbetet verkligen går i bräschen för hbt-personers rättigheter. En hel del positivt har gjorts och görs. Det går i rätt riktning. Det är jag och många med mig mycket tacksamma över, och vi ser positivt på framtiden. Men, mina vänner, det finns inget som inte kan arbetas med mer eller göras ännu bättre, och det ser jag verkligen fram emot att göra.

Jag vill tacka er alla och önska er en skön sommar. Speciellt till herr talmannen, Jan Björkman, vill jag säga: Du har varit en pärla under dessa år! Tack!

Anf. 156 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Jag vill ta det här tillfället i akt och ge några axplock, kanske en liten midsommarbukett, från arbetet i Nordiska rådet med fokus på miljö-, klimat- och energiområdet.

Mycket i det nordiska arbetet bygger på samarbete och överenskommelser. Vi har en nordisk miljöskyddskonvention, och den innebär att vi har i uppgift att informera varandra när vi startar verksamheter som har gränsöverskridande miljöpåverkan. Genom en sådan öppenhet och respekt för varandra förhindrar vi många konflikter.

I miljö- och naturresursutskottet där jag har min hemvist arbetar vi frenetiskt med en mängd olika frågor, och nu ska ni få några blommor här. Bland annat har vi varit remissinstans för kommissionen vad gäller grönboken för EU:s nya fiskeripolitik. Då hölls seminarier, vi hade inbjudna experter och vi pratade ihop oss, vilket ledde till ett papper som vi hade möjlighet att skicka in.

Vi har haft otaliga möten med Nordens miljöministrar, och de mötena har varit mycket givande.

Vi har arbetat med exempelvis förnybar energi i en arbetsgrupp där vi tar fram konkreta samarbetsprojekt och pekar på möjligheter.

Inför mötet i Köpenhamn var det givetvis ett oerhört fokus på klimatarbete, och då hade vi möjlighet att hålla ett stort seminarium här i Stockholm i samband med den 61:a sessionen. 400 personer var då närvarande.

Något som jag är särskilt glad och stolt över är den miljöpolicy som nu har antagits i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, och det här kommer att innebära en process kring hur man kan arbeta på ett miljömässigt bra sätt.

Sedan har vi de ur klimat-, miljö- och energiperspektiv stora frågorna, de om Arktis och Barents hav. De har redan tagits upp, och jag vill därför bara lite kort kommentera den diskussion som var mellan Sinikka Bohlin och Bodil Ceballos.

Jag delar uppfattningen att det är viktigt att vi söker ett skydd, men det måste ske genom en värdig och bra dialog med ursprungsbefolkningen. Det är viktigt. Självklart måste vi från Nordiska rådet driva på frågan om skydd. Om det sedan blir i form av reservat eller något annat får vi se. Det blir nästa steg.

Östersjön är oerhört viktig. Det är vårt gemensamma innanhav. Nordiska rådet bidrar till Helcomarbetet och genom de återkommande parlamentariska Östersjökonferenserna. Vi har, mina vänner, stora uppgifter i Nordiska rådet vad gäller dessa frågor.

Jag vill tacka herr talmannen för de år jag haft möjlighet att känna honom, för stor skicklighet i att svinga klubban och framför allt för en underbar och härlig vänskap.

Jag vill också tacka er som nu slutar – Sinikka Bohlin, Kent Olsson och Stefan Tornberg. Tack för er inspiration och kunskap!

Avslutningsvis vill jag önska alla en skön sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

18 § Auktorisation och tystnadsplikt för patentombud

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU20
Auktorisation och tystnadsplikt för patentombud (prop. 2009/10:202).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

*Förändrat uppdrag för
Sveaskog AB*

19 § Förändrat uppdrag för Sveaskog AB

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU22
Förändrat uppdrag för Sveaskog AB (prop. 2009/10:169).

Anf. 157 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet står bakom.

Vi ska i dag debattera regeringens förslag till ändrat uppdrag för det statliga bolaget Sveaskog. På bolagets hemsida kan man läsa att Sveaskog är Sveriges största skogsägare och ledande leverantör av timmer,

massaved och biobränsle. Sveaskog arbetar med markförsäljning och tillhandahåller jakt och fiske samt mark för lokala företagare inom naturbaserad turism.

Av regeringens proposition framgår tydligt att Sveaskog är ett välskött bolag och ett bolag med stort värde för oss alla. Tidigare har uppdraget för Sveaskog varit att förvalta statens skogar på ett föredömligt sätt ur både produktions- och miljösynpunkt för att trygga en långsiktig ekologiskt hållbar utveckling. Den glidning som finns i regeringens förslag, och som den borgerliga majoriteten ställt sig bakom, mot en mer produktionsorienterad inriktning ökar risken för att viktiga miljömål glöms bort. Marknaden har en tendens att agera för kortsiktigt och att inte beakta värdet av så kallade ekosystemtjänster.

I egenskap av både statligt bolag och Sveriges största skogsförvaltare har Sveaskog ett särskilt stort ansvar när det gäller att konkretisera innebörden av de skogspolitiska målen. Vi ville därför att regeringen skulle återkomma till riksdagen med förslag om att Sveaskogs övergripande mål ska vara att statens skogar ska förvaltas på ett föredömligt sätt ur både produktions- och miljösynpunkt för att trygga en långsiktig ekologiskt hållbar utveckling. Vi menar också att det är rimligt att Sveaskog tar ett större ansvar för utvecklingen av skogsbruksmetoder som är mer miljöanpassade.

Tydliga mål och ett i övrigt väl formulerat uppdrag är nödvändiga förutsättningar för att ett statligt bolag ska kunna väntas fungera i enlighet med ägarens intressen. Samtidigt måste, fru talman, ägarens styrning vara tydlig och kraftfull i den händelse bolaget agerar utanför sitt uppdrag eller är passivt i förhållande till olika beslut. Riksrevisionen har i sin granskning bland annat konstaterat att regeringens styrning har varit passiv när det gäller att följa upp om Sveaskog har fullgjort sitt uppdrag. Detta anser vi är beklagligt och förutsätter att regeringen, utöver att förtydliga bolagets uppdrag, tar till sig av den kritik som Riksrevisionen framför när det gäller brister i styrningen av Sveaskog. En fortsatt utveckling mot det som Riksrevisionen kallar formlös styrning gör det problematiskt att i efterhand återskapa hur de statliga bolagen har styrts vilket bland annat försvårar möjligheterna till ansvarsutkrävande. Ett tydligt varnande exempel är regeringens agerande vad gäller det statliga bolaget Vattenfall och ansvarsfrågan kring kärnkraft. Där är formlös styrning bara förnamnet.

Vidare är det vår uppfattning att det behövs flera olika åtgärder för att det ska vara möjligt att nå miljömålet Levande skogar. En sådan är att kunna erbjuda mark i utbyte när värdefull skogsmark ska ges formellt skydd. Regeringens förslag, som majoriteten i utskottet ställt sig bakom, om att Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla staten ersättningsmark ska upphöra vid utgången av 2010 innebär dock att möjligheten att använda mark från bolaget vid framtida markbyten försvinner. Redan erbjudandet om markbyte kan ha betydelse för att markägare ska acceptera en försäljning eller ett naturvårdsavtal. Markbyten som ett aktivt instrument kan behövas även framöver, något som vi anser att staten även i fortsättningen ska ha möjligheter till.

Fru talman! Näringsutskottet har Sveaskog som ett av många viktiga statliga bolag inom sitt ansvarsområde. Det är ett bolag som ska förvalta skogen utifrån skogspolitiska mål samt bidra med ekonomisk avkastning.

För mig och säkert för många medborgare utanför kammaren är själva skogen något mycket större än bara ett ägande. Skogen är en förutsättning för ett rikt friluftsliv men också för att vi ska kunna andas. Skogen är en viktig råvara men också ett utrymme. Skogen är vardagsrum, sovrum och matplats för många djur som vistas där under hela sin livscykel. Skogen är även en del av det vi kallar besöksnäring och en viktig förutsättning för att vi ska få fler turister till vårt vackra land. Skogen är arbetsplats för alla som vårdar, avverkar, planterar och på annat sätt bidrar till en fortsatt tillväxt.

Skogen är för många en plats som man aldrig kan tänka sig att vara längre ifrån än fem minuter. När vi nu talar om Sveriges största ägare av skog, det statliga bolaget Sveaskog, tycker jag att det är på sin plats att lyfta upp det mervärde som vårt gemensamma ägande bidrar till. När kammaren så småningom stänger för sommaren tänker åtminstone jag ägna en stor del av sommaren och hösten till att vara i skogen. Kanske blir det på Sveaskogs marker, kanske någon annanstans. Oavsett vilken skog jag kommer att ströva i, oavsett om skogen får ny ägare, hoppas jag att vi tillsammans tar ansvar för att bruka utan att förbruka.

Avslutningsvis, fru talman, hoppas jag få tydliga besked av den borgerliga majoriteten. När man under förra mandatperioden debatterade ägandet av statliga bolag sade dåvarande riksdagsledamot, numera infrastrukturminister Åsa Torstensson följande: "Grundprincipen måste vara att konkurrensutsatt verksamhet ska bedrivas i privat regi. En privatisering leder till en ökad renodling av statens roll som lagstiftare och normgivare, och det är bra och önskvärt. Därför är ... det enda rimliga att staten lägger fram en plan med en tydlig strategi för en utförsäljning av statliga företag." Jag läser alltså "utförsäljning av statliga företag".

Jag har i många debatter gällande statliga bolag frågat vilka bolag som står på borgarnas försäljningslista. Därför undrar jag, fru talman, vad ledamöterna för Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna svarar på frågan: Blir det en utförsäljning av Sveaskog om ni dess värre skulle vinna valet?

(Applåder)

Anf. 158 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Så står man här i den sista debatten för mandatperioden – fyra år äldre, klokare vet jag inte, och eftersom jag nu verkligen är på en konkurrensutsatt marknad vet jag inte om jag kommer tillbaka eller inte. Den marknaden är i alla fall, till skillnad från andra marknader, en fungerande marknad.

I dag ska vi emellertid inte diskutera det utan Sveaskog och regeringens förslag till förändrat uppdrag. Innan jag kommer in på det måste vi dock se lite grann på den betydelse skogen har haft och har i Sverige. Jag vill nog mena att det är den absolut viktigaste naturresurs vi har. Den har spelat en avgörande roll för framväxten av svensk industri och utvecklingen av skogliga produkter. De står i dag för en betydande del av svensk exportinkomst.

Under de senaste åren har skogens resurser fått en alltmer betydande roll i den svenska och internationella klimatdebatten. Då tänker jag närmast på skogens förmåga att binda koldioxid och vara leverantör till bioenergi. Inte heller får vi, fru talman, glömma bort vilken resurs sko-

gen är när det gäller rekreation och upplevelser, för att inte tala om det enorma skafferit som skogen faktiskt är. Därför måste skogen, utifrån dessa synpunkter, ses som en nationell resurs som ska vårdas och förvaltas till glädje för kommande generationer. Vi har skogen till låns.

Fru talman! Sveaskog är Sveriges största skogsägare och en viktig aktör i det svenska skogsbruket, inte minst som virkesleverantör. Dessutom har Sveaskog varit föregångare när det gäller att utveckla nya och mer miljövänliga produktionsmetoder.

Riksrevisionen har kritiserat regeringen för bristande styrning av Sveaskog. Sveaskog är via sitt delägarande i Setra Group AB inte en oberoende virkesleverantör till skogsindustrin. Det har varit huvudkritiken. Jag kan inte tolka Riksrevisionen på annat sätt än att Sveaskog skulle favorisera sitt ägande i Setra Group AB på något sätt.

Nu är inte regeringens bristande styrning av statliga företag något nytt. Är det något som vi har debatterat under den här mandatperioden är det just den frågan. Regeringen kan man verkligen kritisera, tycker jag också, för bristande intresse för de statliga företagen och deras utveckling. Nåja, det gäller inte alla frågor. När det gäller utförsäljningen och minskningen av det statliga ägandet har regeringen och de borgerliga ledamöterna inte legat på latsidan.

”Sveaskogs verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning”, står det i regeringens förslag till förändrat uppdrag. Att man behöver förändra uppdraget beror helt enkelt på att det är komplicerat och svårt med de flera olika uppdrag som Sveaskog har, menar man. Därför borde man också ändra det för att förtydliga det hela.

Därför är det också intressant att läsa de skäl till förändring av uppdraget som regeringen anger i propositionen. Man skriver så här: ”En förutsättning för att kunna realisera potentialen i bolaget är ett förändrat uppdrag som tillåter Sveaskog att lägga mer kraft och fokus på produktivitetensåtgärderna.” Jag skulle kunna tänka mig att det innebär att man vill höja värdet på varje arbetad timme.

Vidare står det så här: ”Om inte Sveaskog ges samma förutsättningar och har samma krav på sin verksamhet och lönsamhet som andra kommersiella aktörer minskar också förutsättningarna för bolaget att kunna generera en marknadsmässig avkastning.” Det är intressant, men det intressantaste kommer nu: ”Regeringen vill därför tydliggöra att kriteriet för att verka inom närliggande verksamhet ska vara att det bidrar till att öka avkastningen samt att Sveaskog ska förbli en oberoende aktör utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara.” Därför ”anser regeringen att delägarskapet i Setra Group AB ska avyttras”. Det finns ingen annan orsak. ”Utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara”, står det. Slut användare av skogliga produkter är sågverk med tillhörande verksamhet i förädlingsindustrin. Det står faktiskt så i propositionen.

Setra Group AB delägs av Sveaskog till 50 procent. Men en av de större aktörerna i Setra Group är Mellanskog med 31 000 skogsägare som delägare. Hälften av Sveriges skogsägare finns med i Setra Group.

Vidare konstaterar regeringen följande: ”Den svenska virkesmarknaden fungerar i dag i huvudsak väl. Sveaskog bidrar till god virkestillgång och likviditet genom att agera som en oberoende aktör på mark-

nadmässiga villkor.” Uppdraget från riksdag och regering ”till Sveaskog att bidra till ökad konkurrens på virkesmarknaden ... har uppfyllts”. Man har alltså klarat av uppgiften, dels att klara miljömålen, dels att se till att det finns en fungerande konkurrens på virkesmarknaden. Ändå kommer man att gå ifrån det tidigare uppdraget och bara koncentrera sig på marknadsmässiga villkor, trots att man har uppfyllt alla krav med ett miljömål.

Fru talman! Det här har Sveaskog uppnått trots tidigare uppdrag att förvalta statens skogar på ett föredömligt sätt ur både produktions- och miljösynpunkt för att trygga en långsiktigt ekologiskt hållbar utveckling samt att beakta naturvårdshänsyn, viltvård och faunavård. Så står det i den gamla bolagsordningen. Det är intressant.

Fru talman! Man kan fråga sig: Om det har fungerat så bra, varför då förändra uppdraget till att endast inrikta sig på affärsmässighet och ökad produktivitet i skogsbruket? Den svenska skogspolitiken har två jämställda mål, nämligen produktion och miljö. Jag menar att det finns en uppenbar risk för att dessa mål kan komma att hamna i konflikt med varandra. Marknadens kortsiktighet i strävan efter vinster och det samhälleliga intresset av ett skogsbruk som är ekologiskt hållbart kan mycket lätt hamna i konflikt med varandra i och med det här uppdraget.

Fru talman! Jag ser att jag har dragit över tiden, så jag ska strax avsluta. Jag yrkar bifall till reservation 1.

Jag vill också passa på att tacka presidiet och tjänstemännen, som har hjälpt mig väldigt mycket, till och med så mycket att de när jag skrev min första reservation kom fram till mig och talade om: Du, jag tror inte att det här är Vänsterpartiets politik. De rättade mig. Men det som jag skrev i den reservationen är Vänsterpartiets politik i dag i alla fall. Jag har lyckats påverka lite grann.

Jag kommer också ihåg den första repliken. Det var under den allmänpolitiska debatten. Jag var nervös; det var mitt första tal. När jag hade pustat igenom den delen var det några som ville ställa frågor och tryckte på knappen. Jan Andersson var en av dem. Han ställde frågan om vad Vänsterpartiet hade för politik för minknäringens utveckling här i Sverige.

Minkar har jag alltid sett som någonting som man borde avskaffa eller åtminstone förpassa dit där de hörde hemma tidigare. Men jag sade väl så här: Det finns ingen anledning för Vänsterpartiet att förändra sin politik; den ligger fast. Jag hade inte en susning om vad det handlade om!

Med det vill jag tacka samtliga för denna mandatperiod. Det har varit trevligt! Vi får se om vi ses i höst.

(Applåder)

Anf. 159 PER BOLUND (mp):

Fru talman! Ärade åhörare och ledamöter! Förlusten av biologisk mångfald är en av vår tids stora ödesfrågor. Alla levande varelser, inklusive människor, är beroende av varandra i ett invecklat nät. Alla de arter som utgör livet på vår jord förser oss med de ekosystemtjänster som vi är beroende av för vår överlevnad på jorden. Det är andra levande varelser som pollinerar våra grödor, så att vi får mat på borden. Det är andra arter som hjälper till att rena det vatten vi dricker. Det är andra arter som ger oss frukost, lunch, middag, kläderna vi har på oss och byggnaderna vi

arbetar och lever i. Den biologiska mångfalden är själva grunden för vår överlevnad på den här planeten.

Men tyvärr vårdar vi inte den grunden. I stället är den biologiska mångfalden svårt hotad, både i Sverige och på resten av vår planet. Ledande forskare pratar nu om att vi är inne i en av de största och snabbaste artutrotningarna i planetens historia. Till skillnad från de utrotningar som skett tidigare beror denna helt och hållet på människans aktiviteter, genom den globala uppvärmningen, kemikalieanvändningen, markanvändningen och vår rovdrift på resurser.

Professor Johan Rockström på Stockholm Resilience Centre har i en genomgripande studie tillsammans med sina kolleger visat att mänskligheten på många sätt överskrider planetens kapacitet att försörja oss. Man pekar på att det kanske är just när det gäller förlusten av biologisk mångfald som vi står allra längst från en verkligt hållbar utveckling.

För närvarande är utrotningstakten mellan 100 och 1 000 gånger högre än vad som betraktas som en naturlig utslagning av arter. I den takten är det, fru talman, bara en tidsfråga innan väven brister någonsans. Enligt prognoser väntas utrotningstakten också öka tiofaldigt de närmaste 100 åren, om vi inte lyckas ändra inriktning och börja skydda våra arter och näringskedjorna mot utrotningen.

Fru talman! Tyvärr har inte heller Sverige särskilt mycket att skryta med när det gäller värnandet av den biologiska mångfalden. Även här är ett stort antal arter hotade och även de miljöer som försörjer dem.

Sverige når inte de mål för skydd av biologisk mångfald som vi har skrivit under i internationella överenskommelser, och vi genomför inte de åtgärder som är nödvändiga.

Även det här ärendet handlar om biologisk mångfald och om vårt ansvar i Sverige för att bevara arter och miljöer. Vi är från Miljöpartiets och De rödgrönas sida djupt kritiska till hur regeringen har hanterat frågan om biologisk mångfald i stort och särskilt om värnandet av skyddsvärda skogar. Även om regeringen nu försöker slå sig för bröstet och säga att man nått 2010 års delmål för skydd av skog har man ingen hållbar plan för hur man ska nå det slutgiltiga miljömålet, att skydda skogar och de biologiska arterna som finns där. Det är också så att även om man nu har nått delmålet på nationell nivå är det uppenbart att det är en väldigt skev fördelning när det gäller skyddet av skog. Man har skyddat mycket skog i norr, men skogarna i söder är fortfarande skyddade i alldeles för liten utsträckning. Det är klart att en sådan skev fördelning inte ger något hållbart skydd för den biologiska mångfalden i Sverige.

Fru talman! Även när det gäller Sveaskog ser vi hur de borgerliga partierna inte har tillräcklig förståelse och inte har tillräcklig vilja att vidta de åtgärder som krävs för att skydda den biologiska mångfalden.

Tidigare har uppdraget för Sveaskog varit att förvalta statens skogar på ett föredömligt sätt ur både produktions- och miljösynpunkt. Syftet har varit att trygga en långsiktigt hållbar ekologisk utveckling. Här finns nu tyvärr en väldigt tydlig glidning i propositionen och även i den övriga politiken som har presenterats av regeringen mot mer inriktning på produktion. Med en sådan politik ökar självklart risken för att den biologiska mångfalden och även andra viktiga miljömål glöms bort i processen.

Tyvärr saknas det en helhetssyn i propositionen där man missar politikens fulla ansvar för att vi ska kunna nå miljömålen. Vi anser att i stäl-

let för att försvaga Sveaskogs uppdrag, så att de tvingas att avstå från miljöhänsyn i sin verksamhet för att öka sin produktion, borde målet för företaget snarare förtydligas och förstärkas.

Sveaskog är, som vi har hört, Sveriges största skogsförvaltare och dessutom ett helstatligt ägt bolag. Därför borde man också ta ett särskilt stort ansvar för att värna den biologiska mångfalden och se till att våra miljömål uppnås. Här har regeringen inte tagit sitt ansvar att styra bolaget. Regeringen borde konkretisera innebörden av de skogspolitiska målen för Sveaskogs räkning.

Vi i de rödgröna partierna föreslår gemensamt att Sveaskogs tidigare övergripande mål ska kvarstå, det vill säga att statens skogar ska förvaltas på ett föredömligt sätt ur både produktions- och miljösynpunkt för att trygga en långsiktig ekologiskt hållbar utveckling. Sveaskog behöver ta ett större ansvar för utveckling av skogsbruksmetoder som är mer miljöanpassade. Sveaskog behöver på ett ännu bättre sätt än i dag skydda den biologiska mångfalden. Men med regeringens styrning kommer utvecklingen tyvärr att bli den motsatta.

Fru talman! För att ett statligt bolag ska kunna verka i enlighet med ägarens intressen krävs det tydliga mål och välformulerade uppdrag. Riksrevisionen har i en ganska ny granskning konstaterat att regeringens styrning inte har uppfyllt de kriterierna, utan man har varit passiv när det gäller att följa upp om Sveaskog fullgör sitt uppdrag. Det är inte acceptabelt, och det är ytterligare ett tecken på att regeringen har ett bristande engagemang för den biologiska mångfalden och för de statliga bolagen. Men i stället för att ta till sig av den kritik som Riksrevisionen framför och förtydliga bolagets uppdrag väljer regeringen att försvaga det. Det är svårt att förstå varför.

För att nå miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv behövs det många olika åtgärder. Ett är självklart att det behövs resurser i budgeten som avsätts för skogsskydd. Här har regeringen i stället dragit ned på anslagen för skydd av skog och biologisk mångfald. Det är något som vi vänder oss väldigt starkt emot. Miljöpartiet ägnade en stor del av den förra mandatperioden till att få upp de här anslagen, men regeringen har i stället rivit ned dem. Nu avsätter vi rödgröna partier tillsammans 500 miljoner kronor mer i budgeten än regeringen, och det sker varje år. Det innebär en stark ökning av anslagen för skydd av biologisk mångfald.

Ett annat verktyg som behövs för att värna den biologiska mångfalden är att man ska kunna erbjuda mark i utbyte när värdefull skogsmark ska skyddas. Tyvärr, även på det här området, innebär regeringens förslag att Sveaskogs möjligheter att tillhandahålla ersättningsmark efter år 2010 upphör. Vi anser tvärtom att staten absolut inte bör avstå från möjligheten att använda markbyten som instrument. Det är över huvud taget mycket svårt att förstå de borgerliga partiernas linje i den här frågan. Först slår man sig för bröstet med att man använt markbyten för att uppnå delmålet om skyddad skogsmark 2010, men sedan förbjuder man användningen av just den metoden i framtiden. Om någon i den här salen kan förklara logiken vore det välkommet, för jag kan absolut inte se den.

Fru talman! Regeringen föreslår också att Sveaskog ska kunna bedriva närliggande verksamheter, det vill säga verksamheter som ligger utanför deras kärnverksamhet att äga och förvalta skog. Även det här

förvånar från en borgerlig regering och borgerliga riksdagsledamöter. Vår syn från Miljöpartiet är att Sveaskog ska inrikta sig på sina kärnverksamheter, nämligen att förvalta och utveckla det egna skogsinnehavet, utveckla miljövänliga skogsbruksmetoder och se till att man värnar den biologiska mångfalden i sina skogar.

Det är förvånande ur ideologisk synvinkel att de borgerliga ledamöterna vill att Sveaskog ska ut och konkurrera på andra områden, med tanke på att man tidigare i den här salen har sagt sig vilja begränsa of-fentlig konkurrens med det privata. Men möjligen gäller det bara för kommunerna och inte för statliga bolag, eller hur ska man tolka inriktningen i propositionen?

Jag känner särskild oro för de små köpsågverken som ju inte har egna skogsinnehav utan tvingas köpa skog på den ordinarie virkesmarknaden. När Sveaskog nu ska agera virkesköpare och gå ut och konkurrera med privata bolag driver man upp priset på virke till just köpsågverken. Jag har svårt att förstå även här varför de borgerliga vill stödja att Sveaskog ska ut och köpa virke utanför sina egna innehav och på sätt konkurrera med, och kanske till och med konkurrera ut, privata små bolag från marknaden. En förklaring från de borgerliga ledamöterna vore välkommet.

Fru talman! Avslutningsvis oroas vi av att regeringen blandar ihop frivilligt avsatt och formellt skyddad skogsmark och inte gör någon skillnad på dem. Vi ser med oro på det här, för regeringens politik kan till och med göra att skogsskyddet försämras om man till exempel använder frivilligt avsatt mark som utbyte mot mark som ska bli formellt skyddad genom reservat. Vi anser att regeringen måste göra det tydligt att frivilligt avsatt mark inte ska kunna användas vid markbyte, för då byter man ju bara mark med olika skydd med varandra, utan att frivilligt skyddad mark även i fortsättningen måste vara skyddad och inte ska kunna brukas.

Jag vill avsluta med att tacka mina kolleger här i riksdagen och i utskottet för fyra år av trevlig samvaro. Vi har debatterat hårt här i kammaren, men vi har också haft stunder då vi kunnat visa förståelse för varandras politik och argument. Jag vill också tacka presidiet och tjänstemännen i näringsutskottet väldigt mycket. De har varit ett väldigt bra stöd. Jag önskar er alla en god och trevlig sommar.

Jag står självklart bakom samtliga Miljöpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation nr 1.
(Applåder)

Anf. 160 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottsmajoritetens förslag till beslut.

Jag kommer att fokusera på en del i betänkandet medan mina kolleger i Alliansen tar upp andra delar, så att vi vinner lite tid.

Sveaskogs verksamhet ska grundas på affärsmässighet. Man kan lite raljant säga att det inte ska vara någon lekstuga med statens egendom. Därmed inte sagt att jag tror att någon av de tidigare talarna är för en lekstuga med statens egendom. Men det som är problemet, som flera också varit inne på, är att när man väl lämnar de här enkla styrinstrumenten blir det ganska svårt att veta vad som är rätt och vad som är fel. Det

som man har gjort i både fallet Vattenfall och Sveaskog är att man har velat försöka förtydliga uppdragen. Jag tror inte att man ska tro att man kommer till en fullständig tydlighet någonsin. Det finns målkonflikter här, och dem får man leva med och försöka hantera. Det är möjligt att man också ska ha en grundläggande inställning att från tid till annan får man ändra de formuleringar av uppdragen som finns för statliga företag.

Det här företaget ska generera en marknadsmässig avkastning, det vill säga stimulera effektivitet, styrbarhet och inte minst ansvarsutkrävande. Har man en otydlig målformulering är det väldigt svårt att sedan ställa någon till ansvar för att vederbörande styrelse eller vad det nu är inte har uppfyllt målen. Det ska också vara en oberoende aktör, det vill säga en aktör som bidrar till mer konkurrens och lägre priser i slutledet för konsumenterna. Dessutom ska man inte ha stora egenintressen som slutanvändare av skogsråvara.

Avslutningsvis bör bolaget enligt propositionen kunna ”bedriva närliggande verksamhet om det bidrar till att öka bolagets avkastning”. Här finns dock en risk som jag vill peka på. Det gäller att se upp så att det sista inte tolkas som att det är fritt fram för till exempel fortsatt ägande av Setra.

När Sveaskog bildades beslutade riksdagen att Setra skulle avvecklas. Det har inte skett, vilket strider mot varje rimlig tolkning av riksdagsbeslutet 2001. Riksrevisionen har påpekat att tio år är en lång tid i sådana här sammanhang. Att ägandet har fortgått i tio år är klandervärt, anser jag.

Motivet till riksdagsbeslutet att Sveaskog ska avyttra Setra är förbättrad konkurrens. Det samhällsintresset delas nödvändigtvis inte av bolaget Setra som ur ett rent företagsekonomiskt perspektiv mycket väl kan tjäna på och njuta fördelar av fåtalskonkurrensen på konsumenternas bekostnad. Jag tror att Kent Persson var inne på det.

Ett sådant här företagsekonomiskt perspektiv accepterar dock inte riksdagen och har inte accepterat på tio år. Riksdagens beslut att Setra ska avyttras ligger fast, och denna hållning upprepas i propositionen och betänkandet.

Som jag sade inledningsvis kan man inte komma undan kravet på avyttring av Setra med hänvisning till att bolaget enligt propositionen bör få ”bedriva omedelbart närliggande verksamhet om det bidrar till att öka bolagets avkastning”. Att behålla Setra skulle kunna öka bolagets avkastning, men denna text är inte tillämplig på Sveaskogs innehav av Setra.

Att Sveaskog, som det har antytts i några medier, genom förvärv skulle öka aktieinnehavet ytterligare i Setra är mot denna bakgrund självklart inte acceptabelt och skulle helt strida mot riksdagsbeslutet.

Låt mig citera ur betänkandet: ”För att stärka och renodla Sveaskogs roll som oberoende aktör anser regeringen och riksdagen att delägarskapet i Setra ska avyttras.”

Andra aspekter på det förändrade uppdraget för Sveaskog kommer att tas upp av mina kolleger i Alliansen. Jag stannar här för tids vinnande.

Anf. 161 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag hade inte tänkt begära replik, men jag önskar ett förtydligande av Carl B Hamiltons uttalande om att det blir en samhällseko-

nomisk vinst och en förbättrad konkurrens om man avyttrar Setra. Vad blir det för samhällsekonomisk vinst och förbättrad konkurrens om man säljer ut Setra?

Givetvis ska man göra det riksdagen har beslutat. Det är inte det saken gäller, utan jag undrar vad det är för samhällsekonomisk vinst och förbättrad konkurrens vi får.

Anf. 162 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Per Bolund var inne på detta. Gynnar en aktör sitt eget bolag sker det på någon annans bekostnad. Det vill man undvika. Sveaskog är en dominerande skogsägare. Om Sveaskog använder andra företag som utför samma tjänster som Setra och har ett fritt förhållande till dem förbättras dessa aktörers situation. Det innebär en förbättrad konkurrens som kommer att gynna konsumenterna i sista hand. Det finns då ingen risk för positiv särbehandling av Setra från Sveaskog. Så har jag också uppfattat Riksrevisionens resonemang.

Anf. 163 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag kan konstatera att regeringen har en helt annan uppfattning. Man tycker att det har fungerat utmärkt med Sveaskog som oberoende virkesleverantör på affärsmässiga grunder. Det skriver man.

I praktiken skulle en utförsäljning av Setras tolv sågverk innebära att någon av de andra stora aktörerna köper upp dem. Det kommer inte att bli någon person utifrån utan kunskap om den här marknaden som går in som ägare. Så har det inte fungerat historiskt, och så kommer det inte att fungera i framtiden.

Det är bara i teoretiska ekonomihandböcker man kan måla upp sådana bilder. I verkligheten ser det annorlunda ut. Konkurrensen kommer inte att öka genom utförsäljning, utan den kommer att minska. Vi kommer att få en större koncentration av sågverk – och en omstrukturering som i och för sig kan vara av godo i förlängningen.

Utförsäljning ökar inte konkurrensen. Och vilken är den samhällsekonomiska vinsten?

Anf. 164 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Hur vet Kent Persson att Setra nödvändigtvis skulle köpas upp av andra? Vi vet inte vem som skulle köpa det. Vi vet inte om hela företaget skulle säljas till en enda aktör.

Den samhällsekonomiska vinsten är lägre priser vilket gynnar konsumenterna.

Anf. 165 HANS ROTHENBERG (m):

Fru talman! Sveaskog är Sveriges största skogsägare och därmed också en betydande aktör både inom det svenska skogsbruket och på virkesmarknaden. Att bruka skog innebär utmaningar när det gäller att göra lämpliga avvägningar mellan skogens ekologiska och ekonomiska värden.

På senare tid har skogens roll inom klimatdebatten fått en mycket större uppmärksamhet än tidigare, och även dess betydelse som källa för olika sociala värden och dess betydelse som virkesproduktionsresurs.

Bland Sveaskogs naturvårdsarbete kan särskilt nämnas att ta naturhänsyn i produktionsskogar, vårda ekoparker och ta till vara naturvårdsskogar. Detta gör man i kraft av sin storlek. Sveaskog har som mål att 20 procent av skogsmarknaden nedanför fjällskogsregionen ska avsättas för naturvård.

Sveaskog ska liksom alla andra statligt ägda företag vara ett föredöme vad gäller klimat, miljöansvar och socialt ansvar samtidigt som man ska agera affärsmässigt och effektivt både inom skogsbruket och på virkesmarknaden. Målen går igen, är konsekventa och används oavsett om det handlar om Vattenfall, SAS eller Sveaskog.

Sveaskog ska kunna agera på samma villkor som övriga konkurrenter på marknaden, vilket kan kompliceras av de särskilda uppdrag som bolaget har ålagts. Det är därför viktigt att Sveaskog har ett tydligt uppdrag som grund för sitt agerande.

Fru talman! Det blir nu lättare för Sveaskog att hantera sådana målkonflikter som förekommer inom bolagets verksamhet när både kommersiella och samhällliga intressen ska tillgodoses. Innebörden av det förändrade uppdraget för Sveaskog AB är att bolagets verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning och att man ska vara en oberoende aktör med kärnverksamhet inom skogsbruk utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara. Därom har vi hört i tidigare inlägg.

De nuvarande ekonomiska målen för Sveaskog gäller från 2007 och rör bland annat direktavkastning, avkastning på operativt kapital och eget kapital etcetera. Jag ska inte trötta kammaren med detta.

Nya ekonomiska mål kommer att fastställas för Sveaskog när riksdagen beslutat om ett förändrat uppdrag för bolaget. Detta är en levande rörlig materia. Det är viktigt också i det statliga ägarutövandet att vara flexibel och lyhörd för när det är läge att justera de ekonomiska målen. Ändringar av målen kan bli aktuella som en följd av förändringar i omvärlden eller, som i det här fallet, på grund av ett förändrat uppdrag.

Fru talman! Genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor ska det bli möjligt att göra omarronderingar och tillköp för enskilt skogsbruk särskilt i glesbygd. Försäljning av mark ska ske tills 10 procent av den areal bolaget hade vid Sveaskogs bildande 2002 är avyttrad. Sveaskogs uppdrag, att tillhandahålla ersättningsmark till staten, ska upphöra vid utgången av 2010. Därutöver ska regeringen bemyndigas att överföra fastigheter med en sammanlagd areal av högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog till staten för att därefter användas som ersättningsmark. Ersättningsmark kommer fortsättningsvis att hanteras, dock inte i Sveaskogs regi.

En ökad tydlighet angående Sveaskogs roll på marknaden som fullt ut affärsmässig aktör är önskvärd. Det är ett bolag som bidrar till att skapa likviditet på marknaden genom att vara oberoende aktör med relativt stora virkesvolymen som är frikopplade från industriella intressen.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionen.

Samtidigt passar jag på tillfället att tacka avgående fru talmannen för en väl svingad klubba under denna mandatperiod. Jag vill tacka goda meddebattörer. Vi har haft en del glada och en del hårda ordväxlingar, precis som det ska vara i den här kammaren.

Speciellt när det gäller statligt ägande har det varit en del mustiga och livfulla repliker. Vi började tidigt under mandatperioden att göra musikreferenser till Staten och kapitalet i samband med försäljningen av Vin & Sprit. Med debatten om Sveaskog är vi väl tillbaka på Woodstock.

Anf. 166 JAN ANDERSSON (c):

Fru talman! I Svea rike har skogen onekligen en speciell ställning. Det är ingen överdrift att säga att skogen har varit en av grundpelarna för vårt västånd. Det har under århundradenas lopp handlat om export av allt från trä tjära till papper och sågvirke.

Även om skogen har haft oerhört stor ekonomisk betydelse för landet är skogens betydelse mycket större än så för många människor. Den har en central betydelse för många människors friluftsliv och fritid. Skogen bidrar tveklöst till att höja många människors livskvalitet. Vad vore livet utan älgjakt till exempel?

I dag debatterar vi den skog som via Sveaskog ägs gemensamt av svenska folket. Det är självklart att den frågan engagerar. Betänkandet behandlar Sveaskogs förändrade uppdrag. Det är inga jättedramatiska förändringar. Det handlar om att tydliggöra Sveaskogs uppdrag och roll som innebär att Sveaskog i fortsättningen kan koncentrera sig på kärnverksamheten. Signalen är glasklar: Sveaskog ska generera marknads- mässig avkastning utan egna stora intressen som slutanvändare av skogs- råvara.

Utöver denna precisering beslutar vi att 100 000 hektar mark från Sveaskog blir möjlig bytesmark till markägare som avstår mark för reservat. Det är en mycket bra inriktning, tycker jag. Det gör att vi kan uppnå delmålet för långsiktigt skydd av skogsmark samtidigt som vi har respekt för äganderätten. En av skiljelinjerna mellan blocken är hur vi ser på reservat och långsiktigt skydd av skogsmark.

Med detta vill jag i mitt sista anförande tacka utskottskamraterna för en trevlig mandatperiod.

Jag yrkar bifall till majoritetens förslag och avslag på reservationerna.

Anf. 167 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag har en ganska kort fråga till Jan Andersson. Jag citerade Åsa Torstensson: Det enda rimliga är att staten lägger fram en plan för en tydlig strategi för en utförsäljning av statliga företag. Utifrån det ställde jag en fråga i mitt anförande som varken Carl B Hamilton eller Hans Rothenberg kommenterade. Jag önskar nu svar från representanten för Centerpartiet som är ansvarigt för näringspolitiken i regeringen. Kommer man att sälja Sveaskog om ni, mot all förmodan och olyckligtvis, vinner valet?

Anf. 168 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Om Eva-Lena Jansson hade lyssnat uppmärksamt på Carl B Hamilton och Hans Rothenberg hade hon haft svaret. På vår sida är vi överens om detta. Det är inte så att en av oss står i talarstolen och är bekymrad över köpsågverken och en annan säger att vi definitivt ska behålla Setra. På vår sida håller vi en gemensam linje.

Hans Rothenberg sade att det, när det gäller skogsmarken, handlar om upp till 10 procent av det ursprungliga innehavet som vi vill föra över i privat ägande. När det gäller dotterbolag tycker vi inte att Sveaskog ska vara ägare till Setra Group.

Anf. 169 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Fru talman! Jan Andersson hänvisar till att man är så enig på den borgerliga sidan. Jag vill påminna om att i förra veckans debatt om kärnkraft sade tre borgerliga företrädare att det blir mer kärnkraft med beslutet, medan en borgerlig företrädare, Centerpartiet, hävdade att det inte blir mer kärnkraft. Det är svårt att veta.

Jag frågade om det blir en försäljning av Sveaskog om borgarna vinner valet. Den frågan tycker jag är relevant.

Vad som kommer att hända utifrån det nya uppdraget har jag förstått av propositionen och av vad utskottets majoritet har sagt. Jag har konsekvent under hela den här mandatperioden ställt frågor till näringsministern om de statliga bolagen Vattenfall, Sveaskog, Posten och LKAB. När vi nu har en företrädare för Centerpartiet och näringspolitiken är det intressant att få reda på om man förbereder en så kallad utförsäljning som Åsa Torstensson nämnde inför den förra mandatperioden?

Anf. 170 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Eva-Lena Jansson säger att det är svårt att veta. Det borde inte vara svårt att veta att dagens debatt inte handlar om kärnkraften i alla fall.

De försäljningar som vi tycker ska göras under den kommande perioden är Setra, som jag sade i min förra replik. Sveaskog ska inte vara ägare av en stor aktör på förädlingsidan. Det handlar också om att sälja skog i vettiga bitar som folk kan köpa, upp till 10 procent av ursprungsinnehavet. Det är mycket tydliga svar.

Anf. 171 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Jan Andersson säger här att regeringen har uppnått målet för biologisk mångfald. Det är viktigt att upplysa om att det är ett delmål och att vi har långt kvar till det långsiktiga målet.

En viktig fråga är hur denna markavsättning fördelar sig över landet. Där har regeringen läst detta delmål som att det bara handlar om så att säga en klump och inte alls varit intresserad eller engagerad i hur fördelningen ser ut. Det är jag bekymrad över. Det är klart att det för den biologiska mångfalden krävs att avsättningarna finns även i söder och inte bara i norr.

Tittar man på uppdelningen mellan olika delar av landet är det uppenbart att det är mycket avsatt i norr men alldeles för lite avsatt i söder. Det vore intressant att höra hur Jan Andersson ser på denna problematik och om det inte finns ett uppdrag att vidta åtgärder för att det ska bli en jämnare fördelning av den avsatta marken.

Riksrevisionen har granskat Sveaskog och är tydlig i sina rekommendationer till regeringen och till regeringspartierna. De ska redovisa hur ett eventuellt framtida behov av ersättningsmark för samhällsnyttiga insatser ska lösas. Man föreslår att de ska precisera vad det innebär för Sveaskog att vara ett föredöme inom miljö och hållbar utveckling. Speciellt om den

sista punkten, hur Sveaskog ska vara ett föredöme inom miljö och hållbar utveckling, vore det intressant att höra en kommentar från Jan Andersson. Läser man det förändrade uppdraget står det inte ett ord om miljö och hållbar utveckling, inte någonting över huvud taget.

Sveaskog ska vara en oberoende aktör, man ska verka marknadsmässigt, man ska genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor möjliggöra omarronderingar och tillköp för enskilt skogsbruk och så vidare. Men det står inte ett ord om biologisk mångfald, miljömål eller någonting åt det hållet. Hur tycker Jan Andersson att det rimmar med den kritik som kommer från Riksrevisionen?

Anf. 172 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! Jag ska börja med det miljömässiga och att vara ett föredöme. Alla statliga bolag ska vara föredömen inom sin bransch, och där är Sveaskog inte undantaget.

När det gäller ersättningsmarken säger Per Bolund i sitt anförande att detta kommer att innebära att vi inte har någon ersättningsmark i fortsättningen. Det är precis det som är meningen med det förslag som vi nu antar. Vi sätter av 100 000 hektar som vi har som utbytesmark för att permanent, eller långsiktigt, kunna skydda viktiga biotoper.

Hur har det varit nu med det system som vi ärvde från oppositionen? Ungefär 2 000 hektar om året har man skrapat loss från Sveaskog för att använda som utbytesmark. Det betyder att om vi skulle nå upp till en nivå på 100 000 hektar med det system som vi ärvde av oppositionen skulle vi vara klara med det 2060, om ungefär 50 år. 50 gånger 2 000 hektar blir 100 000 hektar. Det är därför en märklig inställning att säga att detta på något sätt stoppar möjligheten att erbjuda ersättningsmark.

Anf. 173 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Vi har inte klagat över denna avsättning. Frågan om att man skulle avsätta mark från Sveaskog har vi drivit även innan den här regeringen kom till makten. Det är någonting som vi stöder.

Däremot är jag kritisk just till den begränsning som man faktiskt skriver in i propositionen. Man skriver: "Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla ersättningsmark till staten ska upphöra vid utgången av 2010."

Efter 2010 ska man alltså inte kunna avsätta någon mark. Då ska marken inte längre användas. Det tycker jag är en konstig princip. Då säger man i princip från regeringens och regeringspartiernas sida: Nu är vi nöjda. Detta är tillräckligt. Vi har nått så långt som vi behöver.

Det borde vara uppenbart för alla som sätter sig in i problemet med den biologiska mångfalden att vi inte har nått i närheten av vad vi behöver göra utan vi behöver arbeta på alla fronter. Inte minst handlar det om att faktiskt avsätta pengar i budgeten för att också köpa in skog som är skyddsvärd runt om i landet. Där är vi djupt bekymrade över att denna regering med Centerpartiets aktiva stöd har dragit ned på satsningarna att köpa in och skydda biologiskt värdefull skogsmark. Det är en politik som är extremt kortsiktig och som gör att man inte kommer att kunna nå de långsiktiga målen. Det tycker vi är en oansvarig politik.

Man avsägar sig möjligheten att använda ekonomiska resurser eftersom man inte i tillräcklig utsträckning avsätter dem i budgeten. Man avsägar sig också möjligheten att använda Sveaskogs mark i framtiden

efter 2010. På det sättet avhänder man sig egentligen alla möjligheter att nå det långsiktiga målet att skydda tillräckligt mycket skyddsvärd skogsmark för att man ska kunna nå målet om att skydda den biologiska mångfalden i Sverige. Därmed kommer inte heller de miljömål som handlar om ett rikt djur- och växtliv och om att skydda skogen att kunna nås. Det tycker vi är en kortsiktig politik.

Anf. 174 JAN ANDERSSON (c) replik:

Fru talman! 100 000 hektar skog plockar vi ut från Sveaskog för att kunna använda som bytesmark. Det kan inte vara ett självändamål att det är just Sveaskog som ska stå för bytesmarken. Det är mark som vi för till staten för att kunna byta den mot skyddsvärda områden. Det måste väl ändå vara det som är målet, alltså att vi permanent ska kunna skydda skyddsvärda områden, även om vi sedan gör det på ett mycket smidigare och snabbare sätt än vad oppositionen gjorde under den förra mandatperioden?

Att vid varje enskilt objekt prissförhandla med Sveaskog har visat sig vara ett mycket ineffektivt sätt att få loss bytesmark – 2 000 hektar per år jämfört med de 100 000 hektar som vi nu sätter av.

Per Bolund säger att vi plockar ned pengarna i budgeten. Det är klart att man kan plocka ned pengarna i budgeten när vi sätter av 100 000 hektar att byta med. Mark är också en ekonomisk resurs. Den marken behöver vi inte betala, utan då byter vi mark och lyckas på det sättet uppnå delmålet Levande skogar.

Jag tycker att det är närmast plakatpolitik när man pratar om budget-siffror och inte om man uppnår målet eller inte. Det må väl ändå vara det som är det viktigaste.

Anf. 175 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Förändrat uppdrag för Sveaskog AB heter detta betänkande. Mer än hälften av Sveriges landareal utgörs av skog. Det är skogen som vi gärna beger oss ut i. Det är där som vi plockar bär och svamp och upplever stillhet och naturligtvis naturen.

Men skogen är också av stor betydelse för samhällsekonomin. Man räknar med att nästan 15 procent av Sveriges varuexport, eller drygt 100 miljarder kronor, utgörs av skogsindustrins produkter.

I dag arbetar närmare 90 000 människor inom skogsindustrin. Skogen ger resurser som i sin tur ger jobb. I denna bransch spelar Sveaskog en mycket viktig roll, dels som Sveriges största skogsägare och leverantör av sådant som sågtimmer, massaved och biobränslen, dels som aktör för att skydda skyddsvärd skog.

För oss kristdemokrater är dessa två uppgifter två sidor av förvaltar-skapstanken. Den bygger på att man ska förvalta det som vi har så att det skapar välbefinnande och arbete för dem som bor och verkar här i Sverige men också på att man ska förvalta den skyddsvärda skog som vi har i Sverige så att även kommande generationer ska kunna njuta av den.

Fru talman! För att kunna nå upp till allt detta är det viktigt att uppdraget för Sveaskog AB förändras och förtydligas. Sveaskogs verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig

avkastning. Detta har mina kolleger i Alliansen på ett föredömligt sätt redogjort för.

Jag skulle ändå vilja nämna försäljningen av mark som ska ske till dess att 10 procent av den areal som bolaget hade 2002 har avyttrats.

Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla ersättningsmark till staten ska upphöra vid utgången av år 2010. Alliansregeringen föreslår samtidigt att fastigheter med en sammanlagd areal av högst 100 000 hektar produktiv skogsmark överförs från Sveaskog till staten för att därefter användas som ersättningsmark. Överföringen ska ske genom utdelning av fastigheter eller av aktier i ett av Sveaskog ägt dotterbolag.

Den kritik från oppositionen som alltid riktas mot regeringen går bland annat ut på att regeringen inte gör tillräckligt för att nå miljömålet Levande skogar. Här tycker jag att det kan vara på sin plats att informera om att regeringen når upp till ett av delmålen, till delmålet om långsiktigt skydd av 900 000 hektar skogsmark. Det uppnås genom ett formellt skydd av 400 000 hektar värdefull skog och 500 000 hektar bestående av frivilliga avsättningar från skogsägare.

Den måluppfyllelsen står i skarp kontrast till den tidigare regeringens, det vill säga den nuvarande oppositionens, politik. För fyra år sedan var det bara ca 150 000 hektar skyddsvärd skog som var skyddad av det statliga ansvaret på 400 000 hektar. Det är det viktigt att komma ihåg när man hör oppositionens hårda kritik här från talarstolen.

Kritik riktas också mot beslutet om att Sveaskog vid utgången av detta år ska upphöra med att tillhandahålla ersättningsmark till staten. Men det innebär inte att staten framöver frånhänder sig markbyten som instrument; det vill jag gärna understryka. Staten kommer även i fortsättningen att ha tillgång till ersättningsmark men utan att behöva involvera Sveaskog.

Fru talman! Även Riksrevisionen har på några punkter riktat kritik mot Sveaskogs verksamhet. Jag vill gärna passa på att bemöta kritiken på en av punkterna.

Riksrevisionen anser exempelvis inte att Sveaskog har gjort tillräckligt för att avyttra sin industri i Setra Group, som tidigare nämnts här i debatten. Det finns visst fog för denna kritik, men det ska sägas att den kritiken kan riktas till samtliga partier i denna kammare eftersom riksdagen för snart nio år sedan beslutade att sälja av skogsindustrin. Att jag säger det ska inte ses som ett sätt att skylla ifrån sig. Nuvarande regering har förstås ett ansvar att leva upp till detta beslut, men det sagda sätter ändå frågan i sitt sammanhang.

För tre år sedan, 2007, påbörjades en process för börsnotering av Setra Group för att bryta mark för, som man säger på bolagsspråk, en ägarbreddning. Den fick dock avbrytas på grund av den numera ganska välkända kris som ramlade över oss och som drabbade också träindustrin hårt och därför bidrog till att Setras resultat rasade.

Nu när konjunkturen vänder uppåt är det dags att igen ta tag i detta och att se till att få ut ett bra värde för den tillgång som bolaget utgör. För oss handlar det om att renodla Sveaskogs roll. Det är anledningen och drivkraften bakom den här försäljningen. Att avyttra Setra Group är ett viktigt steg i det arbetet.

Det är, för att återvända till oppositionens kritik, mycket stirrande på siffror. Man hävdar att regeringen sänker ambitionsnivån genom att med 210 miljoner årligen mellan år 2011 och år 2020 minska på anslaget till åtgärder för biologisk mångfald. Men faktum är att en sådan minskning kan göras eftersom medel tidigare avsatts till detta anslag för att nå delmålet om långsiktigt skydd av skogsmark. Det hela är således mer en budgetteknisk fråga där jag upplever att oppositionen försöker ta politiska poäng, något som tyvärr är lite tråkigt för debatten.

Jag har redan yrkat bifall till utskottets förslag i betänkandet så det behöver jag inte upprepa. Däremot vill jag precis som övriga talare här gärna tacka kansliet och också andre vice talmannen för den här mandatperioden. Jag vill rikta ett stort tack till er på kansliet för ert stöd och er hjälp och till kolleger i utskottet.

I sammanhanget är jag en riktig duvunge. Jag har bara haft några månader på mig i näringsutskottet. Jag känner en stor respekt för den demokratiska debatten och för den kunskap som ni besitter och har ofta imponerats av det och känt en stor ödmjukhet inför uppdraget och också en fantastisk glädje över att få vara en del i det här demokratiska sammanhanget.

Anf. 176 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Fru talman! Eva Johnsson talar om värdet av de 100 000 hektar som ska avyttras till staten. I utskottet har vi ställt frågor om hur mycket just dessa 100 000 hektar är värda men utan att kunna få svar. Eftersom Sveaskog kommer att fortsätta att vara ett bolag ägt av staten är det intressant att få veta hur mycket värdet minskar.

I min hand har jag en karta över Sveaskogs innehav. Mörkgröna markeringar visar var Sveaskog har sin mark. Men vi vet inte vilken del man ska avyttra. Därför vet vi inte heller vilket värde som försvinner från bolaget. Min fråga blir därför om Eva Johnsson är medveten om hur stort värde som försvinner från Sveaskog.

Att Naturvårdsverket ska hantera ersättningsmarken och att man säger att det blir enklare genom att inte blanda in Sveaskog gör att jag undrar: Tappar man kompetens när det gäller försäljning och markbyte? Kommer Naturvårdsverket att ha samma kompetens som Sveaskog som ju är ett bolag som enligt alla som varit uppe i talarstolen – som jag uppfattat det – i alla fall har en ganska stor kompetens på området. Det vore intressant att få veta. Finns risken att det blir en sorts realisation när man använder Naturvårdsverket, och hade det varit bättre att låta Sveaskog ha den här ersättningsmarken framdeles? De frågorna skulle jag, fru talman, vilja ha svar på.

Anf. 177 EVA JOHANSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag skulle gärna vilja understryka det jag sade i mitt anförande, nämligen att anslaget till biologisk mångfald har ökat från 6 miljarder till 7 ½ miljard under den här mandatperioden. I en dialog med Naturvårdsverket ska nämnda prioritering göras. När det gäller de marker som ska överföras är det ännu inte hundra procentigt färdigt, utan det här är ett uppdrag som vi förlitar oss på att Sveaskog i samarbete, i samverkan, med och i en dialog med Naturvårdsverket kommer att utföra.

Utifrån den insikt jag har om den kunskap som man besitter hos både Sveaskog och Naturvårdsverket är jag ganska lugn och trygg med att de gemensamt kommer att utföra uppdraget på ett alldeles utmärkt sätt. Med väldigt stor tillförsikt ser jag därför denna förändring an.

Anf. 178 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Fru talman! Eva Johnsson talade i två minuter utan att svara på mina, tycker jag, ganska enkla frågor.

Värdet av den mark som nu lämnar Sveaskog och som ska överföras till Naturvårdsverket – i alla fall till staten, säger man – innebär förändringar i bolagets värde. I näringsutskottet har vi ställt frågor om det – frågor som vi inte riktigt kunnat få svar på, inte ens av Sveaskog. Fortfarande vet vi inte vilken del av allt det gröna på kartan som ska flyttas över.

Anledningen till att jag frågat om kompetensen är att Sveaskog, som flera av oss sagt, är Sveriges största skogsägare. Det innebär att man har en väldigt stor kompetens just när det gäller att värdera skog när man ska göra detta markbyte och det vi försökte framföra i vår reservation. Jag tyckte att vi var ganska tydliga där.

Det var därför jag ställde frågan om man gör detta för att det ska bli enklare och någon sorts realisation på detta markbyte. Är risken att man tappar i värde när man låter Naturvårdsverket – eller staten då – hantera dessa frågor i stället för Sveaskog? Det var därför jag ställde frågan, och jag hade hoppats få ett svar. I stället fick jag en diskussion om biologisk mångfald, och det är inte riktigt det värdet vi pratar om nu. Jag hoppas i alla fall att Eva Johnsson försöker svara på dessa frågor.

Anf. 179 EVA JOHANSSON (kd) replik:

Fru talman! Eva-Lena Janssons ihärdiga upprepande av denna fråga gör att jag känner mig ännu gladare över att det inte är oppositionen i näringsutskottet som kommer att utföra detta uppdrag tillsammans med Sveaskog. Att ge ett definitivt svar på den fråga Eva-Lena Jansson ställer är nämligen ungefär lika lätt som om jag skulle kräva att Eva-Lena Jansson exakt anger värdet på Ericssons aktier. Det är med skog precis som det är med aktiemarknaden: Värdet skiftar rejält beroende på om det är i dag, i morgon eller för ett år sedan.

I nuläget har vi skogspriser vi får gå tillbaka till 60-talet för att hitta motstycke till. Dessa skogspriser kommer vi inte att ha om tre månader. Vi har dem nu. Vi hade dem inte för ett år sedan. All försäljning kommer inte att ske i dag, och det betyder att värdet fluktuerar. Jag är övertygad om att Sveaskog kommer att göra sitt yttersta för att få ett bra värde, men värdet förändras och fluktuerar något. Av den anledningen är jag fortfarande fullständigt trygg i att Sveaskog tillsammans med Naturvårdsverket kommer att göra en god helhetsbedömning och att vi kommer att få ett rimligt pris på denna skog.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

20 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden

Prot. 2009/10:142
22 juni

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU27
Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

21 § Handlingsplan för att genomföra Stockholmsprogrammet

Föredrogs
justitieutskottets utlåtande 2009/10:JuU31
Handlingsplan för att genomföra Stockholmsprogrammet
(KOM(2010)171).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

22 § Riksrevisionens styrelses redogörelse om klassificering av kurser vid universitet och högskolor

Föredrogs
utbildningsutskottets betänkande 2009/10:UbU24
Riksrevisionens styrelses redogörelse om klassificering av kurser vid
universitet och högskolor (redog. 2009/10:RRS31).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

23 § Uppskov med behandlingen av ärenden

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2009/10:CU30
Uppskov med behandlingen av ärenden.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

24 § Ändring i lagen om alkoholutandningsprov

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2009/10:CU31
Ändring i lagen om alkoholutandningsprov.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)

25 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
2009/10:236 Vertikala konkurrensbegränsande avtal

Framställning
2009/10:RS6 Intern styrning och kontroll för riksdagens myndigheter

EU-dokument
KOM(2010)289 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning
om ändring av förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsin-
stitut

26 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 22 juni

2009/10:932 Barns rättigheter i Turkiet

av *Amineh Kakabaveh* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 29 juni.

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 22 juni

2009/10:915 Teracoms framtid

av *Per Bolund* (mp)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 juni.

28 § Kammaren åtskildes kl. 19.13.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 7 § anf. 34 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 12.58,

av andre vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 125,

av förste vice talmannen därefter till och med 17 § anf. 156 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
3 § Anmälan om inkomna faktagpromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	1
4 § Förnyad bordläggning.....	1
5 § Svenska miljömål.....	2
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10:MJU25	2
Anf. 1 CARINA OHLSSON (s).....	2
Anf. 2 WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	4
Anf. 3 TINA EHN (mp).....	7
Anf. 4 SOFIA ARKELSTEN (m)	9
Anf. 5 CARINA OHLSSON (s) replik	11
Anf. 6 SOFIA ARKELSTEN (m) replik.....	12
Anf. 7 CARINA OHLSSON (s) replik	12
Anf. 8 SOFIA ARKELSTEN (m) replik.....	13
Anf. 9 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik.....	14
Anf. 10 SOFIA ARKELSTEN (m) replik.....	14
Anf. 11 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik.....	15
Anf. 12 SOFIA ARKELSTEN (m) replik.....	15
Anf. 13 TINA EHN (mp) replik.....	16
Anf. 14 SOFIA ARKELSTEN (m) replik.....	16
Anf. 15 TINA EHN (mp) replik.....	17
Anf. 16 SOFIA ARKELSTEN (m) replik.....	17
Anf. 17 CLAES VÄSTERTEG (c)	17
Anf. 18 TINA EHN (mp) replik.....	20
Anf. 19 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	21
Anf. 20 TINA EHN (mp) replik.....	21
Anf. 21 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	21
Anf. 22 CARINA OHLSSON (s) replik	22
Anf. 23 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	22
Anf. 24 CARINA OHLSSON (s) replik	23
Anf. 25 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	23
Anf. 26 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik.....	24
Anf. 27 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	24
Anf. 28 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik.....	24
Anf. 29 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	24
Anf. 30 ANITA BRODÉN (fp).....	25
Anf. 31 LIZA-MARIA NORLIN (kd)	27
Anf. 32 KARIN GRANBOM ELLISON (fp).....	29
(Beslut fattades under 12 §.)	30
6 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	30
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10:MJU29	30
(Beslut fattades under 12 §.)	30
7 § Ny postlag m.m.	30
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU19	30

Anf. 33 LARS-AXEL NORDELL (kd).....	30
Anf. 34 CHRISTINA AXELSSON (s).....	31
Anf. 35 PETER PEDERSEN (v).....	35
Anf. 36 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	36
Anf. 37 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m).....	39
Anf. 38 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	42
Anf. 39 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	42
Anf. 40 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	43
Anf. 41 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	43
Anf. 42 PETER PEDERSEN (v) replik.....	43
Anf. 43 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	44
Anf. 44 PETER PEDERSEN (v) replik.....	44
Anf. 45 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	45
Anf. 46 SVEN BERGSTRÖM (c).....	45
Anf. 47 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	47
Anf. 48 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	48
Anf. 49 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	48
Anf. 50 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	49
Anf. 51 EVA-LENA JANSSON (s).....	49
(Beslut fattades under 12 §.).....	50
8 § Ny kollektivtrafiklag m.m.	50
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU21	50
Anf. 52 GUNNEL WALLIN (c)	50
Anf. 53 MARIE NORDÉN (s)	51
Anf. 54 PETER PEDERSEN (v).....	54
Anf. 55 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	57
Anf. 56 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m).....	59
(forts. 10 §).....	62
Ajournering.....	62
Återupptagna förhandlingar	62
9 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte	
den 17 och 18 juni	63
Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	63
Anf. 58 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	65
Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	65
Anf. 60 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	66
Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	66
Anf. 62 JACOB JOHNSON (v)	66
Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	66
Anf. 64 JACOB JOHNSON (v)	67
Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	67
Anf. 66 ANNA KINBERG BATRA (m)	67
Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	68
Anf. 68 ANNA KINBERG BATRA (m)	68
Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	69
Anf. 70 MAX ANDERSSON (mp).....	69
Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	69
Anf. 72 MAX ANDERSSON (mp).....	70

Anf. 73	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	70
Anf. 74	STAFFAN DANIELSSON (c)	71
Anf. 75	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	71
Anf. 76	STAFFAN DANIELSSON (c)	71
Anf. 77	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	72
Anf. 78	CHRISTER WINBÄCK (fp)	72
Anf. 79	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	72
Anf. 80	CHRISTER WINBÄCK (fp)	73
Anf. 81	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	73
Anf. 82	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	73
Anf. 83	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	74
Anf. 84	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	74
Anf. 85	CARINA OHLSSON (s)	74
Anf. 86	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	74
Anf. 87	CARINA OHLSSON (s)	75
Anf. 88	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	75
Anf. 89	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	75
Anf. 90	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	76
Anf. 91	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	76
Anf. 92	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	76
Anf. 93	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	77
Anf. 94	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	77
Anf. 95	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	78
Anf. 96	CHRISTINA AXELSSON (s)	78
Anf. 97	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	78
Anf. 98	CHRISTINA AXELSSON (s)	79
Anf. 99	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	79
Anf. 100	KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	79
Anf. 101	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	79
Anf. 102	KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	80
Anf. 103	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	80
Anf. 104	JACOB JOHNSON (v)	80
Anf. 105	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	81
Anf. 106	JACOB JOHNSON (v)	81
Anf. 107	BÖRJE VESTLUND (s)	82
Anf. 108	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	82
Anf. 109	BÖRJE VESTLUND (s)	82
Anf. 110	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	83
10 §	(forts. från 8 §) Ny kollektivtrafiklag m.m. (forts. TU21)	83
Anf. 111	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	83
Anf. 112	MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	84
Anf. 113	KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	84
Anf. 114	MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	85
Anf. 115	MARIE NORDÉN (s) replik	85
Anf. 116	MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	86
Anf. 117	MARIE NORDÉN (s) replik	86
Anf. 118	MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	87
Anf. 119	PETER PEDERSEN (v) replik	87
Anf. 120	MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	88

Anf. 121 PETER PEDERSEN (v) replik.....	88
Anf. 122 MALIN LÖFSJÖGÅRD (m) replik	89
Anf. 123 SVEN BERGSTRÖM (c).....	89
(forts. 13 §).....	92
Ajournering.....	92
Återupptagna förhandlingar	92
Anf. 124 ANDRE VICE TALMANNEN.....	92
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 21 juni	92
UbU21 Ny skollag.....	92
FiU30 Betaltjänster.....	95
FiU31 Kreditvärderingsinstitut.....	95
CU24 Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och reformerade hyressättningsregler	96
UU12 Strategisk exportkontroll 2009 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.....	98
UU25 Kontroll av produkter med dubbla användningsområden.....	98
AU15 Uppskov med behandlingen av ärenden	98
SfU20 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	98
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	98
MJU25 Svenska miljömål	98
MJU29 Uppskov med behandlingen av vissa ärenden	99
TU19 Ny postlag m.m.	99
13 § (forts. från 10 §) Ny kollektivtrafiklag m.m. (forts. TU21).....	100
Anf. 125 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	100
Anf. 126 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	101
Anf. 127 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	101
Anf. 128 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	102
Anf. 129 MARIE NORDÉN (s) replik.....	103
Anf. 130 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	103
Anf. 131 MARIE NORDÉN (s) replik.....	104
Anf. 132 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	104
Anf. 133 NINA LARSSON (fp).....	105
Anf. 134 ANNELIE ENOCHSON (kd)	107
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	108
14 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden	108
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU25	108
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	108
15 § Framtidens strategi för de transeuropeiska transportnäten.....	109
Trafikutskottets utlåtande 2009/10:TU26	109
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	109
16 § Ny lag om brandfarliga och explosiva varor	109
Försvarsutskottets betänkande 2009/10:FöU6	109
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	109
17 § Nordiskt samarbete	109
Utrikesutskottets betänkande 2009/10:UU19	109

Anf. 135 SINIKKA BOHLIN (s).....	109
Anf. 136 KENT OLSSON (m).....	111
Anf. 137 JOHAN LINANDER (c).....	113
Anf. 138 TINA ACKETOFT (fp).....	115
Anf. 139 GUNILLA TJERNBERG (kd).....	117
Anf. 140 BODIL CEBALLOS (mp).....	118
Anf. 141 SINIKKA BOHLIN (s) replik.....	120
Anf. 142 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	121
Anf. 143 SINIKKA BOHLIN (s) replik.....	121
Anf. 144 BODIL CEBALLOS (mp) replik.....	122
Anf. 145 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	122
Anf. 146 SINIKKA BOHLIN (s) replik.....	125
Anf. 147 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik.....	125
Anf. 148 SINIKKA BOHLIN (s) replik.....	126
Anf. 149 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m) replik.....	126
Anf. 150 CARIN RUNESON (s).....	127
Anf. 151 HANS WALLMARK (m).....	128
Anf. 152 STEFAN TORNBERG (c).....	132
Anf. 153 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s).....	134
Anf. 154 GÖTE WAHLSTRÖM (s).....	135
Anf. 155 MARIANNE BERG (v).....	137
Anf. 156 ANITA BRODÉN (fp).....	138
(Beslut skulle fattas den 23 juni.).....	139
18 § Auktorisation och tystnadsplikt för patentombud	139
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU20.....	139
(Beslut skulle fattas den 23 juni.).....	139
19 § Förändrat uppdrag för Sveaskog AB	139
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU22.....	139
Anf. 157 EVA-LENA JANSSON (s).....	139
Anf. 158 KENT PERSSON (v).....	141
Anf. 159 PER BOLUND (mp).....	143
Anf. 160 CARL B HAMILTON (fp).....	146
Anf. 161 KENT PERSSON (v) replik.....	147
Anf. 162 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	148
Anf. 163 KENT PERSSON (v) replik.....	148
Anf. 164 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	148
Anf. 165 HANS ROTHENBERG (m).....	148
Anf. 166 JAN ANDERSSON (c).....	150
Anf. 167 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	150
Anf. 168 JAN ANDERSSON (c) replik.....	150
Anf. 169 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	151
Anf. 170 JAN ANDERSSON (c) replik.....	151
Anf. 171 PER BOLUND (mp) replik.....	151
Anf. 172 JAN ANDERSSON (c) replik.....	152
Anf. 173 PER BOLUND (mp) replik.....	152

Anf. 174 JAN ANDERSSON (c) replik	153
Anf. 175 EVA JOHNSSON (kd).....	153
Anf. 176 EVA-LENA JANSSON (s) replik	155
Anf. 177 EVA JOHNSSON (kd) replik	155
Anf. 178 EVA-LENA JANSSON (s) replik	156
Anf. 179 EVA JOHNSSON (kd) replik	156
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	156
20 § Uppskov med behandlingen av vissa ärenden.....	157
Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU27	157
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	157
21 § Handlingsplan för att genomföra	
Stockholmsprogrammet	157
Justitieutskottets utlåtande 2009/10:JuU31	157
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	157
22 § Riksrevisionens styrelses redogörelse om klassificering	
av kurser vid universitet och högskolor	157
Utbildningsutskottets betänkande 2009/10:UbU24	157
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	157
23 § Uppskov med behandlingen av ärenden	157
Civilutskottets betänkande 2009/10:CU30	157
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	157
24 § Ändring i lagen om alkoholutandningsprov	158
Civilutskottets betänkande 2009/10:CU31	158
(Beslut skulle fattas den 23 juni.)	158
25 § Bordläggning.....	158
26 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	158
27 § Anmälan om skriftligt svar på fråga	159
28 § Kammaren åtskildes kl. 19.13.....	159

Prot. 2009/10:142
22 juni

Tryck: Elanders, Vällingby 2010